

Radovljica v starih časopisih

Omembe Radovljice v pisnih virih (do 1515)

1050 - 1065

Radilidorf [...curtiferum apud locum qui vulgo Radilidorf nominatur ...]* *Lokacija je nogotova, a verjetna. med ok. 1050 in 1065 (TK Briksen, f. 25; Redlich 1886, št. 146; GZS III, št. 169).

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1050 - 1065 (Kranjska Gora). / Neki Orendil prepusti brez ugovora (briksenški) cerkvi sv. Ingenuina v roke škofu Altwinu in njegovemu odvetniku Karlingu dva oralna orne zemlje na Brezjah (in loco Nabrezi sita); zato pa dobi iz roke omenjenega škofa in njegovega odvetnika en dvor v Radovljici (I curtiferum apud locum qui vulgo Radilidorf nominatur). Med pričami: Nebcor, Brehzlau. Actum Kreine.

Vir: Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku III. / 1001-1100 (avtor Franc Kos / Ljubljana, 1911); Radovljiški zbornik 1995.

OK. 1102

Okrog leta 1102 je koroški mejni grof Ulrik II. iz rodu Weimar-Orlamünde podelil koroškemu grofu Otonu Ortenburškemu posest na južni strani Karavank. Podeljeno ozemlje so Ortenburžani obvladovali iz dveh gradov: z gradu Kamen pri Begunjah in Lipniškega gradu (nemško Waldenberg) pri Radovljici.

Vir: wikipedia.org

1169

Ratmarsdorf [...apud Ratmarsdorf ...]* *Glede lokacije [Höfler 2015, str. 42, op. 21] 1169-03-24 (Listina KLA AUR ; MDC I, št. 258; GZS IV, št. 501)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

24. marec 1169 (Radovljica in Beljak). / Oglejski patriarh Ulrik potrdi na prošnjo kanonikov iz Krke dajatev svojega predhodnika patriarha Peregrina, ki je omenjenim kanonikom dal v fevd dvor v Ogleju blizu trga. Datum: *apud Ratmarsdorf postulata, sed apud Villacum...* data.

Vir: Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku IV. / 1101-1200 (avtor Franc Kos / Ljubljana, 1915); Radovljiški zbornik 1995. // [Otošec to postavlja na Koroško – Rotmanova vas pri Otmanjah.](#)

1296

Rasminstorf [...pro plebe sua de Rasminstorf ...] 1296 (ASVat Taxationes, f. 85; Höfler 2013, str. 441)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Radmansdorf [...Plebes in Radmansdorf ...] 1296 (ASVat Taxationes, f. 101; Höfler 2013, str. 461; Sella-Vale 1941, str. 32; Kovač 1909, str. 634)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1296. / Šele »Radmansdorf« iz desetinskega seznama iz 1296, ko se omenja župnik Lovrenc in celo »prebenda civitatis« je nedvomno Radovljica.

Vir: Srednjeveški pečati in grbi mest in trgov na Slovenskem (Otošič, 1989)

1296. Seznam desetinske diocese Oglej. Fol. 21. Plebes Carniole.

(... *plebs Vocheyn, Plebs in Radmannsdorf. Solvit magister Laurencius plebanus ibidem decimam pro ipsa plebe supra cum prebenda civitatis. Plebs in Mosnach, Plebs in Kewer ...*).

K. Kovač, Ein Zehentverzeichnis aus der Diözese Aquileja vom Jahre 1296. Mitteilungen des Instituts für österreichische Geschichtsforschung 30, 1909, str. 634; P. Sella – G. Vale, Rationes decimarum Italiae nei secoli XIII e XIV Venetiae – Histria – Dalmatia, Studi e testi, Roma 1941, pag. 32.

Vir: Radovljiški zbornik 1995

1298

Radmarsdorf [...vicarie von Radmarsdorf ...] 1298-01-06 (Listina NAP MVR)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1313

18. januar 1313 (Čedad). / V navzočnosti Jurija, župnika v Radovljici (*Georgio plebano de Rachmasdorf*) prosi Bernard, večni vikar cerkve sv. Jurija v (Škofji) Loki, v imenu loškega župnika Deynharda de Seefeld pred oglejskim arhidiakonom za oprostitev »*a sede apostolica*«.

Vir: ASU, AN, fasc. 669, zvezek B, Note Antonii 1313, sub dato.

02. februar 1313 (Čedad). / Kot poslanec Bernarda, večnega vikarja v (Škofji) Loki nastopi Gregor (?), župnik v Radovljici (*discretus vir dominus Gregorius (!) plebanus de Rachmasdorf tamquam nuncius Bernardi perpetui vicarii ... plebe de Lach*).

Vir: ASU, AN, fasc. 669, zvezek B, Note Antonii 1313, sub dato.

1320

Radmansdorf [...in dem dorf bei Radmansdorf ...] 1320-08-22 (Listina HHStA AUR; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1323

Radmansdorf [...Radmansdorf ...] 1323-11-23 (Bianchi 1844, št. 360; Valentinelli 1858, str. 405)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1325

Rasmandorf [...Rasmandorf ...] 1325 (NK Gabriel de Cremona I, f. 26')

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Ramansdorf [...plebis sancti Petri de Ramansdorf ...] 1325 (NK Gabriel de Cremona I, f. 26')

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1326

Radmarsdorf [...ze Radmarsdorf ...] 1326-02-02 (Listina ARS ZL; CKSL; MHDC IX, št. 6)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

02. februar 1326 (s. I.). ... Med pričami prodaje se med prvimi omenjata gospod Viljem in gospod Jakob, pomožna duhovnika v Radovljici (*her Wilhalm und her Jacob gesellen ze Radmarsdorf*).

Vir: Orig. perg. nekoč v DAD, sedaj AS, Rep. 3. Regest Wiessner, MHDC IX.

13. oktober 1326 (Videm). Viljem, župnik v St. Paternionu (na Koroškem) in Jurij, župnik fare sv. Petra v Radovljici (*dominus Georius plebanus plebis sancti Petri de Ramansdorfh (!) želita zamenjati svoji fari (dicte plebis de Rasmandorfh)*).

Vir: BCU Ms. 1475/IIa, Note Gabrielis de Cremona 1325-1336, fol 26v-27.

1333

Radmarsdorf [...purger ...pharrer ze Radmarsdorf ...] 1333-01-05 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Radmansdorf [...plebanus de Radmansdorf ...] 1333-08-01 insert 1333-08-18 (Listina ACC; CKSL; Levec 1903, str. 30)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Rasmansdorf [...de Rasmansdorf ...plebanorum ...] 1333-08-18 (Listina ACC; CKSL; Levec 1903, str. 30)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Radovljica se kot trg omenja prvič l. 1333, na njegov nastanek pa je vplival tudi mdr. tudi razvoj železarstva pod Radovljico.

Vir: Enciklopedija Slovenije

1343

Radmarsdorf [...richter ze Radmarsdorf ...] 1343-10-19 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Radmarsdorf [...ze Radmarsdorf in dem marchkt ...] 1343-10-19 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1344

Radmansdorf [...richter von Radmansdorf ...] 1344-04-24 (Listina ARS ZL; CKSL; Babić 2011, str. 113)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1349

Rotmastof [...sanctus Petrus in Rotmastof ...] 1349-05-14 prepis 18. stol. (Listina KLA GAFA; TKL I, št. 80; Komatar 1905, str. 169)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1350

Radmansdorf [...plebes Radmansdorf ...] 1350 (BCU Taxationes; Schumi 1882-1883, str. 95)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1354

Radmansdorf [...richter ze Radmansdorf ...] 1354-06-03 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1358

Radmasdorf [...richter ze Radmasdorf ...] 1358-04-08 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1362

Radmannstorf [...plebano ecclesie de Radmannstorf ...] 1362-11-30 (Schumi 1882-1883, str. 13; Valentinelli 1858, str. 487)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1363

Rattmanstorff [...rectorem in Rattmanstorff ...] 1363-05-01 (Listina HHStA AUR; Schumi 1882-1883, str. 31)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Ratmansdorff [...curatae ecclesiae sancti Petri in Ratmansdorff ...] 1363-05-01 (Listina HHStA AUR; Schumi 1882-1883, str. 31)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1364

Radmansdorf [...plebano in Radmansdorf ...] 1364 (Valentinelli 1858, str. 488)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1368

Radmanstorf [...gericht ze Radmanstorf ...] 1368-07-13 (Listina HHStA AUR)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Radmanstorf [...in dorf ze Radmanstorf ...] 1368-07-13 (Listina HHStA AUR)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1372

Radmansdorf [...pharrer ze Radmansdorf ...richter ...] 1372-12-08 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1377

Radmansdorf [...plebano in Radmansdorf ...] 1377-04-15 (NK Articutus de Rivignano, f. 74')

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Radmansdorff [...in Radmansdorff plebanus ...] 1377-04-16 (NK Articutus de Rivignano, f. 74)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Radmanstorf [...markt Radmanstorf ...] 1377-11-23 (Listina ARS ZL; CKSL; MHDC X, št. 837)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Fidejkomis; Grof Friderik Ortenburški zapušča po svoji smrti (če bi umrl brez dedičev) vse svoje premoženje in posest bratrancu tridentinskemu škofu Albrehtu Ortenburškemu – po njegovi smrti pa stricema; grofu Hermanu I. Celjskemu, njegovemu sinu Hermanu II. ter njegovemu nečaku grofu Viljemu Celjskemu. Med naštetimi posestvi je tudi grad Waldenberg in trg Radovljica.

Vir: Radovljiški zbornik 1995 (avtor Ferdo Gestrin)

1383

Radmansdorff [...kirchen des heiligen herrn sand Peter gen Radmansdorff ...] 1383-12-18 (Listina HHStA AUR; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Radmansdorff [...pharrer ze Radmansdorff ...] 1383-12-18 (Listina HHStA AUR; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1390

Radmasdorff [...plebano in Radmasdorff ...] 1390-11-12 insert 146701-28 (Listina NŠAL ZL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1391

Radmarsdörf [...vor dem marcht ze Radmarsdörf ...] 1391-08-16 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1394

Radmastorf [...vor dem markt ze Radmastorf ...] 1394-03-12 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Ratmanstorff [...plebs ...sancti Petri in Ratmanstorff ...] 1394-06-10 (Listina HHStA AUR; CKSL; Göth 1862, str. 48)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Rattmanstorff [...plebs ...sancti Petri in Rattmanstorff ...] 1394-06-10 (Listina HHStA AUR; CKSL; Göth 1862, str. 48)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Rattmanstorf [...plebs ...sancti Petri in Rattmanstorf ...] 1394-06-10 (Listina HHStA AUR; CKSL; Göth 1862, str. 49)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Radmansdorf [...vor Radmansdorf im dorf ...] 1394-11-01 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1398

Radmarsdorf [...presbitero ...de Radmarsdorf ...] 1398-09-15 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1399

Radmastorff [...ze Radmastorff vor dem markt ...] 1399-05-25 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1400

Radmanstorff [...Radmanstorff ...] 1400 (RK Freising I, f. 148; Bizjak 2006b, str. 45)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Rotmosdorf [...plebano in Rotmosdorf ...] 1400-06-13 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Radmanstorff [...zu Radmanstorff ...] 1400-10-25 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Radmanstorff [...zu Radmanstorff ...] 1400-10-26 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1413

Radmarstarff [...in ecclesia beati Petri in Radmarstarff ...] 1413-09-23 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1414

Radmanstorff [...an freyem marckt zü Radmanstorff ...] 1414-08-05 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Prodaja kovačnice v Radovljici. 5. avgusta 1414 Matejle, tržan Radovljice na prostem trgu v Radovljici, s privoljenjem in avtoriteto sodnika, proda za 21 zlatnikov in kupi kovačnico v Mostah.

Vir: Radovljiški zbornik 1995 (avtor: Ferdo Gestrin)

1422

Radmansdorff [...in dem dorff vor dem markcht Radmansdorff ...] 1422-01-04 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Radmanstorff [...zu Radmanstorff ...] 1422-02-11 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1436

Radmansdorf [...vor Radmansdorf ...ain müll an der Saw gelegen vnder Radmansdorf ...] 1436 (FK Celje I, f. 20', 28')

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Ratmansdorff [...bej Ratmansdorff ...von Ratmansdorff ...] 1436 (FK Celje I, f. 20, 20')

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Radmansdorff [...in dem dorff vor dem markcht Radmansdorff ...in Radmansdorffer pharr ...von dem markt Radmansdorff ...] 1436 (FK Celje I, f. 13, 20, 21)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1441

Radmansdorf [...sannd Peters huben zu Radmansdorf ...in dem dorf for Radmansdorf ...] 1441 (FK Celje I, f. 46, 48')

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1443

Ulrik Celjski je radovljiškemu trškemu sodniku leta 1443 podelil pravico, da sodi v vseh zadevah, ki se zgodijo v trgu, v trškem pomirju (Burgfried), kakor je bilo običajno v drugih trgih in mestih na Kranjskem, ne da bi ga pri tem oviral grajski grof (t. j. trški gospod, kar je bil tedaj Celjan) ali oskrbnik zemljiškega gospostva.

Vir: Radovljiški zbornik 1995 (avtor: Ferdo Gestrin)

1457

Radmansdorf [...gslösser ...Radmansdorf ...] 1457-12-15 (HHStA B 360, f. 67–68; Birk 1853b, str. 148)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

V bojih za celjsko dediščino je Radovljica kar trikrat menjala gospodarja. Ker se celjska posadka ni hotela vdati, je 14. junija 1457 močna vojska s cesarjem na čelu z naskokom zavzela le s plotovi zavarovano Radovljico, ki je bila pri napadu močno poškodovana in požgana, saj je bila marsikatera hiša še lesena. Ob odhodu je cesar postavil za poveljnika radovljiške posadke Gašperja Lamberga. Pred Radovljico je prišla velika Vitovčeva vojska, še preden je prišlo do bojev se je Gašper Lamberger s posadko pred celjsko premočjo umaknil, komaj za silo popravljen trg pa je požgal. Močno celjsko posadko v Radovljici je kmalu premagala velika vojska kranjskih deželnih stanov, okrepljenih s četami s Koroškega. Tako je bilo konec Celjanov,

konec Vitovca in konec srednjega veka. / Stane Adam, LL 2006 / Požar v tem letu (povezan z boji).

Vir: Enciklopedija Slovenije

1458

Radmansdorff [...in dem dorff vor dem markcht Radmansdorff ...] 1458-02-18 (Listina MZAB; RKF XXVI, št. 556)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Radmansdorf [...zou Radmansdorf nyder vnd ober ambt gericht mautt ...] 1458-02-27 (HHStA B 360, f. 72'; Birk 1853a, str. 209)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1461

Radmansdorff [...jägerambt ze Radmansdorff ...] 1461-05-05 (Listina HHStA AUR; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

V skladu s svojo cerkveno politiko je cesar Friderik III. 6. decembra 1461 ustanovil ljubljansko škofijo. / F. M. Dolinar, RZ 1995 / Od ustanovitve ljubljanske škofije 1461 je bil vsakokratni ljubljanski stolni prošt tudi radovljiški župnik (šele l. 1891 je Radovljica dobila samostojnega župnika).

Vir: Enciklopedija Slovenije

1463

Radmanstorff [...burger zu Radmanstorff ...] 1463-10-30 (Listina KLA AUR)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1465

Cesar Friderik radovljiško in pustograjsko sodišče združi v enotno radovljiško deželsko sodišče.

Vir: Radovljiški zbornik 1995 (avtor: Ferdo Gestrin)

1469

Ratmanstorff [...geslos Stain neben dem markht Ratmanstorff ...] 1469 (FK Deželni knez II, f. 276)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1473

Leta 1473 se je mesto obdalo z obzidjem kot obrambo pred bližajočimi napadi Turkov. / wikipedia.org / Cesar Friderik IV. ukaže, da se mora blago prevažati skozi Radovljico, da ondašnji mitnici mitnina pripade. / Doneski, Parapat 1872 /

1475

Leta 1475 so Radovljico napadli Turki.

Vir: wikipedia.org

1476

Radmanstarff [...Radmanstarff ...] 1476 (RK Škofja Loka I, f. 229; Bizjak 2012a, str. 145)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1478 –PRVA OMEMBA MESTA

Radtmanstorff [...richter rath vnd vnsern burgern zu Radtmanstorff ...derselbe vnser markht ...] 1478-01-21 prepis 16. stol. (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1496

Radtmanstorff [...zou Radtmanstorff ...] 1496 (Urb. Kranjski vicedom I, f. 124)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Rottmanstorff [...zou Rottmanstorff ...] 1496 (Urb. Kranjski vicedom I, f. 124)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1498

Radtmanßdorff [...ambt zu Radtmanßdorff ...] 1498 (Urb. Radovljica, f. 1)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Rodmanßtorff [...Rodmanßtorff ...] 1498 (Urb. Radovljica, f. 89)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Rodmanstorff [...Rodmanstorff ...das gericht im marckht zw Rodmanstorff dint von den mewtwn ...] 1498 (Urb. Radovljica, f. 89, 90, 121, 123)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Rotmanstorf [...Rotmanstorf ...] 1498 (Urb. Radovljica, f. 90)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Rottmanstorff [...Rottmanstorff ...] 1498 (Urb. Radovljica, f. 90)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Rodtmanßdorff [...Rodtmanßdorff marckht vnnd dorff ...] 1498 (Urb. Radovljica, f. 107)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Rodmanstorf [...ambt oder lanndtgericht Rodmanstorf ...] 1498 (Urb. Radovljica, f. 115)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Rodtmanstorff [...Rodtmanstorff ...] 1498 (Urb. Radovljica, f. 110, 116, 135)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

Rodmanßdorff [...ambt zu Rodmanßdorff ...] 1498 (Urb. Radovljica, f. 123, 124)

Vir: Historična topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu)

1504

Radovljica je, če ne prej, pa vsaj od časa, ko je postala mesto, imela tudi mestno pisarno. Že leta 1504 govori vir o pisarju, v zadnji četrtini tega stoletja pa je opravljal te posle Bartolomej Zajec (Vartime Haas). Kolikošno je bilo njegovo plačilo ni znano.

Vir: Nastanek trga in mesta Radovljica (avtor Ferdo Gestrin; Radovljiški zbornik 1992 / Pečati – Božo Otorepec)

1511

Potres prizadene mesto Radovljica.

Vir: Enciklopedija Slovenije.

1515

4. februarja 1515 je dal cesar Maksimilijan Wolfgangu pl. Dietrichsteinu Lipniški grad, mesto in urad Radovljico, s sodstvom, sejmi, carinami, mitninami in nakladami za 12 let kot vračilo dolga 19.000 zlatih forintov, ki jih je posodil Wolfgang cesarju v beneški vojni.

Vir: Lipniški grad (avtor Janez Šmitek, RZ 1992).

Dne 4. Februarja 1515 je Vuk pl. Ditrichstein, ces. miznik, s soporgo Magdaleno prevzel za dobrih 19.000 gld. v zastavo Lipniški grad, mesto in urad Radoliški, sodnijo, trg, mitnico, dac in Bohinjsko muto. Vuk je bil gospod Radoliški še 1549.

Vir: Doneski k zgodovini Kranjskih mest - Radolica (spisal Janez Parapat)

29. marec 1515. Pritožba kmetov v fari Bohinj v gospostvu Bled na škofa v Briksnu: Radovljičani so začeli z eno stvarjo in so dali trikrat resno razglasiti, da ne sme nihče na podeželju prodajati ali kupovati, temveč le v mestu Radovljicain če bi kdo drugje

prodajal, bo plačal kazen 5 mark šilingov, odpraviti pa je treba tudi rokodelce in vinotoče na podeželju, ki niso že od starih časov. Nato so oboroženi meščani šli na podeželje in ropali rokodelce in vinotoče. Nato je nastal kmečki upor proti meščanom Radovljice da se obranijo pred tako krivico, ki je ni bilo v prejšnjih časih.

Vir: A. Kaspret; Ueber die Lage der oberkrainischen Bauerschaft beim Ausgange ... (Radovljiški zbornik 1995).

1577

Planina pri Rakeku (Haasberg). Grad je bil dedina pl. Haasbergov. Valvasor omenja leta 1432 Dipolda. Že leta 1435 naj bi bil grad last Celjskih, po smrti zadnjega Celjana leta 1456 pa je pridapel Habsburžanom in je ostal deželnoknežja komorna posest do leta 1587. Leta 1531 je bil oskrbnik gradu neki Sigmund. Valvasor omenja leta 1545 Nikolaja Ravbarja kot zastavnega gospoda kar utegne veljati, ker se leta 1556 omenja v virih kot imetnik Planine njegov sin Volf Ditrih Ravbar. Sedem let pozneje, 1563, je cesar Ferdinand gospostvo podelil v fevd Sebastijanu pl. Windischgrätzu. Nadvojvoda Karel je 8. julija 1577 zastavil kranjskemu deželnemu vicedomu Juriju Höfferju s Hasberga gospostvo Radovljico za 45.036 goldinarjev. Planino pa je nadvojvoda leta 1587 prodal Juriju Ainkhürnu, ki je z nadvojvodovim dovoljenjem leta 1595 prodal gospostvo prejkone Hällerjem, kajti kot Hällerjev varuh je Ainkhürn Planino zastavil leta 1597 Henriku pl. Wernegkhu za 1.500 goldinarjev; pogodba pa naj bi veljala dve leti.

Vir: Graščine na nekdanjem Kranjskem (avtorica Majda Smole, DZS 1982)

1628

Po ukazu Ferdinanda II. z dne 1. avgusta 1628, s katerim je od plemičev zahteval, da se spreobrnejo nazaj v katoliško vero ali pa odidejo iz dednih dežel, so iz Radovljice odšli tudi Dietrichsteini.

Vir: Reformacija v Radovljici (avtor Marjeta Čampa; Radovljiški zbornik 1992)

1654

Sv. Florijana dan so imeli meščani Radovljice vsako leto procesijo na Studencice, župnija Breznica. Obljubili so jo zaradi ognja, ki je 14. januarija 1654 vpepelil 11 hiš.

Vir: Zvonovi v dekaniji Radovljici (avtor: Jožef Lavtižar, 1897)

1732

Glasbena kapela. Na gradovih se je slišala tako solistična glasba in zasebno muziciranje glasbeno nadarjenih grajskih prebivalcev kot tudi skupinsko komorno muziciranje, ki je bilo del družabnega življenja v preteklih stoletjih. Zasebno glasbeno kapelo z več italijanskimi glasbeniki je imel vsaj leta 1732 na primer radovljiški graščak in ljubljanski vicedom grof Franc Anton Sigfrid Thurn in vse kaže, da sta v dvorcu Dornava med leti 1754 in 1772 grof Jožef Bernard Attems in njegova soproga prav tako imela zasebne glasbenike, inštrumentaliste, med katerimi bi bil lahko celo

skladatelj Johann Michael Steinbacher, avtor zgodnjih primerov koncertov za glasbila s tipkami, ki so se prvotno nahajali v tem dvorcu.

Vir: Glasba na slovenskih gradovih od srednjega veka do 18. Stoletja (avtorica: Metoda Kokole, Muzikološki inštitut ZRS SAZU).

1753

V Radovljici so pokopali v cerkveni rakvi Pavla Žigo grofa Thurna s spremstvom 26 duhovnikov.

Vir: Zvonovi v dekaniji Radovljici (avtor: Jožef Lavtižar, 1897)

ex civitate (mesto Radovljica)

paenobfūs ac darissimus dominus Joannes Andreas Auerperger affictuarius illustrissimi domini in Rattmanstorff (gospostvo Radovljica) viduus 35. annorum praenobilis domicela Catharina Kappussin de Pihlstein oeconomia ejusdem 22. filius Joannes 3. dominus Valentinus Wresnig praefectus 43. cum sua domina conjuge Maria 48. et duabus filiabus Francisca 18. Antonia 14. Carolus frater domini Auerperger 41. famulus Gregorius 30. Mathias 70. famulae Elisabetha 20. Dorothea 16. Maria 9.

nobilis dominus Franciscus Lucas Stibeneg affictuarius praepositurae in Rattmanstorff (prostija Radovljica) 38. domina conjux ejusdem Ursula 24. filius Josephus 5. filia Benigna 10. Carolina 9. Maria Anna 3. Maria Margaretha Barbara 2. septimanarum Ursula 1. famulus Joannes Jost 30. Blasius 45. coqua Ursula 24. Margaretha 26. Barbara 23. Maria 19. vicarius Joannes Scheranz 56. cooperatores dominus Petrus Kozheuar 37 dominus Felix Adelman 37.

Antonius Petrouiz 30. uxor Margaretha 28. filia Elisabetha 4. Agnes 1. famulus Georgius 12.

Josephus Pretner 50. uxor Helena 46.

Antonius Pintar 40. uxor Margaretha 26. filius Georgius 4. filia Barbara 8. inquilinae Agatha 22. Margaretha 40. Elisabetha 22. Getrudis 19. caelibes

Andreas Kraill viduus 70. filius Andreas 33. uxor Helena 33. filius Ignatius 5. Franciscus 1. filia Walburga 3.

Joannes Hamerliz 30. uxor Maria 26. filia Catharina 5. Helena 3. inquilina Ursula

Lassarin vidua 40. Maria 35. et Ursula 40. caelibes Marcus Kunstl 50. uxor Ursula 40. filius Georgius 16. Andreas 12. Jacobus 8. filia Maria 2.

Thomas Warl viduus 30. filius Petrus 11. filia Maria 16. Anna 7.

Andreas Krolnig 21. uxor Elisabetha 23. pater Andreas Resheg viduus 51. famula

Maria 25.

Joannes Desman viduus 50. filius Augustinus 14. filia Maria 24. Helena 18. Maria Anna 16.

Antonius Christan 70. uxor Magdalena 40. filius Josephus 8. inquilina Agnes 50.

Georgius Missig 45. uxor Maria 28. filia Elisabetha 15. Maria 2.

Elisabetha Ambrossizin 52. cum sorore Catharina 50. caelibes

Mathaeus Sodar 37. uxor Maria 27. filius Josephus 1. filia Agnes 4.

Mathias Warl 56. uxor Catharina 28. filia Francisca 8. Anna 4, Elisabetha 1. famula Helena 20. inquilinus Georgius Skoria ludi magister 63.

Josephus Kroppar 38. uxor Catharina 22. filius Josephus 2. famula Maria 10. Ludovicus Gliha socius 22.

Petrus Gathia 54. uxor Barbara 54.

Thomas Globoznig 38. uxor Theresia 28. fiHa Theresia 1. soror Elisabetha 20. reverendus dominus Phillippus Jacobus Kromar presbyter 38. inquilina Maria Elisabetha Martinizin vidua 50.

Michael Chrystophorus Gaab cyurgus 33. uxor Maria 50. famula Margaretha 16. in domo Andreae Sparouiz inquilinus reverendus dominus Mathaeus Suppanziz sacerdos 61. famula Maria 14. item Martinus Tadler 45. uxor Anna 40.

Blasius Lassar liber 20. inquilina Agnes uxor Joannis Jost 35. filius Casparus 3. Mathaeus 2. filia Getrudis 6. item Agnes Glihin vidua 50. filius Josephus 15. filia Maria 18.

Josephus Ignatius Schaar cyurgus 31. uxor Maria Anna 20. soror Rosalia 19. Catharina 12. famulus Mathias Matuh 52. famula Maria 21.

Josephus Thadaeus Moshauer pictor et deaurator 32. uxor Maria 62. fiHa Ursula 20. Elisabetha 7. Theresia 5.

Maria Freybergerin vidua 76. filia Maria Anna 40.

Georgius Pesdiz 40 uxor Maria 32. filius Joannes Georgius 4. filia Agnes 7. Elisabetha 5. Apolonia 2. Maria 1. famulus Mathias 38. Joannes 13. famula Maria 35. Maria 16.

Georgius Sturmb 50. uxor Maria 60. filius Mathias 26.

Andreas Krolnig 35. uxor Maria 35. filius Joannes 11. Laurentius 6. fillia Maria 8. famula Getrudis 15.

Franciscus Skoffiz 37. uxor Helena 37. filius Andreas 7. Jacobus 5. filia Margaretha 12. Maria 3.

Mathaeus Scherounig 34. uxor Ursula 40. fūia Theresia 11. Maria 3.

Maria Roobin vidua 44. fi.Hus Jacobus 16. filia Elisabetha 7.

Joannes Scherounig 45. uxor Cordula 45. filius Leonardus 13. filia Helena 7. inquilina Maria 60.

in domo domini Toman Maria Marouthin 47. et Margaretha soror 38. virgines famulus domini Toman Gregorius 26. famula Maria 40.

Mathias Nouak 41. uxor Catharina 30. filius Ignatius 13. Christianus 7. filia Regina 10. famula Ursula 31. inquilina Helena Debellakin 30.

Simon Werauss 48. uxor Maria 44. filius Bartholomaeus 7. fiHa Maria 18. Getrudis 13. Anna 2. famula Getrudis 19. Maria Anna 13.

Antonius Lucan judex 40. uxor Maria 41. soror Maria 12. famulus Georgius 24. famula Magdalena 46. Helena 36.

Sebastianus Pretner 30. uxor Ursula 20. fūius Josephus 4. Frandscus 2. Antonius trium mensium. famula Agnes 10.

Michael Tomassouiz 58. uxor EHsabeitha 62. gener Andreas Warl 26. uxor Margaretha 26.

Margaretha Kuntschitschin vidua 35. filia Maria 10. Magraretha 7. inquilina Ursula 30. filia Maria 4.

Joannes Tautscher 58. uxor Margaretha 52. filia Ursula 17.

Joannes Rabitsch 50. uxor Ursula 40. filia Eua 12. Agnes 10. Maria 3.

Benceslaus Leonard 35. uxor Theresia 30. filia Theresia 8. inquilina Anna Mulleika 40.

Jacobus Machtig 29. uxor Getrudis 30. filia Maria 2. inquilina Agnes 70.

Bartholomaeus Jenko 28. uxor Getrudis 30. filius Antonius 5. Laurentius 3.

Antonius Franciscus Freyberger 36. uxor Elisabetha 30. filius Antonius 1. filia Maria 13.

Maria Sertorin 73. famulus Jacobus 55. famula Getrudis 21. Getrudis 18.

Laurentius Resman 40. uxor Ursula 40. famula Helena 20.

Blasius Stolffa 30. uxor Helena 24. filia Agatha 1. inquilina Agnes 24.

Ambrosius Gliha 30. uxor Ursula 40. inquilinus Phillippus Knobel 38. uxor Maria 30. filius Josephus 3. Agnes 13.

Valentinus Hamerliz 37. uxor Lucia 40. filius Casparus 12.
in domo domini Freyberger inquilina Margaretha Wallohin vidua 50. cum virgine

Maria Sinkarin 30. et Helena Knafilin caelibe 47.

Joannes Scherauz 40. uxor Maria 40. inquilina Maria 50.

Mathaeus Hribar 50. uxor Maria 40. inquilinus Joannes Scherauz 20. uxor Maria 22.

Laurentius Preshern viduus 40. filia Elisabeth.20.

Antonius Jenko 30. uxor Maria 30. filius Blasius 3. filia Agnes 8.

Michael Walloch 46. uxor Maria 40. filius Joannes 12. Andreas 9. Primus 14. dierum
filia Margaretha 6.

Andreas Gramb 24. uxor Catharina 30. filius Josephus 1. filia Maria 7.

Mathaeus Resman 50. uxor Getrudis 50. filia Agnes 30. Getrudis 25. Maria 22.

Thomas Hinterperger hortulanus 54. uxor Margaretha 35. filius Georgius 12. famulus
Waltasar 24.

Antonius Smolz 40. uxor Apolonia 40. filius Andreas 10. Bartholomaeus 7. Georgius
2. mensium filia Maria 5. mater Agnes vidua 60. filia Agnes 42. frater Bartholomaeus
58.

Michael Magussar 49. uxor Margaretha 49. filia Catharina 13. Walburga 8. Getrudis
3. Josephus Kunstl viduus 60. filius Antonius 12. Maria filia 19. Anna 17.

Jacobus Verbez 33. uxor Getrudis 44. filius Joannes 9. inquilina Maria uxor Mathiä
famuli apud Pesdiz 46. filius Petrus 13. item inquilinus Primus Assman 30. uxor
Ursula 31. filius Georgius 3.

Maria Jallenka 35. annorum filius Lucas 10. inquilinus Laurentius Clandest 27. uxor
Agnes 26. filius Jacobus 1.

Gregorius Legat 46. uxor Margaretha 44. filia Catharina 18. soror Agnes 40.

Franciscus Maskuteller 47. uxor Ursula 51. filius Antonius 12. inquilina Margaretha
57.

Laurentius Purgstoller 40. uxor Margaretha 22. filius Josephus filia Mariua trium
mensium. inquilina Maria 45. caelebs

Mathaeus Warl 28. uxor Margaretha 30. famulus Ignatius 22. inquilina Maria 40.

Catharina famula domini Ignatii Gliha beneficiati in insula Werth (prostija na Blejskem otoku) 42.

Oswaldus Zweren 41. uxor Helena 36. filius Lucas 11.

Ursula Richtarzizin libera 59. soror ejusdem Getrudis 49. inquilina Maria vidua 70.

uxor Maria Jacobi Clandest famuli apud domini Freyberger 50. filius Simon 12. inquilina Getrudis 26. caelebs

Josephus Osteneg 43. uxor Maria 32. filius Antonius 7. Michael $\frac{1}{2}$. filia Maria 5. frater reverendus dominus Ignatius Osteneg sacerdos curatus 32. socius Joannes 23. famulia Ursula 14.

Georgius Claudia 36. uxor Maria 36. filius Andreas 14. Joannes 7. Michael 2. filia Catharina 5.

Mathias Malle 27. uxor Agnes 20. famulus Josephus 18.

Joannes Shemua 50. uxor Helena 30. filius Valentinus 5. Josephus 2. mater Helena vidua 50. inquilina Catharina 33. caelebs

Paulus Warl 33. uxor Magdalena 32. filius Casparus 4. Antonius 2. filia Maria 7.

Joannes Kraill 50. uxor Maria 40. filius Antonius 15.

kaysleri comitis Turn (grof Thurn)

Mathaeus Wohinz 30. uxor Maria 24. filius Valentinus 5. Josephus 2. mater Helena 50. inquilina Catharina 33.

Agnes Mathiesilin vidua 40. filia Agnes 19. Maria 11.

Antonius Scherauz 63. uxor Maria 52. filius Joannes 21° filia Helena 26. Maria 14.

Gorenjske družine – prvi popis prebivalstva, 1754

Vir: Mohorjeva založba (več avtorjev)

1756

L. 1756 je bil rojen 11. decembra v Radolici Kranjski zgodovinar Anton Linhart.

Vir: Zvonovi v dekaniji Radovljici (avtor: Jožef Lavtižar, 1897)

1761

4. aprila 1761 pogorela grajščinska pristava pred mestom (villa Thurniana in Anteoppido). Zgorelo sedem oseb.

Vir: Zvonovi v dekaniji Radovljici (avtor: Jožef Lavtižar, 1897)

1763

Radovljica, 1763

Vir: mapire.eu (Jožefinska vojaška karta)

1775 – IZPRIČANA OSNOVNA ŠOLA

Šola je bila v mestu vsaj že sredi 18. stol, redna osnovna šola je izpričana od 1775.

Vir: Enciklopedija Slovenije, 1987

1787

Leta 1787 je prišlo mesto Radovljica pod upravo radovljiške graščine in s tem izgubilo samoupravne pravice.

Vir: Enciklopedija Slovenije, 1987

1821

Leto 1821. Letos je bil tudi kongres v Ljubljani. Zima je bila nenavadno mila; sneg ni bil večji kakor močna slana. - To leto niso uspele limone v južni Italiji. Ker je bil pa shod vladarjev, ki so imeli mnogo spremstva, so potrebovali v kavarnah kakor v zasebnih hišah v Ljubljani veliko limon. Gosposka v Radovljici je poslala radi tega več zabojev limon iz rastlinjaka v Ljubljano. Dobila je zanje čez 500 fl.

Vir: Dom in svet, 1912 (št. 11; avtor Ivan Ovin)

1823

3. 549. Amortisations-Edict ad No. 816.
(2) Von dem Bezirksgerichte Radmannsdorf wird hiemit allgemein bekannt gemacht: Es sey auf Anlangen des Herrn Martin Fuster von Radmannsdorf in die Amortisirung des von Franz und Agnes Knieberger am 17. October 1803 ausgestellten, auf ihn Martin Fuster lautenden, und am 16. November 1803 auf den damahlß den Schuldner Franz Knieberger, gegenwärtig aber dem Herrn Johann Thomann von Steinbüchl gehörigen, zu Radmannsdorf gelegenen, und dem Grundbuchsamte der Herrschaft Radmannsdorf unterstehenden Acker per Stogo inkabulirten, angeblich in Verlust gerathenen Schuldbriefes per 220 fl. d. W. sammt 5 pSt. Interess n gewilliget worden.
Es werden demnach alle jene, welche auf diesen Schuldbrief aus was immer für einen Rechtsgrunde eine Forderung zu stellen gedenken, aufgefordert, ihre vermeintlichen Rechte binnen 1 Jahr, 6 Wochen und 3 Tagen sogleich geltend zu machen, als widrigenß auf fernere Anlangen dieser Schuldbrief für todt erklärt und in dessen Extabulation gewilliget werden würde.
Bezirksaericht Radmannsdorf, den 4. November 1822.

Intelligenz-Blatt zur Laibacher Zeitung N^{ro}. 37.
Freitag, den 9. May 1823.

Inteligenz Blatt zur Laibacher Zeitung, petek 9. 5. 1823

Op.: Martin Fuster, Franz in Agnes Knieberger

1835

Najbolj uničujoč požar je Radovljico prizadel v torek, 21. aprila 1835. Na ta dan se je v mestu odvijal letni sejem, ki se ga je udeležilo zelo veliko ljudi iz bližnje in daljne okolice. Ogenj je izbruhnil nenadoma in z veliko močjo, uspešno gašenje pa sta preprečila velika množica in močan vzhodni veter, ki se je ravno tedaj dvignil nad mestom. V štirih urah je bilo uničenih 47 hiš in gospodarskih poslopij v Mestu in 48 v Predmestu. Močno sta bili poškodovani tudi graščina in župnijska cerkev sv. Petra. Zaradi plamenov je bil uničen glavni zvon, dva zvonova sta se stalila, dvema manjšima pa je ogenj prizanesel. Paramente in cerkveno srebro je s prisebnim ukrepanjem pred ognjem rešil vikar Kancijan Stibelz. Od te nesreče si Radovljica še dolgo ni opomogla, saj je bilo od 95 pogorelih poslopij pri različnih zavarovalnicah zavarovanih le 25 hiš.

Vir: Laibacher Zeitung, 28. 4. 1935 / Stara Radovljica

Leto 1835. Kokra je ostala še do 13. januarja suha, 16. januarja je nastopilo južno vreme. Tri dni je le po malem deževalo, 20. januarja pa je prišla huda povodenj; 22. januarja je padlo nekoliko snega, ki je pa komaj tla pokrnil. Do 27. januarja se je menjaval dež s snegom in solncem. 11. maja je pogorela vsa Radovljica. Pogorel je tudi grad in cerkev. Nedotaknjena je ostala samo lectarjeva hiša (das Haus des Lebzelters), ki je bila pokrita z opeko. Štirinajst dni poprej je gorelo v Naklem; nato pa v Dupljah.

Vir: Dom in svet, 1912 (št. 11, avtor Ivan Ovin)

1836

Po požaru 1835. leta je tamkajšnja trivalka sicer dobila lastno stavbo z dvema učilnicama in učiteljskim stanovanjem, vendar tukajšnje šolstvo ravni osnovne šole ni nikoli preseгло. / Leta 1836 je bilo v Radovljici zgrajeno prvo šolsko poslopje

Vir: Radovljica v letu 1848 (Stane Granda, RZ 1995) / MRO

1837

Leto 1837. Popisana nevihta je tu radi tega zanimiva, ker se je razširjala tudi čez Gorenjsko. Noč je bila grozna, ker se je tako hitro drug za drugim bliskalo, da je bilo nebo vedno v svetlem ognju. Padala je tako silna toča, da je razbila vse šipe na graščinskem cvetličnjaku v Radovljici. Toča je dosegla tudi kranjsko okolico, kjer je napravila posebno veliko škode na ravno dozorelem prosu in ajdovi setvi.

Vir: Dom in svet, 1912 (št. 11; avtor Ivan Ovin)

1844

Popis obrtniške razstave v Ljubljani: Dobro blago so bili žebliji Franca Šulerja iz Kropa na Gorenškem. – Janez Vurnik, podobar iz Radolce, je dve leseni človeški podobi v razstavo dal, ktere ste zopet pokazale, de imajo naši rokodelci umne glave za podobarske izdelke za podobarske izdelke ...

Vir: Kmetijfke in rokodelfke novize, 27. 11. 1844

1845

(V Radolci na Gorenškem) bodo od perviga prihodnjiga Svečana cesarsko malo pošta dobili, ki bo petkrat v tednu, to je vsak pondeljek, torek in vsako saboto ob petih popoldne, - vsak četrtek in vsako nedeljo pa ob petih zjutraj na pošto na Otok šla, po kateri se bodo zamogle pisma in druge reči, ktere se navadno na pošto dajajo. Iz Radolce tje pošiljati in od ondod v Radolco dobivati. Po ti novi mali pošti bo 79 krajem na Gorenškem pošilanje in prijetva pisem prav zlo polahkano, kterim je dozdej pošta na Otoku preveč od rok bila. Našim prejemnikom »Novic« v Kropi, v Lescah, v Srednji Vasi, v gornih in spodnih Gorjah, na Ovšišah, v Bledu, Kamni Gorici, v Breznici, Koprivniki i. t. d. bo ta nova naprava gotovo prav po volji, ker bodo Novice prihodnjič noter do Radolce brez povikšanja plačila dobivali, po ktere so popred na Otok ali pa v Krajn pošiljati mogli. Zdaj jih bodo v Radolci pri kupcu gospodu Hudoverniku dobivali, kterimu je ta mala pošta izročena.

Vir: Kmetijfke in rokodelfke novize, 29. 1. 1845

1846

Očitna zahvala. Za vstanovljenje Kamnogoriške šole sta v denarjih lastnik Radolske grajšine, visokorodni gosp. Grof Thurn-Valzasina in pa visokočastitljivi

Ljubljanski infulirani stolni prost, gosp. Dr. Luka Burger, veliko pripomogla; gosp. grof so ji podarili 100 gold., gosp. prost pa 70 gold. Taki ljudomili darovi zaslužijo očitno razglašenje v Novicah, ktere se z gorečo ljubeznijo poganjajo za osnovo ljudskih šol po Slovenskim in vedno z velikim veseljem šolske dobrotnike na znanje dajajo. Taka rodoljuba dobrotnika sta se tudi imenovana dva gospoda skazala; zatorej le dolžnost hvaležnosti spolnim, če nju milodare razglasim. Čast in hvala, komur hvala gre! / Jernej Uršic, fajmošter v Kamni Gorici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 3. 1846

Poštni žig Radovljica, 1846

Vir: arhiv Konrad Kajtna

1847

† **Jožef Justin.** Gospod Jožef Justin, dosluženi duhoven, rojeni v Radolci leta 1746, so umerli 4. Prosenca v Gradci, kjer so že več let stanovali, 100 let stari.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 1. 1847

Oznanilo Kmetijski družbi na ogled poslaniga krajnskiga sadja: Gosp. grof Vincenci Thurn, grajšak v Radoljci so poslali že večkrat pohvaljenih laških medenic (Annabirn), ki so po pravici od gorenskih kmetovavcov zlo obrajtane, ker so zares dobre, zgoodej zrele in rade polne; ravno tacih smo dobili tudi (od gospoda Jurja Pajka v Ljubljani).

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 8. 1847

Novice z Gorenskiga (krompir). Na grof Turnovim vertu v Radoljci je bil letas prav prav zgodaj presajen, pa je vender prav malokteri tako debel zrastel, de bi ga bilo vredno jesti.

... Zadnje dni meseca kozoperska je dva dni okoli Radoljce tak veter razgrajal, da je več kozelcov poderl, in nekiga gospoda z vozam vred v graben prevernili. ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 12. 1847

Poštni žig Radovljica, 1847

Vir: philadria

Volitve. Druga taka laž, ki sim jo po Ljubljani prenašati slišal, je ta, de je undan, ko so v Radolci pervikrat za Dunaj volili, neki Dolinec šmartniškemu gospod fajmoštru očitno v zobe pljunil. Ko je bil pred volitvijo g. kresijski komisar zbranim volivcam ob kratkim povedal, kaj de je namen volitve, perstopi g. Konjšek, kantonski sodnik iz Krajnja in razloži z lepo gladko slovensko besedo, ktere lastnosti so poslancu potrebne, in se končaje svoj govor volivcam za poslanca ponudi. Na to se vzdigne gori imenovani g. fajmošler, ter reče, de on k že imenovanim lastnostim poslanca mora še to perstaviti, de mora poslanec tudi dober katolški kristjan biti, de bo po pravici delal, in se tudi za katoljško vero junaško potegnil, če bi ji od kake strani kaj protilo. Besede gosp. fajmoštra se nekterim poslušavcam, ki so bili v drugi slanici, niso dopadle, ino od volitve nazaj grede sim tudi nekiga berkona slišal, ki je takole gobezgal: „Habt's kort, der P f . . . ist mit der Religion kommen, als wenn die Religion bei der Constitution aucli was zu thun hatte." Vendar družiga nesramniga ni nihče počel. L. Pintar.

Vir: Slovenija, 14. Maliserpana, 1848

Narodna straža v Radoljci. Iz Gorenskiga. Lep izgled iskrenih Slovincov da Radoljca. Koj od perviga so bili tukaj zoper protivnike našega naroda. To se je skazalo pri volitvi za Frankobrodski zbor, nikar niso volili. Al to rekoč, mi pride v misel, da pa vendar, če se ne motim, še trije poslanci is Slovenskiga po Frankobrodu se potepajo, in zdihujejo, in pomišlavajo, kdaj bodo v zboru „Ja" ali pa „Nein" rekli. Kaj je to? kam bo to prišlo? Slovenci, sinovi Slave matere, kaj terjajo tisti od ptujcov za vas na ptujim? Al išejo našo edinost tam? Jaz mislim, da tam najdili je ne bodo. Al išejo tam našo mater Slavo? Ona je na Austrianskim, tu pobira stresene liste slavjanske lipe vse. Edinte se bratje Slovenci! Okoli Slavjanstva zbrati se moramo, ne išile na ptujim tisluga, kar mati domovina vam ponuja, in le ona dati zamore. Nazaj naj pridejo, če so domorodci, Slovenija jih še čaka. To naj jim bo pa rečeno, ničesar mi nočemo od ondod, kjer mati Slava spoštvana ni bla, in ne bode! Tak duh veje po gorenskih hribih in dolinah, tako šumi Sava domača od siviga Triglava.

Zbrala se je v Radolci narodna straža, zmiram so nosili bele, modre in rudeče barve in okoli taciga bandera so slovensko prepevali; ni mar njem bil ne šum, ne hrup, kateriga so v Ljubljani nešramni rumenjaki napravili; mislili so, gotovo bo druga. In res, motili se niso! - V bravnico pride Radolčan, in bere nemške, še več pa slovenske in slavjanske časopise. Tam se tudi zberejo trikrat v teden vsi uradniki kantonske komisije in drugi za naš materni jezik vneti domorodci, gospod Lovre Pintar (Slava mu) uči mili glas slovenskiga jezika. In tako dan ne zgine nobeden kjer bi ne prepevali: „Živi, živi, duh slavjanski" in urno pobegne nemškutar, ker taciga slišati ne more.

Vir: Slovenija, 13. Kozoperska 1848

Učiteljski zbor v Radolici. 13. Listopada t. l. je bil v Radolici učiteljski zbor. Sešlo se je bilo 21 katehetov in 12 učiteljev. Zbor so pričeli prečastitljiv gospod tehant J. Krivic s kratkim nagovorom, kateri je bil sedanjim okolišinam primerjen. Po tem je bil Begunski kaplan g. Jožef Volk za predsednika izvoljen. Za tajnika pa so zbrali Radoliškiga učitelja gosp. M. Juretiča. Kadar so jeli nekteri g. Volka za predsednika voliti, seje od več strani zaslišalo prašanje: „Ali je Slovenec? Ali j e Slovenec?" Se ve de je, in pa še kakšen, odgovorijo nekteri, in po tem je bil skoraj enoglasno izvoljen. To je živa priča, de katehetov in učiteljev Radoliške tehantije ne bo treba k slovenšini

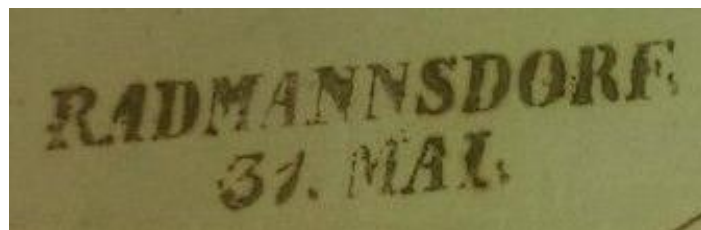
priganjati. Potlej so se jeli pomenkovati od mnogih reči, ktere dragim bravcam tukaj iz slovenskiga zborniga zapisnika mervico okrajšane podamo.

1. Bilo je enoglasno sklenjeno, se v zboru v slovenskim jeziku pomenkovati.
2. Večina glasov je odločila, de se ima zbor vsake tri mesce sniditi, in scer prihodnjič v Gradu (Veldes).
3. So vsi zborni udje dovoljenje vis. c. k. ministerstva šolstva in pa povelje visoko častivredniga ljubljanskiga knezoškofijstva zastran vpeljave materniga jezika v šole s serčnim veseljem in z veliko hvaležnostjo sprejeli, - ker so po lastni skušnji prepričani, de je bil ravno nemški jezik, v kterim so doslej kranjske kmečke otroke učili in mučili, eden nar poglavitniših zaderžikov večjiga prida ljudskih šol.
4. Je bilo z večino glasov sklenjeno za zdaj v obeh pravopisih učiti, t. j. v starim in novim Gaje vini; vender pa so bih
5. skoraj vsi gg. učiteli zoper tako imenovano Lautirmetodo.
6. Je sklenjeno bilo doslej predpisane, čeravno nerabne, šolske knjige pri poduku obderžali, dokler boljših in z novim pravopisam ni, kakoršnih pa kinalo ino serčno želijo.
7. Je bilo mnogo govorjenja zastran doslejšnih zaver večjiga prida in boljšiga sadu šol, in neki g. katehet jc naslednji predlog storil:
„ Z med raznih oover obilnišiga sadu ljudskih šol imam po lastnini prepričanji to: de mora ljudski učitelj učence I. in II. klasa ob enim pred seboj imeti in skupej učiti. Ta skupni poduk ima za učitelja veliko težav, nar več pa učencam samim škodje. Kar namreč učenika vtiče, je njegov poklic že sam na sebi težaven dovolj, brez primere težjiga pa ga to stori, de mora 60—80 otrok razne starosti in razne vednosti ob enim in vkup učiti. Mlajši še spodobno, še manj pa mirno, sedeti ne znajo; starejši pa, ki že 3—4 leta v šolo hodijo, so se že tako rekoč z učenikam preveč pobratili in opominov navadili, kakor de bi pazno poslušati liotli. In to je vzrok, de v šoli, kjer sta dva klasa skupej, malokdaj pravi mir in red najdeš. ... (sledi še veliko teksta).

Vir: Slovenija, 15. Grudna 1848 in 19. Grudna 1848

Radovljiška čitalnica. Delovala je bolj v smislu kazine, njen osnovni namen je bil, da bi s pomočjo denarnih prispevkov članov (40 kr.) plačevali naročene časopise.

Vir: Radovljiški zbornik 1995 (avtor: Stane Granda)

Poštni žig Radovljica, 1848

Vir: ebay.com

1849

Thurn in Benetke. Iz Benetek se zve, de so zopet v tabor cesarskih poslance odpravili z novimi pogoji ktere je grof Thurn berž maršalu Radeckimu v Milan poslal,

med tem je pa na mesto strelati nehal. „Presse“ pove, de imajo Benečani še za 4 mesce živeža.

Vir: Slovenija, 26. Rožniga cveta 1849

Nova Sodniša. / Austriansko Cesarstvo. Slovenska dežela. Nove sodniša po vkazu predloga v zadnim listu „Slovenije“ omenjeniga, bodo na Krajskim sledeče: Dva deželna sodniša: eno v Ljubljani, drugo v Novim mestu.

32 okrajnih sodniš: Ljubljana mesto, Ljubljanska okolica s nekterimi soseskami dozajniga novoineškiga kroga, Krajn, Radolca, Krajska gora, Teržič, Loka (Škofja,) Kamnik, Berdo, Zalog, Verhnika, Planina, Postojna, Lože, Bistrica, Senožeče, Vipava, Idria, Lašče velike, Ribnica, Hočevje, Černamel, Metlika, Novo mesto, Žužemberk, Trebno, Mokronog, Kostanjevca, Kerško, Novi dvor, Zatična, Šmartno blizo Litije.

Deželno sodniše ljubljansko obseže prvih 28, novomeška pa zadnih 14 okrajnih sodniš. Sledeče so okrajne sodniša perviga reda in zraven okrajne kaznovavne (zborne) sodniša za pregrehe:

Krajn za se in za Loko in Teržič: Radolca za se in za Krajsko goro; Postojna za se in za Planino, Senožeče, Lože in Bistrico; Vipava za se in za Idrio; Hočevje za se in za Ribnico in velike Lašče; Černamel za se in za Metliko; Trebno za se in za Žužemberk, Mokronog, Novi dvor in Šmartno.

Ljubljansko deželno sodniše kot kaznovavno za pregrehe obseže Ljubljano, Ljubljansko okolico, Verhniko, Kamnik, Berdo in Zalog, Novomeško deželno sodniše pak: Novomesto, Kostanjevco in Kerško.

Na te podlogi je Krajsko tudi razdeleno v sledeče okrajne poglavarstva za politiške oprave: Ljubljana z okrajem: Ljubljana, Ljubljanska okolica in Verhnika; Kamnik s svojim, Beržkim in Založkim; Krajn s svojim, Loškim in Teržiškim; Radolca s svojim in Krajska - gorškim; Postojna s svojim, Planinskim, Senožeškim, Ložkim in Bistriškim. Vipava s svojim in Iderskim; Novo mesto s svojim, Kostanjevskim in Kerškim; Trebno s svojim, Žužemberškim, Mokronožkim, Zatiškiin, Šmarskim in Novidvorskim; Hočevje s svojim Ribniškim in Laškim; Černamel s svojim in Metliškim okrajem.

Vir: Slovenija, 3. maliga Serpana (junija) 1849

1850

Volitve odborov kmetijskih podružnic na Kranjskim. Za Radoljško podružnico je 27. p. m. volitev bila, pri kateri je bil za predsednika gosp. tehant Janez K. Krivic iz Zgornjih Gorij izvoljen in za odbornike naslednji gospodje, namreč: gosp. Vincenci grof Thurn-Valsassina v Radoljci, gosp. Andrej Kopač, fajmošter v Begnah, gosp. Gašper Šoklič, fajmošter v Bresnici in gosp. Hieronim Ulrich, posestnik in gojzdni oskerbnik v Bledu.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 1. 1850

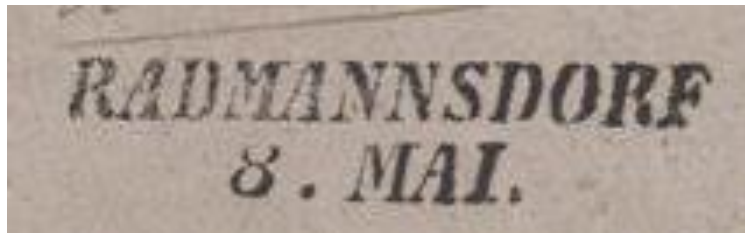
Kmetijska podružnica – Predsednik Radoljške podružnice, gosp. tehant Krivic, je napovedal prvi zbor ondašnje podružnice na 18. dan tega mesca, ki se bo v hiši Radoljške šole ob devetih dopoldne zbral. Upati je, da se bo veliko udov snidilo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 4. 1850

Kmetijska podružnica - Podružnica Radoljška je imela 18. dan preteč. meseca svoj prvi shod, pri katerim so med drugimi rečmi posebno pomenki zastran varstva

gojzdov važni bili; zapisnik (protokol) te reči je poslal gosp. predsednik podružnice središnjemu odboru kmetijske družbe v predlago višjemu vodstvu.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 22. 5. 1850

Poštni žig Radovljica, 1850

Vir: ebay.com

1851

Iz Radoljske okolice. Pri nas je, kar naš domač jezik v vradnicah vtiče, kakor da bi na terdim Nemškim bili. Pa kaj bomo le pri cesarskih gosp. uradnikih tega pogreška iskali, - saj še večji del naših županov nič v našem jeziku ne dopisuje, ampak, če kdo še tako slabo čečka, se šopiri po ptuje v čisto domačih vsakdanjih rečeh. Čmu so domovinski listi (domovnice) tudi v slovenskim jeziku osnovani, še dosihmal nikakor nismo mogli vganiti, ker vsi, kar smo jih mi še vidili, so na nemški strani pisani. Če slovenska osnova domovinskih listov ni za slovenske kraje in slovenske rojake napravljena, povejte nam, za koga nek stoji na listu natisnjena? Pa bi morebiti kdo rekel: »jaz ne znam po slovensko pisati.« Temu rečemo: »pa se nauči, če hočeš župan biti, kteriga dolžnost je, da se po domače s svojimi srenjčani obnaša.« Kdor ve, kako težavno je kmetu pisma okoli nositi, da mu jih kdo razlaga, in da si še vselej ne more natanjčniga tolmačenja svest biti, bi spoznal, da to terjanje ni narodna sanjarija, ampak živa potreba ljudstva. Kdor na kmetih živi, se lahko vsaki dan tega prepriča, in le za pravično reč povzdignemo svoj glas.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 8. 1851

G. France Mertlič, administrator Blejskiga grada, pa za notarja Radoljske okrajne s sedežem v Radoljci z odkazam sodniškiga okraja Kranjske gore.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 8. 1851

V dohtarskih zdravniških rečeh za kranjsko deželo je ministerstvo notranjih oprav 26. p. m. sledeče sklenilo: ... kantonski zdravnik v Radoljci ostane dr. Zoff.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 8. 1851

Poštni žig Radovljica, 1851

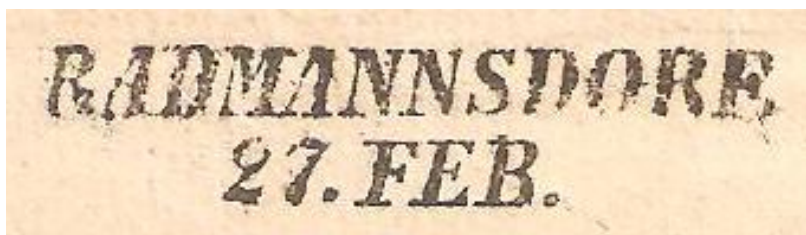
Vir: DAR

Iz Gorenjsiga 16. nov. Gorenci smo bili pa le spet zaperti, namreč: z leve strani Save nismo mogli z vozmi v Krajnj in Ljubljano kot pod gorami skoz Begne in Teržič, in iz spodnje desne strani nismo mogli z vozmi v Radoljco in v dolino kakor spet skoz Teržič in pod gorami, kjer Radoljški most, kteriga je še lani o vsih svetih povodinj pobrala, se še delati ni perčel; nad Posavcem se je bila pa roženkransko nedeljo velika cesta posedla in dotični gričik se je tako razrušil in umočiril, da je bilo nekej časa komej peš čez priti. En dober teden sem so pa že toliko prerili, de se s samci in drugimi nepreteškimi vozmi že skoz pride. Ali bo cesta tu kaj stanovitna kali? Javaljne, sem slišal ljudi semtertje se pogovarjati in pričkati. Mnoge misli so se zastran izpeljave velike ceste razodevale, kterih nekte se sem pobral, in jih »Novicam« podam.

Nekteri menijo, de bi se nova cesta iz velike ceste v Teržič, od "Jana" naravnost proti Otoku speljala, ker tako bi bilo v dolino nar bližej. To je res, toda gerdi grabni, močirja in samota, po kterih bi cesta šla, in deljava posipa (šute) so tudi v prevdark vzeti. Drugi menijo, de bi se cesta le močirja nad Posavcam ognila, ker bi se dva mosta čez Savo naredila in vsa stara cesta bi ostala, tode dva mosta čez Savo sta draga in še negotova reč, ker Sava pod Posavcam zlo pod cesto bije in jo podmeljuje. Tretji menijo, de bi se cesta koj iz Nakelskiga polja za in čez Bistrico v Podnart spustila, (v tem primerleji bi se ognila vsim štirim hudim klancom : Bistriškemu ali Jurčkovimu, Osranku, Gobovcu in Dobropoljskima, kteri so na vse strani dovolj nevarni in zamudni), ali pa, če se že hoče Bistriški most in stara cesta ohraniti, iz Podbrezja v Podnart, kamor bi se dala tako speljati, de bi ne imela eniga pavca pada na sežinj. Od Podnarta bi šla za Rebrijo, kjer je zgolj pešenoškálnata zemlja, ali nad Kamnogorico na Radoljco, ali pa skoz Lancovo na Lesce. Se ve, de bi bilo tu noviga mosta čez Savo treba. Ta cesta bi bila iz doline scer en malo ovinčna, pa bi bila večidel ravna in med hišami, približala bi se slovečima fužinarskima tergama Kropi in Kamnogorici, in pa neizsekljivi llovci, ktera Gorensko stran z dervmi in ogljem zaklada, in ktere les - v Terst izvožen in v barke podelan - menda le po vsi h morjih plava. Tudi bi morebiti nar manj stroškov htevala in jih nar pred povernila. – Vender kakor o družih tako je tudi o ti reči: kolikor glav, toliko misel, in vsaka ima po svoje prav, in če ne družiga, saj leto: per cestah je zaslužik in še marsiktera zložnost.

Letina je bila bolji, kakor smo so je o spomladi nadjali. Ozimina nam je bila pozebla. Vse smo mogli o spomladi vnovič obsejati. Za seme in jed vse kupovati, nam je o spomladi kej terda bila, vender se je jarina dobro obnesla. Godilo se nam je kakor tistim, od kterih psalm pravi: „Jokali so, ko so semena sejali; pa z veseljem bodo prišli snopja nosit". - Krompir je scer še gnjil; pa je bil vender bogatej kot ene leta sem. – Ajde smo le malo dobili. Čebele so bile tako lahke, de bo komej pleme ohraniti. Otavo so nam deževja in povodnji večidel spridile. Ozimine nismo veliko sejali, nekej zavolj pomanjkanja semen, nekej za volj vedniga deževja in nekej morebiti tudi iz strahu pred prezgodno in prerokovano hudo zimo. - Kar smo pa vsejali, se lepo vrastuje. Bog z vami in z nami!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 11. 1852

Poštni žig Radovljica, 1852
Vir: arhiv Marjan Merkač

1853

Iz Radoljce. 24. dan p. m. popoldne so prečastiti gosp. tehant Šimen Vovk, kot predstojnik kmetijske podružnice Radoljške, vpričo gosp. Turna, gg. fajmoštrov Uršiča, Šokliča, Kopača in Kahl-a in g. župana Radoljškega in Posavškega, dvema pridnima sadjorejca gorenške strani Resmanu Antonu in Kleindienstu Lorencu izročili častni sreberni svetinji po sklepu letošnjega velikega zboru kmetijske družbe v Ljubljani. Gosp. tehant so s sledečim nagovorom podali svetinji imenovanima možema: »Kmečki ljudje dostikrat mislite, da gospoda ni za drugega, kakor da kmeta zaničuje, zatiruje, jim davke naklada in neusmiljeno od njih tirja. Pa, ljugi moji, to ni res. Jaz ravno nočem reči, da bi jih ne bilo res med gospodo, kateri kmečki stan zaničujemo in kmeta čertijo. Toda ti so le kaki prevzetneži, ljudje piškave pameti in hudobne volje. Pametni gosposki ljudje pa tudi kmečki stan, ki je od Boga postavljen in tolikanj potreben, po vrednosti čislajo, kmečko ljudi za svoje brate in sestre imajo in se za njih srečo in blagor poganjajo, kolikor jim je moč. Da je to res, nam spričujejo tudi kmetiške družbe kolikor jim je moč. Da je to res, nam spričujejo tudi kmetiške družbe semtertje napravljene, katerih namen je kmetijsktvu in rokodelstvu na noge pomagati in na viši stopnjo povzdigniti, in tako ljudem tega stanu na pomoč priti.«

»Ena taka kmetijska družba je v Ljubljani, po deželi ima pa ona podružnice in ude, kateri ji na znanje dajejo: kako pri njih s metijsktvom stoji; ji nasvetuje: kaj in kako bi se kaj popravilo in zboljšalo, kaj koristnega novega vpeljalo, kako overe in zadržki odpraviti, ki so kmetijstvu na poti, da bi se tako kmetijstvo na vikši stopnjo povzdignilo in ljudem pomagalo«.

»Koliko je Ljubljanska kmetijska družba v prid kmetijstva in rokodelstva storila, je znano tako, da mi ni treba na dalje praviti; le to opomnim in v misel vzamem, kar je ravno nam v kratkem storila, da je namreč lepege bika žlahtnega tirolskega plemena brez vsega plačila za pleme v Bohnij poslala, da bi se bohinska goveja živina, ki je zlo majhne sorte, zboljšala; v ravno tistem zboru 10. majnika je vaji dva Antona Resman-a in Lorenca Kleindienst-a s srebernimi svetinjama obdarovati blagovolila zato, ker sta že več let s sadnim drevjem pridno pečala, sadne drevesa pridno sasila, množila, cepila, in tako svojim sosedom lep izgled dajala, da naj tudi oni tako ravnajo in sebi velik dobiček naklanjalo, kterega sadje donaša. Pred nekterimi dnevi mi je častita družba poslala za vaji leti dve lepi sreberni medalji, na ktere so vaju imena izrezane in danes jim vama zdej tukej očitno v pričo gospodov udov te družbe izročim in podelim, pa tudi priporočim, da se tudi vprihodnje ne vtrudita sasnega in družega drevja saditi, kolikor zamoreta, in da tudi druge k temu pergovarjata in priganjata kolikor se da, da bomo tako svet naš, božji vert, zmirej bolj in bolj lepšati in boljšati, sebi in svojim naslednikom sadja in kruha pripravljati in preskerbeli«.

Obdarovana sadjorejnika sta vesela in hvaležna sprejela medalji, ki jima boste v spodbadek prihodnje pridnim biti v koristni sadjoreji.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 7. 1853

Poštni žig Radovljica, 1853

Vir: DAR

1854

Veliki zbor c. k. kranjske kmetijske družbe. ... Gosp. predsednik je pri ti priliki omenil, da gosp. baron Anton Zois je ponudil družbi tako lepega bika žlahtnega pomena, da tacega še nismo imeli na Krajskem in za ktereга zamore kmetijska družba gosp. baronu prav hvaležna biti, da ga je dobila. Ob enem je bilo zboru tudi pismo Radoljškega gosp. grofa Thurn-a brano, iz ktereга smo zvedili, da tisti bik Pincgauskega plemena, ki ga je lani družba Bohincom poslala, ki pa njim prevelik, je prišel potem v Radoljico v hlev gosp. grofa za rabo Radoljške okolice, se prav dobro obnaša; gosp. grof pišejo, da tisti kmetje v Bistrici, ki so teleta po tem biku dobili, jih bodo vse za rejo ohranili, ker se sme prav dober zarod od njega pričakovati; če bi se jim ne bi bil pretežek za njih planinsko živino zdel; težko, da bi ga pustili v Radoljico iti, kjer sedaj tukajšnji okolici dobro služi. Memo grede omenimo le, da je res treba, da živinorejec gleda, da premajhne živine na pari s preveliko, - ali če se hoče majhna živina prenarediti sčasoma v boljšo večjo se mora že segati po večjih bikih, da le preveliki niso.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 5. 1854

Poštni žig Radovljica, 1854

Vir: philasearch.com

1855

Od Radolice piše Valvazor v XI. bukvah str. 462, da je pravice mestne dobila po cesarji Henriku III. (1039-1059); ondi so gospodovali tudi ortenburški grofje, pa pisem od tacih reči pomanjkuje. Ondašnja cerkev je gotiške šege, pa zdaj vsa spremenjena, je kaj letnice od nje? ... / Krajsko zgodovinsko društvo, spisal P. Hicinger

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 10. 1855

Poštni žig Radovljica, 1855
Vir: DAR

1856

Kmalo se pa cesta spusti navzdol proti globoki strugi Save; na unkrajnem visokem obrežji pa se nam posveti v nekako enaki legi, kakor Kranj, mestice Radoljca. Urno prisopihamo do Save in unkraj po dolgem klancu navkreber, in znajdemo se v Radoljci, ter se zopet združimo s cesto, koja od velike ceste sem pelje.

Radoljca je še dosti čedno mestica. Veliko ravno ni, pa zidano je precej redno, tako da bi mu človek skoraj ne prisojal starosti, katero ima. Stala je (se ve, da v zdajni zuuajni obliki ne) že ob času Rimljanov, ker Lacij (Libr. 12. Reipubl. Rom. sec. 5. cap. 5) in za njim Valvazor pišeta, da se nahaja tu mnogo starin, ki spričujejo visoko starost tega mestica. Tudi gosp. H. Kosta govori od dveh rimskih kamnov, katerih viditi pa nisem imel prilike, toraj tudi bolj natanko od nju govoriti ne morem. — Pa tudi lega mestica nam svedoči, da je bilo zidano še ob časih, ko so bili stermi klanci in pečine edina hramba pred navali sovražnikov, zakaj kakor v Kranj se tudi v Radoljco le od zgornje strani po ravnem priti zamore, stranske strani in doljna pa so zavarovane od stermih klancov, ki dajejo mestu podobo terdnjave. Naj večje in imenitniše poslopje v Radoljci je grajšina. Perve nje posestnike najdemo imenovane grofe Radoljške (Grafen v. Rattmannsdorff), katerih je mnogo tudi na Štajarskem prebivalo. V 10. stoletji je bila Radoljca od nemško-rimskega cesarja Henrika III. s predpravicami mesta obdarovana (poprej je bila le terg, toraj tudi menda še dandanašnje ime zunaj Radoljce ležeče vasi, Predterga). Poznejši posestniki grajšine so bili grofje ortenburški; celjski okoli leta 1424; ditrihšteinski okoli leta 1549 in slednjič zdaj že v tretje stoletje grofje Turn. — Farna cerkev sv. Petra je zidana v gotiški šegi, stoji poleg grajšine, s katero je tudi skoz pokriti mostovž sklenjena, in je po šegi in navadi vsih gorenških, sploh slovenskih, cerkva lepo opravljena. Posebno še pa jo odlikuje mogočno zvonilo.

Ni pa popotniku tu memo iti, da bi ne ogledal grajšinskega verta, ki stoji na zgornjem koncu mesta; zakaj ni le lep sam po sebi, ampak pri poletni hišici konec verta se iz galerij, ki ste napravljene na desno in levo, odpre očem popotnika tak razgled, ki se popisati ne more! Pred nami se razprostirajo tako lepe polja in travniki, kateri slednji so nasajeni s košato obrašenimi jeseni, da bi, ako bi ne vidili skoraj nebrojnega števila cerkva pred seboj, prestavljene se mislili v rajsk del sveta.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 2. 1856

Kam pač hočemo naprej pogledati? Ali na levo tje, kjer nad pustograško razvalino, nad lancovsko cerkvico in naprej gori nad iztokom bohinske in korenske Save visoke

gore nosijo zeleno Jelovico, ki se gori pri Babjem zobu okrene v levo bohinjsko dolino, ali na velikana Triglava, ki se enak staremu resnobnemu gospodarju ponosno ozira doli na lepo okolico ter zlaten od juternega in večernega sonca prijazno gleda v svojem podnožji kranjsko Švajco: Bohinj, bleski grad in njega jezero, vso bližnjo in daljno okolico; ali se hočemo ozreti v kranjsko gorsko dolino, al na sivi Stol, ki se tu na desno dviguje, ali tje proti Begnam, kjer med stermim Jamerskim verhom in Doberčo leži zakrita v tesni dolini razvalina starega kamenskega grada — nekdanji dom mogočnih grofov, med drugimi tudi slavnih Lambergov, katerih enega, Krištofa, dvoboj v Beču s prevzetnim Pegamom še zdaj živi v pesmih narodnih.

S to naravno lepoto pa se kaj prijetno ujema tudi lepo število cerkva, ktere, belim labudom enake, so nasajene po celi planjavi in homcih. Farne vasi: Lesce, Grad, Zgornje Gorje Zasp, Nova cerkev in Begne s svojimi mnogimi podružnicami se vidijo v bližnji daljavi. Res, lepi spominki pobožnega duha naših sprednikov! Kaki čuti pa tudi prešinvajo dušo, ko v predpraznicah, posebno pa v juternem svitu in večernem mraku, donijo od vseh teh stolpov angeljsko-češenja glasi, ki udarjajo ko ubrana harmonija rajsko milo na človeško uho. Da! ako kje, — tu se duša dviguje višje in višje!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 3. 1856

1857

Ljudsko šolstvo na Kranjskem. V radoljškem okraji se je že veliko lepega storilo za povzdigo ljudskih šol. Ustanovilo se jih je šest z naslednjimi učenikovimi dohodki: v Ljubnem z 163 gold. 49 $\frac{3}{4}$ kr., na Koroški Beli z 202 gold. 4 $\frac{3}{4}$ kr., v Gorjah z 300 gold., na Bohinjski Beli z 187 gold. 4 $\frac{3}{4}$ kr., v Breznici z 290 gold. In v Bohinjski Bistrici z 156 gold. 32. kr., kjer so tudi postavili novo prostorno šolsko poslopje z blizo 2200 gold. – Dalje so uravnali in poboljšali učenikove dohodke v Mošnjah od 161 gold. 36 kr. na 200 gold., v Kropi od 199 gold. 26. kr. na 226 gold. 6 kr., v Kamni Gorici od 148 gold. 27. kr na 250 gold., v Begnah od 118 gold. 36 kr. na 250 gold. in podučnikove dohodke v Gradu od 101 gold. 24 kr. na 171. gold. 24 kr.. Na Bohinjski Beli so prezidali poprejšnjo cerkvenikovo hišo in jo izveršili v primerno šolsko poslopje. / Spisal A. Praprotnik.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 7. 1857

1858

Sejmi na Krajskem (za navadno leto 1858):

V Kamni Gorici, na s. Lovrenca in s. Barbare dan.

V Kropi, na s. Marjete in s. Lenarta dan.

V Radoljci, na s. Gregorja dan z blagam, na s. Jurja dan pa z živino, binkoštni tor. in na s..Ane dan z blagam, na ss. Sim. in Juda dan z živino, na s. Lucije dan z blagam.

Vir: Koledar slovenski za navadno leto 1858

Poštni žig Radoljca, 1858
Vir: ebay.com

1859

Ko se čez Savo prepeljamo, že nas iz brega pozdravlja »landesfürstliche Stadt" Radoljca. Na nekdanjo junakost Radoljčaoov opominjajo mestni grabni. Najlepše poslopje je grad grofa Thurna.

Zidali so ravno tudi visoke šole. Mislil sem, da Radoljčani stavijo kakošno zvezdišče; ali ozke oknica so kazale - proti zemlji, ne pa - proti nebu.

Leta 1579 so Radoljčani radi hodili v Begnje, in so bili »xaxobožni«, kakor Valvazor piše; lepa mestna farna cerkev sedaj pričuje njih vernega in pobožnega duha. //

xaxodožoi, //

V sakristii visi podobščina Aenea Sylvia, kateri je pozneje bil rimski papež Pij II. Pod podobščino stoji njegov naslov, iz kterega se vidi, da je bil nekdanj fajmošter pri sv. Pankraciju v Starem tergu na Štajarskem; toraj ne v Slovenjem gradcu, kakor v vsih zgodovinskih bukvah stoji.

Aenea Sylvi je bil svoje dni učnik in odgojitelj Barbare, grofice celjske, ktera se je pozneje omožila s cesarjem Sigmundom.

V Radoljci tudi stanuje naš slavni pesnik „Glasov domorodnih". Pozdravili smo ga prav po bratinsko, ali ljubo nam ni bilo zvediti, da je z vsemi močmi objel Themido in zapustil modrico Erato.

Dobro vem , da pri Slovencih človek ne more „ von der Gunst det Musen" živeti, vendar je tudi to res, kar .Jean Paul piše: „Die poetischen Gaben gehören dem Feiertage, nicht dem Werktage des Lebens an. Wenn sie auch durch ein Gewerbe, welches der Dichter daneben treibt, sich etwas beengt und behindert fühleu sollten, so können sie dabei doch gedeihen."

V Radoljci še živi tudi drug mož, kterega naj vsak domoljub obiše. Je to umetnik gosp. Murnik (Vurnik op. p.), izversten podobar. Mi smo občudovali povsod njegove krasne dela. Prav dobro je djalo našemu sercu, ko smo v njegovi delavnici bili in na mizi zagledali najnovejše bukve, ktere razlagajo podobarsko umetnost. Takošne domače glave, ktere z velikim trdom si morajo prilastovati ne samo umetnost, temveč tudi potrebne znanosti, so vse hvale in pomoči vredne. Zaslužuje si naš pridni rojak, da se priporočaje vsakemu, kateri išče podobarskih izdelkov. Poleg tega je dobro izurjen v pozlačenji in marmoriranji, kakor njegove izverstne dela v kranjski mestni cerkvi poterjujejo.

Nekteri le zmirom vprašujejo, v kateri akademii se je učil, in mislijo, da le „der Mann vom Fach" zna edino kaj izverstnega napraviti.

Veleumni Jean Paul drugači sodi pisaje: „Dem Dilettanten ist die Sache Zweck, dem Manne vom Fach, als solchem, bloss Mittel; nur der wird aber eine Sache mit ganzem Ernste betreiben, dem unmittelbar an ihr gelegen ist, und der sich aus Liebe zu ihr damit beschäftigt, sie con amore treibt. Von solchen und nicht von den Lohndienern ist stets das Grösste ausgegangen.“

Kakošna je glede umetnosti, takošna je tudi glede znanost sploh. Kdor nima doktorskega klobuka, in kdor ni člen dunajske in berlinske akademije, ne čepi v rezidencii, ali pa ne uči na visokih šolah, ta velja toliko, kolikor Lemberžan in Ribničan.

Da spet na Radoljco nazaj pridem, še imam nekaj o prebivavcih Vam, dragi stric, pisati.

Mestjani se nosijo po nemško-kranjsko-francozko in govorijo med seboj nemško-kranjsko. Da jim dobro gre, sklepam iz nekterih dobro pitanih exemplarov.

Kako z duševno "zmožnostj« stoji, ne morem Vam povedati. Da so tudi politikarji, me je prepričal nek možak, kateri je prav pazljivo „Laibacharco" preberal. Da še nekteri Radoljčani so prav „naturwüchsig", sem spoznal iz tega, da se mi ni eden za moj - ponižni in pohlevni poklon zahvalil. 'Ta možak menda ni se čut besed Henrika IV., kralja francozkega:

„Parole douce et main au bonnet
Ne coute rien, et bon est".

ali kakor Nemec pravi:

Freundliches Wort und Hand am Hut,
Kostet nichts und ist dennoch gut.

Ko smo Radoljco ogledali, smo se podali v Bled, odkodar drugo pot več.

Srečo dobro, dragi stric. Imejte v blagem spominu Vašega unučiča Vicka.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 3. 1859

Zgodovinske reči – Spisal P. Hicinger. Radovljica se pervikrat bere v listini iz leta 1323; takrat je že blezo imela mestne pravice; leta 1344 je Ulrik za sodnika ondi imenovan. ... Radoljca in Ribnica sta se obe štele za posest ortenburških grofov; po smerti grofa Friderika leta 1421 ji je podedoval celjski grof Herman II. pozneje leta 1456 pa cesar Friderik IV.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 5. 1859

Poštni žig Radovljica, 1859

Vir: altpostgesicht.com

(7) (Nr. 23849.) (1)

Razglas.

Ker se je prihod za prodaj cesarsko-vojaških kónj v Radoljco, Teržic, Mokronog in v Kerško o pravem času zakasnil; zato se mora njih vtukajšnih razglasih od 17. in 22. decembra pretečenega leta odločena prodaja po dražbi na omenjenih postajah na druge dni prenesti in sicer za Radoljco na 13. dan tekočega mesca januarja

„ Teržec „	13. „	„	„	„
„ Mokronog „	21. „	„	„	„
„ Kerško pa „	25. „	„	„	„

Od c. k. deželnega vladarstva. V Ljubljani 1. dan januarja 1860.

(92) Nr. (23013.) (2)

Razglas.

Na spodaj imenovanih postajah bo ob naznamovanih dneh 750 vojaških kónj dopoldne od 9. ure naprej po očitni dražbi tistemu prodanih, kdor bo za-nje največ obetal, to je:

v Radoljci	9. dan januarja	1860	68 kónj
„ Teržicu	9. „	„	69 „
„ Kranji	24. „	decemb. 1859	54 „
„ Loki	24. „	„	40 „
„ Kamniku	24. „	„	40 „
„ Višnji gori	30. „	„	60 „
„ Novem mestu	31. „	„	60 „
„ Kostanjevci	2. „	januarja 1860	40 „
„ Postojni	28. „	decemb. 1859	80 „
„ Planini	29. „	„	40 „
na Verhniki	30. „	„	40 „
v Ljubljani	24. „	„	159 „

S tem razglasom se dá dražbena prodaja kónj na znanje.
Od c. k. deželne vlade za kranjsko deželo.
V Ljubljani 17. dan decembra 1859.

Razglas za prodajo vojaških kónj Oglasnik, 4. 1. 1860

Veliki zbor krajske kmetijske družbe. / Gospod Ambrož je dalje naznanjal nasvete in želje kmetijskih podružnic.

Podružnica radoljška je pisala:

Poljske poti. Poljske poti so večidel slabe in kmetijstvo zato škodo terpi. Potreba bi bilo, da bi se soseske primorale, saj vsako leto enkrat poljske poti popraviti. - Ta predlog razjasnuje gospod Ambrož tako-le: Res je, da so slabe poljske poti velika overa kmetijstvu. Po slabih poljskih potih se čas zgublja, živina terpinči in orodje tare. Če pomislimo, da kónj po ilovnati poti 3, po grompijasti 6, po navadni terdi cesti 15, po obdelani gladki cesti pa celo 30 centov pelje, se lahko spozna, koliko časa se zgubi po naših rogovilastih poljskih potih. Večidel poljskih potov nobeden ne popravlja kvečjemu če se kamnje, ki se po njivah nabere, na pot meče, kjer na kupu leži, ne poravnava pa nobeden ne. Tako so groblje in mlake nadelovanje poljskih potov. Pa ne le samo slabe poti so napaka, ktero grajamo, temuč tudi ne potrebne, preširoke poti in stezo, ki se čez travnike in njive delajo, so kmetijstvu škodljive. Nekdaj se ni na to toliko porajtalo; al dandanašnji, ko so davki veliki, delavci dragi in pridelki več vredni, je treba na vsako ped zemlje gledati, da prazna ne leži, ampak svoj sad in dobiček donaša. Zato je žalostno viditi - posebno okoli Ljubljane - kako malo ljudje porajtajo škodo, ktera se naredi, ker ne varujejo ne njiv ne travnikov: ampak povsod cokljajo, da si le ene stopinje prikrajšajo, celo planke in rante tergajo ter ograjo poškodujejo. Skerb za poljske poti je pa dolžnost občin ali sosesk. Če zdaj niso za to opravilo dosti zmožne, naj se po novih postavah, ktere so nam obljubljene, v tak red denejo, da bojo skerbno opravljale svoje opravila. - Kar pa zadene še druge napake poljskega poškodovanja, spadajo pod varstvo poljskih čuvajev, ktere soseske po novi postavi upeljati zamorejo.

Cena živinske soli. Podružnica radoljška svetuje dalje, naj bi se sl. ministerstvo prosilo, da bi se cena živinske soli znižala. - Gosp. Ambrož razjasnuje pravico te prošnje prav na drobno in jasno dokazuje, da bi nizka cena živinske soli ne le samo živinorejo povzdignila, ampak tudi dohodke države bi pomnožila. Živinoreja je v našem cesarstvo še na nizki stopnji zato, ker celo cesarstvo ne izredi toliko živine, kolikor je je potreba. Lansko leto so iz družih kraljestev v naše cesarstvo pripeljali 60 tavžent goveje živine, 360 tavžent prešičev, 100 tavžent centov usnja in 198 tavžent centov loja in masti. Za to je šlo 14 milijonov gold. Srebernega dnarja v ptuje dežele. To je velika zguba za državo. Pa ta zguba ni še sama, tudi mnogotere bolezni pri

živini so nasledki pomanjkanja soli. V našem cesarstvu so leta 1847 našli 47 milij. živine, ktera soli potrebuje, naredili so pa le 112 tavžent centov soli za živino, - tedaj na eno živinče leto in dan ne pride več ko osem lotov soli! Potrebuje pa na leto konj 10 funtov, goveje živinče 12, če se pa pita (debeli) 15 funtov, prase 4 in ovca 3 funte; - po tej meri bi mogli naredili za vso živino našega cesarstva 3 milijone in 180 tavžent centov živinske soli. Kako mlo se pa za živino soli porabi, spričuje to, da še tistih 112 tavžent centov pripravljene soli niso poprodali. Zakaj pa ne? - zato, ker je predraga. Kmetijska družba je kupila pred nekimi leti 50 centov živinske soli v Halein-u. Tam je veljal cent 2 gold. 47 kr. srebra; vožnina je znesla 2 gold. 28 kr., tedaj je cent prodajala v Ljubljani po 5 gold. 15 kr. To je bilo preveč kmetu, kteremu še dostokrat za kuho soli manjka.

V solnicah znašajo stroški za cent soli 32 1/2 novih krajc., 52 1/2 novih krajc. velja pa encijan in ogeljni prah, ki se s soljo meša, da se iz kuhinske soli napravi živinska. Ker vlado stane cent soli le 48 novih krajc., je očitno, da terja pri vsakem centu 2 gld. 8 kr. nov. dn. dobička. Ko bi se vseh 112 tavžent centov živinske soli poprodalo, bi imela vlada na leto 232 tavžent 960 gold. dobička. Ko bi se pa toliko soli napravilo, kolikor je vsa živina našega cesarstva v resnici potrebuje, to je, tri milijone in 180 tavžent centov, in ko bi se pri centu le 50 krajc. dobička jemalo, bi dobila vlada 1 milijon in 590 tavžent gold. dobička, in živinska sol bi na mestu, kjer se dela, le 1 gold. 34 krajc. novega dnarja veljala.

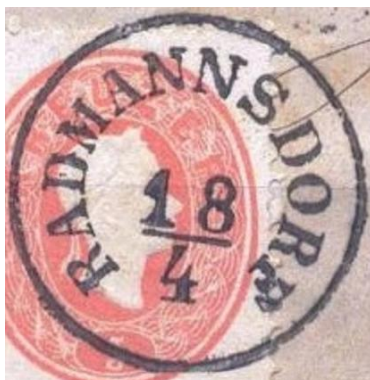
Druga overa pri živinski soli je to, da se ne prodaja povsod po enaki ceni. Kmet, ki je daleč od solnic, mora sol veliko dražje kupovati, ker vožnina veliko znese. Enakopravnost terja, da bi se v vseh deželah živinska sol po enaki ceni prodajala, kakor tudi tobak, ki je povsod po eni ceni. - Ker je nizka cena soli za povzdigo živinoreje ravno tako imenitna kakor za povzdigo državnih dohodkov, podpira gospod Ambrož predlog podružnice radoljške in zbor sklence, naj se sl. ministerstvo še enkrat prosi za cenejšo živinsko sol, in da bi se povsod po enaki ceni dobivala.

Hranilnice: Ker kmet po deželi ne more lahko dnarja na posodo dobiti, ali pa mora velike obresti plačevati, svetuje radoljška podružnica, naj bi se dнарne hranilnice po deželi napravile. - Gosp. Ambrož meni, ker je malo dnarja po deželi, bo tudi malo zaloge v hranilnice prišlo, tudi pomanjkuje takih oseb, ktere bi se brez plačila s hranilnicami pečale; kadar bodo nove soseske ustanovljene, se utegne ta reč morebiti sprožiti. Ljubljanska hranilnica ima dosti dnarja za posojila - pravi dalje - tudi je njena dolžnost, kmetom pomagati, ker tudi iz kmetob dodzi zaloge dobiva. Da pa rada na kmete ne posojuje, je to krivo, ker kmetje obresti (cinžev) ne plačujejo v pravem redu ali celo ne; to pa ji da veliko opraviti, preden izposojeni denar izterja. Tudi pri cenitbah gruntov in pri prodaji ne more ljubljanska hranilnica pričujoča biti, ker ji takih mož po deželi manjka, ki bi te opravila prevzeli. Gospod Ambrož svetuje, naj bi podružnice kmetijske družbe po deželi v tej zadevi kmetom kaj pomagale; dobro bi bilo, ako bi se ustanovile take vodila, kako bi bilo mogoče to napraviti. Zato naj bi se izvolil poseben odbor, ki bi te zadeve po dogovoru z vodstvom tukajšne hranilnice v red djal. Zbor poterdi ta nasvet in gospod predsednik izvoli v imenovani odbor gospode: dr. Bleiweis-a, dr. Ahačič-a, Guttman-a, Ambrož-a, dr. H. Costa in dr. E. H. Costa.

Reke in hudourniki. Pravi podružnica radoljška, da reke in hudourniki velikokrat škode napravijo, in da bi bilo potrebno, ako bi se ob bregovih vsako leto enkrat trebilo, in da bi se prepovedalo derva ob vodi skladati. - Gospod Ambrož pravi, da te opravila spadajo v soseskino gospodarstvo; tedaj bo tudi to soseskinim predstojništvom priporočeno. Zbor poterdi to.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 5. 1860

Spisek okrajnih opravništev (zavarovalne družbe Feniks na Dunaju):
V Radoljci: Gosp. Jožef Zettl, pens. c. k. pobiravec, opravilnik za Radoljški okraj.
Vir: Oglasnik, 22. 8. 1860

Poštni žig Radovljica, 1860
Vir: ebay.com

1861

Hodil sem, ko sta »še ajda in pelin cvetela«, križem po Kranjskem in nabiral si za torbico svojo medu in pelina, al naključilo se je, da še le zdaj vredujem nabero. Po shodu na Bledu, ki je bil že v »Novicah« s potrebnimi opazkami »ilustriran«, sem dolgo premišljeval, ali bi jo udaril više gori, kjer Savica bobni čez pečine, ali pa bi šel nazaj doli. Kakor Hamlet svoj »seyn oder nicht seyn« sem premetaval tudi jez v svojih mislim »ali Bohinj ali Radoljco«, dokler nazadnje navlada misel: kaj se boš klatil po vaseh; pojdi v mesta in tergove. Dictum factum – hajv v Radoljco; tu bo za te več gradiva kot v onih visokih krajih, o katerih je že marsikter pisatelj in pesnik svoje pero poskusil.

Ko bi slovenskega »Bädecker-ja« pisal, to je, knjižico v rudečem usnju vezano, kjer se oznanuje, kaj je v tem ali unem mestu znamenitega, bi od Radoljce ne povedal družega, kakor da je za Kranjem drugo mesto na Gorenškem, ki bi ga ptujec za pošteno vas deržal, ako bi poprej ravno ne bral, da je že starodavno mesto. Pa neki strojar, ki se ponosno radoljškega mestjana imenuje, mi je, ves navdušen za čast in slavo sovjega domačega kraja, z dostojnim naglasom pripovedoval, da je že Radoljca mesto iz starodavnega veka, Nace Kuranda bi rekel: »Noch aus den finstern Zeinten des grauen Mittelalters.« Pripovedovali so mi, da ima čudovite privilegije iz 12. In 13. Stoletja, ki, ne vem, kakošne čudne časti in bremena radoljškim »purgarjem« nakladajo. Ali imajo radoljščani za te privilegije tudi svoj arhiv, ki se s 7 ključi zapira, in svojega arhivarja, za vse to nisem vprašal. Vprašam le Nemce, kdo jim je dal oblast našo Radoljco prekusniti v Radmanns-dorf?

Značajno za vsako mesto, je da ima kako napravo ali inštitut, kateri naj se že kazino, ressource, čitavnica ali »šerštat« imenuje, kjer se časniki prebirajo in se na večer posebno »haute volee« ali »smetana purgarjev« zbira. Da ima Radoljca kaj tacega, nisem nikdar čul, tudi se ne ponašam, da bi bil sam to znašel, le neki pravoslavac, moj dobri prijatelj, je po naključbi radoljški salon zavohal. Pripovedoval mi je, da je letos meseca avgusta neki večer po dolgočasnem popotvanji, truden in oprашen, v Radoljco priromal. Bila je že enajsta ura – za kmete ura strahov, za »nobel purgarje«

pa ura salona. Mislil si je, pridši v radoljško mesto, da je kak teržišk Mojzes Radoljco (morebiti zavoljo dr. Toman-a) kaznoval, da bo 3 dni in 3 noči egiptovska tema, in da je zdaj prva noč. Al njegov dober genij ga dalje pelje v sredo mesta in naenkrat zagleda svetle okna in čuje živo govorico in šunder. Po svoji ponižni pameti si misli, gotovo je tu v sredi v tako visoki hiši mestni salon. Stopi noter, si da od restaurateurja vulgo kerčmarja – piva prinese in se mirno, ponižno v božjem strahu k vratam vsede. Pervi časnik, ki mu v roke pride, je »Ost und West«, kar ga še bolj v mnenju poterjuje, da je to tudi slovenska kazina. Ogleduje si zlo živo društvo in zapazil je med drugimi mestjani gospode čisto černo oblečene, vse v frakih, berke možko navihane in obraz v zlo pomenljivih, diplomatičnih gerbah. Ti gospodje so ga bokal za bokalom serkali – kar niso ravno manire salona – s celo bakrenimi nosovi so že enmalo križem gledali, na vse gerlo politikovali, neizrečeno se ustili; drugi sosedje so jih pa verno kakor svete 3 kralje poslušali. Mislil je izperva, da so to gorenski Thouveneli, Valevski ali Rikasoliti; le njih jezik se je mojemu prijatlu enmalo čuden dozdeval, ker v svojih diplomatičnih izrekih so jo po nemški rezali, kakor naši kranjski »urlaubarji«. Njih politična govorica se je vila, kakor povsod v taistem času, lahko uganeš, bravec, okoli »Slobenjerjev«; serdili in rotili so se radoljški čez to čudno prikazen, posebno pa , ko so mojega prijatla v surki zagledali. On jim je hotel mirno – kakor je med omikanimi ljudmi bon ton – razložiti, da Kranjec je tudi Slovenec. Ali to je bilo ogenj v streho; kazali so mu ti diplomati pesti, šetinili se kakor ježi in le mirnost njegovega značaja ga je rešila »argumentov ad hominem«. Še bolj radoveden, popraša kerčmarja, kaki gospodje so ti? Kakor so se mogočno nosili in modrovali in v radoljškem salonu »bon ton« naznanaovali, bi gotovo mislil, bravec, da so bili kaki velikaši, mogočni posestniki ali nepopisljivo bogati trgovci ali kaki drugi imenitni gospodje; al vse to ne, ampak čujte čudo. Bili so kantonski beriči!

Zamišljen in molčeč se poda moj prijatelj k pokoju. Mislil je na bokale, ki so jih gospodje beriči poserkali. Mislil si je tudi na dalje, ali bi ne bilo bolje se pravdoslovju odpovedati in raji berič postati, ker Radoljca se mu je zdela beriški Eldorado. Bolj sva se pa z mojim prijatlom po svoji kratki pameti čudila, da so si radoljški »purgarji« pri svojih starodavnih privilegijih kantonske beriče za svoje kolo- in glasovodje izvolili!

Moj prijatelj, ki je bil tudi 15. Avgusta pri pozdravu dr. Toman-a pričujoč, radoveden glavo skoz okno pomoli, da bi morebiti kje ugledal debelo betico tistega mandarina z dvema gumboma, ki bi spet stokati jel:

Bravec, pa ne, da bi ti mislil, da je zavoljo mogočnih gospodov beričev v Radoljci vse narobe. Imajo pa spet Radoljčani izverstnega župana, ki je od verha do tal časti vreden mož, ki se, kar je mogoče, iskreno za našo narodnost in autonomijo soseske poteguje. Postaven in miren v svojem značaju me je spominal na župana praškega mesta, nam Slovanom dobro znanega gospod Pštrosa, ki mi je rekel: počasi se gre naprej v boji z namškutarijo; al ko enkrat nogo za en korak naprej zastavim, me nobena peklena moč več ne odmakne! Res treba bi nam bilo, pri nas na Slovenskem povsod takih mož, ker pri nas so ljudje po 12-letnih skušnjah Bachovega regimenta že skoraj povsod tako v mlako potopljeni, da se komaj kaj več kot pubči upajo v srenjskih zadevah krekati. / Velt. Zarnik; Pisma slovenskega turista (II.).

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 10. 1861

Poštni žig Radovljica, 1861
Vir: [briefmarken-forum](#) / [ebay.com](#) / [ebay.com](#)

1862

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1861 / Dekanija Radoljica / Radoljca. Vovk Simon; [dekan in dek. predstojnik](#).
Vir: Mohorjev koledar - Celovec, 1862

V Radolci, 14. marca. Sinoč je bilo naše mesto celo noč na nogah. Ob desetih zvečer je gorel kozelc (stolp) pri Radoljci, pa preden je bilo moč pogasiti ga, se komaj četrt ure odtod uname skedenj, in ko so še tukaj gasili, se še huje posveti proti Lescam. Gorelo je na Vrbi, pogoreli so tam štirje kmetje in en kajžar, zgorela jim je vsa klaja in hudoben človek zažgal, si je vsaki mislil. Bil je ta dan v Radoljci nek kmet iz Zabreznice, ki je že lani požigal in je bil le zavaljo pomankanja dokazov izpuščen. Ljudje, ki so od vseh strani gasit hiteli, so ga povsod srečali, ko je od ognja bežal, pa kamor je prišel, povsod se je kmalo zasvetilo. V Radoljci je bil le en glas, da ta človek požiga. Od drugega ognja so šli žandarji koj na njegov dom, so ž njim ob enem tje prišli, ga dobro zvezali in v Radoljco pripeljali. Preiskava bo že to reč na dalje razjasnila. Med pogorelci bil je en sam zavarovan. –

Ker v Radoljci zdaj ni nobenega društvenega življenja, se od več strani sliši želja, naj bi se tudi tukaj kmalo čitavnica ustanovila, ktera bi gotovo toliko društvenikov dobila, da bi zamogla obstati.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 3. 1862

V Radoljci se je ustanovila čitavnica, ktere namen so po § 1. njenih pravil petje, branje časnikov, besede, igre, ples. Pravila so slavni deželni že predložile se v potrjenje. Nadjati se je, da bo društvu veliko udov iz okolice radoljške pristopilo in se tako tovaršljivi duh, kateri se tukej še milo pogreša, po pevski družbici in besedah se nekoliko zbudil. Veseli so se udeležili te naprave vsi pošteni možaki, in le malokterim je slama v glavi ali trn v peti, ki še zmiraj mislijo, da domači ne morejo doma biti na domači zemlji brez »Hintergedanken«!

Z domačim jezikom gre od dne do dne malo po malo pri tukašnji c. k. gosposki bolje in sodnii gre čast, da slovenske vloge dosti razumljivo rešuje.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 5. 1862

Poštni žig Radovljica, 1862

Vir: ebay.com

1863

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1862 / Dekanija Radoljica / Radoljca. Vovk Simon; [dekan in dek. predstojnik](#), Lah Valentin; [kaplan](#).

Vir: **Mohorjev koledar - Celovec, 1863**

Iz Radoljce. Danes smo obhajali praznik sv. Cirila in Metoda s slovesno peto mašo.

Vir: **Kmetijske in rokodelske novice, 18. 3. 1863**

3. razstava Kmetijska v Ljubljani (poslani izdelki): gospodar Jernej Pogačnik iz Ovsiš (17), gospodar France Škofic iz Poljč, kantona radoljškega (8), gospod Friderik Homan, posestnik v Radolici (11), podružnica kmetijska radoljška (31).

Vir: **Kmetijske in rokodelske novice, 14. 10. 1863**

1864

V Mohorjevem koledarju za leto 1864 ni podatkov o naročnikih Moh. knjig!

Železnic nam je treba. Gosp. Fid. Terpinc, predsednik kmetijske družbe, je načrtal pot, po kateri gre brez vseh over in težav železnica iz Ljubljane v Belak, tako-le: od ljubljanskega kolodvora gre proti Št. Vidu; odtod doli proti Savi do Medvod, kjer bi kolodvor na desnem Soričinem bregu; od Medvod gre prav zložno do Godešič blizo Loke, kjer bi bil kolodvor za Loko, Železnike, Poljane itd.: od tod gre čez soriško polje proti Drulovki pred Kranjem, zapusti gornje polje in se doli poda na desni Savini breg, kjer bi pred mostom v Kranji bil kolodvor; od tod gre poleg Save do gornje Besnice proti Podnartu, kjer bi postaja bila za Tržič, Kropo, Kamnogorico, pod Radolco gre čez Savo in pri Bleškem mostu bi bil kolodvor za Radolco, Bled, Bohin itd.; potem gre na levem bregu naprej do Jesenic na Kranjsko goro, Belo peč in proti Trebižu se zasučje čez Arnoldstein v Belak brez vseh težav, tako, da na tej poti ji ne enega predora (tunele) ni treba.

Vir: **Kmetijske in rokodelske novice, 9. 11. 1864**

1865

V Mohorjevem koledarju za leto 1865 ni podatkov o naročnikih Moh. knjig!

Vovk Šimen, dekan v Radolici (50 gold.), Lah Valentin, duh. pomočnik v Radolici (letno 2 gold.).

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 1. 1865

Deželni zbor Kranjski. V 5. Seji je poslanec Dežman bral vladni predlog, po katerem naj se v prihodnje osnujejo cesarska okrajna glavarstva, tako, da bi bila ta glavarstva v Radoljci, Kranji, Kamniku, Ljubljani za okolico, Kočevji, Črnomlji, Postojni, Logatcu, Novomestu, Krškem, Litii, v Ljubljani za mesto ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 12.

1866

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1865 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Vovk Simon; [dekan](#), Lah Valentin; [kaplan](#), Ambrožič Martin, [duhovnik v pokoju](#). Radoljska šola. Tuma Josip, [učitelj](#); Mihelač Franc; [bukvovez](#); Burnik Janez; [podobar](#), Resman Janez; [strojar](#), Janc Franc; [klobučar](#); Skumavec Anton; [hlapec](#). Legat Mica [na Rečici](#).

Vir: Mohorjev koledar - Celovec, 1866

Iz Kranjskega (volitve novih županov). C. k. deželna vlada naznanja, da so volitve novih občinskih (srenjskih) odborov na Kranjskem dovršene. Novi župani v okrajih Radoliškem: V Radolici Hijacint grof Thurn-Valsassina, v Lescah Matevž Brenc, v Begnjah Matija Kralj, v Lancovu Jern. Volk iz Brd, v Kamnigoric Albert Kapus vitez Pihelsteinski, v Kropi Janez Zupan, v Ovsišči France Stritih iz dolnje Dobrave, v Mošnjah Jan. Avsenik iz Otoka, v Predtrgu France Lotrič.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 10. 1866

1867

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1866 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Vovk Simon, [dekan](#), Lah Valentin, [kaplan](#), Ambrožič Martin, [duhovnik v pokoju](#). Farna bukva. Tuma Josip, [učitelj](#), Mihelač Franc; [knjigovez](#), Burnik Janez; [podobar](#). Resman Janez; [strojar](#), Janc Franc; [klobučar](#); Zalokar Jožef; [lekarnar](#), Skumavec Anton; [hlapec](#). Pretner Franc, Mali Meta, Balant Urša.

Vir: Mohorjev koledar - Celovec, 1867

Radovljici je bil 1. junija 1867 odprt (nov) poštni urad. / Vir: Klein, pos. Bojan Kranjc /

Za poslance v državne zборе so izvoljeni. ... Na Kranjskem po kmetiških okrajih; v Radolici Lovro Pintar ...

Vir: Slovenski gospodar, 1. 2. 1867

Trasiranje Rudolfove železnice. Inženir Pribil je začel trasovati v pondeljek zjutraj ljubijansko-belaško železnico. Delo gre temu zelo izurjenemu gospodu hitro od rok in upati je, da bode prihodnji teden do kranjskega mosta dospel. Da zvejo bralci

„Novic“, kje se bo trasovalo, zato jim podamo o tem sledeče poročilo: Gosp. Kazda in pa gosp. inženir Pribil sta pretekli teden ogledala ves kraj in njega višavo zmerila, na katerem se ima trasovati ljubljansko-belaška železnica in sta ob enem tudi zaznamovala kraje, katerih se bo dotikala in od katerih daleč se ne bo izpeljala. Po tem načrtu se bode trasovalo od ljubljanskega kolodvora južne železnice na desni strani Šiške proti Št. Vidu in Vižmarjem, kjer bi bil pripraven kraj za postajo. Od tod bo delana pot na levi strani Guncelj, Dvora, Stanežič proti Mednemu in Tometu, kjer mora iti čez veliko cesto proti Goričanom med Presko in Medvodami, kjer se bode druga postaja naredila. Ker je ravnina na sorškem polji malo manj ko 20 sežnjev viša ko Sava, zato se bo moglo trasovati od Medvod na desnem bregu Sore, katero bi še le pri Hosti premostili. Od Hoste se bo vlekla proti Suhi in Trati in še le pri Oreheku bi se savskemu bregu približala in na tem do Kranjskega mosta šla, pri katerem se bo lahko postaja napravila.

Od tega mosta naprej se bo le desnega brega Save držala do Mošne, kjer se bo premostilo in potem pa izdelovalo na bregu pod Radolico proti Lescem, kjer bi bil tudi pripraven kraj postajo napraviti, od ktere ne bi bilo daleč v Bled. Postajo pri Lescah zapustivši se bode trasovalo pod Vrbo proti vasi Moste, kjer se bo Zavašnica mogla premostiti, potem pod Koroško Belo in Javornikom, tako, da bo še le pri Savi čez veliko cesto se moglo iti. Na desni strani Ruardovega vrta blizo velike ceste bi se lahko postaja naredila. Pred Jesenicami se bo železnica vrnila zopet čez veliko cesto na levi breg Save, ktera se bo še le okoli 1200 sežnjev nad Hrušico premostila, in potem na desnem bregu proti Mojstrani, kjer bi bil kraj za postajo. Od tod se bo trasovalo še okoli 3/4 milje na desnem bregu Save, potem pa na levem in še le v Logu blizo velikega savskega mosta bode zapustila železnica Savo in bo dospela na polje pri Kranjski gori, kjer bi se naredila štacija. Od Kranjske gore se bode vrnila proti pod Korenu, in dvakrat Savo premostivši bode šla pod Ratečami proti Stückl, kjer bi se postaja lahko naredila. Od tod se bo držala brega nad Belopečjo, in hitro bo dospela skoz predor na ravnino pri Mar in se bo zvezala pri Trebižu s cesarjevič Rudolfovo železnico.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 9. 1867

1868

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1867 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Vovk Simon; [dekan](#), Lah Valentin; [kaplan](#), Ambrožič Martin; [duhovnik v pokoju](#). [Farna bukvarnica](#). Tuma Josip; [učitelj](#), Mihelač Franc; [knjigovez](#), Burnik Janez; [podobar](#), Resman Janez; [strojar](#), Janc Franc; [klobučar](#), Skumavec Anton; [hlapec](#), Zalokar Jožef; [lekarnar](#), Vovk Janez; [kmet](#). Pretnar Franc, Mali Meta, Valant Urša, Mazek Marjeta, Ovin Marija, Kristofič Marija, Lah Marija.

Vir: Mohorjev koledar - Celovec, 1868

Politični razgled. Na Kranjskem je imenovan: predstojnik Vinko Jevnikar za Planino sodnik Janez Logar za Črnomelj, sodnik Jože Krsnik za Brdo, sodnik Lovro Jerovšek za Bistrico, sodnik Janez Košir za Kočevje, sodnik Albert Kandolini za V. Lašče, sodnik Lud. Semen za Krško, sodnik Jože Piiuer za Idrijo, sodnik Jože Potrato za Kranj, pristav France Vrbič za Kranjsko goro, sodnik, Jože Vrdoc za Lož. sodnik Jurij Levičnik za Loko, sodnik Jože Logar za Litijo, pristav Gust. Elsner za Metliko, pristav Pet. Levičnik za Mokronog, pristav dr. Jože Kerstein za Tržič, sodnik Alojzij Mulley za Vrhniko, sodnik Avgust Urhas za Planino, sodnik Jože Lach za Radoljico,

pristav Anton Raab pl. Rabenau za Radeče, sodnik Valt. Šusteršič za Ribnico, sodnik Janez Lapajne za Žuženberg, sodnik Janez Elsner za Kamnik, sodnik France Omahen za Trebno, sodnik Janez Roth za Višnjo goro, sodnik Nik. Moos za Ipavo.

Vir: Slovenski narod, 13. 8. 1868

1869

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1868 / Dekanija Radoljica / Radolice. Muhovec Blaž; kaplan, Lah Valentin; kaplan, Šusteršič Matija; mežnar, Ambrožič Martin; duhovnik v pokoju. Farna bukvarnica, Tuma Josip; učitelj, Burnik Janez; kiporez, Mihelač Franc; knjigovez, Zalokar Jožef; lekarnar, Resman Janez; strojar, Janc Franc; klobučar, Zupan Matej; krojač, Pretner Urša; šivilja, Dežman Marija; kovačica, Olip Polona; knapiška, Mulej Marija; sodarica, Mulej Franca; sodarjeva, Hamerlic Marija in hči; pekovi hčeri, Skumavec Anton; hlapec, Pretnar Franc, Mali Meta, Valant Urša, Mazek Marjeta, Ovin Marija, Kristofič Marija, Lah Marija, Rozman Mina, Albreht Marija, Čuk Marija, p. d. Raščičeva, Ažman Liza, p. d. Ažmanova, Varl Franca, p. d. Ferbarjeva, Meršol Janez p. d. Katrinik, Zupanc Franc, Zupanc Jožef, p. d. Poznik.

Mohorjev koledar - Celovec, 1869

Imenik društvenikov »Matice slovenske« / Radoljica: Bernik Lovro; žup. v Kamnigorici, Jerala Janez; kaplan v Bohinski Bistrici, Munda Fr.; dr., advokat v Radolici, Rožič Alojzij; kaplan v Gradu, Sajevec Janez; župnik v Mošnjah, Bizjak Jernej; župnik na Jesenicah, Bononi Jožef; župnik v Radolici, Eder Janez; župnik v Bohinjski Beli, Hauptmann J.; strojar v Kranjski gori, Jereb France; župnik v Zaspem, Krištofič Lovro; kaplan v Breznici, Legan France; kapi. v Kranjski gori, Mali Ignacij; duh. v Ribnu, Mesar J.; žup. v Bohinjski Bistrici, Peharec Simon; dekan v Gradu, Pintar Lovro; župnik v Breznici, Praprotnik France; učitelj v Lescah, Robič Jakob; posest. v Kranjski gori, Zabukovnik Jurij; benefic. v Kropi, Žan Janez; kaplan v Srednji vasi, Žumer Jakob; posestnik v Podhomu (Gorje).

Vir: Letopis Matice slovenske, 1869

Iz Radolice (Sreberno svetinjo sadjerejcu gospodarju Matevžu Dešmanu in častno diplomo nadučitelju g. Tumi) je predstojnik podružnice kmetijske gospod Friderik Homan v nedeljo 13. dne u. m. po veliki sv. maši prav slovesno izročil. Poklical je vso šolsko mladino na veliki trg in vpričo prečastite duhovščine, gosp. uradnikov, mnoge gospode in kar nas je še posebno razveselilo, vpričo veliko kmetov iz okolice radoliške je gosp. učitelju Tumi izročil častno pismo za marljivo njegovo podučevanje šolske mladine v sadjereji, gospodarju M. Dešmanu pa sreberno svetinjo za posebno pridno sadjerejstvo s tem-le slovenskim ogovorom: »Več kakor 30 let ste Vi Matevž Dešman trudili se s sadjerejo. Dospeli ste dozdej tako daleč, da ste s Svojimi sadjerejskimi deli izgled vsem sosedom. Zato Vam je c. k. kmetijska družba v Ljubljani prispoznala v znamenje Vaših zaslug sreberno svetinjo in jo meni izročila, da Vam jo podam. – Radostnega srca Vam zdaj pred zbranim ljudstvom podam svetinjo in želim, da bi Vi dolgo uživali čast, ki se Vam s tem imenitnim priznanjem skazuje. – Vi pa, dragi prijatelji pričujoči! posnemajte tega moža, ki stoji okinčan med nami. Poprimite se sadjereje prav marljivo, ker neizrečeno velike dobičke Vam bode prinesla. – Posebno ti, mladina predraga, podučuj se rada v sadjereji, da boste enkrat Vi, dragi fantiči, kadar boste odrasli, mogli sebi in drugim pomagati. – Povsod

na celem svetu – vse se giblje naprej in dela pridno. Tudi mi Gorenci moramo napredovati v vseh rečeh in posebno v sadjereji. Pomagajmo si s pridnostjo, napredujmo, saj nam je Bog dal vse moči zato. – Poslednjič izrecimo svojo zahvalo c. k. kmetijski družbi v Ljubljani, preskrbnemu ministru poljedelstva gosp. grofu Potockemu, posebno pa svojo udanost in zahvalo izrecimo presvitlemu cesarju Francu Jožefu, ter hvaležnega srca zakličimo: Živio Franc Jožef! Slava!« - Potem stopi pred Dešmana še mlad učenec, in podavši mu šopek krasnih cvetlic, govori mu tako-le:

Cvetlic scer niste tolk' sadili,
je Vaša skrb le bolj drevo;
od tega bomo sad dobili
Otroci mi, ko odrastemo.
Ker sadja ni, pa šopek dam
Ta častni dan, v zahvalo Vam!

Videlo se je očitno, kako velik vtisek na vse pričujoče je naredilo slovesno to izročilo svetinje in diplome. Povikšati to svečanost je bil opoldne skupni obed, med katerim so možnarji pokali in navdušene zdravice so napijale presvitlemu cesarju, ministru kmetijstva grofu Potockemu, družbi kmetijski in več družim. Po obedu je več udov kmetijske družbe počastnega Dešmana na svoj dom spremilo in njegov vrt ogledalo. To vemo, da v blagem spominu nam ostane lepa ta slovesnost, za katero gre srčna zahvala gosp. Homanu.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 7. 1869

1870

V Mohorjevem koledarju za leto 1870 ni podatkov o naročnikih Moh. knjig!

Imenik društvenikov »Matice slovenske« / Radovljica: Bernik Lovro; žup. v Kamnigorici, Jerala Janez; kaplan v Bohinski Bistrici, Munda Fr.; dr., advokat v Radolici, Rožič Alojzij; kaplan v Gradu, Sajevec Janez; župnik v Mošnjah, Bizjak Jernej; župnik na Jesenicah, Bononi Jožef; župnik v Radolici, Eder Janez; župnik v Bohinjski Beli, Hauptmann J.; strojar v Kranjski gori, Jereb France; župnik v Zaspem, Koželj Anton; duhoven v pokoji na Dobravi, Krištofič Lovro; kaplan v Breznici, Legan France; kapi. v Kranjski gori, Mali Ignacij; duh. v Ribnu, Mesar J.; žup. v Bohinjski Bistrici, Peharec Simon; dekan v Gradu, Pintar Lovro; župnik v Breznici, Praprotnik France; učitelj v Lescah, Robič Jakob; posest. v Kranjski gori, Zabrezovnik Jurij; benefic. v Kropi, Žan Janez; kaplan v Srednji vasi, Žumer Jakob; posestnik v Podhому (Gorje). Dostavek: Olifčič Josip, usnjarski mojster v Zapužah pri Radovljici.

Vir: Letopis Matice slovenske, 1870

Gorenjska železnica poroča, da se je gorenjska Železnica prej nego v enem letu, tako da se odpeljal prvi vlak iz Ljubljane v Kranjsko goro. Železnica od Ljubljane do Radolice je že popolnoma dodelana, ona iz Radolice v Lesce bode kmalu, struga od Lesc do Most je tudi že čisto dokončana, v Mostah se delajo samo še zadnja dela pri mostu, med Javornikom in Mostami je le majhen kos pri Soteski nedodelan, naprej pa je do Korena že vse končano. Od Kranjske gore do Trbiža, kjer je bilo premagati mnogo težav, je do zdaj še nedodelano in bode stalo še precej truda.

Vir: Slovenski narod, 4. 10. 1870

Gorenjska železnica. 15. t. m. je bila med Ljubljano in Trebižem prva vožnja na poskušnjo. Vozilo se jo po vsej poti brez najmanje ovire in se je spoznalo, da je vsa železnica v takem redu, da se lahko izroči javni prometi. 24. t. m. se bodo obdržavalo še tehnično-policijsko pregledavanje in potem se začne javna in splošna vožnja.

Vir: Slovenski narod, 22. 10. 1870

Napačno vrtanje. 6. November 1870 (Izv. dop.). Dopis v Vašem listu, ki je omenil tudi pomankljivosti pri tunelu blizu Radovljice, je dal komisiji, ki je nedavno ogledovala železnico od Ljubljane do Trbiža, povod, da je zaukazala vrtati prav na v "Narodu" omenjenem mestu. Pa kaj se zgodi? Ponoči pride od načelnika tunelskega zidanja povelje, nemudoma zasuti nekoliko izvrtano luknjo, in drugje vrtati; - da so delavci delali celo noč, obljubili so jim plačo za tri dni. Tako pripovedujejo delavci sami, ki ne vedo, zakaj se je sploh vrtalo. Če je zadržaj res tak, ne vemo, kako je mogla komisija potrditi delo. Pravda o obriti svinji je povzročila to splošno nevoljo.

Vir: Slovenski narod, 10. 11. 1870

Izpod Begunšice 12. nov. (*Tagblattov pisar; železnica v Lescah; posekana Jagnjeda v Radoljici.*) Iz »Tagblattove« svinjske pravde smo izvedeli, da je pri nas tisti presrčni kraj, kjer prebiva svinjski ali svinjarski dopisovalec „Tagblattovih“ laži, o katerem se pripoveduje, da je v prejšnjih letih šolskim tovaršem kradel bukve, in zdaj si prizadeva krasti ljudem poštenje, ter je priča stari resnici, da se tat ne poboljša nikdar. Pa vsaj tega zastonj ne dela; kajti služi si po tarifi za vsako vrstico neki pet soldov, - zares krvavo zaslužen plačilo za tako umazan posel! Za denar je dandanašnji hudo, v Poljčah tudi vina ne dajo zastonj, še manj pa v Radolici pive in kave; toraj le pridno pisariti in mazati, bodi-si že resnica ali laž, da se le kaj zasluži. Ako pa zmanjka živih, treba se je lotiti mrtvih; vsaj pri teh se še bolje opravi, ker se braniti ne morejo. To nam je prišlo na misel uni dan, ko smo brali v „Tagblattu“ neko kritiko o železnici gorenski, v kateri se napada ranjki Toman, da postaje ni napravil v Radoljici, ampak v Lescah, in to zarad žlahte svoje! Spominjamo se še tudi, kako hudobnih obrekovanj je bilo slišati po smrti Tomanovi v Radoljici čez dobrotnika, ki si je največ prizadeval, da smo na Gorenško dobili železnico, in to od takih ljudi, ki so pri njenem delu jako obogateli, in se štejejo med omikane in izobražene. To pa se je godilo le zato, ker vsakemu krčmarju in kramarju ni posebej kolodvora dal postaviti pred vrata ali še celo v vežo. Ne bo toraj odveč, da to reč malo bolj na tanko pogledamo in pretresemo. Komur je znan gorenski svet, in hoče gledati in soditi nepristransko, ta bo spredvidel, da za občinstvo je veliko bolj pripravna postaja v Lescah kot v Radoljici. Lesce so na roko Blejcem in Bohinjcem, tudi Brezničanom in obrtnim Beguncem; komu pa je Radoljica? Skor da Radoljčanim samim. Tisti časi so minuli, ko so ceste delali le za krčmarje in kramarje, zdaj se delajo na občno korist, na blagor občinstva. Vsaj je v Radoljici vendar obilno napredovajočih liberalcev, al mar v tem oziru ne bodo potreb in tirjatev časa spoznali? In kam neki bi Radoljčani kolodvor postavili? - ali doli pod mesto kam? Ravno tako kakor da bi ga djal v žakelj, in potem žakelj še zavezal! Naj bi mestni očetje „unter dem allgemein hochgeachteten Bürgermeister“ kakor ga „Tagblatt“ titulira, popred poskrbeli, da v Radoljico cesto naredo, po kateri bi se brez nevarnosti v mesto priti ali pripeljati moglo. Kakor je zdaj, je res skoraj potreba klobčič sabo vzeti kakor nekdanj pri hoji v labirint, da se ne zaide in spet nazaj zna; a potem obuditi veliko „grevengo“ predno se pelje ali gre memo grajskega vrta, ako bi se utegnili viseče zidovje podreti in človeka podsuti. Kako to, da o tem ne črhne besede „Tagblattov“ pisar? Saj je kakor Dežman

in Keesbacher trdita, »Tagblatt« prišel vendar samo zato na svet, da neumne Kranjce razsvitljuje in meglo trebi. (Kon. prih.)

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 16. 11. 1870

Iz Radoljce, 19. nov. (Izv. dop.) Železnica ljubljansko-trbiška še zmirom za rabo občinstva ni odprta; en čas sem tudi nobenemu no dovolijo več, se poskusne vožnje udeležiti. Uradniki železnični so večidel tujci, malo domačinov. V nedeljo 13. t. m. sta se oddala prva dva slovenska telegrama na radoljškem kolodvoru. - Telegrafist, dasi slovenski govoriti ne zna, je dobro razumel, in nam tudi po nemški povedal, kaj smo telegrafirali - upamo torej, da tukaj vsaj nasprotovanja ne bo. Čudili smo se Laibacherici in Tagblattu, da sta dopis iz Trziča v „Narodu“ tako vestno prebrala. Ne vemo, zakaj sta oba o pozitivnih trdenjih molčala - le to pa, kar se je o tunelu med Radoljco in Podnartom omenilo, nad čemur je dopisnik sam dvomil ter izrekel, da bi bilo prav, ko bi komisija to za neresnico razglasila, kar naravnost za hudobno laž proklamirala. Naj drugič, pisarji Labacherčni in Tagblattovi boljše umejo, kar v „Narodu“ zavohajo. Tretjega novembra je imel tukajšnji bukvovez pri politični uradni obravnavo zarad vižmarsko svetinje. Obsojen je bil na 15 gld. plateža ali 3dneven sedež. O tem denes več govorili ne bomo. Lo toliko povemo, da je uradnik Jabornegg, kateri jo obravnavo vodil, skazal vso duševno beračijo, ktere je pa tudi le birokratiška drhal radoljška zmožna. To obravnavo hočemo še v „Narodu“ pojasniti, kader dobomo v roko propis zapisnika, kateri jo gotovo unicum v avstrijskih sodnijskih zadevah, in sodbo. Kakor za gotovo vemo, se hoče bukvovez pritožiti, pa zraven tudi razkriti marsikaj iz življenja radoljškega. Konečno še nekaj : Žandarmi, kateri se tako radi vtikajo v lokalno policijo, so včasih res v čudnem nasprotju sami s seboj in svojo dolžnostjo. Tako na primer poštene domače fante, ako jih pozno zvečer dobodo na ulicah, naj bodo tudi še tako mirni, kar naravnost insultirajo in spat gonijo, železniške delalce „barabe“ pa v miru puste, naj bi tudi celo noč tulili in razgrajali. Videli smo te varhe javne vrnosti strahljivo se tresti, ko je bilo treba nekega tacega kričača razorožiti - za kar jih je zadela od nazočih najveća graja in grenko zasmehovanje.

Vir: Slovenski narod, 24. 11. 1870

Imenik p. n. gg. naročnikov (Pravnik slovenski): Munda France dr., odvetnik v Radoljci na Kr., Wolkensberg Avguštin baron, grajščak v Radoljci.

Vir: Pravnik slovenski, 15. 12. 1870

Op.: Augustin Wolkensberg, roj. 1. 7. 1821 v Puštalu.

Vincenc Thurn-Valsassina. Prvič poročen (Ljubljana, 30. april 1817) z Avguštino (Augusta Franziska) baronico Wolkensperg, damo reda zvezdnega križa, hčerko barona Vincenca z gospostva Ponoviče in Marije Ane, rojene baronice Szörény pl. Kis-Szörény (27. avgust 1794 – Radovljica, 2. januar 1824).

K. K. priv. Kronprinz Rudolf-Bahn.

Eröffnung der Strecke Laibach-Tarvis.

Die gefertigte Direction beehrt sich hiemit bekannt zu geben, daß die Strecke Laibach-Tarvis mit den Stationen Laibach, St. Vizmarje, Zwischenwässern, Laak, Krainburg, Podnart, Madmannsdorf-Lees, Zauerburg, Aßling, Lengenfeld, Kronau, Matschach (Weissenfels) und Tarvis

am 14. December 1870

für den Personen- und Güterverkehr eröffnet werden wird.

Wien, December 1870.

Die Direction.

[18898-1]

Oglas otvoritve Rudolfove železnice, 1870
Vir: Wiener Zeitung

K. k. priv. Kronprinz-Rudolfbahn.

In der dritten ordentlichen Generalversammlung vom 16. December 1870 wurden nachfolgende Beschlüsse gefaßt:

1. Die Generalversammlung genehmigt den Bericht des Verwaltungsrathes.
2. Die Generalversammlung genehmigt die Bilanz pro 31. December 1869 und ertheilt der Verwaltung der k. k. priv. Rudolfsbahn das Absolutorium.
3. Jedem Actionär, sobald er sich durch den statutenmäßigen Erlag der Actien als solcher ausgewiesen hat, ist auf Verlangen der Geschäftsbericht nebst dem Rechnungsabschlusse, der Bilanz und dem Gutachten des Aufsichtsrathes auch schon 8 Tage vor der Generalversammlung zu behändigen, auch soll das Verzeichniß der Actionäre, welche ihr Stimmrecht bei der Generalversammlung angemeldet haben, jedem Actionär einen Tag vor der Generalversammlung behändigt werden.

Es wird der bestehende Aufsichtsrath wieder gewählt.

Wien, den 16. December 1870.

Der Verwaltungsrath.

(2955)

Oglas privatne družbe Kronprinz-Rudolfbahn o odprtju gorenjske železnice
Vir: Intelligentblatt für Laibacher Zeitung Nr. 293, 23. 12. 1870

Oglas restavracije na postaji Podnart-Kropa, 1870
Vir: Intelligentblatt fur Laibacher Zeitung Nr. 293, 23. 12. 1870

1871

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1870 / Dekanija Radoljica / Radolica. Bononi Jožef; [župnik](#), Klinar L.; [duh. Pomočnik](#), Ambrožič Matevž; [duhovnik v pokoju](#). [Farna bukvarnica](#). Olip Polona; Albreht Mica, Mazek Marjeta, Legat Urša, Šušteršič Matija, Valant Urša, Dežman Mica, Rozman Mica, Justin Ana, Košičnik Mica, Zupan Matevž, Ažman Elizabeta, Bulovec Janez, Meršol Janez, Krištofič Mica, Hamerlic Franca, Skumavec Anton, Lukanec Barba, Janc Franc, Ovin Janez, Mihelač R. S.

Vir: Mohorjev koledar - Celovec, 1871

Imenik društvenikov »Matice slovenske« / Radovljica: Bernik Lovro; [žup. v Kamnigorici](#), Jerala Janez; kaplan v Bohinski Bistrici, Sajevec Janez; [župnik v Mošnjah](#), Avsenik Neža, rojena Tomanova v Lescah, Bizjak Jernej; župnik na Jesenicah, Bononi Jožef; [župnik v Radolici](#), Burger Martin, obč. tajnik v Boh. Bistrici, Čarman Fr.; [vojni kaplan v Mošnjah](#), Eder Janez; župnik v Bohinjski Beli, Habe Janez; [župnik v Ovsišu](#), Hauptmann J.; strojar v Kranjski gori, Jereb France; župnik v Zaspem, Klinar France; učitelj na Jesenicah, Koželj Anton; duhoven v pokoji na Dobravi, Krištofič Lovro; kaplan v Breznici, Kunšič Anton v Radolici, Mali Ignacij; duh. v Ribnu, Mesar J.; žup. v Bohinjski Bistrici, Mihelač R. S.; [bukvovez v Radolici](#), Olifčič Josip; [usnjarski mojster v Zapužah](#); Peharec Simon; dekan v Gradu, Pintar Lovro; župnik v Breznici, Puc Aljozij; kaplan v Gradu, Resman Janez, Robič Jakob; posest. v Kranjski gori, Soršak Matej v Kropi, Sparovec Henrik; kaplan v Kranjski gori, Stenovec Anton; [kaplan v Begunjah](#), Zabrezovnik Jurij; [benefic. v Kropi](#), Zupan Neža; posest. hči v Smokuču, Žan Janez; kaplan v Srednji vasi, Žumer Jakob; posestnik v

Podhому (Gorje).

Vir: Letopis Matice slovenske, 1871

Dr. France Munda

dosedaj odvetnik (advokat) v Radoljici se je preselil v Ljubljano in je svojo pisarno na zvezdi št. 32 nasproti nunske cerkve odprl.

Oglas odvetnika dr. Munde
Oglasnik, 11. 1. 1871

(Uradniška spovednica.) Iz Radoljce se nam piše o ondotnih uradnikih: Okrajno glavarstvo: August pl. Wurzbach, okrajni glavar, tolče za silo kranjsko špraho po necem švabskem narečji, in še to ne rad. Jabornegg, pl., komisar, govori tržiško - kranjsko špraho, slovenski ne ume in ne zna, kakor je sam priznal. Miha Šorl, tajnik, govori staro kranjsko špraho, — Okrajna sodnija: Jožef Lah, sodnik, govori in piše slovenski. Heinrich Heine, pristav še kranjsko slabo tolče, pa tudi to ne rad. Anton Kolman, kancelist, govori in piše za silo slovenski, vendar le kedar mora, in še takrat kolne. Karl Bruner, kancelist, govori neko kočevsko kranjsko narečje in še to le za »špas«, slovenski mu je čisto tuje. — Davkarski urad: Franc Tavčar, referent, govori kranjsko špraho, slovenski mu je »oslarija«. Jožef Šubic, davkar, govori kranjsko. Jerman Jernej, pregledovalec, govori kranjski, Janežič Emil, asistent, ravno tako. (Opazka: Pri celem davkarskem uradu nimajo ni enega, kateri bi tudi najpriprostejši plačilni nalog pravilno slovenski iz delati mogel. To trdim iz skušnje in tudi lahko dokažem.) — Zemljiščna odveza. (Grundentlastungs-Commission): Komisar Jožef Dralka govori slovenski, pisati ne zna. — Sequestracija: Erdman graf Pikler, privandian Prus — se jo naučil v desetih letih samo: »preklet hudič kranjski« (!!!) — Cenilna komisija: Kalan govori in piše slovenski. — Bilježnik Janez Prešern govori kranjski, slovenski se naučiti nima zmožnosti — kajti je — — .

Vir: Slovenski narod, 8. 4. 1871

Imenovanja: G. dr. France Munda, odvetnik, se je preselil iz Radoljce v Ljubljano.

Vir: Pravniki slovenski, 1. 5. 1971

Ubožnica. Radoljica. P. C. II. - Pred nekaj časom je blagovolil prevzvišeni nadbiškup goriški gosp. Golmajer darovati radoljiški srenji svojo rojstno hišo z vsem, kar k njej pripada: gozde, njive in travnike proti temu, da radoljiška srenja porabi hišo, ktera. bi se z malimi stroški popravila, za svojo sirotišnico. Njive ali sploh zemlja pripadajoča tej hiši, bi se prodala ter porabila kot glavnica, za en del stroškov. Za to dobroto mislim, da so se bili Radoljčani tudi prevzvišenemu nadbiškupu zahvalili, - in bili bi mu gotovo vsi hvaležni, ako bi naš ljubeznjivi zastop iz dobrote ne bil naredil veliko gorje. Sklenili so naši mestni očetje, na čelu „der allgemein hochgeachtete Bürgermeister“ Thurn, prodati vse drugo razun hiše in so tudi prodali. Za skupljeni znesek pa so kupili opeke in apna in si naredili načrt, kterege vendar razun teh

modriarhov nihče drugi videl ni, po katerem bi se hiša imela, kakor se čuje, popolnoma podreti, in iznova zidati poslopje, katero bi stalo mnogo več kakor pa imajo glavnice, in katero bi bilo bolj kosarni kakor sirotišnici podobno. Kakor sem že omenil, nakupili so opeke in apna, za katero so že mnogo nad polovico denarja izdali, in začeli pridno delati priprave za zidanje. Začeli so tirati ljudi na tlako in to tako pogosto, da je prišla na teden dni dvakrat vrsta na enega hišnika. Najlepša pa je ta: da gospodje odborniki so tlake popolnoma prosti, in bili bi se tako drugim Radoljčanom v pest smejali ter se še norčevali iz njih, ko bi bili drugi morali vsak dan tlačaniti. Kdor pozna socialne razmere tacih vasi kot je radoljško mesto, mi bo gotovo rad pritrdil, da je v takih krajih sirotišnica celo nepotrebna. Ne da se tajiti, da so taki zavodi v krajih, kjer živi mnogo fabriških delalcev ali fužinarjev, in v velicih mestih na pravem mestu in velika dobrota. Tukaj v Radoljci pa imamo dve ali tri siroti, ktere imajo že toliko prostora, da bodo pod streho pri usmiljenih ljudeh umrli; ali čez tri domačih ni nikdar; da bi pa drugi Radojčani morali delati za ptujce, mnogokrat za prave lenuhe, tega vendar od nas tirjati nihče ne more. - Čmu pa imamo deželno bolnišnico v Ljubljani? Vsaj kolikor je meni znano, moramo vendar tudi to vsi izdrževati. Zato pa so tudi vsi posestniki odrekli, da bi tlako delali - in so se tudi v neki pritožbi do deželnega odbora obrnili, nadjaje se pomoči od tod, proti birokratični kratkovidnosti naših mestnih očetov.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 5. 1871

1872

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1871 / Dekanija Radoljica / Radolica. Bononi Jožef; župnik, Košmelj Janez; duh. pomočnik, Ambrožič Matevž, duhovnik v pokoju. Radoliška knjižnica. Ovin Janez, Olip Polona, Zupan Matevž, Skumavc Anton, Bulovec Janez, Janc Franc, Šušteršič Matija, Meršol Janez, Mazek Marjeta, Valant Urša, Plahut Urša, Albreht Marija, Ažman Elizabeta, Lukan Barba, Krištofič Marija, Justin Ana, Varl Franca, Keršišnik Marija, Hamerlic Franca, Hribar Barbara, Wolf Ana, Janc Anton, Zupanc Jožef, Mihelač R. S., Žerovc Janez, Resman Janez, Dežman Marija.

Vir: Mohorjev koledar - Celovec, 1872

Iz Radoljce. P. C. II. - V nedeljo 7. t. m. zvečer je zbog silnega dežja nastopila po radoljški planjavi tu in tam orjaška povodenj. V Lescah pri posestniku g. Legatu je potonilo blizo 40 ovac, ter v Klancu pod Lescami raztrgalo je cesto, da je bilo strah. Ravno tako je pri Radoljci po polji pridrivivša se voda raztrgala 200-250 sežnjev na dolgost in nekoliko čevljev na globoko cesto, in malo naprej tudi železnično črto na 100 do 120 čevljev dolgo, tako, da so viseli pragi in šine kot lestvica v zraku. Tudi most pod radoljškim mirodvorom je močno podkopala, in ako bi bilo le en dan še deževalo, ne vem, kaj da bi bilo ž njim. Danes v četrtek so Radoljčani dobljeno postajo zopet zgubili, - ali jo še enkrat dobe, to vedo bogovi.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 1. 1872

1873

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1872 (Radolica). Bononi Jožef; župnik, Košmelj Janez; duh. pomočnik; Ambrožič Martin; duhovnik v pokoju,

Radoljška knjižnica, Olip Polona, Bulovec Janez, Janc France, Meršol Janez, Mrak Matija, Resman Janez, Šušteršič Matija, Varl Polde, Zupan Matej, Albreht Marija, Ažman Elizabeta, Dežman Marija, Hamerlic Franca, Hrovat Marija Justin Ana, Lukan Barba, Mazek Marjeta, Plahut Urša, Prežel Marija, Valand Urša, Varl Franca, Volf Ana, Zupanc Reza, Resman Jurij, Ovin Janez.

Vir: Mohorjev koledar - Celovec, 1873

Imenik društvenikov »Matice slovenske« / Radovljica: Bernik Lovro; **žup. v Kamni gorici**, Sajevec Janez; **župnik v Mošnjah**, Avsenik Neža, roj. Tomanova, Bononi Jožef; **župnik v Radolici**, Keše Silvester; **dekan v Begunjah**, Košmelj Janez; **kaplan v Radolici**, Krištofič Lovro, kaplan v Breznici, Mencinger Ivan; **posestnik na Zgoši**, Olifčič Josip; **usnjarski mojster**, Pintar Lovro; **župnik v Breznici**, Resman Janez, Stenovec Anton; **kaplan v Begunjah**, Vurnik Janez v Radolici, Zupan Neža; **posest. hči v Smokuču**, Habe Janez; **župnik v Ovsišu**, Kristan Lovro; **duh. v pokoji v Dobravi**, Soršak Matej v Kropi, Zabrezovnik Jurij; **benef. v Kropi**, Zamik M.; **učitelj v Kropi**, Zupan Janez v Kropi.

Vir: Letopis Matice slovenske 1872 in 1873

Podobar Vurnik. (Poziv) Mislilo se je, da bo Simon Jenkov spominek ob vseh Svetih I. 1872 izgotovljen in postavljen. - Obljubo pa imamo sedaj, da ga radoljški podobar g. Ivan Vurnik izdela do prihodnje Velike noči ter o binkoštnem času postavi. - Spominek ne bo Preširnovemu enak. Za pol sežnja bo še viši od Preširnovega in zlog mu bo bizantinsk. - Denarja spominku nemamo še zadosti. Zato prosimo darežljivih Slovencev iz vseh pokrajin bratovske pripomoči; sl. Uredništva naših listov pa uljudne podpore. – Doneski naj se blagovolijo pošiljati do denarničarja za Simon Jenkov spominek, g. Ferdinand Sajevec, trgovca v Kranji. V Kranji 27. januarija 1873. Odbor za Simon Jenkov spominek.

Vir: Slovenski narod, 29. 1. 1873

Peticija za cesarja. Iz Radoljce na Gorenjskem 18. febr.: Kar je tukaj zavednih narodnjakov, so vsi peticijo do cesarja podpisali. (Podpise prejeli. Ur.)

Vir: Slovenski narod, 21. 2. 1873

Iz Radoljice (Telegrafno štacijo) dobimo tudi mi v Radoljico, sicer le je postranska štacija, al telegraf je. Dobro!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 3. 1873

Telegraf. V Radoljici je ustanovljena postranska telegrafska postaja.

Vir: Slovenski narod, 12. 3. 1873

Oznanilo Ker se je začela živinska kuga v Prasah, Kranji, Klancu, Smeledniku in Ratečah na Gorenjskem, se vzvidi c. kr. deželni vladi, potrditi vsled §. 27. postave o živinski kugi od 29. junija 1868, okužene mejne okraje, kakor so jih dogovorila okrajna glavarstva v Kranji, Ljubljani, Kamniku in Radoljci.

III. V okraji Radoljskem se začne okuženi mejni okraj pri meji okraja Kranjskega pri občinah: Mošnje, Ovsiš, Kamna-Gorica, Kropa, Lancevo, Predtrg, Radoljca ter obseže sledeče kraje: Brezje, Noše, Črnivec, Dobropolje, Globoko, Gorica, Mošnje, Vrbnje, Preddvor, Gornji- in Dolnji-Otok, Ljubno, Posavec, Prapreče, Lese, Palovče, Pirašče, GornjaSrednja- in Doljna-Dobrava, Lipnica, Presernje, Brezovica, Češnice, Ovsiš, Polšica, Rovte, Misače, Otoče, Podnart, Zaloče, Kamna-Gorica, Kropa, Brde,

Gornjain Doljna-Lipnica, Lancevo, Mošnje, Vošce, Predtrg in Radoljca in iz občin v Begnjah in Lescah kraje: Zapuše, Begnje, Zgoš in Nova vas.

Vir: Oglasnik, 9. 4. 1873

Volitve. Iz Radolice (16. Oktobra). Ravno smo dokončali volitev poslanca za državni zbor na Dunaj. Kakor je znano, smo bili namenjeni voliti dr. J. Poklukarja. Kar nam volilcem pride včeraj nenadema od njega srčni pozdrav in prošnja, naj glasove njemu namenjene damo grofu Hohenwartu, ktereга volitev na Notranjskem je zelo negotova. In tako se je tudi zgodilo. Sešlo se nas je volilcev 43 iz Radoliškega sodnijskega okraja, dveh ni bilo in eden izmed prišlih je izkaznico doma pozabil. Iz Kranjskogorskega okraja pa jih je prišlo 16. Precej seje čutilo, daje iz doline danes drug veter popihal, ker večini ondotnih volilcev je bilo videti, da so izvoljeni pod vpljivom uradniškim in kranjske obrtnijske družbe. Volitev se je vršila pod prijaznim in nepristranskim posredovanjem volilnega komisarja g. Alberta Jabornega pl. Altenfelsa. Oddanih je bilo 58 glasov. Dobil jih je grof Hohenwart 40 in ostalih 18 baron Apfaltrern, za ktereга so ustavoverci na skrivnem delali, in le za strašilo očitno obešali g. Železnikarja iz Tržiča, ki se bo za to prijaznost menda že lepo zahvalil. Iz Doline so razun enega, Dovžana, vsi volili b. Apfaltrerna in poleg teh 15 še eden iz Preterga, eden iz Kamnegorice in eden iz Kroke. Vsi drugi glasovi so se strinjali za grofa Hohenwarta, ki ga s ponosom imenujemo svojega častitega rojaka. Z velikim veseljem smo se razšli, ko je došel iz Kranja uradni telegram, da je izmed 237 oddanih glasov jih dobil grof Hohenwart 200. Slava!

Vir: Slovenec, 21. 10. 1873

Politična nula Thurn. Volitev v velikem posestvu na Kranjskem. Od 115 vpisanih volilcev, prišlo jih je osobno volit 33 volilcev. 30 jih je bilo po pooblastnikih zastopanih. Izvoljeni so: Grof Hijacint Thurn s 60, Oton baron Apfaltrern z 59 glasovi. Tri glase je dobil pl. Langer, en glas Švegel. Narodna in fevdalno klerikalna stranka nij volila. Kot posameznež izmed narodne stranke je le gosp. prošt Pogačar glas oddal in volil Apfaltrerna in Švegla. - Torej vse kranjsko-švabsko aristokratstvo in privilegirano deželno-tablarstvo nema boljših moči in mora voliti dejansko že dokazano politično nulo Thurna!

Vir: Slovenski narod, 31. 10. 1873

Glasoviti Fister iz Radolice, ki je bil l. 1848 učenik kršanskega nauka na Dunaju, pa je dijake hujskal v upor in zarad tega bil k smerti obsojen, pa je še o pravem času pete odnesel v Ameriko, bi na stare dni neki zopet rad nazaj v blaženo Avstrijo prišel. Tako vsaj je brati v nekem Dunajskem listu, kateri o njem pripoveduje, da se v New-Yorku peča s podučevanjem in da hočejo stari njegovi tovarši in prijatelji, ki so bili ž njim vred tje pobegnili, dati mu potrebnih denarjev za popotovanje, če ga na Dunaju z vsem potrebnim za prihodnje preskrbi. Omenjeni list priporoča, naj se mu da penzija, ktero za svoje žrtve zaslužil. To je prav liberalno, škofom in duhovnom, ki zvesto spolnujejo svoje dolžnosti, naj se prihodki jemljejo in zapirajo, in če so 50 let delali že v nogradu Gospodovem, naj se jim iz milosti da 300 gld. penzije, odpadniku pa in puntarju naj se da penzija (morda celo iz cerkvenega premoženja?), da bo mogel svoje stare dni brez skrbi živeti.

Vir: Slovenec, 6. 12. 1873

Uradniške doklade. Poročilo deželnega odbora zarad funkcijskih doklad političnih vradnikov pri zemljišni odvezi, po katerem naj okrajni komisar v Postojni 180 gold., oni

v Krškem 100 gold. In oni v Radolici 200 gl. letne doklade tudi od 1. julija t. l. obdrže - se sprejme.

Vir: Slovenec, 9. 12. 1873

Lov na volka. Iz Gorenjskega se nam piše: Volk, kateri je blizo 3000 gl. škode storil je bil pred 10 dnemi na Gorjušah zjutraj ob 5, ravno ko je nekega psa trgal, ustreljen. Lovec ga je potem kazal po Bohinju. Bohinjski Beli, Gradu, Radoljci itd.; Strašanska zverina je, tehta 84 (?) pravijo, da je od 10-12 let star. Plačo bo pa lovec, ki ga je usmrtil, dobil prav obilno, da jejo mu ljudje prav radodarno po 1 gl. ali mernik žita; zneslo bo vse nad 300 gl. Le 2 šreteljna je dobil skozi pljuča proti srcu, pa je bil mrtev v četrti ure.

Na Javorniku so ga odrli, in ga mislijo poslati na Dunaj ; mi pa pravimo, da bi se bilo spodobilo ga podariti Ljubljanskemu muzeju.

Vir: Slovenec, 13. 12. 1873

1874

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1873 (Radolica). Bononi Jožef, župnik; Košmelj Janez, kaplan; Ambrožič Martin, duh. v pok.; Farna knjižnica; Radoliška šola; Bulovec Janez, Janč France, Meršol Janez, Resman Janez, Rozman Janez, Sušteršič Matija, Varl Polde, Zupan Matej, Žerovec Janez, Albrecht Marija, Ažman Liza, Dežman Marija, Hamerlic Franca, Justin Ana, Lukan Barba. Mazek Marjeta, Olip Polona, Plahut Urša, Rabič Lucija, Rozman Polona, Valand Urša, Volf Ana, Zupanc Reza, Žerovec Joana, Žerovec Reza, Oven Janez.

Vir: Mohorjev koledar - Celovec 1874

Imenik društvenikov »Matice slovenske« / Radovljica: Bernik Lovro; žup. v Kamni gorici, Sajevec Janez; župnik v Mošnjah, Ankrst Janez; kaplan v Kamnigorici, Avsenik Neža, roj. Tomanova, Bononi Jožef; župnik v Radolici, Keše Silvester; dekan v Begunjah, Košmelj Janez; kaplan v Radolici, Mencinger Ivan; posestnik na Zgoši, Novak Janez; kaplan v Mošnjah, Olifčič Josip; usnjarski mojster, Pintar Lovro; župnik v Breznici, Resman Janez, Stenovec Anton; kaplan v Begunjah, Stroj Jaka; agent banke „Slovenije“ v Radolici, Vurnik Janez v Radolici, Zupan Neža; posest. hči v Smokuču, Habe Janez; župnik v Ovsišu, Kristan Lovro; duh. v pokoji v Dobravi, Soršak Matej v Kropi, Zabrezovnik Jurij; benef. v Kropi, Zupan Janez v Kropi.

Vir: Letopis Matice slovenske, 1874

Nov župan v Radovljici. Bled. 1. marca. [Izvirni dopis.] Kako mlačni v narodu so Radovljčani, kaže zopet volitev občinskega predstojnika. Voljeni so bili trije, namreč g. Hudovernik (če ne ne motim je njegovo krstno ime Frice,) z (5 glasovi, g. Franjo Kunstelj z 4 glasovi in najmenj glasov je dobil g. Boštjan, ker se ga je le eden usmilil. Torej zopet nemčur na čelu občinske zbornice. Sliši se sicer, da njegova volitev nij postavna, in da jb bodo skušali porušiti. Pa če ostane tudi predstojnik, saj bodo imel dosti neprijetnosti, ker se baš sliši, da je pustil uže dosti zastankov bivši župan g. Gust. grof Thurn, ki je prostovoljno resigniral in da je sploh nered v občinski pisarni.

Hladnokrvni, a pri kupici vina jako razsajajoči Radovljški purgarji so razsajali pred volitvijo, da bodo ometavali volitev odbornika g. Tavčarja, katera kot davkarskemu inšpektorju nij pristojna, a pri volitvi nij ne eden zinil besede o tem.

Pokazali so purgarji Radovljčani v novič, da so oni možje - kričači le pri kozarci vina,

a če pridejo v boj, pomečejo puško v žito in teko kot zajec, če sliši psa za seboj. Želeti bi bilo, da bi novi odborniki za korist občine boljše skrbeli, nego stari; da bi novi odborniki ne začenjali pravnih enakih kakoršne so imeli stari, takorekoč le za kratek čas sebi in občinstvu na škodo, n. pr. pravno s tukajšnjim župnikom zaradi jagneta katera je stala mnogo stroškov, a prav brez vsega uspeha. To je bila gotovo, brez drugih bedarij, nezaupnica z veliko blamažo. „Tagblatt“ je v početku pisaril o njej, a konca nij naznanil.

Vir: Slovenski narod, 4. 3. 1874

Gorenjski vlak je imel včeraj opoludne celo uro zamude; v Ratečah namreč se je zemlja udrla na vožnji tir in vlak je moral 1 uro čakati, predno je dalje mogel.

Vir: Slovenski narod, 2. 4. 1874

Klerikalci in ŽP Podnart. Iz radovljiškega okraja na Gorenjskem, 2. aprila, (Izv. dopis.) Lepa, krasna narava se je oživila, kmetje orjejo plodonosne njive, vrtnarji požlahtnujejo in obrezujejo sadna drevesa, gospodinje sejejo kuhinjska zelišča, uže prišli ptički nas razveseljujejo s svojimi milodonečimi glasi. Ko bi bilo na Gorenjskem na političnem polju tako živahno, kako veselje bi bilo za nas in za one, ki se v političnih idejah z nami strinjajo, a temu nij tako in brž ko ne, se tako hitro ne bo, razen, če se domači klerikalci ne spreobrnejo.

Na nekej gorenjski postaji Rudolfove železnice služi uradnik, kateremu bi se lahko očitalo, ali da ne ume slovenski, ali da ima o geografiji čisto malo ali celo nič pojma. Bodisi eno ali drugo, grajanja je vredno za dotično ravnateljstvo. Razvidi se to iz sledečega prigodljaja. — Zamrla je neka zenska na Gorenjskem in sin umrle matere gre s slovenskim listom na postajo v Podnart proseč, da bi se telegrafiralo v Celovec. Dotični uradnik osupnen gleda list nekoliko časa in končno reče, da ne more telegrafirati iz edinega uzroka, ker ne ve, kje je Celovec. Ugibovali so nekoliko časa, dokler nij enemu drugemu v glavo palo, da je Celovec neko mesto Klagenfurt in baš sedaj je šlo. Telegrafično pozvani je pa vse eno prekasno prišel.

Vir: Slovenski narod, 5. 4. 1874

Učiteljska plača. Učiteljem radovljiškega okraja se bode na povelje ministerstva skoro izplačala zaslužena plača in so okrajnemu glavarju že poslali denarjev iz tukajšnje glavne blagajnice.

Vir: Slovenec, 7. 5. 1874 / V mapi Ljudska šola v Radovljici

Gorenjska železnica. Kakor nam naznanja vodstvo Rudolfove železnice, bo od 14. t. m. naprej šel vsako nedeljo in praznik, če bo vreme lepo, poseben vlak od Ljubljane do postaje v Lescah in sicer ob osmih zjutraj iz Ljubljane; v Lesce bo prišel ob desetih in 3 min.; zvečer pa bo odrinil iz Lesec ob osmih in 40 min., ter prišel v Ljubljano nazaj ob desetih in 55 min. po noči. S tem je za nedelje in praznike tudi Ljubljančanom vstreženo.

Vir: Slovenec, 14. 05. 1874

Rudolfova železnica prične nedeljski in prazniški vlak za izletov željne Ljubljančane šele jutri 17. t. m., ker je bilo pretekli četrtek slabo vreme. Ta vlak pride v Lesce ob desetih in 23 minut (ne 3 minute, kakor je stalo zadnjič v „Slov.“ po tiskarski pomoti) zjutraj. Nekteri žele, da bi šel ta vlak saj ob sedmih zjutraj - mesto ob osmih - iz Ljubljane, nam pa se to ravno prava ura zdi.

Vir: Slovenec, 16. 05. 1874

(Cerkveni tat). Iz Radovljice na Gorenjskem se nam piše: naznanjam Vam da je v soboto 4. t. m. mežnar znane romarske cerkve na Brezjah zasačil tatu, ki je iz darilne pušice s pomočjo limanic denarje nabiral. Tatu so potem radovljiški okr. sodniji izročili. Ker je uže poprej bil večkrat tam videti, na sumu je, da je večkrat to storil. Lep in mlad človek je, po njegovi opravi nij kmetskega stanu.

Vir: Slovenski tednik, 10. 7. 1874

(Volitev dež. poslanca). Iz Radovljice na Gorenjskem se nam piše 10. okt. Volitev deželnega poslanca namesto odstopivšega g. Pintarja denes nij bila nikakor viharna, nego vršila se je v vsakdanjem miru, kajti mej 42 volilci, ki so prišli, izvoljen je penzioniran davkar g. Luka Robič, narodnjak, z 37 glasovi. Ostale glasove je priprosil si tukajšnji okrajni glavar pl. Wurzbach, kateri je pa uže prej vedel, da voljen ne more biti.

Vir: Slovenski tednik, 16. 10. 1874

(Imenovanja). Sodnijski adjunkt Raimund Švinger pride iz Loža v Radovljico.

Vir: Slovenski tednik, 13. 11. 1874

1875

V Mohorjevem koledarju za leto 1875 ni naročnikov za Dekanijo Radovljica.

Imenik društvenikov »Matice slovenske« / Radovljica: Bernik Lovro; žup. v Kamni gorici, Sajevec Janez; župnik v Mošnjah, Ankrst Janez; kaplan v Kamnigorici, Avsenik Neža, roj. Tomanova, Belar Jože; kaplan v Breznici, Bononi Jožef; župnik v Radolici, Grilec Janez; posestnik na Zgoši, Keše Silvester; dekan v Begunjah, Košmelj Janez; kaplan v Radolici, Novak Janez; kaplan v Mošnjah, Olifčič Josip; usnjarski mojster, Resman Janez, Stenovec Anton; kaplan v Begunjah, Stroj Jaka; agent banke „Slovenije“ v Radolici, Vurnik Janez v Radolici, Zupan Neža; posest. hči v Smokuču, Habe Janez; župnik v Ovsišu, Kristan Lovro; duh. v pokoji v Dobravi, Soršak Matej v Kropi, Zabrezovnik Jurij; benef. v Kropi, Zupan Janez v Kropi.

Vir: Letopis Matice slovenske, 1875

(Z Radovljice) na Gorenjskem se nam piše 12. januarja: Tu zraven pošiljam volilni list, katerega blagovolite na volilno komisijo oddati. Žalibog, da imam le en sam volilni list za oddati, ker akoravno se je poprej v kakem kraju naročevalo, da ga ne oddati in nam poslati, vedeli so nemškutarski agenti, preslepariti volilce, in nobenemu nij bil list izročen, da bi bil po našem uku z njim ravnal; vzel ga je brič takoj nazaj. Se ve, da je nevednost glavna pregreha, ali nikdar se še tacega ravnanja nijsmo prepričali ko zdaj, zato je tudi prilično dosti podpisov (17 Ur.) na protestu, in marsikatera gorka se je slišala o teh sleparijah nemškutarskih iz ust volilcev, - take kakor jih pisati ne smem, a bi dobro bilo, ko bi jih vlada vedela.

Smelo trdimo, da brez moralične izgube, iz tega boja nemškutarji ne bodejo izišli in tudi pri naših se bode zavest bolje izvedrila.

Vir: Slovenski tednik, 20. 1. 1875

(Redkost.) Iz Radovljice se nam piše: Frišne jako okusne črešplje jedli smo denes tukaj; prihranil jih nam je tukajšnji lekar. O tem času zares kaj jako redkega na Gorenjskem. Brž ko ne so zarad silne vročine razburjenih volitev tako dolgo obdržale.
Vir: Slovenski tednik, 1. 2. 1875

(Iz seje kranjske kmetijske družbe) 2. febr. Državna podpora za za sadje in vinorejo. ... Radovljiški kmetijski podružnici za nadaljevanje zasadbe sadnega drevja poleg ceste od Lesec proti Bledu – 45 gold.
Vir: Slovenski tednik, 20. 2. 1875

(Iz Radovljice) se nam piše: Star pregovor pravi: sv. Matija led razbija, ako ga nij, pa ga naredi. Žalibože, da bode letos imel dosti posla, predno ga prebije. Dne 18. in 19. je snežilo in palo snega za dober črevelj; sneg je bil še suh, kakor moka, vsled tega, ali to vsaj pripomore, da imamo slaba pota. Da so bila letos slabo in pozno pota narejena, ko je prvi sneg pal, uzručuje tudi mala marljivost cestnega načelnika. Mraza, enacega denšnjemu, uže stari ljudje ne pomnijo, kajti imeli smo ga danes v mestu 14 gradov, zunaj mesta pa celo 19 gradov R.
Vir: Slovenski tednik, 1. 3. 1875

(Iz Radovljice) na Gorenjskem se piše tukajšnjemu listu želja ondotnega prebivalstva po ustanovljenji štirirazredne šole.
Vir: Slovenski tednik, 20. 3. 1875

Knezoškof (Golmajer) v Radovljici. Popoldne ob štirih so se podali prevzvišeni knez in nadškof v rojstno mesto Radolico, kterege že čez 39 let niso bili videli, in kjer so jih radostno in navdušeno sprejeli z mogočnim strelom, častitljivim zvonjenjem, obilnimi maji in slavoloki. Prva pot je bila v cerkev, pred katero so jih sprejeli mnogoštevilni farmani in njim na čelu duhovščina, c. k. okrajni glavar Avgust pl. Wurzbach, mestno občinsko predstojništvo, oba grofa Thurna in drugi odlični gospodje. Po opravljeni molitvi so ogledali zakristijo, vso prenovljeno lepo gotiško cerkev, nekoliko časa v tihi molitvi postali pred krstnim kamnom ter potem ginjeno spregovorili: „tukaj sem bil krščen.“
Vir: Slovenec, 16. 9. 1875

1876

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1875 (Radolica). Bononi Jožef, [župnik](#); Košmelj Janez, [kaplan](#); Ambrožič Martin, [duhov v pokoju](#); [Farna knjižnica](#); Olip Polona, Bulovec Janez, Burnik Janez, Mali Janez, Ovin Janez, Resman Janez, Resman Jurij, Albreht Marija, Ažman Elizabeta, Hamerlic Franca, Justin Ana, Lukan Barba, Mazek Marjeta, Pretnar Marijana, Prežel Marija, Rabič Lucija, Valand Jera, Valand Urša, Volf Ana, Žerovec Marija, Žerovec Reza, Urevec Matija, Janc Franc, Zupan Matej, Kvas Katra.
Vir: Mohorjev koledar za leto 1876

Imenik društvenikov »Matice slovenske« / Radovljica: Bernik Lovro; [žup. v Kamnigorici](#), Sajevec Janez; [župnik v Mošnjah](#), Avsenik Neža; [rojena Tomanova v Lescah](#), Berlic Janez; [kaplan v Kropi](#), Bononi Jožef; [župnik v Radovljici](#), Grilec Janez;

posestnik na Zgošah, Hauptman Janez; strojar in posestnik v Kranjski gori, Keše Silvester; dekan v Begunjah, Novak Janez; kaplan v Mošnjah, Olifčič Josip; usnjarski mojster, Resman Janez v Radovljici, Stenovec Anton; kaplan v Begunjah, Tavčar Janez; kaplan na Breznici, Teran Janez; župnik v Ljubnem, Vurnik Janez v Radovljici, Zupan Neža; posest, hči v Smokuču, Habe Janez; župnik v Ovsišu, Kapus Janez; župnik v Kropi; Soršak Matej v Kropi, Zabrezovnik Jurij; duh. v pokoji v Kamnigorici, Zupan Janez v Kropi. **Vir: Letopis Matice slovenske 1876**

Kritika davkarji. (Iz radovljiškega okraja) se nam piše 1. jan.: Z zadovoljnostjo smo brali, da so poslanci grajali v državnem zboru davkarske uradnike, kateri neusmiljeno davek izterjavajo in rubijo. - Ako kje take kritike zaslužijo, gotovo radovljiško davkarjo imenujemo. Vsled rubljenj davkoplachevalec še jedno doklado več dobi za plačati.

Vir: Slovenski narod, 5. 1. 1876

(Za radovljiški okraj) je izvoljen za c. kr. okrajnega šolskega nadzornika g. Janez Sajovec, fajmošter v Mošnjah.

Vir: Slovenski narod, 9. 1. 1876

Iz Ljubljane. (Iz občnega zbora družbe kmetijske). Predlog gops. Frid. Homana, predstojnika podružnice Radoljske, naj bi se družba potegnila zato, da delitev konjskih premij bode v prihodnje v Radoljici namesto v Kranji, je bil sprejet, tudi tako predlog za poslavljenje izvrstnega sadjerejca gosp. Franca Hudovernika s častno diplomom.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 11. 1876

1877

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1876 (Radolica). Bononi Jožef, župnik; Košmelj Janez, kaplan; Ambrožič Martin, duhovnik v pokoji; Farna knjižnica. Beravs Jakob, Bulovec Janez, Janc Franc, Ovin Janez, Resman Janez, Resman Jurij, Vurnik Janez, Prešern Peter, Zupan Matej, Ažman Elizabeta, Dežman Neža, Dežman Jožefa, Hamerlic Franca, Justin Ana, Kvas Katar., Lukan Barba, Mazek Marjeta, Olip Polona, Babič Lucija, Valand Urša, Kunstelj Johana, Valand Jera, Plahut Urša, Žerovec Reza, Žerovec Marija,

Vir: Mohorjev koledar za leto 1877

Imenik društvenikov »Matice slovenske« / Radovljica: Bernik Lovro; žup. v Kamnigorici, Sajevec Janez; župnik v Mošnjah, Avsenik Neža; rojena Tomanova v Lescah, Berlic Janez; kaplan v Kropi, Bononi Jožef; župnik v Radovljici, Grilec Janez; posestnik na Zgošah, Hauptman Janez; strojar in posestnik v Kranjski gori, Keše Silvester; dekan v Begunjah, Novak Janez; kaplan v Mošnjah, Olifčič Josip; usnjarski mojster, Resman Janez v Radovljici, Stenovec Anton; kaplan v Begunjah, Tavčar Janez; kaplan na Breznici, Teran Janez; župnik v Ljubnem, Vurnik Janez v Radovljici, Zupan Neža; posest, hči v Smokuču, Habe Janez; župnik v Ovsišu, Kapus Janez; župnik v Kropi, Soršak Matej v Kropi, Zabrezovnik Jurij; duh. v pokoji v Kamnigorici, Zupan Janez v Kropi. **Vir: Letopis Matice slovenske 1877**

Za c. kr. okrajnega glavarja v Radoljici je imenovan g. Jožef Dralka, ki je namestoval v Ljubljano prestavljenega pl. Wurzbacha.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 4. 1877

Slavje ob zmagi Rusov. 13. dec. [Izv. dop.] Da tudi naša okolica nij hotela zaostati v radovanji nad slavno in odsodno slovansko zmago Rusov pri Plevni, in da je združila svoje očitno veselje z milijoni in milijoni, katerim je kaj za ljudsko narodno svobodo, pokazalo je to, da sta v radovljiškej fari, jeden na visokem griču na Ilovici, na večer 12. t. m. gorela dva velika kresova in grom možnarjev se je razlegal do 10. ure v noč; zraven so pa doneli navdušeni glasovi: „Živio naš cesar Franc Josip, prijatelj carja ruskega: Živio car ruski, osvoboditelj Slovanov-kristijanov; živio narod ruski, ki prinaša tolike žrtve za osvobojenje tlačanih sobratov Slovanskih!"

Vir: Slovenski narod, 16. 12. 1877

† **Hiacint grof Thurn.** Domače novice. V Ljubljani 18. decembra. (Umrlega grofa Hiacinta Thurna) so v soboto pripeljali z Dunaja ter ga včeraj v Radolci pokopali. V delegacijo je sedaj vstopil njegov namestnik pl. Langer.

Vir: Slovenski narod, 18. 12. 1877

† **Hiacint grof Thurn.** Grof Thurn, lastnik Radoljske grajščine in državni poslanec, je v 60. letu svoje starosti po dolgi bolezni na Dunaji 12. dne t. m. umrl, od kodar so ga dne 15. t. m. po železnici v Ljubljano in od tod v Radoljico prepeljali. Rajniki, bivši c. kr. uradnik, je bil mnogo let poslanec v deželnem zboru Kranjskem, izvoljen po velikih posestnikih, katerim je ostal zmirom zvest, vendar pa miren tovariš. Naj v miru počiva!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 12. 1877

1878

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1877 (Radolica). Bononi Jožef, župnik; Vodir Martin, kaplan; Ambrožič Martin, duh. v pokoju; Farna knjižnica; Beravs Jakob, Bulovec Janez, Klinar Viktor, Ovin Janez, Prešern Peter, Resman Jurij, Vurnik Janez, Zupan Matej, Ažman Liza, Ažman Neža, Dežman Marija. Dežman Jožefa, Hamerlic Franca, Justin Ana, Kosmač Lucija, Kvas Katarina, Kunstel Johana, Olip Polona, Lukan Barba, Valand Urša, Žerovec Reza, Resman Janez.

Vir: Mohorjev koledar za leto 1878

Imenik društvenikov »Maticе slovenske« / Radovljica: Bernik Lovro; žup. v Kamnigorici, Bononi Jožef; župnik v Radovljici, Brodник Anton; kaplan v Radovljici, Hauptman Janez; strojar in posestnik v Kranjski gori, Kalan Matija, cenilni poroč. v Radovljici, Keše Silvester; dekan v Begunjah, Kumer France; župnik v Mošnjah, Novak Janez; kaplan v Mošnjah, Olifčič Josip; usnjarski mojster, Tavčar Janez; kaplan na Breznici, Teran Janez; župnik v Ljubnem, Zupan Ulrik; duh. v pok. v Mošnjah, Berlic Janez; kaplan v Kropi, Habe Janez; župnik v Ovsišu, Kapus Janez; župnik v Kropi, Kropinsko-Kamnogoriška čitalnica, »Sloga« - bralno društvo v Kropi, Soršak Matej v Kropi, Zupan Janez v Kropi.

Vir: Letopis Maticе slovenske 1878 (I. in II. del)

Volitve v obrtno zbornico. Iz Radolice (27. Januarja). Slovan je bil raja ne samo na Turškem ampak je bil in je še zdaj tudi kje drugod. Upanje pa je, da pride ura rešenja za vse. Imamo zdaj volitve za kupčijsko in obrtnijsko zbornico. Vsak se vprašuje, bo li

zmaga naša, ali bomo zopet propali? Izid nam bo odgovoril. Toliko pa smemo reči, da se je namčurska stranka zopet ravno takošnih sredstev posluževala, kakor pri zadnjih volitvah, ki so nam še živo v spominu. Mislil sem, da se bo še sramovala, jih zopet rabiti - ali kakor se vidi, je ni nič sram. Kakor se bere iz Trebnjega, tako moram tudi jest sporočiti, da se glasovnice niso, danes z Dunaja vrnejo nazaj v Ljubljano, vsem županom od tukajšnjega vrada izročile, temuč, da so jih minuli teden vradni briči okoli nosili, ter ob enem volilcem dajali listek, na katerem so bile zapisane imena od nemčurske stranke priporočauih mož, ter rekli, ti možje bodo delali, da bodo „patenti manjši“. Da so na ta način nekteri ogoljvani volili nemčurje, ni dvomiti, posebno, ker je vedno veliko taci, da nimajo čisto nobenega zapopadka, kaj da je volitev - in si mislijo le to - saj je vse eno, naj volim ktere koli hočem, in volijo, v resnici brez premislila tiste, ktere jim reče voliti kdorkoli.

Vir: Slovenski narod, 31. 1. 1878

Učiteljska služba. Razpisani ste učiteljski službi v Kranjski gori in Dragatušu s 450 gld. Letne plače; prošnje se oddajajo do konca februarja za prvo okrajnemu šolskemu svetu v Radolici, za drugo pa v Črnomlju.

Vir: Slovenski narod, 31. 1. 1878

1879

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1878 (Radolica). Bononi Jožef, župnik; Kljun Janez, kaplan; Ambrožič Martin, duh. v pok.; Farna knjižnica, Bulovec Janez, kupec; Klinar Viktor, dijak; Ovin Janez, oskerbnik; Prešern Peter, kamnosek; Resman Janez, usnar; Vurnik Janez, podobar; Ažman Liza, Ažman Neža, Dežman Marija, Dežman Jožefa, Hamerlic Franca, Justin Ana, Kvas Katarina, Kunstel Johana, Olip Polona, Lukan Barba, Valand Urša, Žerovc Marija, Trojar Liza, Šebat Tom., Resman Jurij, Partel Ivan.

Vir: Mohorjev koledar za leto 1879

Imenik društvenikov »Matice slovenske« / Radovljica: Bernik Lovro; žup. v Kamnigori, Bononi Jožef; župnik v Radovljici, Brodnik Anton; kaplan v Radovljici, Hauptman Janez; strojar in posestnik v Kranjski gori, Kalan Mat.; cenilni poroč. v Radovljici, Keše Silvester; dekan v Begunjah, Kumer France; župnik v Mošnjah, Molek Martin; kurat v ženski kaznilnici v Begunjah, Novak Janez; kaplan v Mošnjah, Olifčič Josip; usnjarski mojster, Tavčar Janez; kaplan na Breznici, Teran Janez; župnik v Ljubnem, Zupan Ulrik; duh. v pok. v Mošnjah, Berlic Janez; kaplan v Kropi, Habe Janez; župnik v Ovsišu, Kapus Janez; župnik v Kropi, Kropinsko-Kamnogoriška čitalnica, »Sloga« - bralno društvo v Kropi, Soršak Matej v Kropi, Zupan Janez v Kropi.

Vir: Letopis Matice slovenske za leto 1879

Na mesto v Krško pride c. kr. zdravstveni asistent v Radovljici in zdravnik v jetnišnici begunjski dr. Binder, na tega mesto pa dr. Jelovšek, bivši sekundarij v ljubljanski deželni bolnišnici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 10. 1879

Ta adjunkta pri c. kr. okrajni sodnji v Radoljici je imenovan gosp. Fr. Andolšek.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 11. 1879

1880

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1879 (Radolice). Bononi Jožef, župnik; Brodnik Anton, kaplan; Ambrožič Martin, duhoven; Farna knjižnica. Bulovec Janez; kupec, Goli Andrej; uradnik. Ažman Andrej, Katalan Janez, Klinar Viktor, Megušar Franc, Ovin Janez, Partelj Ivan, Resman Janez, Vurnik Janez, Ažman Neža, Hamerlic Franca, Justin Ana, Kunstelj Johanna, Kesirnik Ana, Kosmač Lucija, Kvas Katra, Lukan Barba, Olip Polona, Trojar Liza, Zupan Marija, Ažman Blaž, Valand Urša.

Vir: Mohorjev koledar za leto 1880

Iz Radovljice 1. januarja. [Izv. dop.] Od onega časa, kar nas je zapustil črni urgrman z belim pudelnom, so se naše socialne razmere toliko izboljšale, da smo se jeden drugemu bližati začeli, kar je „Slovenski Narod“ o svojem času omenil.

Denes pa imam namen veselo zabležiti, da smo imeli na Silvestrov večer soarejo v Kunstljevej gostilni na korist tukajšnje ljudske šole. K tej soareji se je zbrala skoro vsa inteligencija našega mesta in nekaj iz okolice.

Nabralo se je za blagi namen blizu 80 goldinarjev.

Točko za točko obširnega programa ne bora popisoval, Izmej slovenskih pesnij so se peje: „Moj dom“, „Želje“, »Stanak moj“, „Ne skrivaj ljubezni“ i. t. d. Igralo se je na glasovir in flavto.

Da je bila vsaka točka izvrstno izpeljana, to so nam porok imena: Razingar, Majar, Medic, Zumer.

Jako dopadla je 10. točka programa: „Eine heitere Schlittenpartie“, muzikalična burka, spremljena na glasoviru po gospodu Sittichu in njegovej soprogi.

Po polu noči napije gospod grof Thurn gg. pevcem in potem novemu letu. Burni „živiou« klici so doneli po dvorani, ko je nehal govoriti. Živ dokaz, da je radovljiška inteligencija domoljubna in slovenska.

Naš grof dobro govori slovenski in nij sovražnik našega naroda. Kako lepo bi bilo, ko bi imeli „bralno društvo“ ali „čitalnico“ in gospoda grofa Thurna za njenega predsednika. Pričinite torej in zagotovimo vas, da vam bode slovenski narod hvaležen.

Končno naj še omenim, da se jo vino in kuhinja obče hvalilo, kakor tudi točna in pazljiva postrežba.

Vir: Slovenski narod, 6. 1. 1880

Iz Radovljici 20. jan. (Izv. dopis.) Nij dolgo kar smo čitali v „Slovenskem Narodu“, da je bila pri nas „soareja“ za blag namen, in da se je v občno zadovoljnost končala. V istem dopisu je bila tudi želja izrečena, da bi se ustanovilo „bralno društvo“ ali „čitalnica“. Daj Bog, da se uresničijo lepe dopisnikove nade v prid domovini in narodu našemu!

Dne 7. februarja imamo v prostornih dvoranah gospoda grofa Thurna ples. Čisti dohodek je namenjen mestnim ubogim. Morebiti, da se spomnimo tudi stradajočih Notranjcev in Istriancev.

Komite, na čelu g. grof Thurnom, neutrudljivo dela, da bi vsem ustregel, in do zdaj je to nalogo častno rešil.

Žal, da se dobe še ljudje, kateri jednakim napravam kljubujejo in polena pod noge mečejo. Posebno jeden tukajšnjih gospodov, („Slovenskoga Naroda“ bralcem znan

od zadnjih volitev, kot ljut sovražnik našega naroda), kateri, ne da bi sam kaj napravil, ampak še to podira kar drugi zidajo, silno se usti nad komitejem, ker je nekatere, kateri so njemu trn v peti, tudi vabil. Gospod, ostani doma!

Vir: Slovenski narod, 29. 1. 1880

Iz Radovljice 10. febr. [Izv. dop.] Dne 7. t. m. priredili so Radovljičani ples v prostorih g. grofa Turna, ki je prostore brezplačno prepustil — za kar mu izrekamo najtoplejo hvalo. Ker je bil čisti dohodek plesu namenjen v podporo mestnih revežev, je prišlo razen mestjanov obilo gostov iz okolice in iz daljine, Kranja, Tržiča, celo iz Koroške. Ples se je vršil v popolno zadovoljnost gostov, in vsak je dejal pri ločitvi: Dobro smo se imeli.

V teh vrsticah ne bodem popisoval, kako se je plesalo in kake so bile krasotice, a omeniti moram da gre največja zasluga, da se je vse tako lepo, živahno in zabavno vršilo, našemu g. grofu Turnu. Po njegovem trudu osobito in po odborovem so bili prostori okusno okinčani, z umetnimi napisi; pred plesalno sobo visela je v sredi mej cesarskima zastavama naša trobojnica. Slava g. grofu!

Ne morem si kaj, da bi o tej priložnosti zopet ne izrazil želje vseh narodnjakov iz okolice, da bi se uže enkrat tudi v Radovljici, vstanovilo narodno društvo. Saj je vendar lepo število narodnjakov v Radovljici, tudi narodnih gospij se ne manjka. Ne morem zamolčati, da sem pri tem plesu govoril z radovljiško gospo, ki je tako navdušeno govorila za narodno svar, da morem dejati, da tolike navdušenosti nijsem še kmalu našel; ta gospa prebira z največjo pazljivostjo „Slov. Narod“. — In kaj porečete? Če imamo take gospe, bi li ne bilo mogoče ustvariti narodnega društva? Ne bodimo zaspanci! Zborimo se okolo gosp. grofa Turna z narodno trobojnico in marsikateri mlačnež šel bode za nami. Torej „sutra čemo videti ...“

Vir: Slovenski narod, 13. 2. 1880

(Iz Radovljice.) 5. maja se nam piše: Včeraj je iz poslopja c. k. okrajne sodnije vihrala bela zastava v znamenje, da so jetniške sobe prazne; žal, da to nij trpelo več kot 19 ur, kajti danes je uže zopet zginila.

Vir: Slovenski narod, 8. 5. 1880

Drugo, kar sem na Bledu opazil, je širokoustno nemškutarenje od strani tako-zvanih „beračev“ in „birtov“. Če te prosi za krajcar, se pači v strašnej tujščini, če ti ponudi kislega vina, stori to v švabščini, in obolo te pogleda, ko mu ti v njegovem (domačem) jeziku odgovoriš.

Slovanske kroge prosimo, naj s takimi „birti“ govore samo slovansko, da bodo spoznali, kako so neumni in končno se svojega materinega jezika ne sramovali, zlasti ker nemškega presneto slabo znajo.

Ravno to velja o Bohinju, Lescah, Polčah, Begunjah in Kranjskej gori. — Samo v Radovljici je mala izjema. Tam se dobi v kavarni in še v enej gostilnici „Slovenski Narod“.

Vir: Slovenski narod, 25. 5. 1880

Radovljica 17. julija. Naš obče priljubljeni okrajni sodnik Jožef Lah je danes ob 3. uri popoldne na nagloma umrl. Bodi mu zemljica lahka!

Vir: Slovenski narod, 18. 7. 1880

Žalostnim srcem javljamo podpisani vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tožno vest o smrti preljubljenega soproga, oziroma očeta, gospoda

JOŽEFA LAHA,
c. kr. okrajnega sodnika,

katerega je vsegamogočni Bog denes ob 3. uri popoldne, providenega se av. zakramenti za umirajočce, po kratkejši bolezni v 60. letu življenja, v boljšo bodočnost izvolil poklicati.

Pogreb je dne 19. t. m. ob pol 5. uri popoldne.

Maje zadušnice se bodo brale v tukajšnji farnej cerki.

V Radovljici, dne 17. julija 1880.

Ana Lah, roj. Hartel,
soproga.

Rihard Lah,   Evgenij Lah,
dr. jur.,   cand. phil.,
(336)   sinova.

Zahvala.

Vsem čestitim prijateljem in znancem, ki so nam mej boleznijo in o smrti nezabljivega nam ranjcega soproga, oziroma očeta, gospoda

Josipa Laha,
c. kr. okrajnega sodnika v Radovljici,

izkazovali globoko sočutje ter se mnogobrojno udeležili res velikega izprevoda, bodi najtoplejša zahvala. Slava vsem, ki ste umršemu podarili mnogobrojnih prekrasnih vencev, izlasti hvala tudi gospodom pevcom za njih veliki trud, ko so nam s svojimi lepimi in ginljivimi petjem tolažili žalostno srce.

(342)   **Žalu, oča rodbina.**

Vir: Slovenski narod, 20. In 22. 7. 1880

Iz Bele peči na Gorenjskem 29. julija, (Izv. Dop). Kdor ne spoštuje se sam, ne spoštujejo ga tudi drugi, podlaga je ptujčevaj peti. Vedno beremo v vašem cenjenem listu prošnje do naših županov, naj bi se vendar uže enkrat otresli tujčeve pete in jeli s c. kr. Kancelijami v domačem kranjskem jeziku ali slovenskem uradovati. Ker sem, ko sem bil še mlajši, po celem okrajnem glavarstvu Radovljiškem hodil in rad tudi k županom pokukal, dovolite, da imenujem županije in župane, katere in v kakšnem jeziku s c. kr. uradi občujejo.

1. Županija Rateča, župan: Pintbach. Uradni jezik nemški, da se Bogu smili.
2. Županija Kranjska gora, župan: Robič. Uradni jezik bolj nemški, ko slovenski!
3. Županija Dovje, župan Šetina. Uradni jezik nemški, da se Bogu sinili!
4. Županija Jesenice, župan Treven. Uradni jezik nemški!
5. Županija Koroška Bela, župan Kamperle. Uradni jezik nemški. Sekreter: g. učitelj.
6. Županija Bresnica. Uradni jezik slovenski.
7. Županija Begunje, župan Zupan. Uradni jezik slovenski.
8. Županija Lesce, župan Maršol. Uradni jezik slovenski.
9. Županija Mošnje, župan Jurgele. Uradni jezik nemški, - ta se boji slovensko uradovati!
10. Županija Ošišce, župan Pogačnik. Uradni jezik nemški. Trd kmet vendar piše s pomočjo družega nemško, kakor je uže!
11. Županija Kropa, župan Megušar. Uradni jezik, navzlic „Slogi“ in „Čitalnici“, nemški!
12. Županija Kamnagorica. Uradni jezik nemški!!
13. Županija Lancovo. Uradni jezik slovenski.
14. Županija Bled, župan Wester. Uradni jezik nemški, - se menda boji slovensko uradovati.
15. Županija Gorje, župan Žumer. Uradni jezik nemški, se boji slovensko uradovati.
16. Županija Bistrica, župan Torkar. Uradni jezik slovenski.
17. Županija Srednjava. Uradni jezik slovenski.
18. Županija Predtrg. Uradni jezik nemški, kajti Predtržani so vsi „nobel“.
19. Mestna županija Radovljica. Uradni jezik nemški. Govori se, da je tukaj veliko piškavega. Pač nij v Radovljici „moža“, da bi malo dregnili v to sršenovo gnezdo. -

Župani! Bodite vendar domorodni Kranjci Slovenci; Magjar, Hrvat, Francoz, Nemeč, Lah, vsak rod piše svoj jezik, le mi silimo v tujo nemščino, pa zanemarjamo svoj narod! To je grdo. Pišite vendar po domače! Ne slišite li, da c. kr. okrajni glavarji morajo slovenske vloge prejemati in slovenski odgovarjati na nje. Sam dež. predsednik v Ljubljani jo to velel.

Vir: Slovenski narod, 1. 8. 1880

Brez čitalnice. Izpod Triglava, 21. julija. [Izv. dop.]. Ako se človek v preteklost 20 let ozre, res mora z veseljem konstatirati, da je narod slovenski v tem času mnogo, mnogo napredoval in ima uže tudi v mnogih okolščinah dober vspeh zabeležiti. Pred 20 leti je bilo še malo ali bi smel reči skoraj nič slovenskih društev po deželi kranjske; zdaj ga pa' uže nij več jednega kraja, da bi se ne nahajala ali čitalnica ali bralno ali kako drugače imenovano društvo.

Čudno se mi je zdelo, ko dospem po opravilih v Radovljico in vprašam svojega prijatelja, kje je čitalnica? Ko mi ta odgovori, da je tu še nij. - Kako, ali nimate v Radovljici nobenega društva, s katerim bi se k večjej zavednosti izpodbujali in bi se tudi včasih veselili „svoji pri svojih“, vprašam dalje. Odgovor je bil zopet negativen. Ali v vašem mestu ne prebivajo narodnjaki, ali je tu samo nemškutarstvo doma? O ne. Tudi pri nas je dosti odličnih narodnjakov, le žalibog, da je tukaj premalo sloge. Nehote mi pride na misel pregovor, ki pravi: „Jaz gospod, ti gospod, kdo bo pa kravo pasel“. Ker pri nas bi vsak le sam zvonec nosel, vsak želi, da bi se mu drugi priklanjali, da bi le njega spoštovali, a ravno zarad tega ne pridemo tako daleč, da bi osnovali kakovo društvo. Take in jednake reči mi je pripovedoval moj prijatelj mej potom grede v gostilno se krepčat z kozarcem dobre pive.

Meni so pa še druge misli rojile po glavi. Kamorkoli gre človek po našej deželi in dospe v večji kraj, najde kakovo društvo, le na bolj natanko določeno zgorenjem Gorenjskem se jih prav malo, ali nič ne dobi. Največji in prvi uzrok temu je mlačnost narodnjakov to je, tistih mož, katerim je narod res pri srci; ker preveč za svojo osobo skrbe. Drugi uzrok je prevzetnost. Vsak misli, da je več ko drugi in vsak bi rad, da bi le njemu svet pokoren bil in hvalo pel. Prevzetnost je posebno na Gorenjskem doma; karkoli sem sveta obhodil, tolike prevzetnosti nijsem nikjer našel, kakor ravno na Gorenjskem. Ravno prevzetnost je torej kriva, da v glavnem mestu zgornjih Gorenjcev nij nijednega društva, kajti ne morejo se zjediniti in kaj koristnega osnoviti. Res grdo je za naše glavno mesto, da nema ni jednega društva. Vzemite si v izgled Kropo! Zberite se možje skupaj in skuajte domače društvo, ker se boste večkrat lahko duševno in telesno zabavali. Pustite osobne reči na strani in imejte glavno stvar pred očmi. Gotovo vas bo vse skupaj ves narod hvalil.

Vir: Slovenski narod, 3. 8. 1880

K Gorenjskega 30. julija. [Izv. dop.] Napotil me je gosp. dopisnik od Triglava v „Slovenskem Narodu“ od dne 19. t. m., kateri je prav dobro razložil, kako se slovenski uraduje in neuraduje v Radovljici, da tudi jaz malo posvetim v tej zadevi.

Navado imam tudi jaz, da pogledam nekoliko tu stvari po Gorenjskem, in ker sem narodnjak z dušo in telesom, zato tudi obiščem rad slovenska narodna društva, pri katerej priliki sem se mogel nekje prepričati, da društveni tajnik vse slovenske vloge dela, da se pa pri uradih le nemško odgovarja in odloke dela c. kr. glavarstvo v Radovljici. Nadejali smo se, da bo mlad adjunkt, kateri ima slovensko pisanje, vsaj kaj slovenskega jezika pri uradovanji rabil; pa vse je le „deutsch“, kot prej. Kdaj se bo kaj odločilnega storilo za Slovence? Ako taki mladi možje ne bodo, kdo pa bo? Tu se

spet kaže, da srednje šole je treba tako preurediti, da se bodo vsi dijaki temeljito slovenščine naučili. Dozdaj so se je le tisti, kateri so se poleg šole sami učili.

Vir: Slovenski narod, 5. 8. 1880

Iz Radovljice 3. avg. [Izv. dopis.] Malokrat se je togotil gromonosni bog Jupiter tolikokrat, kakor letos. Da se le dve mali meglici spravita na nebo, uže se napravi grozna nevihta, da grmi in treska, da je joj. A kaj, ko bi bilo le to! Skoraj vsak dan se čita po novinah, koliko škode napravlja letos ubogemu kmetiču toča, katera neusmiljeno bije po polju, vinogradih in livadah. Ves up ubozega kmetica je v malo trenutkih uničen.

Tudi jaz moram denes poročati o groznej nevihti, ki je razsajala v soboto 31. Julija zjutraj po lepej Radovljiškej okolici. Tacega viharja in naliva, pomešanega s točo, skoraj ne pomnijo ljudje. Da bi bila nevihta trajala le nekoliko dalje, bilo bi vse uničeno, le to je sreča, da se je kmalu razvedrilo. Toča, katera prav redkokedaj pobije tukaj, a se nas letos vendar nij izognila, napravila je po okolici mnogo škode, kajti na nekaterih krajih bilo jo je toliko, da je bilo vse belo, kakor po zimi snega. Marsikateri poljedelec zgubil je večino prihodnjega pridelka, kar je zdaj mnogo hujše, ker ne bode mogel sejati ajde in družili poznejših pridelkov, kar je bilo pa lahko n. pr. po Dolenjskem, kjer je toča mnogo poprej pobila.

Naj omenim še sledeče: Hudi naliv je Radovljiške ulice grozno razdejal in tudi nekatere hiše so se napolnile z vodo, tako, da so ljudje imeli mnogo nezgod. A kaj čuda! Po celem mestecu nahaja se v jednej samej ulici vodotok, drugje pa teče voda, kakor jej je drago. Kadar nastane tedaj naliv, raztrga voda ulice, da je groza in je nevarno po njih hoditi, kakor n. pr. po onej, katera pelje mimo naše „ubožnice“ v Predtrg.

Naši gospodje nemškutarski mestni očetje bi morali vendar zato malo bolj skrbeti, da se napravijo potrebni vodotoki. Zdaj ob poletnem času prihaja vedno veliko tujcev v Radovljico, ki niso vajeni turih ulic, kakor so Radovljiške. Ti se gotovo posmehujejo našim skrbnim mestnim očetom, katerim je olepšanje in blagor Radovljiškega mesteca, skoraj bi dejal, deveta briga.

Vir: Slovenski narod, 5. 8. 1880

Streljanje iz možnarjev na Pustem gradu. Iz Radovljice, 18. avgusta. (Izv. dop.). Dne 30. junija lanskega leta so iz starega grada „Wallenburg« poleg Radovljice gremeli strelji možnarjev, v znamenje slavne zmage pri volitvi državnega poslanca. Srčno smo se veselili te zmage in nadejali, da nam bode nastopila vroče pričakovana milejša doba.

Nijsmo se varali. Presvitli cesar Franc Jožef I. nam je v resnici na krmilo svoje vlade pravične može poklical in jim dejal: „Naredite mir mej mojimi narodi“. In ti možje tudi dobro voljo kažejo, da bi se vendar enkrat uresničile besede cesarjeve: „naredite mir mej mojimi narodi“.

Tega izreka smo se predvečer 18. t. m. živo spominjali, ko je iz starega grada „Wallenburg“ zopet odmevalo pokanje možnarjev, ko so rakete visoko v zrak frčale, ko so kresi po gorah goreli ko smo videli mesto Radovljico prostovoljno, pa krasno razsvetljeno in ko je mašnik pri oltarju ginjeno „te deum“ zapel; vse to na slavo 50 letnice našega prisrčnega ljubljenege vladarja. Taki prizori so nam globoko v srca segli in molili smo iz vse duše: „Bog ohrani, Bog obvaruj še mnogo, mnogo let našega pravičnega monarha Franca Jožefa I.“

Vir: Slovenski narod, 21. 8. 1880

1881

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1880 (Radolice). Bononi Jožef, [župnik](#); Brodnik Anton, [kaplan](#); Ambrožič Martin, [duhoven](#); [Farna knjižnica](#). Bulovec Janez; [kupec](#), Goli Andrej; [uradnik](#). Ažman Andrej, Ažman France, Kalan Rudolf, Klinar Viktor, Megušar Franc, Ovin Janez, Resman Janez, Vurnik Janez, Ažman Neža, Hamerlic Franca, Justin Ana, Kosirnik Ana, Kosmač Lucija, Kunstel Johana, Kvas Katra, Legat Marija, Lukan Barba, Olip Polona, Trojar Liza, Zupan Marija, Janc France, Rezman Jurij, [mizar](#).

Vir: Mohorjev koledar za leto 1881

Premeščenje in imenovanje. G. Oton vitez Vesteneck je imenovan vladnim koncipistom v Radovljici.

Vir: Slovenski pravnik, 15. 7. 1881

(Deželnim glavarjem kranjskim) imenovan je grof Gustav Thurn, deželni poslanec, grajščak in župan v Radovljici. Prišteva se sicer ustavoverni stranki, vendar pa je mož zmernega značaja.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 9. 1881

1882

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1881 (Radolice). Bononi Jožef, [župnik](#); Tavčar Janez, [kaplan](#); Ambrožič Martin, [duhoven](#); [Farna knjižnica](#); Bulovec Janez; [kupec](#); Goli Andrej; [uradnik](#); Ažman Andrej, Ažman Franc, Klinar Viktor, Ovin Janez, Resman Janez, Urevc Valent., Zupan Jakob, Ažman Neža, Bukovic Marija, Hamerlic Franca, Kosirnik Ana, Kosmač Lucija, Kunstel Johana, Kvas Katra, Lukan Barba, Olip Polona, Trojar Liza, Vagner Marijana, Zupan Marija, Legat Marija.

Vir: Mohorjev koledar za leto 1882

Z Radolce. - Dne 15. februarja je bila pri nas volitev občinskega starešinstva, pri katerem je bil na mesto dosedanjega župana gospoda grofa Thurna za župana voljen France S. Hudovernik, trgovec tu, za prvega svetovalca, čegar mesto je bilo s tem spraznjeno, pa lekarničar Aleš Roblek.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 3. 1882

(† Dr. Rihard Lah) c. k. avskultant in častnik v rezervi, še le 25 let star, sin občespoštovanega rajnkega c. kr. sodnika v Radoljci, umrl je dne 24. t. m. , zapustivši od žalosti potrto mater in brata. Po pravici bitko žaljuje vse po izredno nadarjenem in nadepolnem mladenču, ki je komaj stopivši v življenje dejanja z opravičenimi nadami lepe prihodnosti, moral pustiti vs in prerano vkloniti se neizprosljivi smrti. – Bodi zemljica lahka blagemu napozabljivemu mladenču!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 8. 1882

1883

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1882 (Radolica). Bononi Jožef; [župnik](#), Tavčar Janez; [zakristan](#). [Farna knjižnica](#). Ažman Andrej, Ažman Franc, Bulovec Janez, Goli Andrej, Ješe Pavel, Resman Jurij, Urevc Valentin, Ažman Neža, Hamerlic Franca, Kosmač Lucija, Kunstel Johana, Legat Marija, Lukan Barba, Olip Polona, Vagner Marijana, Kleindienst Terezija, Mrak Jedert.

Vir: Mohorjev koledar za leto 1883

Potem se je vršila volitev novega odbora. V odbor voljeni so bili sledeči gospodje: Podružničnim predsednikom g. Franc Legat posestnik v Lescah, podpredsednikom g. Franc Kumer, župnik v Mošnjah, tajnikom g. Jakob Žumer, župan in posestnik v Gorjah, odbornikom pa gospodje: Lovrenc Bernik, župnik v Kamni gorici, [Franc Hudovernik, posestnik in župan v Radovljici](#). Franc Preširen, posestnik v Zabreznici, Franc Brence, posestnik v Hrašah in Josip Župan, posestnik v Zaspu.

Vir: Slovenski narod, 2. 8. 1883

Iz Ljubljane. (Odlikovanje.) Presvitli cesar so z najvišjim sklepom od dne 9. septembra t. l. s prizanešenjem dotičnih taks med drugimi milostljivo podelili: deželnemu glavarju kranjskemu grofu Gustavu Thurnu - red železne krone druge vrste, tajniku trgovinske zbornice v Ljubljani Janezu Murniku - naslov cesarskega svetovalca, županu radoljskemu Francu Hudoverniku – zlati križ za zasluge.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 9. 1883

1884

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1883 (Radolica). Bononi Jožef; [župnik](#), Kregar Franc; [katehet](#). [Farna knjižnica](#). Ažman Andrej, Ažman Jože, Bulovec Janez, Goli Andrej, Ješe Pavel, Mrak Jernej, Meršol Janez, Resman Blaž, Resman Jurij, Vagner Lojze, Ažman Neža, Hamerlic Franca, Legat Marija, Lukan Barba, Kleindinst Reza, Kosmač Lucija, Kunstel Ivana, Mihelač Neža, Olip Polona.

Vir: Mohorjev koledar za leto 1884

V kmetijskem tečaju za narodne učitelje na Slapu so bili sprejeti: [Žvagen Valentin iz Radovljice](#), Hudovernik Matija iz Dobropolja; Koller France iz Stalcarjev; Barie Ivan iz Podzemlja; Šest Andrej iz Metlike; Gebauer Vilj. iz Tržiša; Ribnikar Adalbert iz Logatca; Pipan Ivan iz Starega Trga; Hiti Matija iz Slavine; Dietz ,Oton iz Šturja; Svetina Jos. iz Šmarja pri Ljubljani; Črne France iz Vrhnike; Cepuder Josip iz Litije; Žirovnik Ivan iz Gorij.

Vir: Kmetovalec, 15. 9. 1884

1885

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1884 (Radolica). Bononi Jožef; [župnik](#), Kregar Franc; [katehet](#). [Farna knjižnica](#). Ažman Andrej, Bulovec Janez, Goli Andrej, Ješe Pavel, Kramar Bogomir, Mrak Jernej, Meršol Janez, Olifčič Franc, Resman Blaž, Resman Jurij, Roblek Aleksander, Vagner Lojze, Zupanc Janez, Ažman Neža, Hamerlic Franca, Kosmač Lucija, Kleindienst Reza, Kunstel Johana, Legat Marija, Lukan Barba, Mihelač Neža, Mrak Jera, Olip Polona.

Vir: Mohorjev koledar za leto 1885

Iz Radovljice 17. februarja. [Izvr. dop.] Naše mesto broji okolu 800 prebivalcev. Izimši nekaj odličnih narodnjakov, se šteje vso drugo mej nemčurstvo.

Tukaj nahaja se okrajno glavarstvo, sodnija, davkarija, beležništvo, štirirazredna ljudska šola, finančna straža, itd.

Torej je precej izobraženih mož, kateri bi lahko kaj občekoristnega napravili. Pa zato nemajo veselja, rajši se mej saboj obirajo in pretehtavajo, kar je razvidno iz sledečih epigramov: (Oprostite, da ne tiskamo teh epigramov, ker so deloma vender prerobati. Uredn.)

Jednake epigrame? bolj ali manj okorne dobili so vsi uradniki, preiskali so toraj obisti in srce vsakemu in vsaki.

Res je, da nekaterim ni nič družega mari, kakor velika klobasa, drugemu zopet škaf vina, ali taki ljudje so povsod.

Kaj pa je uzrok temu obrekovanju? Jaz pravim, da pomanjkanje dela.

Mesto, da se kujejo obrekovalni verzi na poštene ljudi, ustanovilo naj bi se bralno društvo, prirejale veselice in čisti dohodki v obče koristne namene obračali, makari prvi pot za napravo kanalov, da se ne bode gnojnica po mestu cedila.

Mestno starejšinstvo naj bi ustanovilo kmetsko posojilnico in si tako za občni blagor velikih zaslug pridobilo.

A kaj hočemo nemčurskim mestnim očetom je vse kaj družega bolj pri srci, kakar občekoristne stvari, rajši kalijo vodo, da potem lahko debeloglave kapeljne lovijo.

Res, daleč smo prišli pri nas. Komaj se pokažeš v mesto, že ti skujejo epigram in se ti skoro očitno smijajo. Mraz mora preleteti vsakega uradnika, ko čuje, da je prestavljen k nam.

Slišimo, da je več uradnikov za premeščenje od nas prosilo. To je jedini pot, kateri pelje iz obrekovalnega našega mesta!

Vir: Slovenski narod, 17. 2. 1885

Slovenska matica. Kot letniki pristopili so 1885. leta društvu na novo: Andolšek Franc, c. k. sodni pristav v Radovljici; Bulovec Ivan, trgovec v Radovljici; Dralka Josip, c. k. okr. glavar in posestnik v Radovljici; Hofman Hubert, not. koncipient v Radovljici; Homann Oton, trgovec v Radovljici; dr. Jelovšek Ignacij, c. kr. sanitetni azistent v Radovljici; Klinar Matija, krčmar in posestnik v Radovljici; Roblek Aleks, lekar in posestnik v Radovljici; Sittig Teodor, privatni geometer in posestnik v Radovljici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 6. 1885

Gospod Avgust pl. Wurzbach, c. kr. deželne vlade svetovalec in bivši okrajni glavar v Radovljici in ljubljanski okolici, prestopil je iz zdravstvenih ozirov v stalni pokoj. Pri tej priliki naročili so cesar izreči mu za mnogoletno zvesto in odlično službovanje najvišjo zadovoljnost.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 8. 1885

Gosp. cesarski svetovalec J. Murnik, ki uže skoraj deset dni zarad boleznj ne more zapustiti postelje, je nekoliko okreval, toda čez praznike gotovo ne bo smel zapustiti sobe.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 12. 1885

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1885 (Radolica). Bononi Jožef, [župnik](#); Kregar Franc, [katehet](#); [Farna knjižnica](#); Bulovec Janez, Goli Andrej, Ješe Pavi, Kramar Bogomir, Mrak Jernej, Olifčič Franc, Resman Blaž, Resman Jurij, Roblek Aleksander, Tomec Franc, Vagner Alojz, Zalokar Miha, Županec Janez, Ažman Neža, Hamerlic Franca, Kosmač; Lucija, Kunstel Johana, Legat Marija, Mihelač Neža, Olip Polona, Kleindienst Tereza, Mrak Jera.

Vir: Mohorjev koledar za leto 1886

Imenik udov c. kr. kmetijske družbe kranjske – podružnica v Radovljici: Gg. Legar Fr., predstojnik, Apih A., Benedek S., Berlič J., Bernik L., Brence F., Dežman M., Dralja J., Florijančič V., Gabrijelčič J., Gogola J., Grilc T., Habe J., Homan O., Hudovernik F., Hudovernik Fried., Jan J., Jeklar M., Jereb Fr., Kapus vitez Püchelstein A., Kolman J., Kumer F., Mallner J., Meršol A., Olifčič J., Ovin J., Poklukar J., Prešern F., Roblek A., Schrey R., Schuller B., grof Thurn G., Vester A., Vidic J., Walland J., Wucherer J., baron Zois pl. Edelstein A., Zupan J., Zupan Matevž, Zupan Matija, Žumer J., Žvegelj M.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 1. 1886

1887

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1886 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Bononi Jožef, [župnik](#); Eržen Valentin, [katehet](#). [Farna knjižnica](#). Bulovec Janez, Goli Andrej, Ješe Pavel, Kramar Bogomir, Meršol Valentin, Mrak Jernej, Olifčič Franc, Plemel Janez, Resman Blaž, Resman Jurij, Vagner Lojze, Zupanc Janez, Ažman Neža, Janc Ana, Kosmač Lucija, Kunstel Johana, Legat Marija, Mihelač Neža, Olip Polona, Pogačnik Ana, Roblek Olga, Zalokar Miha. (P. Radovljica 26).

Vir: Mohorjev koledar za leto 1887

Novi udi c. kr. kmetijske družbe Kranjske: Toman Friderik, trgovec in profesor v Radovljici, Nj. Prevzvišenost princ Polignac v Podvinu,

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 8. 1887

Remuneracija živinskemu zdravniku, ki se hoče naseliti v Radovljici, razpisuje ravnokar deželni odbor kranjski, do katerega naj se prosilci tudi obrnejo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 10. 1887

1888

V Mohorjevem koledarju za leto 1888 ni naročnikov za Dekanijo Radoljica.

O zdravju gospoda deželnega glavarja grofa Thurna čujemo, da se do sedaj še ni obrnilo na boljše. Pred nekaj časom sklicani so bili v posvetovanje o bolezni njegovih trije zdravniki, ki so bili zelo soglasni o značaju bolezni.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 3. 1888

† **C. kr. notar Hofman** v Radoljici, sklenil je minuli četrtek večer v najlepši starosti svoje blago življenje, po dolgem plučnem bolehanju. Narod naš zgubi z pokojnim zavednega zastopnika, ki je v vseh krogih, s katerimi je prišel v dotiko, veliko zaupanje užival. Lahka mu bodi zemlja!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 3. 1888

Trgovinska in obrtna zbornica. Gosp. zbornični svetnik I. Baumgartner poroča o dopisih c. kr. deželne vlade in c. kr. deželnega šolskega sveta o doneskih za obrtni nadaljevalni šoli, ki se imata ustanoviti v Postojni in Radovljici. ... V Radovljici in nje okolici je v nauku 42 obrtnih pomožnih delavcev, ki so tam v nauku in ki bi po določenih § 75. in 100. zakona od 5. marcija 1885 (drž. zak., br. 92) morali obiskovati nadaljevalne šole ter so do zdaj brez vsakega dopolnilnega obrtnega pouka. Ker odsek pripoznaje potrebo obrtnih nadaljevalnih šol in je v ta namen že drugod zbornica do zdaj dovolila znatne doneske, misli, da mora ustreči tema opravičenima prošnjama in predlaga: »Slavna zbornica naj dovoli obema rečenima obrtnima nadaljevalnima šolama podporo po 50 gld., odnosno naj pozneje prosi portjila temu sklepu pri visokem c. kr. trgovniskem ministerstvu.« Predlog se jednoglasno sprejme.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 4. 1888

Povodom smrti deželnega glavarja grofa Thurna, podajo se danes k pogrebu, ki bode ob 4. popoldne v Radoljici, iz Ljubljane deputacije deželnega odbora, kluba narodnih poslancev, trgovinske zbornice, čitalnice ljubljanske in družih tukajšnjih narodnih društev v Radoljico, vsaka deputacija z vencem za pokojnega.

Deželnemu odboru došla sta povodom smrti glavarjeve sledeča telegrama: Ministerski predsednik deželnemu odboru: »Vest o smrti deželnega glavarja grofa Thurna rejel sem z velikim obžalovanjem ter prosim sprejeti moje odkritosrčno sočutje ob težki izgubi, katera je zadela deželni zastop vojvodine Kranjske vsled tega žalostnega prigodka.« - Od deželnega odbora Goriškega deželnemu odboru Kranjskemu: »Sprejmite naše boleče občuteno sočutje o težki izgubi, katera je vsled smrti deželnega glavarja grofa Thurna zadela Vas in vso zastopano deželo.«

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 7. 1888

Z Radoljice 25. julija. Skoraj z vseh hiš mesta vise črne sastave, ulica, katera pelje proti pokopališči preprežena je s črnim slavolokom. Radoljica žaluje po svojem prvem meščanu po deželnem glavarju grofu Gustav Thurnu, ki je bil danes položen k večnemu pokoju. Ob 2 popoldne došli ljubljanski vlak pripeljal je približno 200 častilcev in prijateljev pokojnega, ki so koj po prihodu hiteli, še enkrat pogledat obraz pokojnega. Le zelo težko bilo je še spoznati po silnem trpljenji spremenjen obraz pokojnega grofa. V veliki dvorani, čez in čez črno prepreženi ležalo je truplo na odru med vrstami svečami in venci pred uhodom v dvorano pa je bilo vrh tega obešenih še blizo 40 lepih vencev s krasnimi trakovi in napisi darovalcev. Med 2. in 4. uro so dohajali pogrebni gostje z Bleda in okolice Radoljiške, požarne brambe, županstva, zastopniki kmetijskih podružnic. Točno ob 4. pripeljal se je tudi mil. knezoškof v spremstvu kanonika Kluna. Z železnico je že došel gosp. deželni predsednik baron Winkler, deželni odborniki, poslanci, zastop ljubljanskega in kranjskega mesta. Sprevod pomikal se je krog ½ 5 ure iz grada, skoz grajščinski vrt potem nazaj doli po glavni cesti skoz mesto v glavno cerkev in od tod na pokopališče, kjer so položili truplo pokojnega v lastno rodbinsko rakev. Osmero ljubljanskih pevcev pelo je pred gradom, v cerkvi in na pokopališči. Večni mir in in pokoj blagemu grofu!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 8. 1888

Iz Radoljice. Dne 23. julija je pri nas umrl deželni glavar kranjski, blagorodni gospod grof G. Thurn. Pogreb je bil 25. julija; pokopali so ga premil. knezoškof ljubljanski, ki so isti dan delili zakrament sv. birme na Koroški Beli. Bil je pokojni glavar plemenitega srca. dobrih rok in zato vsem zelo priljubljen. Za smrt se je lepo pripravil. Predno je mislil iti v toplice na Češko, je v farni cerkvi prejel sv. zakramente, in ko se mu je pozneje bolezen shujšala, previden je bil tudi na domu. Bog daj pokojniku v večnosti svoj mir, deželi Kranjski pa vrlega glavarja.

Vir: Domoljub, 2. 8. 1888

Župan Roblek in uradniki. Iz Radoljice 28. sept. [Izv. dopis.] Ker sem zaman pričakoval, da bode kdo slavnost, ki se je vršila v proslavljenje 40 letnega vladanja presvetlega cesarja 18. in 19. avgusta, v »Sl. Narodu« popisal, dovoljujem si jaz to storiti. Na predvečer cesarjevega rojstnega dne bila je serenada z godbo pred stanovanjem g. okr. glavarja. Drugo jutro naznanjali so nam streli iz topičev imenitni dan. Godba je igrala po mestu koračnice in na trgu cesarsko himno. Ob 10. uri je bila slovesna sveta maša, katere so se udeležili gg. okr. glavar, okrajni sodnik, župan z občinskim svetom, vsi c. kr. uradniki, učiteljstvo s šolsko mladino in mnogo pobožnega ljudstva. Po maši je bil odhod v šolo, kjer je imel slavnostni govor g. kaplan Eržen. Potem so otroci deklamovali in izvrstno peli.

Predstavljal se je tudi otroška igra, in konečno so bili vsi otroci s knjižico »Naš cesar« obdarovani. Šolske slavnosti sta se udeležila poleg mnogega odličnega občinstva tudi gospoda ces. kr. okrajni glavar in župan. Ob 2. uri popoldne je šlo učiteljstvo in šolski prijatelji s šolsko mladežjo na vrt gostilničarja g. pl. Kapusa, kjer se je vršila veselica. Za to potrebne novce nabrala gospica Marolt, katera je z veseljem to nalogo prevzela. Hvala jej! Stregle so pri pogoščevanju gospodičine: A. Logar, L. Thuma, C. Roblek, O. in E. Sittig, P. Pibrovec in K. Molliat. Ljubko je bilo je gledati, kako so z lipovimi vejicami na prsih in belorudečomodrimi pentljami na glavi z veseljem okolu otrok hodile. Pozneje so se igrale otroške igre pod vodstvom učiteljstva in konečno jo dobil vsak šolar malo darilce. Isti dan na večer je bill koncert in sijajen ples pri g. Klinarji. Godla je kapela iz zdravišča na Bledu v občno pohvalo. Kmalu po začetku veselice ustopi v dvorano preblag, g. deželni predsednik baron Winkler. Navzočno občinstvo ga pozdravi s spoštovanjem in godba zaigra cesarsko pesen. Gosp. deželnega predsednika nagovori hči županova, gospica C. Roblek, in se mu zahvali za prihod. Gospod deželni predsednik se jej prijazno zahvali. Proti koncu veselice se je prižgal bengaličen ogenj, ki je lepo ozaljšani slavnostni prostor krasno razsvetljeval.

Drugi dan 19. avgusta je bila zopet slovesna sv. Maša, pri kateri so bili gg. okr. glavar, sodnik s svojimi uradniki, župan z občinskim svetom, davkarski uradniki, učiteljstvo in mnogo ljudstva iz mesta in okolice. Po maši je bilo predstavljanje gg. župana z občinskim svetom, sodnika s svojim osebjem in deputacije požarne hrambe pri g. okr. glavarji. Popoldne je bila tombola, katere čisti dohodek se bode obrnil v popravo mestnega vodnjaka in napravo kanalov. K tomboli je zopet prišel preblag, g. deželni predsednik. Otrokom je kupil veliko tablic, da so se mogli igre udeležiti. Konečno naj še omenim, da se je za zvršitev te slavnosti poleg družih gospodov veliko zaslugo stekel naš priljubljeni g. župan A. Roblek; hodil je okolu ljudij in je nauduševal za to slavnost. Sploh se je od tega časa, kar imamo novega župana, veliko za naše razmere storilo. Dobili smo - kakor sem že omenil - kanalizacijo in mestni vodnjak se je temeljito popravil; okolu cerkve so nastali lepi nasadi in po

mestu je na večer dobra razsvetljava. Želimo le, da bi nam še dolgo ta gospod županoval, da bode naše mestece napredovalo.

Vir: Slovenski narod, 26. 9. 1888

Dar Hočevanjeve. V šolske namene pa sta velikodušne darove poklonila na altar domovini imenovana gospa Josipina Hočevar, vdova po g. Martinu Hočevarju v Krškem, pa gospod J. Gorup, veletržec na Reki. Prva darovala je 28.000 glđ. rodnemu svojemu mestu Radovljici v šolske in občinske namene.

Vir: Domoljub, 20. 12. 1888

1889

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1888 / Dekanija Radoljica / Radovljica. Bononi Jožef, župnik, Eržen Valentin; katehet. Farna knjižnica, Ažman Janez, Bulovec Janez, Cirar Franc, Dežman Jožef, Dežman Valentin, Homan Friderik, Ješe Pavel, Kramar Bogomir, Megušar Franc, Meršol Valentin, Olifčič Franc, Papler Valentin, Pavlošič Franc, Prešern Franc, Resman Janez, Tepina Jož., Vagner Lojze, Zalokar Miha, Zupanc Franc, Zupanc Janez, Ažman Neža, Ažman Reza, Brič Emilija, Dežman Reza, Dežman K., Fister Mar., Jane Ana, Kolman Jožefa, Kosmač Lucija, Kunstel Ivana, Legat Mar., Lukan Barba, Mali Leopold., Mulej Mar., Olip Polona, Okorn Marija., Rabič Marija, Roblek Olga, Urevc Katarina, Vurnik Reza, Vurnik Ivana, Zupan Neža, Zupan Marija. (P. Radovljica 48).

Vir: Mohorjev koledar za leto 1889

Osobne vesti. Imenovani so: okr. sod. pristav v Radovljici Fr. Andolšek okr. sodnikom v Ložu, ... konc. praktikant pri fin. ravn. kranjskem Fr. Geiger fin. koncipistom v Radovljici.

Vir: Slovenski pravnik, 15. 5. 1889

Nove orgle na Brezjah. Dne 21. maja t. l. naznani g. Goršič cerkvenemu predstojništvu, da so orgije dokončane. Okoli polu pete ure popoldne so na orgije igrali : pref. g. Alijaž, župnik in okrajni šolski nadzornik, gosp. Thuma, vodja ljudske šole in organist, g. Rozman, učitelj in organist Mošnjah, in P. A. Hribar. - Prišli so poslušat med drugimi okrajni glavar preblagorodni g. pl. Gozani, župan g. Roblek, čast. g. župnik Josip Bononi, g. kontrolor Gruntner, gosp. davkar Šubic itd. Po dokončani igri bil je le en glas: To so izvrstne, izvrstne orglje! Imajo pa tudi zares veličasten, močan, ljubeznjiv, prijeten glas. Ne manjka se jim tudi milih premenov, na pr. Salicional, prelepi Lieblichgedekt in posebno silno nežni Pianissimo, ki z Lieblichgtdektom vknpaj učini krasni voix celeste. - Nedosegljiva se mi zdi tudi Viola di Gamba, ki je skoraj Hoboi podobna. - Velike lepote ste tudi dvojna flavta 8' in flavta amabile 4'. Violon gode res kakor „bas". Krasota in moč Goršičevih principalov je že tako sploh znana. - Ni se torej čuditi, da je vse ljudstvo od prvega do zadnjega jako zadovoljno z novimi orgljami.

Vir: Slovenec, 6. 6. 1889

Drobne vesti. Premeščen je sodni pristav E. Ferk iz Vipave k okr. sodišču v Radovljico.

Vir: Slovenski pravnik, 15. 8. 1889

1890

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1889 / Dekanija Radoljica / Radovljica. Bononi Jožef; [mestni župnik](#), Eržen Valentin; [kaplan in katehet](#). [Farna knjižnica](#). Bric Emilija; [sodnikova soproga](#), Bulovec Janez; [trgovec](#), Oblak Janez, [mestjan](#), Butalič Jakob, Kramar Bogomir, [c. kr. uradnika](#), Homan Friderik; [trgovec](#), Meršolj Val., Tepina Jož., [železn. stražn.](#); Magušar Fr., Papler Valentin, Resman J., [mestjani in posestniki](#); Cirar Franc, Prešern Franc; [c. kr. sodni slugi](#); Zalokar Mih., [dimnikarski mojster](#), Dežman Valenin, [župan \(Lancovo\)](#), Treljc Blaž, Wagner Alojz, Zupanec Janez, Beravs J., Zupanec Fr., Rogač Jož., [posestniki](#); Olip Apolonija, [gospodinja](#); Kolman Jožefa, Zupanec Marija; [c. kr. uradn. soproga](#), Lukan Barb., Kunstelj Ivana; Ješe P., Olifčič Franc, Valant Tom., [fantje](#); Kosmač Luc., Vurnik Ter., Zupan Neža, Dežman Ter., Justin Hel., Ažman Neža, Grilec Neža, gospodinje; Roblek Olga, [županova hčerka](#), Janc Marij., Okorn Marija., Fister Mar., Legat Mar., Meršolj Jera, Vurnik Iv., Mulej Mar., Mally Leopold., Grimšičar Neža, Šuštaršič Marija, Walland Katarina, Mrak Kat., Zupan Mar., [dekleta](#); Pavlošič Fr., [c. kr. poštar](#), Ažman Franc, [učenec](#). (P. Radovljica 57).

Vir: Mohorjev koledar za leto 1890

Blagoslov božji spremljaj blagega gospoda tudi na novi fari v Smledniku, kjer si je neminljivih zaslug pridobil za faro in cerkev č. g. Jan. Novak, ki se je kot župnik sedaj preselil v lepo Radolico.

Vir: Domoljub, 20. 2. 1890

Gospa Josipina Hočevar-jeva znana dobrotnica vsi deželi, odlikovana je z zlatim križem s krono za zasluge. Srčno čestitamo velikodušni dobrotniciž!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 5. 1890

1891

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1890 / Dekanija Radoljica / Radoljica: Novak Janez; [mestni župnik](#), Eržen Valentin, [kaplan](#); [Farna knjižnica](#); Pavlošič Fr., [c. k. poštar](#); Bulovec Janez, [trgovec](#); Butalič Jakob, Kramar Bogomir; [c. k. uradnika](#), Tepina Jož., Križnar Janez, Meršolj Valentin, [žel. straž.](#); Prešern Franc, Cirar Franc, [c. k. sodni slugi](#); Oblak Janez, Papler Valentin, Megušar Franc, Hamerlic Jož., Pretner Franc, Varl Leopold, [mestjani](#); Resman Janez, [strojar](#); Dežman Valentin; [župan \(Lancovo\)](#), Zalokar Mihael; [dimnikarski mojster](#); Treljec Blaž, Dolžan Franc, Zupanec Jan., Zupanec Fr., Rogač Jož., Žirovec Jan., [posestniki](#); Bric Emilija, [c. k. okr. sodn. sopr.](#); Olip Apolonija, [gospodinja](#); Kunstelj Ivana, Kosmač Lucija, Zupan Neža, Mulej Marija, [mestj. sopr.](#); Ješe Pavel, Valant Tom., Olifčič Fr., [fantje](#); Židon Jan., [mlinar](#); Roblek Olga, [župan hčerka](#); Vurnik Terezija, Justin Hel., Okorn Mica, Grilec Neža, Zupan Neža, Lotrič Marija, Urbas Urš., Dobravec Kat., [gospodične](#); Avsenek Marija, Lukan Barba, Šuštaršič Marija, Fister Marija, Legat Marija, Vurnik Ivana, Mrak Kat., Janec Marij., Meršolj Jera, Grimšičar Neža, Valand Katarina, Mali Leopold., Zupan Mar., Lazar Urš., Lukan Iv., Rabič Ana, Mežek Mar., [dekleta](#) (P. Radovljica 65).

Vir: Mohorjev koledar za leto 1891

Imenik društvenikov »Matice slovenske« / Radovljica: Bernik Lovro; župnik v p., Ažman Josip; učitelj na Breznici, Bric Ivan; c. kr. okr. sodnik, Bulovec Ivan; trgovec in posestnik, Butalič Jakob, c. kr. sod. kancelist, Čarman Franc; c. kr. voj. kurat v p., itd. na Otoku, Debevec Josip; kaplan na Breznici, Ferk Ernst; c. kr. sod. pristav, Fertin Ignacij; kaplan v Mošnjah, Homann Friderik; trgovec in posestnik, Kačar Ivan; mestni kaplan, Klinar Matija; gostilničar in posestnik, Kumer Franc; župnik v Mošnjah, Novak Ivan; mestni župnik, Pollak Josip; c. kr. okr. komisar, Potočnik Tomaž; župnik na Breznici, Roblek Aleks; lekar, župan in posestnik, Šega Ivan; c. kr. kazn. kurat v Begunjah, Teran Ivan; župnik v Ljubnem, Vurnik Ivan, podobar in posestnik.

Vir: Letopis Matice slovenske, 1891

Žandarmerija v Radovljici. Iz Radovljice se nam danes poroča: Včeraj se je pri nas vršila izredna slovesnost. Deželni žandarmerijski poveljnik g. major Karol Rummer je namreč po božji službi v pričo gosp. okr. glavarja in vseh tukajšnjih gg. uradnikov s primernim nagovorom slovesno izročil poveljniku tukajšnje žandarmerijske postaje g. Alojziju Vošniku srebrni križec s krono, katerega mu je presvetli cesar podelil v priznanje njegovega mnogoletnega in vestnega službovanja. Posebno spodbudno je bilo, ker so se vdeleženci prej vdeležili božje službe. Opoldne je bil skupen obed v gostilni g. Klinarja; bilo je več primernih napitnic.

Vir: Domoljub, 15. 1. 1891

(Prenavdušen Kneippovec.) Iz Radovljice se nam poroča: V tem preostrem mrazu je pač predrzno stavo naredil tukajšnji posestnik J. O. z J. K. V veseli družbi je namreč stavil 100 gld., da stoji pol ure v Savi. Takoj izročita oba po 100 gld. pričam, Kneippovec gre stat v mrzlo Savo, družba pa gledat nenavadni prizor. In res, O—u Sava ni bila premrzla, ker pomudil se je v njej še pet minut čez pol ure in zaslužil stotak. Ali pa ne bo O. še obžaloval prostovoljne kopelji v ledeni vodi!

Vir: Domoljub, 5. 2. 1891

Posojilnica. Z Gorenjskega se nam poroča. Začetkom julija t. l. začne v Radovljici poslovati posojilnica z omejenim poroštvom. Predsednik posojilnice je gosp. Friderik Homan; trgovec in posestnik: v ravnateljstvu so pa gg.: Novak, Klinar, Pesjak, Treven, dr. Supan; v nadzorstvu sta gg. Košmelj in Jelovšek. Upanje gojimo trdno, da bode društvo vspevalo ter v resnici delovalo v korist vzlasti malim obrtnikom našega okraja.

Vir: Domoljub, 6. 5. 1891

1892

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1891 / Dekanija Radoljica / Radoljica: Novak Janez; mestni župnik, Kačar Janez; kaplan, Bernik Lovro; župnik v pokoju. Farna knjižnica. dr. Bizjak Jos., odvetnik; Pavlošič Fr., c. k. poštar; Butalič Jakob; c. k. uradnik, Bulovec Janez, Homan Friderik; trgovca, Beravs Jak., Dežman Janez, Dežman Valentin, Hamerlic Jož., Megušar Franc, Oblak Janez, Papler Valentin, Pretnar Fr., Rabič Franc, Resman Janez, Rogač Jož., Tomec Fr., Treljec Bl., Vagner Al., Varl Leop., Zalokar Miha, Zupanc Franc, Zupanc Franc, Žirovc Jan., posestniki; Židon Jan., mlinar; Kenda S., dež. nakl. opravnik; Cirar Franc, Prešern Franc; c. k. sodni slugi, Križnar Jan., Meršolj Valentin, Mrak Anton, Tepina Jož., žel.

stražn.; Bric Emilija, c. k. okr. sod. soproga; Zupanc Marija, c. k. okr. kom. vdova; Burja Marija, c. k. kanc. soproga; Roblek Olga, župan. hči; Ažman Neža, Grilec Neža, Justin Hel., Kosmač Lucija, Kunstelj Ivana, Lotrič Marija, Mulej M., Olip Apol., Olip Neža, Sartori Franca, Šimnovec Hel., Urbas U., Vurnik Ter., Zupanc Marija, gospodinje; Ažman Franc, Dermic Ant., Dolžan Franc, Ješe Pavel, Olifčič Franc, Valand Tom., fantje; Avsenek Marija, Dežman Katra, Grimšičar Neža, Fister Marija, Jane Marijana, Lazar Urša, Legat Marija, Lukan Barba, Mali Leopoldina, Meršolj Jera, Mežek Marija, Mrak Kat., Okorn Marija, Pretnar Franca, Rabič Ana, Šuštaršič Marija, Valand Kat., Verdir Ter., Vurnik Ivana, dekleta; Žabkar Mar., Zupan Neža. (P. Radovljica 83).

Vir: Mohorjev koledar za leto 1892

Dne 27. marca jo imela posojilnica v Radovljici svoj redni občni zbor pri g. M. Klinarju. Denarno stanje posojilnice je ugodno.

Vir: Domoljub, 7. 4. 1892

Ciril Metodova družba. V Radovljici sta delovali moška in ženska podružnica CMD. Moška je bila ustanovljena 27. septembra 1892, imela v začetku 4 ustanovnike in 50 letnikov, leta 1904 2 pokrovitelja, 5 ustanovnikov ter 37 letnikov, leta 1914 pa 8 pokroviteljev, 9 ustanovnikov, 56 letnikov ter 16 podpornikov. Do leta 1914 je redno vsako leto pošiljala prispevke vodstvu CMD, potem pa nič več v staroavstrijskem obdobju. Predsednika podružnice sta bila odvetnik in župan dr. Ivan Vilfan ter nadučitelj Ivan Šega, med odborniki pa poleg drugih učitelji Janko Pianeki, Andrej Gerčar in Fran Jaklič, davčna uradnika Frančišek Čebulj in Anton Gruntner, trgovca Frančišek Mulej in Leopold Fürsager, okrajni glavar Alojz Rihteršič in občinski tajnik dr. Mirko Šmigovec. Podružnica je zbrala do leta 1913 3.059,46 kron.

Radovljiška ženska podružnica je bila ustanovljena 8. avgusta 1900. Ob ustanovitvi je štela 2 pokroviteljici, 2 ustanovnici, 60 letnic ter 21 podpornic, potem pa je njeno članstvo vztrajno padalo in doseglo najnižjo točko leta 1908 z dvema pokroviteljicama, dvema ustanovnicama ter 26 letnicami in se nato nekoliko dvignilo na 3 pokroviteljice, 2 ustanoviteljici ter 36 letnic leta 1914. V vojnem času je poslala prispevek samo leta 1918.

V odboru ženske podružnice srečamo precej »boljših polovic« odbornikov moške podružnice, kar je bil pogost primer v krajih, »obdarjenih« z dvema podružnicama. Predsednici sta bili odvetnikova in županova žena Gabriela Vilfan ter trgovčeva žena Rezija Fiirsager (njuna moža smo srečali v moški podružnici), med odbornicami pa učiteljici Katarino Droll, ki smo jo že srečali pri blejski podružnici, kjer je bila nekaj let prej (značilnost vnetih »Cirilmetodarjev« je bila, da so se na vseh postajah svoje službene poti vključevali v tamkajšnje podružnice CMD, seveda če so bile v novem službenem kraju, pogosto pa so jih kar na novo ustanovili, če jih še ni bilo) ter Mihaelo Razinger, poročeno Huth, ženo davčnega pristava Leopoldino Čebulj, ženo davčnega nadzornika Leopoldino Kalan ter Ano Bronek, ženo stavbnega mojstra. Ženska podružnica je zbrala 2.703,59 kron.

Vir: Kronika, časopis za slovensko krajevno zgodovino (leto 1988, št. 36)

1893

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1892 / Dekanija Radoljica / Radoljica: Novak Janez; mestni župnik, Kačar Janez; kaplan. Farna knjižnica. dr.

Bizjak Jož., [odvetnik](#); Butalič Jakob, [c. k. uradnik](#), Pavlošič Franc, [c. k. poštar](#); Zupančič Janez; Bulovec Janez, Homan Friderik, [trgovci](#); Dežman Valentin, Megušar Franc, Oblak Janez, Papler Valentin, Pretnar Fr., Resman Janez, Rogač Jož., Tomec Fr., Vagner Alojzij, Vari Leop., Zalokar Mih., Zupanc Franc, Zupanc Franc Č., Žirovc Jan., Zupanc S., [posestniki](#); Kenda Svitosl., [dež. nakl. opr.](#); Cirar Franc, Prešern Franc; [c. k. sodni slugi](#), Bergant Jan., Križnar J., Meršolj Valentin, Mrak Ant., Tepina Jož., [žel. stražniki](#); Mrak Jož.; Židon Jan., [mlinar](#); Bric Emilija, [c. k. okr. sodn. sopr.](#); Burja M., [c. k. kanc. sopr.](#); Zupanc Mar., [c. k. kom. vdova](#); Roblek Olga, [županova hči](#); Ažman Neža, Dobravc Kat., Grilc Neža, Justin Hel., Kosmač Lucija, Kunstelj Ivana, Lotrič Mar., Mulej M., Mulej Mar., Sartori Frančiška, Šimnova Hel., Urbas U., Vurnik Terez., Zupan Neža, Zupane Mar., [gospodinje](#); Ažman Franc, Dermic Ant., Dolžan Franc, Hamerlic Jož., Ješe Pavel, Olifčič Pr., Prestrl Franc, Valant Tomaž, [fantje](#); Avsenek Mar., Dežman Apol., Dežman Kat., Grunšičar Neža, Fister Mar., Lazar Urš., Legat M., Lukan Barba, Mali Leopoldina, Meršolj Jera, Mežek Mar., Mulej Johana, Mrak Kat., Okorn M., Pogačnik Marijana, Pretnar Franc., Pretnar Kat., Rabič Ana, Šusteršič Mar., Valand Katar., Verdir Terez., Vurnik Ivana, [dekleta](#); Žabkar Marija, [c. k. gozd. soproga](#). (P. Radovljica 85).

Vir: Mohorjev koledar za leto 1893

† **Jakob Butalič.** Smrt uradnika. V Radovljici umrl 4. t. m. uradnik g. Jakob Butalič. Bl je veren in pošten in zato povsod priljubljen.

Vir: Domoljub, 16. 3. 1893

1894

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1893 / Dekanija Radoljica / Radoljica: Novak Janez; [mestni župnik](#); Kačar Janez; [mestni kaplan](#). [Župnijska knjižnica](#). [Šolska knjižnica](#); dr. Bizjak Jož, [odvetnik](#); Butalič Jakob, [c. k. uradnik](#); Pavlošič Fr., [c. k. poš.](#); Zupančič J., Bulovec Janez, Homan Friderik, Homan Oto, [trgovci](#); Dežman Fr, Dežman Jan, Dežman Valentin, Gracelj Jan, Kalan Mat, Keršič Fr, Korošec Fr, Lukan Janez, Markelj Jož, Megušar Franc, Oblak Janez, Papler Valentin, Pretnar Fr, Resman Janez, Resman Jurij, Rogač J, Rozman Miha, Selan Tom, Skumavec Mihael, Tomec Fr, Treljc Blaž, Vagner Al, Varl Leop, Vidmar Mart, Zalokar Miha, Zupanc Fr, Zupanc Franc C., Žirovc J, Zupanc Šim, [gospodarji](#); Kenda Svitosl., [dež. nakl. opr.](#); Cirar Franc, Prešern Franc; [c. kr. okr. sodnije slugi](#), Bergant, Jan, Križnar Jan, Meršolj Valentin, Mrak Ant, Tepina Jož, Mrak Jož, [žel. stražn.](#); Bric Emil, [c. k. okr. sodn. soproga](#); Burja Marija, [c. k. kancelista soproga](#); Žabkar Marija, [c. k. gozdn. soproga](#); Roblek Olga, [županova hči](#); Ažman Neža, Bogataj Franca, Grilc N., Jeglič Marijana, Justin Helena, Kosmač Lucija, Kunčič Marjeta, Kunstelj Ivana, Mulej Marija, Mulej Marij, Saitori Franca. Urbas Urša, Vari Ter, Vurnik Terez, Zupan Neža, [gospodinje](#). Ažman Fr, Dermic Anton, Dolžan Franc, Hamerlic Jož, Ješe Pavel, Mušič Peter, Olifčič Fr, Placota Jož, Prestrl Fr, Štarc Fr. t. p, Valant Tom, [fantje](#); Avsenek Marija, Dežman K, Grimšičar Neža, Fister Marija, Jenko Pavlina, Legat M, Lukan Barba, Mali Leopoldina, Meršolj Jera, Mežek Marija, Muhovec Marija, Oder Ivana, Okorn Marija, Pretnar Elizab, Pretnar Franca, Pretnar Kat, Pristavec Ter, Pristov Franca, Rabič Ana, Ropret Ivana, Šustaršič Mar, Valant Kat, Verdir Ter, [dekleta](#); Smodej Josip, [notarski koncipist](#). (P. Radovljica 105).

Vir: Mohorjev koledar za leto 1894

(Odvetnikov bilo je na Kranjskem) koncem l. 1893. skupaj 26 in sicer v Ljubljani 14, v Postojini 2, v Kočevji 3, v Krškem 1, v Kranji 1, v Litiji 1, v Radovljici 1, v Rudolfovem 2 in v Kamniku 1.

Vir: Slovenski pravnik, 15. 4. 1894

(Umrli) je dne 4. marcija t. l. v Škofji Loki c. kr. avskultant Makso Logar. Pokojnik služboval je kot kazenski sodnik v Ilirski Bistrici, Radovljici in Škofji Loki ter bil kot vesten in uzoren sodnik z obilim znanjem in kot iskren rodoljub povsod priljubljen. Tudi našemu listu bil je pokojnik zvest in marljiv sotrudnik ter bi bil brezdvomno postal odličen član slovenskega pravništva, da ga ni prerano dohitela smrt. N. v m. p.!

Vir: Slovenski pravnik, 15. 3. 1894

(Osobne vesti.). Premeščeni so: ... Okrajni komisar v Radovljici dr. Fran Zbašnik odpovedal se je državni službi ter je imenovan prvim tajnikom pri deželnem odboru kranjskem.

Vir: Slovenski pravnik, 15. 4. 1894

(Osobne vesti.) Imenovani so: ... vladni konceptni praktikant v Radovljici Otokar Cernstein in pravni praktikant dr. Anton Kremžar avskultantoma na Kranjskem ...

Vir: Slovenski pravnik, 15. 6. 1894

(Osobne vesti.) V smislu zakona z dne 4. junija t. l. imenovani so deželno-sodnimi svetniki, ostavši na svojih dosedanjih službenih mestih, okrajni sodniki: Ivan Bric v Radovljici.

Vir: Slovenski pravnik, 15. 8. 1894

Na postajališči Radoljica, proge Trbiž-Ljubljana, otvoril se je s 1. oktobrom t. l. tudi promet za brzovozno blago. Dosedaj je služilo postajališče samo osebnemu in pratežnemu prometu.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 10. 1894

1895

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1894 / Dekanija Radoljica / Radoljica: Novak Janez; **mestni župnik**, Wrus Jožef; **mestni kaplan**. Župnijska knjižnica, Šolska knjižnica; dr. Žbašnik Pr., **c. k. kom.**; dr. Bizjak Jož., **odvetnik**; Vencajz Iv., Globočnik Ivan, **c. k. davčna pristava**; Pavlošič Pr., **c. k. poštar**; Smodej Jož., **notarski koncipist**; Zupančič Jan., **c. k. okrajni narednik**; Bulovec Janez, Homan Friderik, Homan Oto, **trgovci.**; Dežman Fr., Dežman Jožef, Dežman Valentin, Gracelj Jan., Kalan Mat., Keršič Fr., Korošec Pr., Lukan Jan., Markelj J., Megušar Pr., Mencinger Mih., Oblak Janez, Papler Valentin, Pretnar Fr., Resman Janez, Resman Jurij, Rogač Jož., Božman Mih., Skumavec Mihael, Tomec Fr., Treljc Blaž, Vagner AL, Vari Leop., Vidmar M., Zalokar Mih., Zupane Fr. C., Žerovec Jan., Zupanc Sim., **gospodje**; Golmajer Fr., **učit. v p.**; Kenda Svitosl, **dež. nakl. oprav.**; Vrhovnik Ant., Cirar Franc, Prešern Franc; **c. k. okrajni sodni sluge**; Bergant Jan., Meršolj Valentin, Mrak Ant., Peternelj And., Tepina Jožef, **želez, straž.**; Mrak Jož.; Bric Emilija, **c. k. okr. sod. sopr.**; Burja Mar., Povh Hedvika, **c. k. kanc. soprogi**; Žabkar Mar., **c. k. gozd. sopr.**; Roblek Olga, **županova hči**; Ažman Neža, Bogataj Fr., Dermic A., Dežman Mar., Dobravec Kat., Grilc Neža, Jeglič Marij., Justin H., Kosmač Lucija,

Kunčič Marjeta, Kunstelj Ivana, Mulej M., Mulej Marij., Sartori Franca, Šimnic Helena, Urbas Urša, Vari Terezija, Vurnik Terez., Župan Neža, **gospodinje**; Ažman Franc, Dolžan Franc, Hamerlic Jože, Ješe Pavel, Mušič Pet., .Olifčič Pr., Olip Janez, Placota Jož., Prestrl Pr., Valant Tom., **fantje**; Avsenek Mar., Dežman K., Grimšičar Neža, Fister Mar., Hamerlic Franca, Jenko Pavl., Legat Mar., Mali Leopoldina, Meršolj Jera, Muhovec Marija, Oder Ivana, Okorn Marija., Pretnar Eliz., Pretnar Franca, Pretnar Katar., Pristov Franca, Babič Ana, Ropret Ivana, Šusteršič Mar., Valant Katarina, Verdir Ter.; **dekleta**. (P. Radovljica 110).

Vir: Mohorjev koledar za leto 1895

(Osobne vesti.) Premeščen i so: ... (sodni) pristav Fran Koblar iz Kozjega v Radovljico.

Vir: Slovenski pravnik, 15. 2. 1895

Učiteljski konvikt. Posojilnica v Radovljici je darovala »Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani« 40 K. Živela vrla podpornica ljudskih učiteljev!

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 4. 1895

Katol. slov. društvo za radovljiški okraj je sklenilo poslati podružnici slovenskega planinskega društva v Radovljici pismo tele vsebine: Naj bi hribolazci ne silili vodnikov, da jih spremljajo ob nedeljah in praznikih na gore, ne da bi bili zjutraj pri sv. maši, ker se s tem širi verska brezbriznost med naše pošteno gorenjsko ljudstvo. Ob enem pa imenovano društvo poživlja tudi vse vodnike, naj se s častno besedo svojemu škofu zavežejo, da ne bodo hodili brez svete maše na gore ob nedeljah in praznikih. Z veseljem moramo javljati, da je velika večina vrlih vodnikov to že storila, ostali se pa gotovo ne bodo premišljali isto storiti. Slov. katol. društvo dalo je to slov. in nem. planinskemu društvu na znanje.

Domoljub, 20. 6. 1895

Umrl je 12. t. m. č. g. Josip Bononi, vpokojeni župnik radovljiški, v Kranju. N. v m. p.!

Domoljub, 17. 10. 1895

1896

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1895 / Dekanija Radoljica / Radoljica: Novak Janez; **mestni župnik**, Wrus Jožef; **mestni kaplan**. Župnijska knjižnica. Šolska knjižnica. dr. Bizjak Jožef, **odvetnik**; Smodej Jožef, **not. kand.**; Globočnik Ivan, Premk Vinko, **c. k. davk. pristav**; Pavlošič Fr., **c. k. poštar**; Stiasny Lud., **učit.**; Zupančič Jan., **c. k. okr. narednik**; Kenda Svit., **dež. nakl. oprav.**; Golmajer Fr., **učit. v p.**; Korošin Jan., **merosodec**; Rojec Fr., Bulovec Janez, Homan Friderik, Homan Oto, **trgovci.**; Dežman Fr., Dežman Jan., Dežman Jožef, Dežman Valentin, Gracelj Jan., Kalan Mat., Korošec Fr., Krivic Franc, Lukan Jan., Markelj Jože, Megušar Franc, Mencinger Mih., Mrak Franc, Mulej Jan., Papler Val., Pretnar Fr., Prevc Jak., Babič Jož., Resman Fr., Resman Janez, Skumavec Mihael, Resman Jurij, Rogač Jož., Rozman Mih., Tomec Fr., Treljc Blaž, Vagner Al., Vari Leop., Vidmar Mart., Zalokar Mih., Zupanc Franc, Zupanc Sim., Žerovec Jan., **gospodarji**; Vrhovnik Ant.; **c. k. okr. glav. sluga**; Cirar Franc, Prešern Franc, **c. k. okr. sodni slugi**; Klopčič Luka, **c. k. davk. sluga**; Meršolj Valentin, Peternelj Andr, Tepina Jožef, **želez, straž.**; Mrak Jož.; Burja Mar., Povh Hedvika, **c. k. kanc. soprogi**; Žabkar Mar., **c. k.**

gozd. soproga; Roblek Olga, županova hči; Ažman Neža, Brtoncelj Marija, Bogataj Franc, Drmic Ana, Dežman Mar., Dobravec Kat., Grilc Neža, Jeglič Marij., Justin H., Klinar Johana Kosmač Lucija, Kunčič Marjeta, Kunstelj Ivana, Mulej M., Oblak Mar., Sartori Franca, Šimnic Hel., Urbas Urša, Vari Ter., Vogeltnik Johana, Vurnik Ter., gospodinje; Ažman Franc, Dolžan Franc, Mandelc Jan., Mušič Pet., Olifčič Fr., Olip Janez, Plazota Jož., Prestl Fr., Valant Tom., fantje; Avsenek Mar., Dežman Kat., Grimšičar Neža, Fister Mar., Hamerlic Franca, Jenko Pavi, Legat Mar., Mali Leop., Muhovec Marija, Oder Ivana, Okorn Marija., Pretnar, Eliz., Pretnar Franca, Pretnar Katar., Pristov Franč., Babič Ana, Susteršič Mar., Valant K., Verdir T., dekleta; Zupanc Franc, gosp. (P. Radovljica 115).

Vir: Mohorjev koledar leto 1896

Imenik članov Slovenskega planinskega društva 1895: Homan Oto, trgovec; Mulej Franc, trgovec; dr. Vilfan Janko, odvetnik; Zupančič Janez, okr. nadzornik.

Vir: Planinski vestnik 1896

(Umrli Fran Geiger) Naše društvo izgubilo je nadarjenega člana, list naš pa marljivega in odličnega sotrudnika. Dne 3. februarija t. l. umrl je po dolgi in mučni bolezni v Gorici, kamor se je šel zdraviti, Fran Geiger, c. kr. davčni nadzornik v Kočevji. Pokojnik rodil se je dne 19. avgusta 1862. l. v Kranji, dovršil gimnazijske študije v Gorici, pravoslavne pa na Dunaji. V državno službo stopil je Fran Geiger dne 5. novembra 1887. l. kot konceptni praktikant pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v Trstu, dne 28. maja 1888. l. prestopil je k c. kr. policijskemu ravnateljstvu v Trstu, pa se zopet povrnil v finančno stroko, vstopivši dne 10. avgusta 1888. l. pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v Ljubljani kot konceptni praktikant. Leta 1889. bil je imenovan finančnim koncipistom in še v istem letu bil prideljen c. kr. okrajnemu glavarstvu v Radovljici kot davčni referent. Že l. 1890. imenovan je bil davčnim nadzornikom pri c. kr. okr. glavarstvu v Krškem, od koder je bil premeščen l. 1892. k c. kr. okrajnemu glavarstvu v Kočevji, kjer je služboval do svoje smrti. Fran Geiger bil je jako nadarjen davčni uradnik in v svoji stroki izvanredno izvežban. O njegovem izrednem znanji o davčnih zakonih priča posebno njegov spis „o davčni preosnovi“, kateri je priobčil naš list v lanskem letniku, in v kojem je pokojnik izvrstno kritikoval določbe vladnega načrta o preosnovi naših davkov. Gotovo bil bi pokojnik v našem listu priobčil še marsikateri spis, da ga ni prehitela prerana smrt. Naj v miru počiva!

Vir: Slovenski pravnik, 15. 2. 1896

Mestna hranilnica v Radovljici začne dne 15. junija delovati. V načelstvo so izvoljeni gospodje: Alf. Rudesch, c. kr. notar; Jan. Bulovec, trgovec; dr. Jan. Voves, okrožni zdravnik; Franc Mulej, trgovec; Andrej Gerčar, nadučitelj; Oton Homan, posestnik in trgovec; Matej Kosmač, posestnik in krčmar; Leopold Varl, posestnik; Franc Pavlošič, c. kr. poštar. Po društvenih pravilih je v načelstvu vsakočasni župan, sedaj g. Aleš Roblek

Vir: Domoljub, 3. 6. 1896

Dne 30. t. m. so v Radovljici blagoslovili novi dom gasilnega društva. Novi dom je prav lepa stavba in nima jednakega na Kranjskem.

Vir: Domoljub, 17. 9. 1896

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1896 / Dekanija Radoljica / Radoljica: Novak Janez; **dekan**, Wrus Jožef; **mestni kaplan**. Župnijska knjižnica. Gerčar Andrej; **nadučitelj**, Stiasny Lud.; **učitelj**. Šolska knjižnica. Koblar Fran, Rekar Fran, **c. k. sodn. pristava**; dr. Bizjak Jožef; dr. Vilfan Janko, **odvetnika**; dr. Voves Jan, **okr. zdr.**; Smodej Jož, **not. kand.**; Kompare Val, **c.k..davk. pristav**; Pavlošič Fr, **c. k. poštar**; Fleišman Lov, **c. k. fin. sir. nadpaz.**; Kenda Svit, **dež.nakl.oprav.**; Golmajer Fr, **učit. v p.**; Korošin Jan, **merosodec**; Rojec Fr, Bulovec Janez, Fürsager Lavosl, Homan Friderik, Homan Oto, **trgovci.**; Baj želj Jan, Dežman Jož, Dežman Valentin, Frehlih Fr, Gracelj Jan, Grilc Fr, Kalan Mat, Korošec Fr, Krivic Fr, Lukan Jan, Markelj Jože, Megušar Franc, Mencinger Mih, Mrak Fr, Murovec Anton, Papler Valentin, Pretnar Fr, Prevc Jak, Rabič Jož, Resman Fr, Skumavec Mihael, Resman Jurij, Rogač Jožef, Rozman Mih, Tomec Fr, Treljc Bl, Vagner Al, Varl Leop, Zalokar Mih, Zupanc Franc C, Zupanc Franc T, Zupanc Sim, Žerovec Jan, **gospodarji**; Urnik Mat, **org.**; Vrhovnik Ant., **c. k. okr. glav. sl.**; Cirar Franc Prešern Franc; **c. k. okr. sodni slugi**, Klopčič Luka, **c. k. davk. sluga**, Meršolj Valentin, Peternelj Andrej, Štravs Val, Tepina Jož, Mrak Jož, **želez, straž.**; Burja Mar, Povh Hedv, **c. k. kanc. sopr.**; Žabkar Mar, **c. k. gozd. sopr.**; Roblek Olga, **županova hči**; Ažman Neža, Brtoncelj Marija, Bogataj Franc, Dobravec Katar, Grilc Neža, Justin Helena, Hamerlic Mar, Klinar Johana, Kosmač Lucija, Kunčič Marjeta, Kunstelj Ivana, Mulej Mar, Oblak Mar, Resman Kat, Sartori Franca, Šimnic Hel, Urbas Urša, Vari Ter, Vurnik Ter, Zupan Mar, **gospodinje**; Ažman Fr, Dolžan Franc, Hrovat Jak, Mandelc Jan, Meršolj Franc, Olifčič Fr, Placota Jož, Prestrl Fr, Šušteršič Vinko, Valant Tom, **fantje**; Avsenek Marija, Beravs Mar, Dežman Kat., Grimšičar Neža, Fister Marija, Jenko Pavla, Legat Mar, Mali Leop, Muhovec Marija, Oder Ivana, Okorn Marija, Pretnar Eliz, Pretnar Franca, Pretnar Kat, Pristov Franč, Rabič Ana, Šušteršič Mar, Valant Katar, Verdir Terezija, **dekleta**; Woschnig Cecilija, **c. k. žend. straž. soproga**. (P. Radovljica 122).

Vir: Mohorjev koledar za leto 1897

(Umrli dr. Viktor Supan). Dne 15. t. m. popoldne umrl je odbornik društva „Pravnika“ in sourednik našega lista, gospod dr. Viktor Supan. Hitro po tridnevni boleznj vzela je smrt mladega tovariša iz naših vrst. Porojen v Ljubljani dne 29. marcija 1864. leta, sin pokojnega Valentina Supana, bivšega poslanca in predsednika trgovski zbornici ljubljanski, in gospe Jakobine Supan, roj. Maver, ni toraj še učakal 33. leta svojega. Gimnazij je obiskoval v Št. Pavlu in v Ljubljani, kjer je 1. 1882. prebil zrelostni izpit, vseučilišče pa naslednja leta na Dunaji, kjer je leta 1887. prebil zadnje juridične državne izpite, a dne 6. junija 1888. l. tudi promoviral „iuris utriusque“ doktorjem. Še pred tem je bil vstopil v pravno prakso, katero je opravljal pri c. kr. dež. sodišči dunajskem za civilne, kazenske in trgovske reči, dokler ni bil dne 9. oktobra 1888. leta imenovan solnogradskim avskultantom in kot tak prideljen v službo pri c. kr. zem. deleg. okr. sodišči IX. okraja dunajskega. Dne 24. aprila 1889. leta pa je dobil službo kranjskega avskultanta, kateri se je še isto leto vinotoka meseca odpovedal in z jako pohvalnimi spričevali prestopil k odvetniški praksi. Le-to je izvrševal v Ljubljani, v Radovljici in v Trstu ter prebivši leta 1893. julija meseca odvetniški izpit v Trstu z jako dobrim uspehom, otvoril je avgusta meseca 1894. leta odvetniško pisarno v Ljubljani. Ves čas svojih študij jako marljiv, nabral si je mnogo strovnih in jezikovnih znanostij, in ker je poleg tega bil poštenega značaja, odpirala se mu je lepa prihodnjost. Začetkom 1893. leta prevzel je souredništvo „Slovenskega Pravnika“, kakor je tudi odslej bil vedno voljen odbornikom društva „Pravnika“. Da ga ni prehitela neizprosna smrt, gotovo bi bil rad mnogo let še posvečeval svoje moči domačemu

pravoznanstvu. Kolike simpatije je blagodušni pokojnik užival, pokazal je njegov pogreb dne 17. t. m., ki je bil zares veličasten. Bodi mu sedaj zemlja lahka!

Vir: Slovenski pravnik, 15. 3. 1897

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu februarju 1897 je 93 strank vložilo 21.027 gld. 84 kr., 28 strank vzdignilo 6191 gld. 54 kr., 26 strankam se je izplačalo posojil 8023 gld., stanje vlog (509) 164.445 gld. 10 kr., denarni promet 65.458 gld. 92 kr.

Vir: Domoljub, 18. 3. 1897

Iz Radolice, sredi septembra. Dne 5. septembra se je vrtil IV. občni zbor kat. slov. društva za radolški okraj. Iz poročila tajnika g. Ažmana posnamemo, da se društvo krepko razvija, tako glede prirejanja shodov kakor glede števila udov, ki je letos naraslo na 604. — Tudi društveno premoženje je v ugodnem stanju. Odbor se je obnovil tako, da so se izvolili vsi dosedanji odborniki, le namesto odstopivšega župnika kranjskogorskega je bil izvoljen gospod Šinkovec, župni upravitelj na Jesenicah. — Odbor se je nato sledeče sestavil: Janez Vurnik, podobar v Radolci, predsednik; Janez Novak, dekan v Radolici, I. podpredsednik, Ignacij Zupan iz Kamne gorice, II. podpredsednik; Janez Ažman, župnik v Gorjah, tajnik in blagajnik. Odborniki: Anton Soklič, župan na Kor. Beli; Jakob Žumer, župan v Gorjah; Andrej Jurgele, župan v Mošnjah; Janez Arh, župan v Srednji vasi v Bohinju; Jožef Pogačnik, c. kr. poštar v Podnartu in državni poslanec. Namestnika: Janez Berlic, župnik v Mošnjah in Klemen Dovžan, posestnik v Zabreznici. — Nato sta še poročala deželni poslanec Ažman o pretočenem zasedanju kranjskega deželnega zbora in državni poslanec Pogačnik o državnozbornih razmerah. Enoglasno se je sprejela resolucija: »Pri radoliškem mostu dne 5. sept. t l. zbrani volilci obsojajo kar najostreje obstrukcijo nemških nacjonalcev in zahtevajo jednako jezikovno naredbo za vsa slovenske dežele, kakoršno je vlada izdala za Češko in Moravsko. — Krono vsemu shodu pa je postavil g. dr. Krek, ki se je v kljub temu, da je isti dan malo prej s tovarišem držav. poslancem Pogačnikom govoril na shodu v Predosljah, potrudil v Radolico in v krasnem govoru razvil hvaležnim poslušalcem načrt, kako bi se dalo pomagati delavskim stanovom: kmetu, obrtniku in delavcu. Po ponesrečenem poskusu nekaterih demokratov, ki so hoteli motiti shod, se je ta zaključil v splošno zadovoljnost.

Vir: Domoljub, 7. 10. 1897

1898

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1897 / Dekanija Radoljica / Radoljica: Novak Janez; **dekan**, Wrus Jožef; **mestni kaplan**. Župnijska knjižnica. Gerčar Andrej; **nadučitelj.**, Stiasny Lud.; **učitelj**. Šolska knjižnica. Koblar Fr., **c. k. sodn. pristav**; Auman Fr., **c. k. davk. kontr.**; dr. Bizjak Jožef, **odvetnik**; dr. Voves Jan., **okr. zdr.**; Smodej Jož., **not. kand.**; Pavlošič, **c. k. poštar**; Kenda Svit., **dež. nakl. opr.**; Golmajer Fr., **učit. v p.**; Korošin Jan., **merosodec**; Rojec Fr., Vurnik Mat., **org.**; Društvo Triglav; Bulovec Janez, Homan Friderik, Homan Oto, **trgovci**; Bajželj Jan., Bouhan Andr., Dežman Jožef, Dežman Valentin, Dermic Val., Frehlih Fr., Kalan Mat., Korošec Fr., Kristan Jan., Krivic Fr., Lukan Jan., Markelj Jožef, Megušar Franc, Mencinger Mih., Mrak Fr., Murovec Anton, Pretnar Fr., Preveč Jak., Rabič Jož., Resman Fr., Skumavec Mihael, Resman Jurij, Rogač Jožef, Rozman Mih., Tomec Fr., Treljc Blaž, Vagner Al., Vari Leop., Zalokar Mih., Zupanc Franc C., Zupanc Franc

T., Zupanc Sim., Žerovec Jan., [gospodarji](#); Fürsager Lavosl., [trgovec](#); Velepec Peter, [c. k. okr. gl. sluga](#); Prešern Fr., [c. k. okr. sod. sluga](#); Meršolj Valentin, Stravs Val., Tepina Jož., [želez, straž.](#); Mrak Jož.; Burja Mar., Pouh Hedv., [c. k. kanc. soproge](#); Roblek Olga, [županova hči](#); Ažman Neža, Bertoncelj Marija, Bogataj Franca, Dobravec Katar., Erman Marij., Grilc Neža, Justin Helena, Hamerlic Mar., Hudovernik Ivana, Kosmač Lucija, Kunčič Marjeta, Kunstelj Ivana, Mulej Mar., Oblak Mar., Papler Anton., Resman Kat., Sartori Franca, Šimnic Helena, Urbas Urša. Vari Ter., Vurnik Ter., [gospodinje](#); Ažman Franc, Dolžan Franc, Hrovat Jak., Mandelc Jan., Meršolj Franc, Olip Janez, Olifčič Fr., Placota Jož., Prestrl Frane, Šusteršič Vinko, Valant Tom., [fantje](#); Avsenek Marija, Beravs Mar., Dežman Kat., Grimšičar Neža, Fister Mar., Jenko Pavla, Legat Mar., Mali Leop., Muhovec Marija., Oder Ivana, Okorn Marija., Pretnar Eliz., Pretnar Franca, Pristov Franč., Rabič Ana, Šusteršič Mar., Valant Kat., Verdir Ter., dekleta; Woschnig Cec., [c. k. žend. stražm. soproga](#); Mestna hranilnica. (P. Radovljica 119).

Vir: Mohorjev koledar za leto 1898

(Osobne vesti.) Imenovani so: ... sodnim tajnikom: sodni pristav Fran Kobler v Radovljici za Ljubljano.

Vir: Slovenski pravnik, 15. 1. 1898

Proda se lepo malo posestvo na Gorenjskem blizu postaje Podnart. Natančna pojasnila o tej prodaji poizvedeti so pri Vinku Hudoverniku v Radovljici.

Vir: Domoljub, 18. 5. 1898

1899

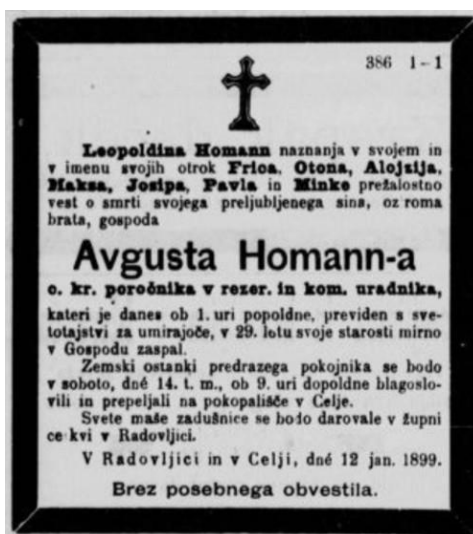
Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1898 / Dekanija Radoljica / Radoljica Novak Janez; [dekan](#), Avsec Franc; [mestni kaplan](#), Hudovernik Janez, [duhovnik v pokoju](#). Župnijska knjižnica. Gerčar Andrej; [nadučitelj](#), Stiasny Lud.; [učitelj](#), Wrus Emilija; [učiteljica](#), Golmajer Fr., [učitelj v pokoju](#) Šolska knjižnica. Fürsager Lavoslav, [trgovec](#), Koblar Fr., [c. kr. sodil. pristav](#); Jordan Rajni, [c. kr. davk. nadz.](#); Ažman Fr, [c. kr. davk. kontr.](#); dr. Bizjak Jož; dr. Vilfan Janko, [odvetnika](#); dr. Voves Janez, [okr. zdr.](#); Pavlošič Fr., [c. kr. poštar](#); Ažman Fr, [c. kr. gojzdar](#); Kenda Svitosl, [dež. nakl. opr.](#); Korošin Jan, [merosodec](#); Rojec Fr, [davk. eksek.](#); Gostič Leop., [organist](#); Vendlin Ant, [tajnik posojilnice](#). Mestna hranilnica, Društvo „Triglav“; Bulovec Janez, Homan Friderik, Homan Oton, [trgovci.](#); Bajželj Jan, Bouhan Andr, Dežman Jož, Dežman Valentin, Dermic Val, Fister Mat, Grilc Fr, Kalan Mat, Korošec Fr, Kristan Jan, Lukan Jan, Markelj Jož, Megušar Franc, Mencinger Mih, Mrak Fr, Muravec Ant, Pretnar Fr, Preveč Jak, Rabič Jož, Resman Fr, Skumavec Mihael, Rogač Jož, Rozman Mih, Tomec Fr, Treljc Blaž, Vagner Alojz, Vari Leop, Vogelnic Jan, Zalokar Mih, Zupanc Franc C, Zupanc Franc T, Zupanc Sim, Žerovec Jan, [gospodarji](#); Velepec Peter, [c. kr. okr. glav. sluga](#); Cerar Fr, Prešern Fr, [c. kr. okr. sod. slugi](#); Meršolj Valentin, [želez, stražn.](#); Tepina Jož, [želez. post. načeln.](#); Mrak Jož.; Kocjančič Alojz, [c. kr. tajnika sopr.](#); Woschnig Cec, [c. kr. stražm. soproga](#); Roblek Olga, [županova hči](#); Ažman Neža, Bertoncelj Mar, Bogataj Fr, Dobravec Kat, Erman Marij, Grilc Neža, Justin Helena, Hamerlic Mar, Hudovernik Ivana, Kosmač Lucija, Kunčič Marjeta, Kunstelj Ivana, Mulej Mar, Oblak Mar, Pogačnik Anton, Pogačnik Apol, Resman Mar, Resman Kat, Sartori Frančiška Šimnic Helena, Urbas Uršula, Varl Ter, Vurnik Ter, [gospodinje](#); Ažman Fr, Dolžan Franc, Hrovat Jak, Mandelc Jan,

Meršolj Franc, Olip Janez, Olifčič Fr, Prestrl Fr, Šušteršič Vinko, Valant Tom, Vengar Alojz, **mladeniči**; Avsenek Mar, Beravs Mar, Grimšičar Neža, Jenko Pavlina, Legat Mar, Mali Leop, Muhovec Marija, Oder Ivana, Okorn Marija, Pretnar Eliz, Pretnar Franč, Pristov Franč, Rabič Ana, Šušteršič Mar, Valant Ter, Verdir Ter, **dekleta**; Drmic Kat, **gospodinja**. (P. Radovljica 125).

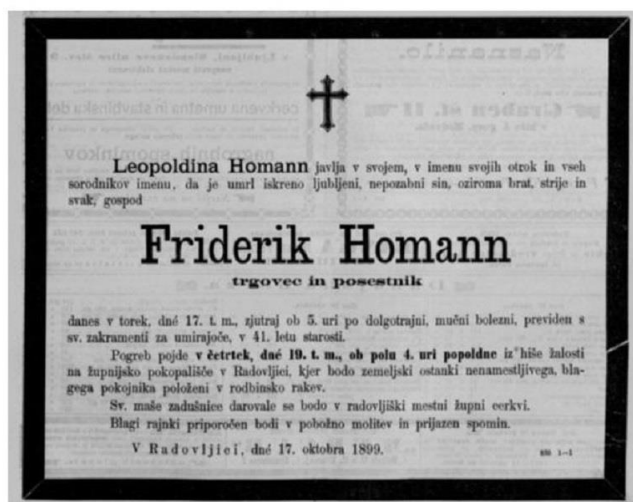
Vir: Mohorjev koledar za leto 1899

Imenik društvenikov »Matice slovenske« / Radovljica: Avsenik Ivan; **gostilničar in posestnik v Begunjah**, Ažman Jožef; nadučitelj na Breznici, Berlic Ivan; **župnik v Mošnjah**, Bizavičar o. Jožef; **superior na Brezjah**, Bulovec Ivan; **trgovec in posestnik**, Cuderman Ivan; **kurat v Begunjah**, Čop Ivan; tovarnar in posestnik v Mostah, Fatur Apolonija; **učiteljica v Mošnjah**, Ferk Ernest; **c. kr. sod. svetnik**, Fuersager Leopold; **trgovec**, † Homann Friderik; **trgovec in posestnik**, Hudovernik Vinko; **gostilničar in posestnik**, Jurgele Andrej; **župan v Mošnjah**, Kalan Janko; **c. kr. višji davčni nadzornik**, Kenda Luka; **upravitelj dež. naklade**, Knjižnica ljudske šole v Mošnjah, Knjižnica okrajna učiteljska, Košmelj Ivan; **župnik v Begunjah**, Mulej Frančišek; **trgovec in posestnik**, Novak Ivan; **dekan itd.**, Pavlošič Frančišek; **c. kr. poštar**, Potočnik Tomaž; **župnik na Breznici**, Roblek Aleks; **lekarnar, župan, posestnik itd.**, Rozman Ignacij; **nadučitelj v Mošnjah**, Sittig Teodor; **civ. geometer in posestnik**, Slapšak Julij; učitelj v Lešah, Slovensko pevsko in bralno društvo „Triglav“, Teran Ivan; **župnik v Ljubnem**, Vencajz Edvard; **c. kr. davčni pristav**, dr. Vilfan Janko; **odvetnik**, Vurnik Ivan; **podobar in posestnik**, Zavrl Valentin; **nadučitelj v Begunjah**, Žebre Alojzij; **c. kr. sod. pristav**.

Vir: Letopis Matice slovenske za leto 1899

Vir: Domoljub, januar 1899

Vir: Domoljub, oktober 1899

Radovljica. (490 m, 295 pr.) Ime se izvaja od osebnega imena Rad. Iz tega je narejen svojilni pridevnik radovelj, iz tega pa s pripono ica Radovljica. Stoji na 5 m visocih aluvijalnih naplavinah, ki so zložene na blizu 90 m nad Savo se dvigajočem diluviju. V začetku trg, še 1478 jo imenuje cesar Miroslav IV. tako, a 1510 jo zove Maks I. že mesto. Prvoposestniki gradu so bili grofi Radovljiški (Grafen von Rattmansdorf), pozneji grofi Ortenburški; ko so izmrli 1421 ti, pride v oblast Celjskih grofov, 1456 pa cesarju Miroslavu III. Župnija je bila tu že 1323. Od 1461 so bili prošti v Ljubljani ob enem tudi župniki radovljiški. Imeli so pa v Radovljici namestnika vikanja. Še le 1891 je razsodila rimska kurija, da je radovljiški župnik popolnem samostojen. Cerkev sv. Petra je zidana v poznogotškem slogu, dodelana je bila 1495. Dolga je 30 m in 16 m široka. Na listni strani je kapela sv. Križa, kjer se hrani sveta kri. Nekdaj je bila tu sloveča božja pot. V Radovljici se je rodil 11. decembra 1756 zgodovinar Anton Linhart. Nad mestom se združita Sava Dolinka in Bohinjka. — V kotu, kjer se združita ti reki je vas Bodešiče. Na zvonanji steni cerkve je najstarša slika sv. Krištofa, poleg njega pa Kristus na križu, okolo križa pa naslikano razno jedivo in orodja.

Vir: Kranjska dežela (spisal Josip Ciperle, 1899)

1900

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1899 / Dekanija Radoljica / Radoljica: Novak Janez, **dekan**; Winkler Rafael, **mestni kaplan**; Hudovernik Janez, duh. v pok.; **Župnijska knjižnica**, Fürsager Lavosl., **trgov.**; **Šolska knjižnica**; Roblek Aleksander, **župan**; Kalan Iv., **c. kr. davk. nadz.**; Majeršič Jan., c. k. sod. kanc.; dr. Bizjak Jož., dr. Vilfan Janko, odvetnika; dr. Voves Janez, okr. zdr.; Gerčar Andrej., **nadučitelj.**; Stiasny Lud., **učitelj**; Pavlošič Franc, **c. kr. poštar**; Ažman Franc, **c. kr. gojzdar**; Kenda Svitosl., **dež. nakl. opr.**; Golmajer Fr., **učitelj v pok.**; Korošin Janez, **merosodec**; Rojec Fr., **davk. eksek.**; Gostič Leop., **org.**; Vendlin Ant., **tajnik posoj.**; Kozlevčar Fr., **c. k. orož. post. vodja**; Černivec Jož., **pisarn, pom.**; **Mestna hranilnica, Društvo „Triglav“**; Bulovec Janez, Homan Friderik, Homan Oton, **trgovci**; Bovhan And., Dežman Jožef, Dežman Valentin, Dermic Val., Fister Mat., Kalan Mat., Kržič

Franc, Korošec Fr., Kristan Jan., Lukan Jan., Megušar Fr., Mencinger Mih., Mrak Fr., Murovec Ant., Prestrl Fr., Pretnar Fr., Preveč Jak., Resman Fr., Skumavec Mihael, Rogač Jož., Rozman Mih., Tornee Fr., Treljc Blaž, Vagner Al., Vari Leop., Vogeltnik Jan., Vurnik Fr., Zalokar Mih., Zupane Sim., Žerovec Jan., **gospodarji**; Velepec Peter, **c. kr. okr. glav. sluga**; Cerar Fr., Prešern Fr., **c. kr. sod. slugi**; Tepina Jožef, **želez. post. načeln.**; Meršolj Valentin, Peternelj And., **želez. stražn.**; Mrak Jož.; Kocjančič Alojz., **c. k. tajnika sopr.**; Woschnig Cec., Kocijančič Marija, **c. kr. stražm. soprogi**; Ažman Neža, Bitenc Marj., Bogataj Fr., Drmic Kat., Dobravec Kat., Erman Marij., Grilc Neža, Justin Helena, Hudovernik Ivana, Kosmač Luc., Kunčič Marjeta, Kunstelj Iv., Mulej Mar., Oblak Mar., Pogačnik Anton., Pogačnik Apol., Resman Mar., Resman Kat., Resman Kat., Sartori Frančiška, Šimnic Helena, Urbas Urš., Vari Ter., Vurnik Ter., **gospodinje**; Ažman Franc, Dolžan Franc, Hrovat Jak., Plazota Jož., Mándelc Jan., Meršolj Franc, Olifčič Fr., Šušteršič Vinko, Valant Tom., Vengar Alojz., **mladeniči**; Avsenek Marija, Beravs Mar., Grimšičar Neža, Jenko Pavlina, Legat Mar., Mali Leop., Muhovec Marija, Oder Ivana, Okorn Marija., Pretnar Eliz., Pretnar Franč., Pristov Franč., Rabič Ana, Šušteršič Mar., Valant Ter., Verbič Mar., Verdir Ter., **dekleta**; Grilc Fr. (P. Radoljica.)

Vir: Koledar Družbe svetega Mohorja za leto 1900

V Radovljici bode v ponedeljek dne 22. t. m. volitev v cenilno komisijo za radovljiški okraj. Kakor znano, jo v tem okraju precej nemških uradnikov in delavcev, zlastna Savi, v Mojstrani in Beli Peči. Treba je torej, da Slovenci store svojo dolžnost s tem, da ta dan volijo v drugem razredu gospoda dr. Janka Vilfana, odvetnika v Radovljici, volilci drugega razredi gospod Ivana Berlica, župnika v Mošnjah, kot člana i n gospoda Andreja Grčarja, nadučitelja v Radovljici, kot namestnika. Sramotno bi namreč bilo za ves okraj, če bi združeni nemški pri vandrovciki, ki razmer ostalih volilcev prav nič no poznajo, Slovincem nalagali previsoke davke. Pri tej volitvi odloči nadpolovična večina glasov, torej ožja volitev ne pride v poštev.

Vir: Gorenjec, 20. 1. 1900

Iz Radovljice. (Radovljica ali Radoljica?) To mesto je menda edino na Slovenskem, da smo Slovenci še nejedini v pisavi glede njegovega imena. Tukajšnji prebivalci in bližnji okoličani so se v zadnjem času poprijeti pisave »Radovljica«. čemu se nato vsiljuje v besedo ta nepotrebni in neblagoglasni «v»? Morda zato, ker je postal vsled Levčevoga pravopisa zopet modern? Drugi Slovenci pišejo večinoma »Radoljica«. To je menda pravilnejša in blagoglasnejša beseda! Tudi tukajšnja ljudska govornica v tem slučaju ne pozna «v», dasi v drugih besedah pri vsaki priliki ž njim nadomestuje blagoglasni «l». Sicer se je že v nekaterih listih razpravljalo o imenu našega mesta. Te razprave pa si druga drugi nasprotujejo. Zato so dobili tudi čitatelji, posebno oni, ki niso brali vseh teh razprav, različne utise, in tako tudi še sedaj ime »Radoljica« različno pišejo. Toda tu treba, da se zjedimo in da smo enkrat na jasnem, kako naj odslej pišemo, ali »Radoljica« ali »Radovljica«. Zelo bomo torej hvaležni vsakemu, kdor nam do tega na kakoršenkoli način pomore, in naj bode dotičnik Peter ali Pavel. (Opomba uredništva: Ostanimo pri »Radovljici«, ker se tako poučuje v naših šolah.)

Vir: Gorenjec, 3. 2. 1900

V Radovljici se je v sredo vršil občni odbor slovenskega pevskega in bralnega društva »Triglav« in so bili v novi odbor voljeni naslednji gospodje: dr. Janko Vilfan, predsednikom, Alojzij Žebre, podpredsednikom, Fran Čebulj, tajnikom, Hugon Roblek, blagajnikom, Josip Pavlin, knjižničarjem, Vinko Resman, namestnikom,

Ljudevit Stiasni, Rajko Verbič in Vinko Hudovernik, odbornikom. Nenavadno mnogoštevilna udeležba pri tej volitvi je pokazala, da se začenja tudi v Radovljici živahnejše društveno življenje, o katerem hočemo pozneje obširneje poročati.

Vir: Gorenjec, 3. 2. 1900

1901

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1900 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Novak Jan., [dekan](#); Winkler Rafael, [mestni kaplan](#); [župnijska knjižnica](#); Fürsager Lav., [trg](#); [šolska knjižnica](#); Roblek Aleksander, [župan](#); Rekar Fr., Žebre Alojzij, [c. kr. sodnik prist.](#); Kalan Iv., [c. kr. viš. davk. nadz.](#); dr Vilfan Janko, [odvetnik](#); dr. Voves Jan., [okrož. zdrav.](#), Kalan Milan, [pravosl.](#); Gerčar Andr., [nadučit.](#); Stiasny Ludov., Planecki Janko, [učitelja](#); Pavlovčič Fr., [c. kr. poštar](#); Ažman Franc, [c. kr. gozdar](#); Golmajer Fr., [učitelj v pok.](#); Korošin Jan., [merosodec](#); Rojec Fr., [dav. eks.](#); Savinšek Jak., [org.](#); Vedlin Ant., [tajnik pos.](#); Černivec Jož., [pis. pom.](#); [Mestna hranilnica](#); [Društvo »Triglav«](#); Bulovec Janez, Homan M., Homan Oto, [trgovci](#); Vengar Alojzij, [fotograf](#); Dežman Jožef, Dežman Valentin, Fister Matevž, Grilc Fr., Kalan Mat., Kržič Fr., Korošec Fr., Kristan Jan., Mali Alojzij, Megušar Fr., Mencinger Mih., Mrak Fr., Murovec Ant., Novak Ant., Porent Jan, Prestrl Fr., Pretnar Fr., Prevec Jakob, Resman Fr., Skumavec Mihael, Rogač Jož., Rozman Mih., Tomec Fr., Treljč Bl., Vagner Alojzij, Varl Leop., Vurnik Fr., Zalokar Mih., Zupanc Franc (C), Zupanc Franc (T), Zupanc Sim., Žerovec Janez, [gospodarji](#); Velepec Peter, [c. kr. okr. glav. sluga](#); Cirar Franc, Prešern Franc; [c. kr. sodni slugi](#); Tepina Jož., [žel. post. načel.](#); Bitenc Sim., Čertanc Vit., Meršolj Valentin, Peternelj And., [žel. straž.](#); Mrak Jož.; Kocijančič Alojz., [c. kr. tajnika soproga](#); Kocijančič Mar., Woschnig Cec., [c. kr. stražm. soprogi](#); Ažman Neža, Bogataj Franc., Dobravec Kat., Drmic Kat., Erman Marij., Grilc Neža, Justin Hel., Hudovernik Ivana, Kosmač Lucija, Kunčič Marjeta, Kunstelj Ivana, Mulej Mar., Oblak Mar., Petruška Neža, Pogačnik Apol., Pretnar Marijana, Resman Marija, Resman Kat., Sartori Frančiška, Šimnic Helena, Šlibar Mar., Toman Marijana, Urbas Urš., Varl Ter., Vurnik Ter., Zupan Mar., [gospodinje](#); Ažman Franc, Dolžan Franc, Hrovat Jak., Plazota Jož., Meršolj Franc, Olifčič Fr., Valant Tom., [mladeniči](#); Beravs Mar., Dežman Franc., Grimšičar Neža, Legat Mar., Muhovec Marija, Oder Ivana, Okorn Marija., Pristov Franc., Rabič Ana, Šušteršič Mar., Valant Ter., Verbič Mar., Verdič Terezija, [dekleta](#).

Vir: Koledar Družbe svetega Mohorja za leto 1901

Fotograf Alojzij Wenger v Radovljici ima še nekaj slik skupine zborovanja „Zaveze“ na Bledu. Prodaja jih po nižani ceni po 3 in 2 K. Za g. fotografa so te slike mrtev kapital, zato prosimo, da si jo naroči, kdor le more. Slike so res lepe. Da bi g. fotograf ne imel škode, naj si jo naroči tudi vsako društvo.

Vir: Učiteljski tovariš, 20. 2. 1901

Izjava.

Ker se širijo med ljudstvom razne izmišljene govorce, da nisem pustil k materi svoje soproge duhovnika, izjavljam, da so vse govorce gola laž in imenujem dotičnike, ki trosijo to vest okrog, nesramne lažnike in obrekovalce. 137

Valentin Verlinšek
vlakojavnik v Radovljici.

Vir: Gorenjec, 3. 8. 1901

Smrt uradnika. Umrli je dne 1. novembra t. l. naš član, gosp. Janko Kalan, c. kr. višji davčni nadzornik v Radovljici. Značajnemu možu, ki se je dejansko zanimal za razvoj našega društva, časten spomin!

Vir: Planinski vestnik, 1901 (št. 12)

Minule deželnozborske volitve.

Volilni okraj:	Pogačnik	Čop
Kranjska gora		
Belapeč	9	7
Dovje	23	10
Jesenice	97	22
Koroška Bela	33	28
Kranjska gora	55	56
Rateče	22	8
Radovljica		
Begunje	43	25
Bled	46	31
Bohinjska Bistrica	137	—
Breznica	78	19
Gorje	146	7
Kamnagorica	23	3
Kropa	19	3
Lancovo	39	3
Lesce-Predtrg	39	57
Mošnje	132	8
Ovsiše	73	11
Ribno (Bohinjska Bela)	72	1
Srednja vas	144	8

Gorenjec, 7. 12. 1901

1902

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1901 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Novak Janez, dekan; Čemažar Franc, mestni kaplan; Župnijska knjižnica; Hamerlic Maks, salezijanec v Turinu; Fürsager Lav., trgov.; Šolska knjižnica; Roblek

Aleksander, župan; Rekar. Fr, Žebre Alojzij, c. kr. sod. prist.; Žebre Jer, c. in kr. stotnik; Žebre Franč, učit.; Kalan Iv, c. kr. viš. davk. nadz.; Cerovšek Val, Uanschou Iv, c. kr. ofic.; Mohorčič Jos, c. kr. kanc.; dr. Vilfan Janko, odvetnik; dr. Voves Jan, okrož. zdrav.; Ušeničnik, c. in kr. poročnik; vitez Premerstein Št, c. kr. žend. stražm.; Kalan Milan, pravosl.; Gerčar Andr, nadučit.; Pavlošič Fr, c. kr. poštar; Ažman Fr, c. kr. gozdar; Golmajer Fr, učit. v pok.; Korošin Jan, merosodec; Rojec Fr, dav. eks.; Savinšek Jak, organ.; Vedlin Ant, tajnik posojil.; Černivec Jož, pis. pom.; Mestna hranilnica, Društvo „Triglav“; Bulovec Janez, Homan M, Homan Oto, trgovci; Vengar Alojzij, fotograf; Dežman Jožef, Dežman Valentin, Fister Matevž, Grilc Fr, Kalan Mat, Korošec Fr, Kristan Jan, Mali Alojzij, Megušar Fr, Mencinger Mih, Mrak Fr., Murovec Anton, Novak Anton, Prestrl Fr., Pretnar Franc, Prevec Jakob, Babič Jož, Resman Franc, Skumavec Mihael, Rogač Jož, Rozman Mih, Tomec Fr, Treljc Bl, Urevc Mat, Vagner Alojzij, Varl Leop, Vovk Jan, Vozel Anton, Vurnik Fr, Zalokar Mih, Zupanc Franc (C), Zupanc Franc (T.), Zupanc Sim, Žerovec Jan, gospodarji; Velepec Pet, c. kr. vlad. sluga; Cirar Franc, Petrič Iv, Prešern Franc; c. kr. sodne sluge; Tepina Jož, žel. post. načelnik; Bitenc Sim, Čertanc Vit, Meršolj Valentin, Peternelj And, žel. stražniki; Mrak Jož.; Kocijančič Alojz, c. kr. tajnika soproga; Kocijančič Mar, Woschnig Cec, c. kr. stražm. sprogji; Ažman Neža, Bogataj Franč, Dobravec Kat, Drmic Kat., Erman Marij, Fister Mar, Grilc Neža, Gruden Marijana, Justin Hel, Hudovernik Ivana, Kosmač Lucija, Kunčič Marjeta, Kunstelj Ivana, Mulej Mar., Oblak Mar, Petručka Neža, Pogačnik Apol, Pretnar Mar, Rabič Mar, Resman Marija, Resman Katar, Sartori Franč, Šlibar Mar, Toman Mar, Toman Marijana, Urbas Urš, Varl Ter, Vidic Helena, Vurnik Ter, Zupan Mar, gospodinje; Ažman Franc, Dolžan Franc, Hrovat Jak., Plazota Jož, Meršolj Franc, Olifčič Fr, Valant Tomaž, mladeniči; Beravs Mar, Dežman Franč, Grimšičar Neža, Legat Mar, Muhovec Marija, Oder Ivana, Okorn Marija, Pristov Franč, Šustersič Mar, Valant Terezija, Verdir Terezija, dekleta. (P. Radoljica 131).

Vir: Mohorjev koledar, 1902

Hrupno petje. V Radovljici je postala, kakor se nam poroča, neka hiša na glavnem trgu velika menažerija tulečih psov, kričečih petelinov in razbijajočih žensk. Ti godci pričenjajo svoje koncerte šele po noči proti jutru na povelje neke »prepelice«. Ker pa takrat nekateri radovljiški prebivalci v hiši godbe in v sosednjih hišah še radi spe, tu javno zahtevajo miru, ker drugače bi bili primorani natančneje popisati nove radovljiške godce.

Vir: Gorenjec, 26. 7. 1902

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 2. 1902

1903

Mohorjevega koledarja za leto 1903 ni na dLib!

L. Fürsager, Radovljica
„Pri Primožu“

Trgovina z oblačilnim, špecerijskim, steklenim in materialnim blagom, lišpom (Aufputz), drobnino; zaloga raznega blaga za šivilje in krojače, perila in obleke. Zaloga šopkov za neveste, nagrobnih vencev in trakov z napisi.

Klajno apno za živino.

Spirit in žganje. Šipe in kit. Srehe in oljnate barve, laki, firnež, čopiči vseh vrst. Okraski za rakve.

V podružnici „pri Blažku“:

Špecerijsko blago, moka, žito, šolske potrebščine, sladkarije in igrače. 54-1

Vir: Gorenjec, 14. 3. 1903

Dve leseni baraki 178-2

pripravni za prenočišča delavcev ob zgradbi železnice, ali tudi za kako obrt, prodaja **Oton Homan** v Radovljici.

Vir: Gorenjec, 12. 9. 1903

Pasji nagobčniki

173 -3 se dobe

pri **Otonu Homanu v Radovljici.**

Vir: Gorenjec, 12. 9. 1903

Iz Radovljice. Bližajo se dolgi zimski večeri, ko si meščani in tudi na deželi tisti ljudje, ki se dvigajo v izobrazbi vsaj čez navadne šnopsarje, zdajpazdaj radi poiščejo tudi kake duševne zabave in razvedrila. Človek, ki misli, da mu je dano življenje le zato, da lepo pase in redi svoj trebuh, se tudi pozimi zadovolji pri svoji navadni pijači in pri opletanju kake boljše jedi v krčmi in če včasih tam kak večer skrajša z njemu podobnimi tovariši pri premetovanju in pretresovanju kart med neslanimi šalami in zabavljicami, mu je to najvišji duševni užitek! Kdor pa čuti, da ima življenje tudi kak drugi smoter, tisti rad katerikrat tudi prisostuje kaki lepi domači predstavi, petju, godbi i. t. d. Po mestih in tudi v vsakem večjem kraju na deželi imajo dandanes že na

razpolago lepo urejene prostore za zimske zabave in poletne veselice. Blejska občina si je postavila veliko hišo za društvene namene, v kateri je prostrana dvorana z odrom, na katerem ondoto marljivo bralno društvo večkrat prireja razne gledališke predstave. In tako se tudi drugod skrbi za društveno in duševno življenje. Le v Radovljici, ki se že od nekdaj šteje za nekaj mesta, nimamo nobenega prostora za katero večjo gledališko predstavo in večjo veselico. Ali temu nedostatku se dozdej tukaj res ni moglo odpomoči, ker je še navadnih človeških stanovanj zelo primanjkovalo. Sedaj pa, ko je v Radovljici dovršeno novo uradno poslopje in je s tem obstanek uradov v Radovljici zagotovljen, se je začelo tudi tukaj močno zidati in se bo še zidalo. Z novimi hišami in z novimi stanovanji pa se je seveda dozdej le skrbelo za vsakdanje telesne potrebe sedanjih in bodočih radovljiških prebivalcev, kar je popolnoma naravno in opravičljivo. Da pa v prihodnosti tudi v Radovljici, ako hoče to mesto vsestransko napredovati in noče ostati v duševni temi, ne bo smelo primanjkovati vsakemu društvu pristopnih in tudi za večje veselice z gledališkimi predstavami pripravnih prostorov, na to naj bi se popolnoma ne pozabilo pri bodočih zidanjih in prezidanjih! Saj je ravno v Radovljici tako potrebno kakor malokje kake višje duševne sile ali moči, ki bi nekoliko razgnala tukajšnje moreče črne zavisti in megle ter zopet zbižala vsaj nasprotujoče si slovenske duhove!

Gorenjec, 21. 11. 1903

Prispevki Dijaški kuhinji v Kranju so došli od 1. septembra do 15. Novembra 1903 sledeči darovi, oziroma prispevki: N. iz M. 20 kron, župnik Jernej Ramoveš v Poljanah 40 K, občina Škofja Loka 20 K, župnik I. Čebašek na Trati 10 K, po prof. dr. Kropivniku 9 K, katere so darovali: Anton Gabrijelčič, posestnik na Brezjah 5 kron, Anton Grundner, c. kr. davkar, Hinko Peternel, c. kr. davčni pristav, in Radivoj Predalič, vsi iz Radovljice po 1 K, Janez Pristavc, župan in posestnik na Črnicu 1 K

...

Gorenjec, 21. 11. 1903

1904

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1903 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Novak Janez, **dekan**; Koprivec Pet, **mestni kaplan**; Župnijska knjižnica; Hamerlic Maks, **salezijanec v Turinu**; Fürsager Lav., trg.; Pirnat Bern., org.; Pristov Franc., Šolska knjižnica; Roblek Aleksander, **župan**; Žebre Al., **c. kr. sod. prist.**; Žebre Al. **c. in kr. stotnik**; Žebre Franica, **učiteljica**; Cerovšek Val, Uanschov, **c. kr. ofic.**; Mohorčič Josip, **c. kr. kanc.**; Mlejnik Rajm, **c. kr. davk. pristav**; dr. Vilfan Janko, **odvetnik**; dr. Voves Jan, **okrajni zdravnik**; Ušeničnik Jož, **c. in kr. poročnik**; vitez Premerstein Št, **c. kr. gend. stražm. v p.**; Gerčar And, **nadučitelj**; Pavlošič Fr, **c. kr. nadpoštar**; Ažman Franc **c. kr. gozdar**; Golmajer Fr., **učitelj v pok.**; Rojec Fr., **dav. eks.**; Černivec Jož, **pis. pom.**; Izobraževalno društvo, Mestna hranilnica, Društvo „Triglav“; Bulovec Janez, Homan M, Homan Oto, **trgovci**; Vengar Al, **fotograf**; Avguštin Jan, Beravs Jak, Debelak Ant, Dežman Jan, Dežman Jož, Dežman Valentin, Fister Mat, Grilc Fr, Hrovat Jak, Kalan Mat, Korošec Franc, Kristan Jan, Lukan Jan, Mali Alojzij, Megušar Fr., Mencinger Mih, Mrak Fr., Murovec Anton, Novak Anton, Pavlin Jože, Prestrl Fr., Pretnar Fr., Preveč Jak, Pristavec Jan, Rabič Jož, Resman Fr, Skumavec Mihael, Rogač Jož, Rozman Mih, Teran Jož, Tomec Fr, Treljc Bl, Urevc Mat, Vagner Alojzij, Varl Leop, Vogelnic Jož, Vovk Jan, Vozel Ant, Vurnik Fr, Zalokar Mih, Zupanc Franc (C.), Zupanc Franc (T.), Zupanc Sim,

gospodarji; Velepec Pet, c. kr. vlad. sluga; Drčar Fr, Petrič Ivan, Prešern Fr, c. kr. sodn. sluge; Tepina Jož, žel. post. načel.; Bitenc Sim., Certanc Vit, Meršolj Valentin, Peternelj And, žel. stražniki; Mrak Jož.; Kocijančič Alojz, c. kr. tajnika sopr.; Woschnig Cecil, c. kr. stražm. soproga; Ažman Neža, Bogataj Franč, Cirer Neža, Dermic Kat, Erman Marij, Fister Mar, Grilc Neža, Gruden Marij, Hrovat Hel, Justin Hel, Hudovernik Ivana, Kosmač Lucija, Kristan Mar, Kunčič Marjeta, Kunstelj Ivana, Mulej Mar, Mulej Eliz, Oblak Mar, Petručka Neža, Pogačnik Apol, Pretnar Mar, Rabič Mar, Resman Marija, Resman Kat, Sartori Franč, Šlibar Mar, Urbas Urš, Varl Terez, Vurnik Ter, Zupan Mar, Žerovec Mar., gospodinje; Ažman Fr, Dolžan Franc, Meršolj Franc, Olifčič Franc, Perko Ant, Pogačar Jak, Ropret Fr, Valant Tom, mladeniči; Dežman Franč, Geiger Roza, Grimšičar Neža, Legat Mar, Oder Ivana, Okom Mar, Pogačnik Mar, Šusteršič Mar, Valant Ter, Verdir Ter. (P. Radoljica 138).

Vir: Mohorjev koledar, 1904

Iz Radovljice. V letošnjem predpustu je bilo v Radovljici nenavadno živahno in veselo. Vsako tukajšnje društvo je imelo svojo plesno zabavo in razun tega so še nekatere gostilne posebej priredile svoje plesne. Nad tem poskočnim življenjem Radovljičanov je še radovljiški dekan izrazil svoje veselje in dopadajenje na prižnici, češ, da je v letošnjem predpustu v Radovljici «skuz in skuz» «tulk in tulk» plesov in balov, da ples ples in bal bal povsodi! Le tam v »katoliškem ferkelcu« v tistih skritih kotih, kjer imata svoje pribežališče radovljiška Marijina družba in katoliško izobraževalno društvo, je bilo letošnji pred pust vse tiho in temno. Da bi ti dve katoliški društvi v kratkem času njunega obstanka že zdaj tako opešali in oslabei, da bi niti v veselem predpuslnem času več ne bili sposobni za kak »katoliški teater«, tega ne verjamemo. Najbrž je le visokemu pokrovitelju in zapovedniku katoliških društev v osebi dekana radovljiškega sedaj kaj drugega bolj pri srcu kakor društveni »teatri«. In to so najbrž zamotane občinske zadeve, zamotane pa vsled tega, ker pri nas ne moremo dobiti župana. Pravijo, da je bilo doslej že šest tozadevnih sej, pa vse brezuspešne. Mogoče nam bo morda v kratkem tudi dekan kaj več povedal v kaki pridigi, saj si že vsako klerikalno malenkost in prismodarijo upa raztresti s prižnice. Za prvo postno nedeljo pa se mu niti ni poljubilo naučiti kake pridige, ampak je prinesel na prižnico »Domoljuba«, to je tisto farško cunjjo, ki je bila radi obrekovanja in časti kraje že večkrat sodnijsko obsojena in je dostojen človek več ne prime v roke. Radovljiški dekan pa je skoro eno uro na prižnici bral in čvekajl iz tega najgnusnejšega farškega lističa ter v mrazu trn pil uboge poslušalce z neslanostmi, kako je naš škof Bonaventura zopet romal v Rim k papežu, kako mu je papež dovolil, da smejo kranjski politični kapelani in fajmoštri še vedno počenjati, kar hočejo i. t. d. Nazadnje pa je dekan še povedal, da bi škof letos na jesen rad skupaj nabral par sto takih kranjskih tepcev, ki imajo 4-500 K za proč vreči, da bi jih vlekel na božjo pot v Lurd na Francosko, in ko je še toplo priporočal lažnivega in ničvrednega »Domolj.», v katerega so zdaj tudi milostijivi škof začeli pisati, svojim poslušalcem v obilno naročitev, je bila ta postna pridiga končana In kaj mislite, kako so jo ljudje sprejeli m kako so sodili o njej? Bili so zelo ogorčeni, da se zdaj celo piletni dekan, ki so ga imeli doslej za vzglednejšega in resnejšega duhovnika kakor druge znane politične peteline, ne sramuje na prižnici brati tisti zavržen klerikalni listič, ki se ga vidi valjati že v vsakem kmečkem stranišču! Cula se je iz njih ust v tej priliki marsikatera trpka in opravičena beseda. Mi pa pravimo. Le tako naprej, da se bodo ljudstvu prej odprle oči in da bode prej nehalo vas poslušati! – Na pepelnično sredo popoldne so vrli Predtržani v slovesnem sprevodu peljali ranjcega »pusta« iz Predtrga skozi Radovljico na iancovski most, kjer so ga izročili hladnim savskim valovom v počitek.

K temu sprevidu so prej vse svoje znance in prijatelje povabili s primernimi mrtvaškimi listi in en tak list so poslali tudi g. dekanu, a ta ni hotel priti gledat zadnjih pustnih svečanosti, ampak se je raje umaknil. Skoda! To bi lahko dalo zopet nekaj pustne stvari ne za na prižnico!

Vir: Gorenjec, 5. 3. 1904

Smrt nočnega čuvaja. V Radovljici so v nedeljo pokopali tamkajšnjega občinskega slugo in nočnega čuvaja Blaža Grilca, ki je 15 let zvesto in marljivo izvrševal svojo službo in je bil tudi izven nje zelo delaven in postrežen. Njegov pogreb je pokazal, kako je bil ranjki pri vseh radovljiških prebivalcih priljubljen in čislán.

Vir: Gorenjec, 5. 3. 1904

(Osobne vesti.) Imenovani so: ... za okrajnega sodnika sodni pristav v Radovljici Fr. Rekar za Tržič. ... Premeščeni: ... sodni pristav A. Nagode iz Metlike v Radovljico,

...

Vir: Slovenski pravnik, 15. 8. 1904

Iz seje občinskega odbora v Radovljici z dne 19. t. m. Predseduje župan g. dr. Janko Vilfan. Navzočih 11 odbornikov. Občinski proračun za l. 1905 kaže izdatkov v znesku 7486 K 87 vin.: sklene se v delno pokritje istih določiti občinske, doklade na 40% nasproti 49% prejšnjih let. — Tajnik g. Mihael Zalar je odpovedal službo s koncem tekočega leta; sklene se izročiti provizorično občinsko tajništvo g. Ivanu Legatu, tajniku pri tukajšnji posojilnici. — Mesto občinskega sluga objednem redarja se na novo razpiše, — Na vprašanje trgovinske zbornice, ali ima občinski odbor kake pomisleke zoper nameravano enkratno raznašavanje poštnih pošiljatev ob nedeljah, se izjavi odbor, da nima nikakega ugovora proti temu. - Vdovi po umrlem občinskem slugu Grilcu se dovoli enkratna podpora v znesku 30 K; druge prošnje za podpore se odklonijo.— Sklene s j naprositi c. kr. poštno ravnateljstvo v Trstu, da napravi na hranilničnem ali sodnem poslopiju nabiralnik, ker se je prebivalstvo na tem koncu mesta zelo pomnožilo — Svetilka na Žanovi hiši se prenese na nasprotno Rabičevo, in postavi jedna nova v ulici od graščine k Žanu.

Vir: Gorenjec, 24. 12. 1904

Okrajno glavarstvo v Radovljici vpelje z novim letom poštno-čekovni promet. Toda kljub temu bo moral še vsakdo vedno plačati 12 vin. več za vsako pošiljatev. Potemtakem to ni nič bolje kakor pošiljanje s poštno nakaznico. Prišli smo iz dežja pod kap.

Vir: Jeseniška straža, 31. Grudna 1904

1905

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1904 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Novak Janez, **dekan**; Koprivec Pet., **mest. kaplan**; Župnijska knjižnica, Hamerlic Maks, Fürsager Lav., **trgovci**; Pristov Franč. Šolska knjižnica; Roblek Aleksander, **župan**; Žebre Aloj., **c. kr. sod. prist.**; Žebre Jernej., **c. in kr. stotnik**; Žebre Franica **učiteljica**, Cerovšek Val., Uanschov, **c. kr. ofic.**; Žun Val., **c. k. davč. nadzor.**; Globočnik Iv., **c. k. davč. ofic.**; Čebulj Franc, **c. k. davč. pristav**; Mohorčič Josip, **c. kr. kanc.**; dr. Vilfan Janko, **odvetnik**; dr. Voves Jan, **okrajni zdravnik**, Ušeničnik Jož., **c. in kr. poročnik**; Gerčar Andre; **nadučitelj**, Pavlošič Fr., c. kr. nadpoštar; Ažman Franc, **c.**

kr. gozdar; Golmajer Fr., učitelj v pok.; Boječ Fr., dav. eks.; Černivec Jožef, pom. urad.; Izobraževalno društvo, Bulovec Janez, Homan R., Homan Oto, trgovci; Vengar Al., fotograf, Gerdan Fr., organist, Avguštin Jan., Benedičič Jan., Beravs Jak., Dežman Tan., Dežman Jožef, Dežman Valentin, Fajdiga Iv., Fister Jan., Golmajer Jož., Grilc Fr., Hrovat Jak., Kalan Mat., Korošec IV., Kristan Tan., Lukan Jan., Mali Al., Megušar Fr., Mencinger Mih., MrakFr., Murovec Ant., Pavlin Jož., Novak Ant., Prestrl Fr., Preveč Jak., Pristavec Jan., Pristov Andr., Pristov Jak., Rabič Jož., Resman Fr., Skumavec Mihael, Rogač Jož., Rozman Mih., Teran Jož., Tomec Fr., Treljc BL, Urevc Mat., Vagner Alojzij, Varl Leop., Vozel Ant., Vurnik Fr., Zalokar Mih., Zupan Mart., Zupanc Fr. (C.), Zupanc Franc (T.), Zupanc Sim., gospodarji; Velepec Pet., c. kr. vlad. sluga; Drčar Fr., Prešern Fr., c. kr. sodn. slugi; Tepina Jož., žel. post. načel.; Bitenc Sim., Certanc Vid, Meršolj Valentin, Peternej And., žel. stražnik, Mrak Jož.; Kocijančič Al., c. kr. tajnika soproga; Woschnig Cecil., c. kr. stražm. soproga; Bogataj Franč., Bohinc Frančiška, Cirer Neža, Dermic Ivana, Dermic Kat., Dobravec Kat., Erman Marij., Fister Mar., Grilc Neža, Gruden Marij., Hrovat Hel., Jeglič Mar., Justin Hel., Hudovernik Ivana, Kosmač Lucija, Kunčič Marjeta, Kunstelj Ivana, Mulej Mar., Mulej Eliz., Oblak Mar., Pogačnik Anton., Pogačnik Apol., Pogačnik Mar., Pretnar Mar., Rabič Mar., Resman Marija, Resman Kat., Sartori Franč. Šlibar Marija, Urbas Urš., Vari Terez., Vurnik Ter., Zupan Mar., Žerovec Mar., gospod.; Ažman Franc, Dolžan Franc, Meršolj Franc, Olifčič Fr., Pirh Iv., Pogačar Jak., Ropret Fr., Valant Tom., Vrhovnik Jur., mladeniči. Dežman Franč., Geiger Roza, Grimšičar Neža, Legat Mar., Okorn Marija., Pretnar Minka, Šušteršič Mar., Valant Ter., Verdir Ter., dekleta. (P. Radoljica 140)

Vir: Mohorjev koledar, 1905

Seja občinskega odbora mesta Radovljico dne 1. aprila 1905. Predseduje župan dr. Janko Viifan, navzočih 12 odbornikov. — Prečita se dopis c. kr. okrajnega sodišču v Radovljici, ki zahteva kot konečni znesek 10 odstotnega prispevka k zgradbi sodnijskega poslopja vsoto 2776 K. Sklene se, se vse na to se nanašajoče sodne akte natančno pregledati in v prihodnji seji o tem poročati. — Sklepa se o zahtevi dr. Vovesa, da se mu poplača svet, ki ga je moral odstopiti pred vilo za napravo svoječasnega trotoarja. — Pri naborni komisiji bosta zastopala občino odbornika Kunstelj in Mulej. — Prošnja vdove Hammerlitz za podaljšanje miloščine se radi nekih poizvedb preloži na prihodnjo sejo. - Prošnji gasilnega društva se ne more ugoditi, ker je že v proračunu itak vposlavljen znesek za društvo in se ta kredit ne more za sedaj prekoračiti. — Imenovanje novega občinskega redarja se prepusti občinskemu starešinstvu. — Slednjič se sklene, da se ob poti od javne tehtnice tik brega do Homannovega sveta zasadi nov drevored z 32 kostanji, in se skrbi, da se postavi na javnih prostorih nekaj klopi.

Vir: Gorenjec, 8. 4. 1905

Novo trgovino z mešanim blagom v Radovljici je otvoril v Mulejevi hiši g. Fran Štiglic, doslej poslovođa v trgovini Fr. Homana.

Vir: Gorenjec, 22. 4. 1905

(Odvetnišk a zbornica kranjska) je imela dne 31. pr. m. popoldne v predsednikovi pisarni svoj redni občni zbor po prijavljenem dnevnem redu. ... Predsednik potem prečita pismo, v katerem g. odvetnik dr. Munda naznanja, da se radi starosti koncem junija meseca odpove odvetništvu, da ne more prevzeti nobene funkcije več in se že sedaj poslavlja od vseh svojih ljubih kolegov. Predsednik pripomni k temu: Tako se

bo ločil iz naših vrst mož, ki je skoraj 40 let dika našega stanu in ki si je za zbornico pridobil veliko zaslug. Imenovan je bil odvetnikom z min. razpisom od 13. septembra 1865. za Radovljico. Ko se je koncem l. 1870. preselil v Ljubljano, je bil potem nepretrgoma član odbora in član disciplinarnega sveta, zadnjih 7 let tudi predsednik disc. sveta. To je najboljši dokaz, kakšno zaupanje je užival pri svojih kolegih, katerih je bila dolga vrsta z različnim političnim prepričanjem. To trajno zaupanje pa je bilo povsem opravičeno v dejstvu, da je gospod dr. Munda vedno izpolnjeval vestno svoje dolžnosti in nad vse varoval dostojanstvo svojega stanu, posebno pa še kot funkcionar se odlikoval po objektivnosti in kolegijalnosti. Ako se torej sedaj loči od nas, stori to lahko v neprecenljivi zavesti, da med svojimi kolegi ni imel nikdar nobenega osebnega nasprotnika. Zaslužil je v polni meri »otium cum dignitate« in mi želimo, da bi ga užival še dolgo vrsto let. Od njega se poslavljamo z zagotovilom, da ga bomo ohranili vedno v najboljšem spominu kot ljubega kolega in dičnega člana naše zbornice. (Občno, glasno pritrjevanje.)

Vir: Slovenski pravnik, 15. 6. 1905

Seja radovljiškega občinskega odbora dne 2. novembra 1905. Predseduje župan g. dr. Janko Vilfan; navzočih 10 odbornikov. Glede prošnje Ivana Dernača, da se odstrani nesnaga lik njegove hiše, se prebere komisijski zapisnik okr. glavarstva, v katerem se je usnjarju Resmanu naročilo, da svoje čreslo odlaga na pripravnejšem mestu kar se tudi sedaj godi. - Glede preložitve občinske poti za sodnim poslopjem se je vršil komisijonalni ogled, ki se bo pa še obnovil, in se k temu povabijo vsi mejači. - O pritožbi ravnateljstva državnih železnic zoper nameravano prizidavo dimnikarja Zalokarja se sklene, da se župansko dovoljenje za zidavo potrdi, ker ni nobene nevarnosti za slučaj ognja, kar tudi prizna pritožba suma.- Prošnja Antona Murovca za sprejem v občinsko zvezo se za sedaj ne more ugoditi, ker ni prosilec deset let nepretrgoma bival v Radovljici. - Rešijo se tri prošnje za podpore oziroma sprejem v ubožno hišo, kjer naj bi tudi stanovalci sami skrbeli za večji red in snažnost. - Določi se stanarina v l. nadstropju šolske hiše in se obravnava o pravici posameznih učnih oseb do prostega slanovanja oziroma povračila za stanovanje. Družbi sv. Cirila in Metoda se dovoli podpora kakor prejšnja leta. - V prihodnji proračun se postavi znesek za nabavo železne občinske blagajne. Novo dvonadstropno poslopje radovljiške posojilnice je že pod streho. Krije se z eternitom.

Vir: Gorenjec, 4. 11. 1905

S tira je skočil vlak pri kilometru števil. 445/7 proge Javornik - Lesce dne 20. m. m. ob sedmih zjutraj. Kot vzrok se smatrajo veliki sneženi zameti. Poškodovan ni bil nihče. Vlaki so imeli vsled tega velike zamude.

Vir: Gorenjec, 4. 11. 1905

Okrajnemu komisarju v Radovljici, Francu Schitniku, je zaradi zaslug v političnem službovanju podeljen zlati križec s krono.

(Osobne vesti.) Imenovani so: ... H. Luschin sodnim pristavom v Radovljici ...

Vir: Slovenski pravnik, 15. 12. 1905

Radovljiške novice. Stara šola in šolski vrt sta bila pretečeni teden na javni dražbi prodana. Šolo je kupil g. Bahovec, trgovec iz Ljubljane za 7000 K, šolski vrt (pod »Oblo gorico« pri novih hišah) pa tukajšnji zdravstveni zastop, kjer se namerava sezidati okrajna bolnišnica. Bolnišnica je v Radovljici jako potrebna. Pripomniti pa

moramo, da ta prostor ni nikakor za bolnišnico pripraven. Ne glede na to, da je prostor majhen, ter samo za zgradbo poslopja zadosti velik, ne pa tudi za vrt (moderne bolnišnice imajo ter morajo imeti obširne vrtove in izprehajališča), uvaževali se mora tudi njegova lega. Šolski vrt je kakih 100 korakov oddaljen od novih hiš, torej v kraju, kjer se mesto najbolj razširja. Torej na takem kraju naj se napravi bolnišnica in takorekoč zazida prostor razširjajočemu se mestu. - Nihče ne bo postavil hiše blizu bolnišnice, vsak kdor zida novo hišo, izkuša dobiti za isto tak prostor, kjer bi prihajal svež zrak v sobe. - Koliko bodo vredna stanovanja v imenovanih novih hišah potem, ako se zgradi bolnišnica? Gotovo se bodo hišni najemniki ali izselili ali pa zahtevali, da se jim najemščina izdatno zniža, ker v njih sobah ne bodo več uživali svežega gorskega zraka izpod Stola, temveč smrad razkuževalnih sredstev iz bolnišnice. Poglejmo v večja mesta! Ali niso umno zgrajene bolnišnice vse zunaj mesta? Upamo, da bodo hišni lastniki, kakor tudi občinski zastop pravočasno posegli vmes in preprečili to namero, katera bi znala imeti za vedno slabe nasledke za razvijajoče se mesto Radovljico.

Vir: Gorenjec, 23. 12. 1905

1906

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1905 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Novak Janez, **dekan**; Koprivec Pet., **mestni kaplan**; Župnijska knjižnica, Hamerlic Maks, Fürsager Lav., **trg.**; Pristov Franč., Šolska knjižnica; dr. Vilfan Janko, **župan**; Žun Val. **c. kr. davč. nadzor.**; Nagode Anton, **c. kr. sodni prist.**; Cerovšek Valentin, Uanschov Ivan, **c. kr. ofic.**; Čebulj Fr., Peternelj Hinko, **c. k. davč. prist.**; Mohorčič Josip, **c. kr. kanc.**; Hrovatin Hinko, **c. kr. geom.**; Štavadher Janez, **c. kr. dežel. brambe asistent**, dr. Voves Jan., **okr. zdrav.**; Ušeničnik Jož., **c. in kr. poročnik.**; Gerčar Andrej, **nadučit.**; Pavlošič Fr., **c. kr. nadpoštar**; Roblek Aleksander, **lekarnar**; Ažman Franc, **c. kr. gozdar**; Golmajer Fr., **učitelj v pok.**; Rojec Fr. **dav. eks.**; Izobraževalno društvo, društvo Triglav, Bulovec Janez, Homan L., Homan Oto, Korošin Iv., **trgovci**; Vengar Al., **fotograf.**; Gerdan Fr. **org.**, Sima Jak., **dacar**; Avguštin Jan., Beravs Jak., Dežman Jan., Dežman Jožef, Dežman Valentin, Dolžan Anton, Fajdiga Iv., Fister Jan., Golmajer Jož., Grilc Fr., Grilc Valent., Hrovat Jak., Kalan Matija, Korošec Fr., Kristan Jan., Lotrič Blaž, Lukan Jan., Mali Al., Megušar Fr., Mencinger Mih., Mrak Fr., Murovec Ant., Pavlin Jož., Novak Ant., Pogačar Jan., Prešern Jan., Prestrl Fr., Prevec Jak., Pristavec Jan., Pristov And., Pristov Jak., Rabič Jož., Resman Fr., Skumavec Mihael, Rogač Jož., Rozman Mih., Teran Jož., Tomec Fr., Treljc Bl., Urevc Mat., Vagner Al., Varl Leop., Vogeltnik Jož., Vozel Anton, Vurnik Fr., Zalokar Mih., Zupan Martin, Zupanc Franc (C), Zupanc Franc (T), Zupanc Sim., **gospodarji**; Velepec Pet., **c. kr. vlad. sl.**; Drčar Fr., Prešern Fr., **c. kr. sodn. slugi**; Tepina Jož., **žel. post. načel.**; Črtanc Vid, Meršolj Valentin, Peternelj And., Mrak Jož., **žel. stražn.**; Kocjančič Al., **c. kr. tajnika soproga**; Woschnig Cecil., **c. kr. stražm. Soproga**; Bogataj Franč., Bohinc Franč., Cirer Neža, Dermic Ivana, Dermic Kat., Dobravec Kat., Erman Marij., Fister Mar., Grilc Neža, Hrovat Hel., Jeglič Marij., Hudovernik Ivana, Kosmač Luc., Kunčič Marjeta, Kunstelj Ivana, Mulej Mar., Oblak Mar., Pogačnik Anton., Pogačnik Apol., Pogačnik Agata, Pogačnik Mar., Pretnar Marij., Rabič Mar., Resman Marija, Resman Kat., Sartori Franč., Šlibar Marija, Urbas Urš., Varl Terez., Vurnik Ter., Zupan Mar., Žerovec Mar., **gospodične**; Ažman Franc, Bertancelj Juri, Meršol Franc, Olifčič Franc, Pirih Ivan, Pogačar Jak., Ropret Fr., Valant Tom., Vrhovnik Juri, **mladeniči**; Dežman Franč., Geiger Roza, Grimšičar Neža, Legat Mar., Okorn Marija., Pretnar Minka, Valant Ter., **dekleta**. (P. Radovljica 142).

Vir: Mohorjev koledar za leto 1906

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko podpira vse obrtno nadaljevalne šole, zato ima pravico, pošiljati svoje zastopnike v posamezne odbore obrtno nadaljevalnih šol. Za posamezne šole so nanovo izbrani ti le zastopniki trgovske in obrtniške zbornice: za šolo v Kranju: Lorenc Rebolj v Kranju; v Škofji Loki: Nikolaj Lenček, c. kr. notar v Škofji Loki; v Tržiču: Fran Deu, strojar v Tržiču; v Metliki: Leopold Gangl, posestnik v Metliki; v Postojni: Maks Šeber, lastnik akcidenčne tiskarne v Postojni; v Št. Vidu pri Ljubljani: Simon Jovan, krojač v Št. Vidu; v Novem mestu: Adolf Pauser ml., trgovec v Novem mestu; v Kamniku: Anton Stadler, kleparski mojster v Kamniku; v Šmartnem pri Litiji: Vencel Arko, trgovec v Šmartnem; v Radovljici: Ivan Sartori, ključalničar v Radovljici; na Bledu: Ivan Rus, trgovec na Bledu. - Deželni odbor je imenoval za svojega zastopnika v odboru obrtno nadaljevalne šole v Idriji tovariša E. Gangla.

Vir: Učiteljski tovariš, januar 1906

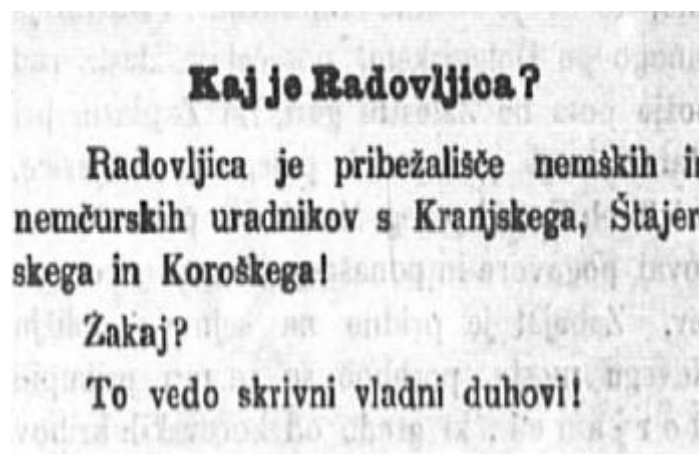
Radovljiške novice. Občinska seja z dne 7. Februarja t. l. Začetek ob 7. uri zvečer. Predseduje župan g. dr. Janko Vilfan; navzočih 10 odbornikov. - Občinski računi za l. 1904 so so pregledali. - Kot zaupnika glede pokončavanja prašičje kuge se izvolita gg. Vurnik in Sartori. - Dve pritožbi proti predpisu pasje pristojbine se kot neutemeljeni zavrnete. - Odda se odborov sklep glede točenja in prodaje žganj in drugih opojnih pijač v hiši Hudovernikovih dedičev. - Dacarju Jakobu Simi se dovoli za pobiranje užitnine nagrada, istotako obč. tajniku za vestno sestavljen račun. - Glede naprave rovišča ob Darničevi hiši se izvoli poseben odsek, da preišče zadevo in v prihodnji seji stavi primerne pogoje. - Sklene se, da se občinska pisarna preseli v graščino in se županstvu naroči, da napravi z graščinskim oskrbništvom primerno najemno pogodbo. - Odobri se naknadno pritožba županstva zoper odlok okrajnega šolskega sveta glede prispevkov za šolske potrebščine, kolikor se tiče novih naprav, ki naj bi se poplačale iz skupila za staro šolsko poslopje. - Gospodu županu se izreče enoglasna in ob splošnem odobravanju priznanje in zahvala za energične nastope zoger to, da bi se prejšnji šolski vrt prodal zdravstvenemu zaslopu, ki bi tam zidal bolnišnico za nalezljive bolezni, obenem se bo poskrbelo, da se za bolnišnico dobi primeren prostor. - Sklene se, da se postržejo veje v drevoredu, kolikor ovirajo promet na cesti. - Poštno ravnateljstvo v Trstu se naprosi, da napravi nabiralnik za pisma na hranilničnem posloplju, da dalje skrbi zato, da se nastavi za Radovljico in okolico, ker se je mesto v zadnjih letih zelo razširilo, še en pismonoša in da se nedeljski počitek za pismonošo uredi tako, da se pisma raznašajo od 8. do 10. ure.

Vir: Gorenjec, 10. 2. 1906

Iz Radovljice. Minuli so šumni predpustni dnevi in nastopila je doba mirnega premišljevanja in tihega dela. In pri tem premišljevanju pridemo do zaključka, da se je ta predpust pri nas veliko, veliko rajalo in plesalo. Nujugodnejši uspeh je imel zelo obiskani ples tukajšnjega gasilnega društva, a tudi prireditve bralnega društva »Triglav«, ki v zadnjem času izvrstno napreduje, so privabile množine občinstva, ki se je divilo posebno spretnosti gledaliških igralcev-diletantov. Lovski ples v Lescah je pokazal, da imajo radovljiški in okoličanski lovci fin okus tudi za prirejanje zabav v salonih in niso doma samo na »stantih«. Tudi nekoliko domačih, hišnih plesov šteje kronika zadnjega predpusta; noben gostilničar ni hotel zaostati za drugim. Samo »Zabavni klub«, čegar vsakoletne maškarade so se odlikovale po elegantnosti, je letos v miru preživel predpust. Morda je temu krivo nedostajanje pripravnih prostorov

za večje prireditve v Radovljici - a s tem prihajamo že v post - k delu. Po čemur smo davno hrepeneli, to se nam obeta še letos. Podjetni gostilničar g. Kunstl napravi velik salon s posebnim podaljšanim prostorom za oder, pod salonom pa zgradi večjo klet za mirno pivsko družbo ob vročih poletnih večerih. Delo je prevzel tukajšnji stavbenik g. Hronek. ki bo menda tudi zase zidal novo vilo še letos. Bralno društvo »Triglav« ustanovi v kratkem javno knjižnico, kar bo gotovo velikega kulturnega pomena za okraj. Upamo, da bodo merodajni faktorji temu vele važnemu podjetju v vsakem oziru naklonili svojo pomoč. Vsakoletna borba za vodo se je tudi v tem mesecu zelo poostrila. Večina vodnjakov je zaprtih, treba je hoditi po največjih lužah daleč naokoli, če se hoče dobiti škafo vode, večkrat pa mora priti dekla še s praznim škafo nazaj. Povsod suša v vodnjakih! Naj se izvrši kmalu še najvažnejše delo v Radovljici – vodovod.

Vir: Gorenjec, 4. 3. 1906

Gorenjec, 18. 8. 1906

Osebna vest. Prestavljen je deželnovladni konceptni praktikant g. Henrik Steska od okrajnega glavarstva ljubljanskega v Radovljico, deželnovladni konceptni marki Gozani pa pride od deželne vlade k okrajnemu glavarstvu v Ljubljani.

Vir: Občinska uprava, 5. 10. 1906

Osebna vest. Deželnovladni konceptni praktikant g. Henrik Steska je premeščen od okr. glavarstva v Radovljici k deželni vladi v Ljubljano.

Vir: Občinska uprava, 25. 12. 1906

Vodovod v Radovljici je zagotovljen že prihodnjo spomlad. Da se je ta velevažni napredek dosegel, gre zahvala državni in deželni podpori in pa premišljenemu nastopu prizadetih občin. Z vodovodom pridobi prijazno gorenjsko mesto velikansko v zdravstvenem oziru, a tudi promet s tujci se bo dvignil.

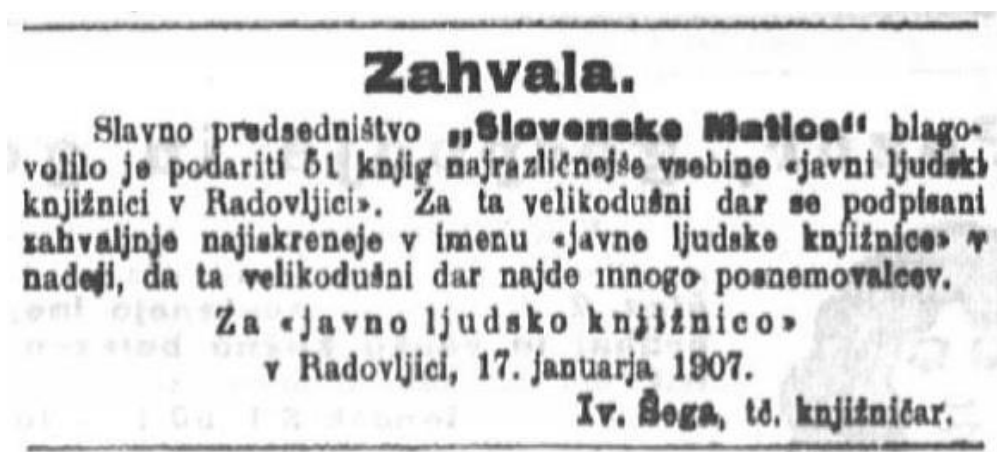
Vir: Občinska uprava, 25. 12. 1906

1907

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1906 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Novak Janez, [dekan](#); Tomelj Ant., mest. kaplan; Župnijska knjižnica,

Hamerlic Maks; Fürsager Lav., **trgovec**, Pristov Frani., **posestnik**, **Šolska knjižnica**; dr. Vilfan Janko, župan; Žun Val., c. kr. fin. komisar; Nagode Ant., o. kr. sod. prist.; Oerovšek Valent., **c. kr. oficijal**; Mlejnik Bajko, **c. kr. davčni pristav**; Hrovatin Hinko, **c. kr. geom.**; Stavdaher Janez, **c. kr. dež. hrambe asistent**; dr. Voves Jan, okr. zdravn.; Pavlošič FT., **c. kr. nadpoštar**; Gerčar Andrej, **nadučitelj**; Ušeničnik Jož., **c. in kr. poročnik**, Roblek Aleksander, **lekarnar**; Ažman Franc. **C. kr. gozdar**; Golmajer Fr., **učitelj v p.**, Roječ Fr., **dav. eks.**; **Izobraževalno društvo**, **Društvo Triglav**; Bulovec Janez, Homan L., Homan Oto, **trgovci**; Vengar Alojz, **fotograf**, Gerden Fr., **org.**; Sima Jak., **dacar**; Avguštin Jan., Beravs Jak., Dežman Jan., Dežman Jožef, Dežman Valentin, Dolžan Anton, Fajdiga Iv., Fister Jan., Golmajer Jož., Grilc Fr., Grilc Valent., Hrovat Jak., Kalan Matija, Kunstelj Rudolf, Korošec Fr., Korošin Jan., Kristan Jan., Lukan Janez, Mali Al., Megušar Fr., Mencinger Mih., Meršol Franc, Mirtič Karol, Mrak Fr., Murovec Ant., Pavlin Jož., Novak Ant., Pogačar Jan., Prešern Jan., Prestrl Fr., Preveč Jak., Pristavec Jan., Pristov And., Pristov Jak., Resman Fr., Rogač Jož., Rožman Mih., Skumavec Mihael, Susteršič Val., Teran Jož., Tomec Fr., Treljc Blaž. Urevc Mat., Vagner Al., Varl Leop., Vozel Anton, Vurnik Fr., Zalokar Mih., Zupan Martin, Zupanc Franc (O.), Zupanc Franc (T.); Velepec Pet., c. kr. vlad. si.; Derčar Fr., Prešern Fr., c. kr. sodn. slugi; Tepina Jož., **žel. post. nač.**; Črtane Vid. Meršolj Valentin, Petemelj And., Mrak Jož., **žel. stražn.**; Woschnig Cecil., **c. kr. stražm. soproga**; Bogataj Franč., Bohinc Franč., Cirer Neža, Darnič Ivana, Darnič Pavi., Dohravec Katar., Erman Marij., Fister Mar., Grilc Neža, Gruden Ana, Hrovat Hel., Jeglič Marij., Justin Hel., Hudovernik Ivana, Kosmač Luc., Kunčič Marjeta, Mulej Mar., Oblak Mar., Pogačnik Agata, Pogačnik Mar., Pretnar Marij., Rabič Mar., Resman Marija, Resman Mar., Resman Kat., Sartori Franč., Šlibar Marija, Urbas Urš., Vari Terez., Vrnik Ter., Zupan Mar., Žerovec Mar., Ažman Franc, Bertoncely Juri, Likosar Fr., Olifčič Fr., Pogačar .Tak., Ropret Fr., Valant Tom., Dežman Franč., Geiger Roza, Grimšičar Neža, Legat Marija, Okorn Marija., Pretnar Minka, Valant Ter.; Mohorčič Josip, **c. kr. kanclist.** (P. Radoljica 137)

Vir: Mohorjev koledar, 1907

Vir: Gorenjec, 19. 01. 1907

Občinska seja. Važna seja se je vršila pretekli ponedeljek. Zbrali so se polnostevilno občinski odborniki za občine Radovljico, Lesce in Begunje v velikem salonu Kunstljeve restavracije, da se skupno posvetujejo o osnutku, ki ga je sestavil deželni odbor za graditev vodovoda za Radovljico in okolico. Vsi odbori so predlaganim določbam pritrdili soglasno, tako da ni nobenega zadržka več, da se dela takoj

razpišejo. Seji je prisostvoval tudi okrajni glavar gospod pl. Detela, ki je kakor pri vseh prejšnjih vodovodnih razpravah tako tudi sedaj s svojimi pojasnili in s svojo lastno vnetostjo za to podjetje veliko pripomogel, da so se vsi sklepi izvršili brez vsakega ugovora. — Kakor smo že omenili, so vsi stroški preračunjeni na 169.000 K. Državni prispevek znaša 67.600 K, deželni pa 42.250 K, tako da bo prizadetim občinam, oziroma vsem treba prispevati 59.150 K. Od tega zneska odpade 82.088 K na Radovljico, ostanek pa na prizadete vasi begunjske in leške občine. — Po osnutku deželnega odbora morajo vsa dela biti dovršena leta 1908, vsi občinski odbori so pa izrekli odločno željo in zajedno prepričanje, da bo vodovod v glavnem še letos dokončan.

— Premeščanje. Davčni adjunkt g. Ljudevit Jelšnik je iz Črnomlja premeščen k tukajšnji davkariji.

— Novega brivca smo dobili v Radovljico. Odprl je svojo brivnico v Fajdigovi hiši.

Vir: Gorenjec, 19. 1. 1907

Gorenjec, 25. 05. 1907

Skupna seja občinskih odborov za Radovljico, Lesce in Begunje je bila včeraj. Sklenilo se je najeti posojilo za zgradbo vodovoda, in sicer po razmerju davčne sile posameznih prizadetih krajev.

— Tukajšnja posojilnica je dobila lično novo ograjo. Kaj pa hranilnica in stavbenska družba? Društvo za privabitev tujcev, podrezaj malo!

Vir: Gorenjec, 17. 8. 1907

Zborovanje katoliškega političnega društva v Radovljici. Protest proti liberalnemu učiteljstvu. Za deželnozborsko volivno reformo. Lepo in pomenljivo je bilo zborovanje katoliškega političnega društva za radovljiški okraj včeraj v Radovljici. Obsežni prostori hotela Bastl so bili popolnoma natlačeni. Samo Bohinjcev je prišlo nad 40, številno so bile zastopane Jesenice, zlasti pa Kropa, ki je poslala celo vrlo izvežban moški pevski zbor. Opazili smo več sosednjih županov in mnogo občinskih odbornikov. Predsednik gosp. Vurnik otvori zborovanje in da besedo gospodu drž. in dež. poslancu Pogačniku.

Slovenec, 14. 10. 1907

Volitev odbora katoliškega političnega društva v Radovljici. Na predlog g. Tom. Potočnika so izvoljeni v odbor: Janez Vurnik, posestnik. Radovljica, Janez Novak, dekanija Radovljica, Janez Ažman. žup., Gorje, Janez Burja, župan Ribno, Janez Pristavc, župan, Mošnje, Janez Berlic, župnik. Srednja vas, Josip Pogačnik, državni poslanec. Franc Arh, župan, Boh. Bistrica, Janez Krivc, posestnik, Jesenice, Ant. Mrak. Boh. Bela. Namestnika: Luka Hafner, posestnik. Kropa, Ivan Finžgar, posestnik, Breznica.

Slovenec, 14. 10. 1907

1908

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1907 / Dekanija Radoljica / Radovljica. Novak Janez, [dekan](#); Erjavec Jan., [m. kaplan](#); [Župnijska knjižnica](#); Hamerlic Maks, Fürsager Lav., [trg](#); Pristov Franč., [posestn.](#); [Šolska knjižnica](#); dr. Vilfan Janko, [župan](#); Žun Val., [c. kr. fin. komisar](#); Nagode Ant., [c. kr. sod. prist.](#); Šivic Ant., [c. k. gozdni kom.](#); Ahlin Iv., [c. k. davčni kontr.](#); Hrovatin Hinko, [c. kr. geom.](#); Stavađher Janez, [c. kr. dež. brambe asistent](#); Mohorčič Jož., [c. k. sod. kanc.](#); dr. Voves Jan, [okr. zdravn.](#); Pavlošič Fr.; [c. kr. nadpoštar](#); Gerčar And.; [nadučit.](#); Jaklič Fr.; [učit.](#); Ušeničnik Jož., [c. in k. nadporočnik](#); Roblek Aleksander; [lekarnar](#); Ažman Franc, [c. k. gozdar](#); Koman Iv., [c. k. evid. urad.](#); Golmajer Fr., [učitelj v pok.](#); Rojec Fr., [dav. eks.](#); Kunšek Ant., [odv. solic.](#); [Izobražev. društvo](#); [Društvo Triglav](#); Bulovec Janez, Homan L., Homan Oto, [trgovci](#); Vengar Al., [fotogr.](#); Gerden Fr., [org.](#); Sima Jak., [dacar](#); Avguštin Jan., Beravs Jak., Dežman Jan., Dežman Jožef, Dežman Valentin, Dolžan Anton, Fister Ant., Fister Jan., Golmajer Jož., Grilc Fr., Grilc Val., Hrovat Jak., Janc Fl., Kalan Matija, Kunstelj Rud., Korošec Fr., Korošin Janez, Kristan Jan., Luka Janez, Mali Al., Megušar Fr., Mencinger Mih., Mrak Fr., Murovec Ant., Olifčič Fr., Pavlin Jož., Novak Ant., Pogačar Jan., Prešeren Jan., Prestl Fr., Pristavec Jan., Pristov And., Pristov Jak., Resman Fr., Rogač Jož., Rozman Mih., Skumavec Mihael, Mulej Val., Teran Jož., Tevž Vinc., Tomec Fr., Treljc Blaž, Vagner Alojzij, Varl Leop., Vozel Anton, Vurnik Fr., Zalokar Mih., Zupan Mart., Zupanc Franc, Zupanc Franc, Zupanc Sim., [gospodarji](#); Prešeren Franc, Zobec Ivan, [c. k. sodn. slugi](#); Tepina Jož., [post. načelnik](#); Črtanc Vid, Meršolj Valentin, Peternelj And., Mrak Jož., [žel. stražn.](#); Bogataj Franč., Cirer Neža, Darnič Ivana, Darnič Pavlina, Dobravec Katar., Erman Marij., Grilc Neža, Hrovat Hel., Jeglič Marijana, Hudovernik Ivana, Kosmač Luc., Kunčič Marj., Meršolj Ana, Mulej Marija, Oblak Mar., Pogačnik Agata, Pogačnik Mar., Pretnar Marij., Resman Marija, Resman Katar., Sartori Fr., Šlibar Marija, Urbas Urš., Varl. Terez., Vurnik Ter., Zupan Mar., Zupan Mar., Žerovec Mar.; [gospodinje](#); Ažman Franc, Bertoncelej Juri, Pogačar Jak., Ropret Fr., Valant Tom., [mladeniči](#); Dežman Franč., Geiger Roza, Grimšičar Neža, Legat Marija, Okorn Marija., Pretnar Minka, Valant Ter., Zobec Ivana; [dekleta](#).

Vir: Koledar Družbe svetega Mohorja za leto 1908

Telovadni odsek na »katoliški podlagi« smo dobili pred kratkim v Radovljici. Ne vemo, kako ga bodo krstili, »čuk« ali »orel«. — Le to vemo, da so glavni stebri tega odseka pomočniki in učenci g. Vurnika. Upajmo, da v kratkem nastopijo javno, da vidimo, kake vspehe so dosegli v tem najnovejšem posnemanju liberalnih »Sokolov«. Veselica rokodelskih pomočnikov ki se je vršila pretečeno nedeljo v gostilni pri »Lectarju«, se je prav dobro obnesla v vsakem oziru. Nepričakovana udeležba od strani vseh prebivalcev kaže jasno, kako zaupanje uživajo naši vrh rokodelski pomočniki med stanovalci mesta Radovljice.

Vir: Gorenjec, 1. 2. 1908

Umrli je v Kranju gostilničar in posestnik g. Franc Roblek, brat g. Aleksandra Robleka, lekarnarja v Radovljici

Vir: Gorenjec, 1. 2. 1908

Radovljiske novice. Dovoljen je peti razred tukajšnje ljudske šole s pogojem, da občina prispeva k troškom. — Koslerjevo pivo so opustile gostilne M. DERNIČ, AVGUŠTIN in PRAPROTIK. — Iz nemške »sparkase« je vzela svoje prihranke celo Žanova Marijana. Posnemajte jo! — Zabavni klub in slovensko bralno in pevsko društvo »Triglav« se najbrž spojita v eno društvo, v katerem bo nastanjena tudi ljudska knjižnica. Pevski odsek se je oživel. Petje vodi novi občinski tajnik. Društvo obdrži že 30 let staro ime »Triglav«. — Stari leseni vodnjak na glavnem trgu je izginil. — Mesto je dobilo nove hišne samoslovenske napise. — Gospod lekarnik A. Roblek se pripravlja, da nadomesti že silno stari napis »Lekarna — Apotheke" s samoslovenskim napisom. — Gospod Dovžan, gostilničar »pri Lectarju«, je svojo hišo na novo pre naredil in jo moderno opremil.

Vir: Gorenjec, 19. 9. 1908

Samoslovenski napisi po Gorenjskem. Samoslovenske napise so dala napraviti po svojih občinah županstva v Kranjski gori, Radečah, Koroški Beli, Radovljici in v Mošnjah. Kaj pa druge občine? Na noge! — Starodavni dvojezični napis »Gasthaus Wucherer" v Lescah je izpremenjen v »Pri Krištofu". — Gostilna „zur Post" na Jesenicah je dobila napis »Hotel pošta«.

Vir: Gorenjec, 19. 9. 1908

1909

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1908 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Novak Janez, **dekan**; Erjavec Jan., **m. kaplan**; Župnijska knjižnica, Hamerlic Maks; Fürsager Leopold, Prisiovc Franč., Šolska knjižnica; dr. Vilfan Janko, **župan**; Žun Valent., **c. kr. fin. komisar**; Nagode Ant., **c. kr. sod. prist.**; Šivic Anton, o. k. gozdni kom.; Ahlin Iv., c. k. davčni kontr.; Primožič Leop., **c. k. sod. kanc.**; Hrovatin Hinko, **c. kr. geom.**; Tavčar Tom., **c. k. davčni pristav**; dr. Voves Jan., **okr. zdravnik**; Pavlošič Fr., **c. k. nadpoštar**; Gerčar And., **nadačitelj**; Ušeničnik Jož., **c. in k. nadporočnik**; Roblek Aleksander, **lekarnar**; Ažman Franc, **c. k. gozdar**; Roman Iv., **c. k. evid. urad.**; Golmajer Fr., **učitelj v pok.**; Rojec Fr., **dav. eks.**; Izobraževalno društvo, Društvo Triglav; Jano Ivan, Valenčak Vlado, Auer Jurij; Bulovec Janez, Homan L., Homan Oto, **trgovci**; Vengar Al., **fotograf**; Gerden Fr., **org.**; Zima Jak., **dacar**; Avguštin Jan., Dežman Jan., Dežman Jožef, Dežman Valentin, Dolžan Anton, Dolžan Franc, Fister Ant., Fister Jan., Golmajer Jož., Grilc Fr., Grilc Valentin, Hrovat Jak., Bertoncclj Jurij, Janc Florijan, Kalan Matija, Kunstelj Rudolf, Korošec Fr., Kristan Jan., Mali Al., Megušar Fr., Mencinger Mih., Mrak Fr., Murovec Ant., Olifčič Fr., Pavlin Jož., Pogačar Jan., Pogačnik Jož., Prešern Jan., Prestrl Fr., Pristavec Jan., Pristov And., Pristov Jak., Resman Fr., Rogač Jož., Skumavec Mihael, Mulej Val., Teran Jož., Tevž Vno., Tomec Fr., Treljc Blaž, Vagner Alojzij, Valjavec Jož., Vari Leop., Vogelnic Jož., Vozel Anton, Vurnik Fr., Urevc Mat., Zalokar Mih., Zupan Mart., Zupanc Franc, Zupanc Franc, Zupanc Sim., **gospodarji**; Jerman Kar., Prešern Fr., Zobec Iv, **c. k. sodn. sluge**; Tepina Jož., **načelnik žel. postaje**; Črtano Vid, Meršolj Val., Peternelj And., Mrak Jož., **žel. stražniki**; Hut Mih., **učiteljica / c. k. fin. kom. sopr.**; Bogataj Franč., Bohinc Fr., DERNIČ Ivana, DERNIČ Pav., Dobravec Kat., Erman Marij., Grilc Neža, Gruden Ana, Hrovat Hel., Jeglič Marijana, Hudovernik Ivana, Kosmač Luc., Kunčič Marj., Meršolj Franč., Mulej Marija, Oblak Mar., Pogačnik Agata, Pogačnik Mar., Pretnar Marij., Resman Marija, Resman M., Resman Kat., Sartori Frančiška, Snedio Elizabeta, Šlibar Marija, Urbas Uršula, Varl Terezija, Vurnik Terezija, Zupan

Marija, Zupan Marija, Žerovec Marija, **gospodinje**; Ažman Franc, Debelak Jakob, Pogačar Jakob, Ropret Franc, Valant Tomaž, **mladinci**; Dežman Franč., Grimšičar Neža, Legat Mar., Okorn Marija., Pretnar Minka, Valant Ter., Zobec Ivana, **dekleta**. (P. Radoljica 139).

Vir: Mohorjev koledar, 1909

(Osebne vesti.) Premeščeni so: ... okr. sod. predstojnik Fr. Regally iz Metlike v Radovljico ...

Vir: Slovenski pravnik, 15. 4. 1909

Mladeniški shod v Radolici se je vsled slabega vremena preložil na prvo nedeljo v septembru. Takrat se namerava prirediti v Radoljici velika mladeniška slavnost za vso Gorenjsko. Mladenci, pripravljajte se za svoj dan!

Vir: Domoljub, 1. 7. 1909

Radovljičanom — v premislek! Odkar je Sokol razprostrl svoje peruti nad našim mestecem, hoče vpeljati pravo strahovlado. Razmere so postale neznosne, kajti kdor ne trobi v sokolski rog, ga hočejo družabno In gospodarsko bojkotirati. Par dokazov iz polpretekle in najnovejše dobe! Ustanovili so proti Homanu konkurenčno trgovino Štiglic in Šmid. Podprli so jo s par tisočaki kron, a Štiglic in Ko. sta bila prišla v konkurz in dobrostojniki so šteli kronce. Urar Murovec je padel v nemilost, torej hitro sokola konkurenta v Radovljico! Podprimo ga s par stotaki! A konkurent je izginil neko noč iz Radovljice iti dobrostojnika, župan dr. Vilfan, starosta sokolov in Kunstel, sta gledala za njim z dolgimi nosovi. Tako so dvakrat drugim jamo kopali, pa sami vanjo padli. Na vrsto pride dimnikar M. Zalokar. Ker je njegov sin član telovadnega odseka — bojkot zoper očeta. Jeseniški dimnikar naj ima zaslužek v napredni Radovljici — z domačinom proč. Kaj zato, da ima celo vrsto nepreskrbljenih otročičev? Ako njegov sin k Sokolu ne pristopi, naj bo oče uničen. — Na sv. R. T. dan se je Orel udeležil sprevoda z Najsvetejšim — sokoliči so ga očitno sramotili in so celo med procesijo žvižgali. Če ni to motenje vere, kaj pa je. V naši ljudski šoli pašuje učitelj Š. Šolarja, kateri je šel brez njegovega dovoljenja za procesijo je kaznoval s triurnim zaporom. Stroga kazen, ako se pomisli, da učitelj v takem slučaju učenca nima drugače kaznovati, kakor, da mu zapiše zamujene ure kot neopravičene. Kadar se pa gre za Sokola, takrat g. Šega ni tako strog. Ko si je preteklo zimo brat Sokol pognal kroglo v glavo, tedaj je imela radi pogreba samomorilca vsa šolska mladež prost popoldan, samo zato, da sta sokola, učitelja Šega in Jaklič zamogla se udeležiti pogreba in menda celo nositi. Kaj ne, tako zahteva versko-nravna vzgoja! Otroka v zapor, ako se udeleži cerkvenega sprevoda, kadar naj pa svobodomiselni Sokol nastopi — tedaj šolarjem prosto! — In zadnji boj zoper vodovod Mošnje-Brezje? Čemu tako neopravičeno šikaniranje okoličanov, čemu sramotenje romarjev? Ali romarje podite ven, kadar pridejo v Radovljico v vaše trgovine in gostilne? Ali imate škodo od njih?

Radovljičanom v premislek — tako smo naslovili te vrstice. Pametni Radovljičanje: Proč s strahovlado! Ako tega nizkotnega boja ne bo konec, tedaj naše somišljenike silite na odpor. Ali bo vseč gg. Kunsteljnu, Fiüsagerju in Lectarju, ako bi kdo izdal parolo: Svoji k svojim — ne k naprednjakom. — Kdo iz okolice bo pošiljal svoje otroke v radovljiško petrazrednico, ako bo vedel, da se tu mladino vzgaja v sokolskem duhu, da so učitelji svobodomiselni na način, kakor smo opisali. Če bo Radovljiška posojilnica samo za naprednjake, ali naši Begunjci, Brezničani in pristaši

S. L. S. v Radovljici res ne morejo ustanoviti svojih denarnih zavodov? Kdo bo zmagal v takem boju? Radovljica bo v takem boju več izgubila kot dobila.

Vir: Domoljub, 15. 7. 1909

1910

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1909 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Novak Jan., **dekan**; Gostiša Jos., **mestni kaplan**; Župnijska knjižnica, Hamerlic Maks, Fursager Leopold, Pristov Franc ; Šolska knjižnica; Regally Fr., **okr. sodnik**; Polec Janko, **c. k. sod.**; Šivic Ant., **c. kr. g. kom.**; Hut Al., o. kr. fin. kom.; Ahlin Iv., **c. kr. davč. kont.**; Primožič Leop., **c. kr. sodni ofic.**; Hrovatin Hinko, **c. kr. geometer**; Kušar Iv., Tavčar Tom., **c. kr. davčna pristava**; dr. Voves Jan., **okrožni zdravnik**; Pavlošič Franc, **c. kr. nadpoštar**; Gerčar Andrej, **nadučitelj**; Ušeničnik Jožef, c. in kr. nadporoč.; Roblek Aleksander, **lekarnar**; Ažman Franc, **c. kr. gozdar**; Koman Iv., **c. kr. evid. uradnik**; Golmajer Fr., **učit. v pok.**; Rojec Fr., **davčni eksekutor**; Šmigovc Viktor, **obč. tajnik**; Izobraževalno društvo, Društvo „Triglav“; Bulovec Janez, Homan L., Homan Oto, Vongar Al., Gerden Franc, Zima Jak., Avguštin Jan., Bertonselj Jurij, Dežman Jan., Dežman Jožef, Dežman Valentin, Dolžan Anton, Dolžan Franc, Fister Ant., Fister Jan., Golmajer Jožef, Grilc Fr., Grilc Val., Hrovat Jak., Janc Flor., Kalan Mat., Korošin Ivan, Kunstelj Rudolf, Korošec Fr., Kristan Jan., Mali Al., Megušar Fr., Mencinger Mih., Mulej Val., Mrak Fr., Murovec Ant., Olifčič Fr., Pavlin Jož., Pogačar Jan., Pogačnik Jož., Prestrl Fr., Preveč Jak., Pristavec Jan., Pristov Andr., Pristov Jak., Resman Fr., Rogač Jož., Teran Jož., Tevž Vine., Tomec Fr., Treljc Blaž, Valjavec Jožef, Vari Leop., Vogelnic Jož., Vozel Ant., Vurnik Fr., Urevc Mat., Zalokar Mih., Zupan Mart., Zupanc Franc, Zupanc Franc, Zupanc Sim., Jerman Karol, Zobec Ivan, Prešeren Fr.; Tepina Jož., načelnik postaje; Peternelj Andr., Meršolj Val., Mrak Jož., Bogataj Franč., Dornič Ivana, Dornič Pavlina, Dobravec Katar., Erman Franč., Erman Mar., Grilc Neža, Hrovat Helena, Hudovernik Ivana, Kosmač Luc., Kleindinst Franč., Kunstelj Iv., Kunčič Marj., Kogovšek Franč., Mulej Mar., Oblak Mar., Pogačnik Agata, Pogačnik Mar., Pretnar Marj., Resman Mar., Resman Kat., Sartori Franč., Šlibar Mar., Urbas Uršula, Vari Terez., Vošnik Cec., Vurnik Terez., Zupan Mar., Žorovec Mar., Štiglic Mar., Ažman Franc, Kolničar Jan., Pogačar Jak., Prešeren EV., Ropret EV., Skumavec Fr., Valent Tom., Ažman Hel., Dežman Franč., Grimšičar Neža, Kapus Terez., Okorn Marija., Pretnar Min., Valent Ter., Zobec Iv., Zupan Mar., Jetniška knjižnica c. kr. okr. sodišča. (P. Radoljica 140).

Vir: Mohorjev koledar, 1910

(Kronika društva »Pravnika«. Seje dne 14. t. m. Te odborove seje se je na povabilo udeležil tudi gosp. sodni predstojnik Fr. Regall v iz Radovljice, ki je obširno in zanimivo poročal, kako prireja občni državljanski zakonik za »Pravnikovo« zbirko. Odbor je sklenil uvaževati njegove nasvete, da čim preje pride na svetlo ta prepotrebni zakonik v dobri slovenski izdaji.

Vir: Slovenski pravnik, 15. 1. 1910

Orli v Radovljici. Čuki v Radovljici so na robu propada. Da bi se še vzdržali na površju, poskušajo vse mogoče načine, da bi pridobili Sokole, oziroma Sokolski naraščaj za svojo organizacijo. Ustanovili so tudi svoj naraščaj. Ker pa nimajo nobenega telovadca v svojih vrstah, kateri bi imel vsaj trohico znanja o pravilni telovadbi, so začeli podkupovati Sokolski naraščaj z obljubo, da bode dobil dotični,

kateri izda, oziroma, kateri zapusti Sokolski naraščaj, ter prestopi k njihovi organizaciji, tako darilo, da bode celo svoje življenje srečen. Radovedni smo, kakšno darilo bode to, mogoče tako, kakršno je dobil neki čuk od nekega patra iz Brezij in proti katerima teče sedaj pri c. kr. deželni sodnji v Ljubljani preiskava radi hudodelstva proti nramnosti. Res so tudi speljali nekega vajenca, kateremu so bile ljubše obljube, kakor svoje prepričanje. Sedaj se pa repenčijo in izzivajo po Radovljici, češ, ves sokolski naraščaj bo pristopil k nam, kar jih pri vas ne marate za člane, pri nas bodo pa takoj lahko člani. Hvala za take člane. Preljube čukuladarje radovljiške pa opominjam samo na to, da ste lepo tihi in mirni in da ne boste nikdar več naš naraščaj podili spat, ker potem ne bode več zadostovalo, da se beseda prekliče, temveč jih bode te dobili po jeziku, da si ga ne bode nikdar več upali stegniti proti Sokolom. Pa tudi tebi, preljubi kaplanče v gospodu, polagam na srce besede Kristusove: »Ljubite svoje sovražnike« in ne kakor ti učiš: »obrekujte svoje sovražnike«, ker bodeš sicer tudi ti dobil odgovor, kakršnega niti v sanjah ne pričakuješ. Pusti v prihodnje naše napredne gostilničarje, kateri so že davno pod zemljo v miru, ter glej da kmalu prekličeš svojo žalitev, katero si v svoji besni zagrizenosti izrazil v šali, sicer bode beseda meso postala, kakor se je zgodilo vašemu bratcu predniku in kar bi vaši maziljeni osebi znalo precej škodovati. Tudi ti svetujem, da ne poskusiš nikdar več zabavljati proti »Sokolu« ter imenovati našo telovadnico za pohujševalnico, ker bi ti sicer dokazali, da je župnišče na Brezjah in še kje drugod precej pohušljivejše, kakor pa naša telovadnica! Capito !!!

Vir: Gorenjec, 12. 3. 1910

Neizprosna smrt je zopet iztrgala našemu »Sokolu« marljivega brata Antona Varla iz Predtrga v najlepši dobi 20 let. V torek ponoči je pokojnik izdihnil svojo blago dušo. Dasi sin priprostih starišev, se je pokojnik oklenil z dušo in telesom takoj početkoma »Sokola« ter mu ostal zvest do zadnjega diha. Vsled tega mu je pa tudi »Sokol« pokazal, kako ljub član mu je bil. Kajti pogreb njegov je bit prava manifestacija sokolske ideje v Radovljici. Spremilo ga je na poslednji poti lepo število »Sokolov« v kroju, 45 po številu. Celo daljni Bled je bil zastopan po častnem številu. Mnogobrojno je bilo tudi zastopano radovljiško prebivalstvo. »Sokol« mu je položil na rakvo lep venec s slovensko trobojnico s pomenljivim napisom »bratje bratu«, a pevski zbor »Triglava« mu je zapel pretresljive posmrtnice. Mir Tvoji duši!

Vir: Gorenjec, 12. 3. 1910

(Kronika društva »Pravnika.«) Gosp. sodni predstojnik Fr. Regally v Radovljici je sedaj nastopil šestmesečni dopust, ki se mu je dovolil, da priredi novo slovensko izdajo obč. drž. zakonika.

Vir: Slovenski pravnik, 15. 8. 1910

Radovljiške novice / Osebne vesti. Kakor že znano, je poklican v finančno ministrstvo finančni komisar v Logatcu Valentin Žun, ki je bil prej več let v enaki službi v našem mestu. G. Žun je užival ravno v Radovljici tako splošno spoštovanje vsled svojega prikupljivega postopanja, da ga je meščanstvo volilo v mestni zastop. Tu je bil najdejavnejši odbornik in županu dr. Janku Vilfanu desna roka. Kaj je storil ravno Valentin Žun v občinskem odboru, ve le oni, ki je imel priliko delovati z njim v tem odboru. In da je bilo njegovo sodelovanje v občinskem odboru v istini plodonosno, dokazuje soglasna izvolitev njegova častnim meščanom, ko je zapuščal tako priljubljeno mu mestece. Upamo, da g. Žun ne pozabi tudi na svojem mestu našega

mesteca in da ga ohrani ravnotako v spominu, kakor se ga bo spominjalo radovljiško prebivalstvo. Čestitamo!

Vir: Gorenjec, 20. 8. 1910

Zahvala.

Podpisani se najiskrenejše zahvaljuje tako v imenu učiteljstva kakor tudi v imenu otrok vsem onim, ki so pripomogli, da se je proslavljenje 80 letnice cesarjevega rojstva, ki ga je obhajala radovljiška šolska mladina dne 2. decembra t. l. tako dostojno izvršila. V prvi vrsti gre pač zahvala radovljiškemu krajnemu šolskemu svetu, imenoma njegovemu predsedniku, prijatelju mladine g. dr. J. Vilfanu, za velikodušni dar, ki je omogočil pogoščenje šolarjev, g. c. kr. okrajnemu glavarju Fr. Župneku, ker je prisostvoval vsej prireditvi in slednjič gospema Rojčevi in Sajovčevi, ki sta tako vrlo pomagali pri pogoščenju. — Za petrazredno ljudsko šolo v Radovljici, 6. decembra 1910: **Iv. Šega.**

Gorenjec, 10. 12. 1910

1911

Imenik častitih p. n. novih udov družbe sv. Mohorja leta 1911 / Dekanija Radoljica. Novak Janez, [dekan](#), [č. kanonik](#). - Novi udje: Ferant Milena, Lenič Ana, Tomeo Neža, Pristov Franc, Jeglič Marija, Tomše Franciška. (P. Radoljica.128).

Mohorjevega koledarja, 1911

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu decembru 1910 je 315 strank vložilo 87 522 K 76 vin. 301 strank vzdignilo 80.073 K 47 vin. 45 strankam se je izplačalo posojil 35184 K — vin. Denarni promet 581.702 K 86 vin.

Vir: Gorenjec, 7. 1. 1911

Radovljiške novice. Osebne vesti. Odvetniški kandidat dr. M. Triller te poda k sod. praksi v Gorico. Njegovo mesto zasede dr. I. Rudež.

»Rokovnjače« so vprizorili naši marljivi diletantje na Štefanovo naravnost dovršeno. Glavne vloge so se igrale v istini tako živo in izrazovito, da bi tudi najstrožji kritik težko dobil kak pogršek. Blaž Mozol je dosegel pač višek tvoje umetnosti. Nande in Polonica sta nam jako ugajala, ker sta bila v vsem Igranju živahnejša in naravnejša kakor prvokrat, vživela sta se pač v svoji vlogi. — Prizor na Kolovcu je bil takrat lep, gospa Polakova je bila tako v maski kakor tudi v igri prav dobra, tudi ostali igralci so nam v obče ugajali, le Štefanu svetujemo, da v bodoče v enakih vlogah govori v malo nižjem tonu; Rajtguzem se je dobro držal, Bojc je bil prav dobro raspoložen in pel je kakor le on zna. Vobče rečemo, je bila igra izvedena dovršeno. Vsa čast in hvala režiserju, ki se je pošteno potrudil. Obisk te predstave je bil naravnost nepričakovano mnogobrojen, obširna dvorana R. Kunstlja je bila natlačeno polna, dovolj prepričevalen dokaz, da ljudstvo želi takih iger. Za to je naša iskrena želja in prošnja do samih marljivih diletantov. Še večkrat vprizorite take igre! Vaš trud bo redil dober

sad. Kakor se čuje, se vprizori v kratkem zopet narodna igra in ako smo prav slišali, se pripravlja igro »Deseti brat«.

Krožek »Trta« priredi nedelje, dne 8. t. m. točno ob 7. uri zvečer v prostorih R. Kunstlja plesni in zabavni večer. Vstopnina 60 v za osebo. Čisti dobiček je namenjen za obrambeni sklad družbe sv. Cirila Metoda. Kdor hoče preživeti nekaj lepih uric, potruji se na ta večer v Radovljico! Dobro došel!

Sneg smo dobili na novega leta dan. Vsako noč nam ga nameče nekaj, menda ga je sram, ker se podnevu ne upa na zemljo. Sedaj ga imamo 30 cm. Vozniki so prav zadovoljni, ker lahko vozijo les z Jelovce.

Prememba posesti. Obe nekdanji Hudovernikovi hiši št. 7 in 11 v Radovljici je kupil gosp. Leop. Fursager, trgovec v Radovljici, za kupno ceno 87.000 kron

Vir: Gorenjec, 7. 1. 1911

(Osebne vesti.) ... V službovanje k vrhovnemu sodišču je poklican sodnik dr. J. Polec iz Radovljice.

Vir: Slovenski pravnik, 15. 1. 1911

(Osobne vesti.) Imenovan je okrajni sodnik in sodni predstojnik Fr. Regall v v Radovljici za deželnosodna svetnika na svojem dosedanem mestu ...

Vir: Slovenski pravnik, 15. 5. 1911

1912

Imenik častitih p. n. novih udov družbe sv. Mohorja leta 1911 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Novak Jan., **dekan, č. kanonik.** - Ambrož Ivan, **c. in kr. mornarski župnik v p.;** Župnijska knjižnica, Hamerlic Maks, Fürsager Leopold, Pristov Frančiška - Novi udje: Valant Jan., Cengle Uršula, Jure Ana, Mrak Marija, Teran Ana, Bertoncelj Juri, Dagarin Helena, Resman Frančiška, Vozel Helena. (P. Radoljica 130).

Vir: Mohorjev koledar, 1912

Smrt Rudolf Kunstelj. Smrtna kosa. V Radovljici je včeraj 19. t. m. preminul gospod Rudolf Kunstelj, pos. in gostilničar v 47. letu svoje starosti. Pogreb ranjkega se bode vršil danes v nedeljo dne 21. t. m. ob 4. uri popoldne. Pokojnik je bil poštenjak kakor jih je malo, kremenit značaj, odločen pristaš Narodno napredne stranke, ter je sodeloval pri vseh narodnih društvih in korporacijah. Bil je občinski odbornik, odbornik posojilnice v Radovljici in že dalje časa starosta Radovljiškega Sokola. Bodi mu lahka domača zemljica, katero je tako iskreno ljubil!

Vir: Dan - neodvisen političen dnevnik, 21. 1. 1912

Iz ljudskošolske službe: C. kr. okr. šolski svet v Radovljici je mesto učiteljice Frančiške Pogačnik, ki je radi boleznimi na dopustu, imenoval učiteljico Gabrijelo Treo za suplentinjo na ljudski šoli v Ribnjem; suplentinjo na ljudski šoli v Jesenicah Ano Čop je imenoval za provizorično učiteljico istotam.

Vir: Dan - neodvisen političen dnevnik, 21. 1. 1912

25. redna glavna skupščina društva »Pravnik«. ... Glede nadaljne društvene naloge, namreč izdajanja zakonov v slovenskem jeziku, nimamo zabeležiti tistega uspeha, ki

smo ga ravno za preteklo leto pričakovali. Nadejali smo se, da že izide VIII. zvezek priročne zbirke z občnim državlj. zakonikom, toda to ni bilo možno. Sredi februarja lani je potekel šestmesečni dopust, ki ga je bilo visoko justično ministrstvo dovolilo gospodu sod. svetniku Regallyju v Radovljici za prireditev zakonika. Gosp. svetnik je ta dopust posvetil popolnoma temu delu, toda po preteku je ostalo še mnogo neurejenega dela. Zato mu je po posredovanju našega društvenega predsednika in drugih dovolilo visoko justično ministrstvo še štiri mesece dopusta, namreč do srede junija. Toda tega dopusta je g. sodni svetnik mogel v ta namen izrabiti le tri mesece, ker je bil potem poklican v nujno uradno službo. Glavno delo je dovršil, a za novele k obč. drž. zakoniku, potem za končni popregled in ureditev vsega zvezka pa ni imel potrebnega časa. Gosp. Regally sicer uporablja vse svoje proste ure v ta namen; ker pa je tega spričo njegove službe jako malo in ker je imel poleg tega tudi težave s svojimi očmi, zato ves zvezek še ni dozorel za tisk. Pričakovati pa je, da se to zgodi tekom tega leta. Znabiti bi se bila dala stvar bolj pospešiti, ako bi gospod urednik ne bil tako skrajno previden glede doslednosti v izrazih in tudi izbirčen glede jezika. To je vsekakor hvale vredno tem bolj, ker g. sodni svetnik obenem vrši nekako revizijo naše pravne terminologije sploh in tako sočasno zbira gradivo za izdajo novega terminološkega slovarja. Zato kaže potrpeti še nekaj mesecev, dasi se slovenski obč. drž. zakonik pogreša od dne do dne.

Vir: Slovenski pravnik, 15. 2. 1912

(Osebne vesti.) Premeščeni ... sodnik Ivan Šinkovic iz Radovljice v Ljubljano.

Vir: Slovenski pravnik, 15. 6. 1912

(Osebne vesti.) Premeščeni ... (Osebne vesti.) Premeščeni ... sodnik Anton Kajfež iz Velikih Lašč v Radovljico ...

Vir: Slovenski pravnik, 15. 8. 1912

(Osebne vesti.) Imenovani so: ... za svetniškega tajnika vrhovnega sodišča: sodnik dr. Ivan Polec v Radovljici ...

Vir: Slovenski pravnik, 15. 11. 1912

(Umrli) je dne 8. t. m. nenadne smrti v Ljubljani dr. Janko Vilfan, odvetnik, deželni poslanec in bivši dolgoletni župan radovljiški. Kolegi pravniki obdrže izvrstnega jurista, značajnega in delavnega narodnega boritelja v najboljšem spominu.

Vir: Slovenski pravnik, 15. 12. 1912

1913

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1912 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Novak Jan., **dekan, č. kan.**; Drolc Mart., **mestni kaplan**; Ambrož Iv., **c. in kr. morn. župn. v p.**; Župnijska knjižnica, Hamerlic Maks, Fursager Leop., Pristov Franc.; Župnek Franc, **c. kr. okrajni glavar**; Regally Fr., **c. kr. okr. sod. predst.**; Roblek Aleksander, **lekarnar, župan**; dr. Vilfan J., **odvetnik**, dr. Voves Jan., okr. zdr.; Ušeničnik Jos., **c. in kr. nadpor.**; Hut Al., **c. kr. fin. kom. v p.**; Pavlošič Fr., **c. kr. nadpoštar**; Primožič Leop., **c. kr. sod. ofic.**; Slapšak Julij, **nadučitelj**; Gerčar And., **šol. ravnatelj v p.**; Kušar Ivan, **c. kr. davč. as.**; Koman Ivan, **c. kr. ev. ur.**; Ažman Franc, **c. kr. gozd. v p.**, Golmejer Fr., **učit. v p.**; Rojec Fr., Debec Fr., Zobec Iv., Izobraževalno društvo, Šolska knjižnica, Jetniška knjižnica, Društvo Triglav, Bulovec Ivan, Homan

Oto, Hrašovec M., Vengar Al., Auguštin Jan., Dežman Jan., Dežman Valentin, Dolžan Anton, Dolžan Franc, Fajdiga Iv., Fister Ant., Fister Jan., Golmajer Jož., Grilc Fr., Grilc Val., Hrovat Jak., Janc Florijan, Kalan Matija, Kristan Jan., Mali Al., Mencinger Mih., Mulej Val., Mrak Franc, Murovec Ant., Olifčič Fr., Pavlin Jož., Pogačar Jan., Prestrl Fr., Pristavec Jan., Pristov Jakob, Rogač Jož., Valant Jan., Valjavec Jož., Varl Leop., Vogelnic Al., Vurnik Fr., Zalokar Mih., Zupan Mart., Zupanc Franc, Zupanc Franc, Tepina Jož., Meršolj Val., Mrak Jož., Bogataj Franč., Cengle Urš., Dornič Pavla, Dobravec Katar., Erman Frane, Erman Marij., Mulej Mar., Oblak Mar., Grilc Neža, Hrovat Helena, Hudovernik Ivana, Jurc Ana, Kosmač Luc., Kleindienst Franč., Kunstelj Iv., Kunčič Marj., Mrak Mar., Pogačnik Agata, Pogačnik Mar., Pretnar Marij., Resman Mar., Resman Kat., Sartori Fr., Šlibar Mar., Urbas Urš., Zupan Mar., Žerovec Marija, Ažman Franc, Boravs Jan., Bertoncely Juri, Kavčič Pav., Kolničar Janez, Kubovski Ant., Perko Ant., Pogačar Jak., Prešern Fr., Pristov Fr., Valant Tom., Dežman Franč., Grimšičar Neža, Okorn Marija., Pretnar Minka, Vozel Helena, Tomec Mar., Tomše Frančiška, Zobec Ivana, Legat Ter.; Bratuša Karol, [c. kr. sod. ofic.](#) (P. Radoljica 120).

Vir: Mohorjev koledar, 1913

Posnemanja vredno novoletno darilo. Velecenjena gosp. Minka Hrašovec, posestnica in lastnica trgovine Friderik Homann v Radovljici, katera je kot dobrotnica ubogih občeznana, je podarila mesto običajnih reklamnih koledarjev tukajšnjim ubogim svoto K 50. Za ta blagi dar se zgoraj imenovani darovalki v imenu deležnih ubožcev kar najtopleje zahvaljuje Mestno županstvo v Radovljici.

Vir: Gorenjec, 3. 1. 1913

V Radovljici se bo napravila nova železniška postaja. Država bo dala zanjo 150.000 K in mestna občina 50.000 K.

V Radovljici se bo naselil kot odvetnik svetnik Fran Kobler iz Ljubljane.

Vir: Gorenjec, 17. 1. 1913

Iz Radovljice. (Dvojna kultura.) Ko so leta 1908. pri deželnozborski volitvi v Radovljici liberalci zmagali z dr. Vilfanom in je tedanji radovljiški okrajni glavar Detela propadel, tedaj so liberalci vse storili, da pokažejo svoje veselje nad zmago in zaničevanje klerikalcem. Napravili so zvečer bakljado, slavnostni izprevod po mestu s petjem in godbo in par liberalnih meščanov je zasramovaje na ramah nosilo cele povezke detelje. Pred glavarstvom je bila demonstracija. Gorje klerikalcu, ki bi si bil upal pokazati se na ulico, vsakega bi posuli v deteljo in pohodili. Cel večer in pozno v noč je trajal ta liberalni špektakel! Ko pa so sedaj „klerikalci“ zmagali, kako olikano in dostojno se se obnašali! Nobenega vpitja in vrišča, nobene demonstracije. Po končani zmagi se je večina mirno razšla domov, drugi pa so šli v gostilne in tam pričakovali poročil z drugih volišč. — To je dvojna kultura v Radovljici — liberalna in klerikalna ...

Vir: Gorenjec, 7. 3. 1913

Osebnosti. Odvetnik Fran Kobler se je preselil iz Ljubljane v Radovljico.

Vir: Slovenski pravnik, 15. 6. 1913

Razpis.

Mestno županstvo v Radovljici odda

zgradbo nove kanalizacije

v severnem delu mesta v dolgosti 439 m in 90 cm globočine položeno cementne cevi s 40 cm svetlobe, 24 stranskih kanalov s požiralnimi jamami in močno železno mrežo. - 880 m obcestnega jarka 40 cm širokega 12 cm močnega, tlakovan s savskim okroglim kamnom ter z cementom zalit. - Poglabljanje stare kanalizacije v dolgosti 127 m, polaganje cementnih cevi 40 cm svetlobe, 17 stranskih kanalov z nabiralniki, 13 kanalskih mrež in 250 m obcestnega jarka v širjavi in moči, kakor v zgoraj omenjenem kanalu. Reflektantje naj se oglase do 20tega t. m. pri mestnem županstvu v Radovljici, kjer je razgrnjen tozadevni načrt in pogoji.

Mestno županstvo v Radovljici

dne 30. junija 1913.

Vir: Gorenjec, 11. 7. 1913

(Odvetniška zbornica kranjska) je imela dne 18. pr. m. svoj redni letni občni zbor. Predsednik dr. Ma j a r o n se je v svojem nagovoru spominjal s častnimi besedami smrti dr. J. Vilfana, odvetnika v Radovljici.

Vir: Slovenski pravnik, 15. 7. 1913

(Novi člani oz. naročniki.) ... dr. Igo Janc, odvetnik v Radovljici ...

Vir: Slovenski pravnik, 15. 10. 1913

(Osebne vesti.) Premeščeni: ... sodnik Anton Kajfež iz Radovljice v Ljubljano ... dr. Vladimir Golia iz Mokronoga v Radovljico ...

Vir: Slovenski pravnik, 15. 12. 1913

1914

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1913 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Novak Jan., **dekan, č. kan.;** Drolc Mart., **mest. kaplan;** Ambrož Iv., **c. in kr. morn. župn. v p.;** Župnijska knjižnica, Hamerlic Maks, Fursager Leop., Pristov Franc.; Župnek Franc, **c. kr. okrajni glavar;** Regally Fr., **c. kr. okr. sod. predst.;** Kajfež Ant., **c. kr. sod.;** Roblek Aleksander, **lekarnar, župan;** dr. Vovek Jan., **okr. zdravnik;** Hut Al., **c. kr. fin. kom. v p.;** Pavlošič Franc, **c. kr. nadpoštar;** Primožič Leop., **c. kr. sod. ofic.;** Slapšak Julij, **nadučitelj;** Gerčar And., **šol. ravnatelj v p.;** Novak Lov., **c. kr. d. as.;** Koman Ivan, **c. kr. evid. ur.;** Ažman Franc, **c. kr. gozd. v p.,** Golmajer Fr., **učit. v p.;** Roječ Fr., Debec Fr., Zobec Iv., Izobraževalno društvo, Šolska knjižnica, Jetniška knjižnica; Darnič Ant., **orgij, mojst.;** Bulovec Ivan, Homan Oto, Hrašovec M., **trgovci;** Auguštin Jan., Brejc Matevž, Dežman Valentin, Dolžan Anton, Dolžan Franc, Fajdiga Iv., Fister Ant., Fister Jan., Golmajer Jož., Grilc Fr., Grilc Val., Hrovat Jak., Janc Fl., Kalan Matija, Mali Al., Markelj Šim., Mencinger Mih., Mulej Val., Mrak Franc, Murovec Anton, Olifčič Fr., Pavlin Jož., Pogačnik Ant., Prestrl Fr., Pristavec Jan., Pristov Jakob, Rogač Jož., Toman Mart., Treljc Bl., Valant Jan., Valjavec Jož., Varl Leop., Vogelnic Jož., Vurnik Fr., Zalokar Mih., Zupan Mart., Zupanc Franc, Zupanc Franc, Tepina Jož., Meršolj Val., Mrak Jožef, **gospodarji;** Vilfan Gabriela, Bogataj Franc., Cengle Urš., Darnič Ivana, Darnič Pavla, Dobravec Katar., Erman Franc., Erman Marij., Mulej Mar., Grilc Neža, Hrovat Hel., Hribovšek Ter., Hudovernik Ivana, Jurc Ana, Kosmač Lucija, Kleindienst Frančiška, Kunstelj Iv., Kunčič Marj., Mrak Mar., Pogačnik Agata, Pogačnik Marija, Poznik Iv., Pretnar Marij., Resman Mar., Resman Katar., Sartori Fr., šlibai Mar., Urbas Urš., Vogelnic Iv., Vošnig Cecil., Žerovec Marija,

gospodinje; Ažman Franc, Beravs Jan., Bertoncelj Juri, Kolničar Janez, Kuhovski Ant., Pavlin Alojzij, Perko Ant., Pogačar Jak., Prešern Fr., Pristov Fr., Valant Tom., Vovk Jan., mladeniči; Dežman Franc., Grimšičar Neža, Okorn Marija., Pretnar Minka, Preželj Luc., Vozelj Helena, Tomše Franč., Zobec Ivana, Legat Ter., dekleta. (P. Radoljica 124).

Vir: Mohorjev koledar, 1914

Obrtna razstava v Radovljici. Meseca avgusta t. l. se priredi obrtna razstava v Radovljici. Razstavni odbor je že poslal pretekli mesec oglasnice vsem obrtnikom radovljiškega okraja.

Razstava obeta biti nekaj posebnega; kajti oglasilo se je že lepo število obrtnikov k razstavi.

Poleg obrtnikov pa kažejo tudi naša županstva mnogo zanimanja. Dokaz temu je, da sta se takoj, ko je lokalni odbor, kateremu načeluje radovljiški župan g. A. Roblek, poslal na vse občine prošnje za podporo, odzvali takoj 2 županstvi, in sicer Bela Peč z zneskom 50 kron, mestno županstvo v Radovljici pa z zneskom 200 K. Upamo, da bodo tudi druga županstva sledila tema dvema in tako pripomogla, do lepega uspeha razstave.

Razstava bode v tukajšnjem šolskem poslopju. Obrtniki radovljiškega okraja dobijo razstavni prostor brezplačno, drugi pa proti primerni odškodnini. Razstavni odbor v Radovljici poživlja tem potom vse obrtnike radovljiškega okraja, ki se še niso priglasili, da to čimpreje store. Ako kdo izmed obrtnikov pomotoma ni prejel oglaševalnih pol, naj se javi pisмено na razstavni odbor v Radovljici.

Vir: Gorenjec, 27. 3. 1914

Slavnostna otvoritev „Prve gorenjske obrtne razstave v Radovljici“ pod pokroviteljstvom Njega ekscelence gospoda deželnega predsednika barona Schwarza pl. Karsten, se vrši v nedeljo 26. julija 1914. ob 11. uri dopoldne v šolskem poslopju v Radovljici. Razstava ostane otvorna do 30. avgusta in sicer vsaki dan od ½ 9. ure do 12. ure, popoldne pa od ½ 2. ure do 5. ure. Ob nedeljah pa od 8. ure do 12. ure, popoldne pa od ½ 2. ure do 6. ure. Vstopnina 30 vinarjev.

Vir: Gorenjec, 24. 7. 1914

(Osebne vesti.) Imenovani so: dež. sodni svetnik in sodni predstojnik Fran Regally v Radovljici za dež. sod. svetnika v Ljubljani, okrajni sodnik Hugo Luschin v Radovljici za okrajnega sodnika in sodnega predstojnika v Radovljici ...

Vir: Slovenski pravnik, 15. 6. 1914

Člani društva »Pravnika« vseh 25 let (1889-1914): ... Smodej Josip, notarski kandidat v Radovljici, sedaj c. kr. notar v Vel. Laščah, Plantan Ivan, c. kr. notar v Radovljici, sedaj v Ljubljani ...

Vir: Slovenski pravnik, 15. 12. 1914

1915

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1914 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Novak Jan., dekan, č. kan.; Drolc Mart., mestni kaplan; Ambrož Iv., c. in kr. morn. župnik v p.; Župnijska knjižnica, Hamerlic Maks, Fursager Leop., Pristov Franc.; Župnek Franc, c. kr. okrajni glavar; Regally Fran, c. kr. okr. sod. predst.; dr.

Golia Vlad., c. kr. sod.; dr. Ženko Fran, c. kr. avsk.; Roblek Aleksander, lekarnar, župan; dr. Voves Jan., okrajni zdravnik; Rihar Jos., živinozdravnik; Primožič Leop., c. kr. sod. ofic.; Slapšak Julij, nadučitelj; Gerčar And., š. ravn. v p.; Hut Mihaela, c. kr. fin. kom. vdova; Novak Lov., c. kr. d. as.; Koman Ivan, c. kr. evid. ur.; Ažman Franc, c. kr. gozd. v pok.; Golmajer Fr., učitelj v p.; Rojec Fr., Debevc Fr., Zobec Iv., Izobraževalno društvo, Šolska knjižnica, Jetniška knjižnica; Darnič Ant., orgij. mojster, Loboda Nik., organ.; Bulovec Ivan, Homan Oton, Hrašovec M., trgovci; Avguštin Jan., Brejc Matevž, Dežman Valentin, Dolžan Anton, Fister Ant., Fister Jan., Golmajer Jan., Golmajer Jožef, Grilc Fr., Grilc Val., Hrovat Franc, Jane Flor., Kalan Matija, Mali Al., Markelj Šim., Mencinger Miha, Mulej Val., Mrak Franc, Murovec Anton, Olifčič Fr., Pavlin Jož., Pogačar Jan., Prestrl Fr., Pristov Jakob, Rogač Jož., Toman Mart., Treljo Blaž, Valant Jan., Valjavec Jož., Varl Leop., Vogeljik Jak., Vogeljik Jož., Vurnik Fran, Zalokar Mih., Zupan Mart., Zupanc Franc, Zupanc Franc, Tepina Jož., Meršolj Val., Bogataj Franc., Cengle Urš., Darnič Ivana, Darnič Pavla, Dobravec Katar., Erman Franciška, Erman Marij., Mulej Mar., Grilc Neža, Hribovšek Terez., Jure Ana, Kunstelj Ivana, Kunčič Marj., Mrak Marija, Pogačnik Agata, Pogačnik Marija, Resman Mar., Resman Katarina, Rozman Ivana, Sartori Franciška, Šlibar Marija, Teran Ana, Urbas Urš., Vogeljik Ivana, Vošnik Cecil., Žerovc Marija, Ažman Fran, Beravs Jan., Bertoncelj Juri, Kolničar Janez, Kuhovski Ant., Pavlin Alojzij, Perko Ant., Prešern Fr., Pristov Fr., Valant Fran, Valant Tom., Vovk Jan., Dežman Franc., Grimšičar Neža, Okorn Marija., Preželj Luc., Vozelj Helena, Tomše Franciška, Legat Ter., Kleindienst Franc., Pogačar Jak. (Pošta Radoljica 119).

Vir: Mohorjev koledar, 1915

Umrl dr. Franc Munda. Dne 20. decembra pr. l. je v Ljubljani umrl dr. Franc Munda v skromnem zatišju, v katerem je živel, odkar je bil l. 1905 z bok visoke starosti vzel slovo od odvetništva. K pogrebu so se zbrali njegovi ožji znanci in prijatelji iz pravniškega stanu, obenem pa je zaslovelo njegovo ime vsled oporoke, s katero je postavil trajen spomenik svojemu dobremu in dobrotljivemu značaju, namenivši lepo svoje premoženje v Ljubljani za podporo dijakov.

Pokojnik je bil rojen dne 4. junija 1831 v Sagojčih, v župniji Sv. Marjete pod Ptujem, sin kmetskih staršev. Ljudsko šolo je obiskoval doma, gimnazijo pa v Mariboru. Bil je zavisen od podpore dobrih ljudi, dokler si ni nekoliko sam pomagal z inštrukcijami. Sam povdarja uvodom svoje oporoke, da je iz svoje skušnje spoznal žalostne razmere neimovitih dijakov. Pravoslovje je študiral v Gradcu, kjer je promoviral l. 1858. Posvetivši se odvetništvu, je bil kandidat nekaj časa na Štajerskem, največji del prakse pa je dovršil v Ljubljani v odv. Pisarni drja. O. Pongraza. Z razpisom pravosodnega ministrstva od 13. septembra 1865 st. 8.091 je bil (zadnji na Kranjskem) »imenovan« za odvetnika v Radovljici. Koncem l. 1870 pa se je preselil v Ljubljano, kjer je imel pisarno do srede . 1905, ko se je poslovil od odvetništva. Bil je torej odvetnik skoraj 40 let, tih pa izvrsten delavec. Imel je ves čas dobro, deloma odlično klientelo, zlasti iz veleposestniških krogov, ker je bil posebno v nekaterih zemljiško-pravnih vprašanih priznan strokovnjak. Dolgo dobo je bil tudi pravni konzulent in zastopnik mestne občine, večkrat v težavnih vprašanih.

...

Vir: Slovenski pravnik, 15. 1. 1915

Na bojišču je padel Ivan Zamperle, bivši poštar v Radovljici.

Domoljub, 6. 5. 1915

Umrl je po daljši bolezni v Predlogu pri Radovljici gospod Tomaž Sušteršič, oskrbnik. Cenjeni rodbini naše srčno sožalje.

Vir: Sava, 27. 6. 1915

1916

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1915 / Dekanija Radoljica / Radoljica. Novak Jan., **dekan, č.kan.**; Fatur Jakob, **m. kaplan**; Ambrož Iv., **c. in kr. morn. župnik v p.**; Župnijska knjižnica, Hamerlic Maks, Fürsager Leopold, Pristav Franč.; dr. Ženko Fran, **c. kr. sod.**; Roblek Aleksander, **lekarnar, župan**; dr. Voves Jan., **okr. zdravnik**; Rihar Josip, **c. kr. živinozdravnik**; Hrovatin Henrik, **c. kr. nadgeom.**; Primožič Leopold, **c. kr. sod. nadofic.**; Gerlevec Fr., **c. kr. gozdar**; Slapšak Julij, **nadučitelj**; Gerčar And., **šolski ravnatelj v p.**; Hut Mihaela, **c. kr. fin. kom. vdova**; Novak Lov., **c. kr. d. as.**; Koman Ivan, **c. kr. evid. ur.**; Ažman Franc, **c. kr. gozd. v p.**; Golmajer Fr., **učit. v p.**; Rojec Fr., Debec Fr., Izobraževalno društvo, Šolska knjižnica, Jetniška knjižnica, Dernič Anton, **orglarski mojster**; Potočnik Pet., **organ.**; Bulovec Ivan, Homan Oton, Hrašovec M., **trgovci**; Avguštin Janez, Dežman Valentin st., Dežman Valentin ml., Dolžan Anton, Dolžan Franc, Fister Anton, Golmajer Jan., Golmajer Jožef, Grilc Fr., Grilc Val., Hrovat Franc, Hrovat Jos., Janc Florijan, Kalan Matija, Kunstelj Prim., Mulej Fr., Mulej Val., Mrak Franc, Pavlin Jožef, Peternelj Andrej, Prestrl Fr., Pristov Jakob, Rogač Jožef, Toman Martin, Valant Janez, Varl Leop., Vogelnek Janez, Vogelnek Jak., Vurnik Franc, Zalokar Mih., Zupan Mart., Zupanc Franc, Zupanc Franc, Tepina Jož., Meršolj Val., Bogataj Franč., Cengle Uršula, Črne Ana, Dernič Pavla, Dežman Ana, Dobravec Katarina, Erman Marij., Grilc Neža, Hribovšek Terezija, Hrovat Mar., Kalan Franč., Kosmač Luc., Kulovic Rez., Kunstelj Ivana, Kunčič Marj., Mencinger Ter., Oblak Mar., Olifčič Mar., Pogačnik Ag., Pogačnik Mar., Pretnar Mar., Resman Mar., Resman Katar., Sartori Frančiška, Šlibar Marija, Urbas Urš., Vogelnek Ivana, Vošnik Cecilija, Žerovc Marija, Ažman Fran, Beravs Jan., Bertoncelj Juri, Čebulj Dominik, Janc Fr., Kristan Jan., Kuhovski Ant., Pavlin Alojzij, Pristov Fr., Valant Franc, Vovk Ivan, Dežman Franč., Grimšičar Neža, Legat Ter., Okorn Marija., Preželj Luc., Rozman Luc., Vozelj Hel., Tomše Frančiška, Zupan Ivana, Zobec Ivan, Vogelnek Jož., Mrak Marija, Pogačar Jak., Perc Mar. (Pošta Radoljica 120).

Vir: Mohorjev koledar - Celovec, 1916

50 letni mašniški jubilej. Zlato mašo je opravil dne 31. julija v cerkvi presvetega Srca Jezusovega v Ljubljani častni kanonik in dekan radovljiški g. Janez Novak. Bog ohrani vrlega novomašnika še mnoga leta!

Vir: Domoljub, 3. 8. 1916

Za častnega meščana radovljiškega je bil imenovan č. g. J. Novak, dekan in častni kanonik v Radovljici, o priliki zlate maše.

Vir: Domoljub, 10. 8. 1916

Odlikovanje po smrti. Kakor nam potrjim srcem sporoča mati Marija Mandeljč, posestnica v Radovljici, je bil njen sin korporal Josip Mandeljč odlikovani s hrabrostno svetinjo II. razreda. Služil je pri c. in kr. pp. št. 17 ter bil dodeljen strojno-puškinem oddelku. Padel je kot junak v bitki na Rombonu pri Bovcu dne 16. septembra 1916. Težko prizadeta mati ga tem bolj objokuje, ker je to že drugi sin, ki je žrtvoval svoje

mlado nadebudno življenje za dom in cesarja, dočim je njen tretji sin v ruskem ujetništvu. Priporoča se rajni mladenič v pobožen spomin pri molitvi.

Vir: Domoljub, 23. 11. 1916

1917

Novak Janez, [dekan, čast. kan.](#) Ambrož Iv., [c. in kr. morn. župnik v p.](#); [Župnijska knjižnica](#), Hamerlic Maks, Fursager Leopold, Pristov Frančiška. (Pošta Radoljica 119).

Mohorjev koledar - Celovec, 1917

(Odlikovanja) Z vojnim križem za civilne zasluge družega razreda: ... Hugo Luschin v Radovljici ... Umrli so: notar Alfred Rudesch v Radovljici ...

Vir: Slovenski pravnik, 15. 4. 1917

Izjave naših občin, ki se pridružujejo deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja, ter oklicu vseh zastopnikov političnih strank — se množe. Zadnji čas so se oglasile občine: Sodražica, Radoljica, Lancovo, Predtrg, Mošnje, Leše, Lesce, Breznica, Ovsišje-Podnart, Rateče, Boh. Bistrica, Koroška Bela, vse občine vipavskega sodnega okraja, občina Predosel.

Vir: Domoljub, 8. 11. 1917

Radoljica. Tukajšnja »Kmečka hranilnica in posojilnica« sprejema prijave na 7. vojno posojilo. Doslej so med drugimi podpisali: Ažman Marjeta 2000 kron; Mikelj Matija 2000 kron; Samostan Brezje 1000 kron; Dežman Valentin 6000 kron; župnija Radoljica od zvonov 10.000 kron; župnija Mošnje od zvonov 10.000 kron; Dežman Marija 1000 kron, Mulej Valentin 1000 kron; Dežman Janez 5000 kron; zavod za svoj račun 10.000 kron. Za vsakih 1000 kron velja 40 letna obligacija 915,40 kron, 9letna pa 940 kron. Zavod se priporoča za nadaljne priglasel. Uradne ure so vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne.

Vir: Domoljub, 13. 12. 1917

(Osebne vesti) ... Premeščeni so: ... Alojzij Pegan iz Idrije v Radovljico ...

Vir: Slovenski pravnik, 15. 12. 1917

1918

Novak Janez, [dekan, čast. kan.](#); Fatur Jakob, [mestni kaplan](#); Ambrož Iv., [c. in kr. morn. župnik v p.](#); [Župnijska knjižnica](#), Hamerlic Maks, Fursager Leop., Pristov Franč.. (Pošta Radoljica 118).

Mohorjev koledar - Celovec, 1918

Radoljica. Dne 15. in 16. junija je bilo naše mesto in okolica slavnostno oblečena. Dekleta so tekmovala, katera bo lepša okrasila slavoloke in cerkev za sprejem svojega nadvse ljubljenega nad pastirja knezoškofa dr. Jegliča. Presvetli je bil res slavnostno sprejet po polnoštevilno zbranem uradništvu z blagorodnim g. c. kr, okrajnim glavarjem na čelu, po vseh treh občinskih zastopih v župniji in drugih korporacijah. Krasno podoknico mu io zapel odličen moški zbor pod vodstvom vrlega

g. sodnika Zemljiča. Vse tri občine, mesto Radovljica, Predtrg in Lancovo so ga ob tej priliki izvolile za svojega častnega občana; občinski odbor radovljiški mu je obenem poklonil še 500 K za zavode v Št. Vidu. Med najprisrčnejšimi ovacijami se je Presvetli poslovil iz našega mesta, ki ga iskreno ljubi, pač najbolj zato, ker nam s križem v roki kaže pot v svobodno Jugoslavijo.

Vir: Domoljub, 27. 6. 1918

Radovljica. Tukajšnje izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 21. julija, ob 6. uri zvečer v društvenem domu gledališko predstavo z nagovorom in petjem. Prijatelji poučne zabave se uljudno vabite k udeležbi.

Vir: Domoljub, 18. 7. 1918

Umrla je v Radovljici g. Malka Justin, roj. Bulovec, sožalje cenjeni rodbini.

Vir: Domoljub, 7. 11. 1918

1919

Radovljica. Dne 23. marca je bil v tukajšnjem Ljudskem Domu ožji sestanek kmetovalcev iz okoliških občin. Poročal je v imenu Slov, Ljudske Stranke dr. Kulovec iz Ljubljane o potrebi organizacije kmetov v Kmetijskih Zvezah, ki se bodo osnovale po celi Jugoslaviji, Vse se združuje, delavec, obrtnik, uradnik, tudi kmet ne sme sam korakati, ako hoče kaj doseči, ampak le združen v močnih kmetijskih zvezah bo lahko uspešno stavil svoje zahteve pri državni upravi. Kmet ne zameta drugih stanov, vsi so potrebni, en stan je navezan pa drugega, toda za svoj kmetijski stan zahteva največ državne obrambe, ker je kmet steber države, ki vse vzdržuje. Iz tega stališča zameta socijalne demokrate, ki oznanjujejo stanovski boj in ki imajo v svojem načrtu podržaviti vso zasebno posest in iz samostojnih kmetov napraviti državne najemnike. Naš kmet je pa tudi kristjan, zalo hoče po svojih poslancih v državni politiki braniti krščanski zakon in krščansko šolo ter svobodo verskega prepričanja. Na sestanku se je razvnel živahen razgovor o potrebi ustanovitve gospodarske zadruga, ki bo prevzela nakup in prodajo kmetijskih pridelkov. Sprejete so bile resolucije za vpeljavo živinskih sejmov, za zamenjavo sedanjih žigosanih bankovcev z novim začasnim državnim denarjem ter proti morebitni nameri vpeljati »poletni čas«. Sad zadevnega shoda je bila ustanovitev Kmetijske Zveze za vse občine radovljiškega sodnega okraja razen Bohinja, ki je enako Zvezo že osnoval. Novi člani k Kmetijski Zvezi naj se priglašajo pri načelnikih krajevnih odborov Slov. Ljudske Stranke.

Vir: Domoljub, 3. 4. 1919

Shod Kmetijske Zveze v Radovljici je preteklo nedeljo prav dobro uspel. Prvi govornik, državni poslanec Ivan Brodar iz Kranja, je v poljudni besedi poročal o razmerah kmetov - tovarišev v bratski Hrvaški in Srbiji po vtisih, ki jih je dobil ob svojem bivanju kot odposlanec v kraljevem Belgradu; poročal je dalje o delu v parlamentu, zlasti o agrarni reformi in valuti; naposled je govoril o nujni potrebi, da se kmetje organizirajo v svojih Kmečkih Zvezah, ki naj pospešujejo za kmeta toli potrebno združništvo. Končal je svoj govor s pozivom, naj se vse kmečke vrste strnejo pod praporom S. L. S.: »Odločno stojmo v tem taboru! Samo od S. L. S. moremo pričakovati povoljne rešitve naših teženj; zakaj le v tej stranki imamo svoje lastne zastopnike; in le kdor skuša stan, ga zna tudi zastopati.« — Poslanec Brodar govori mirno in poljudno; kar

izreke, drži, kakor da bi pribil; njegova beseda razodeva zlasti veliko skrb in srce za kmeta. Ni čuda tedaj, da so zborovalci - kmetje sledili njegovemu govoru z zgledno pozornostjo ter da je državni poslanec kmet Brodar žel za svoje stvarno poročilo zaslužen zahvalo. Želimo ga še večkrat slišati na naših shodih!

Kot. drugi govornik je nastopil uradnik pri deželni vladi, gospod Avsenik iz Vrbenj. Ta je osvetlil pomen Kmetских zvez s stališča visoke diplomatske politike. Govor, vseskozi dobro premišljen in primeren za čas in kraj, smo s pravim užitek poslušali. Naj razberemo iz njegovega govora nekaj misli: Nova država še ni gotova, sestavlja se počasi, ves aparat gre počasi naprej. Moč vlade je v dobri volji ljudstva; ne z bajonetom, z vplivom zagovarja naša vlada red v državi, na katerega smo ponosni in ki ga neravnost občudujejo inozemci; avstrijska vlada je imela oblast, dokler je segel nos avstrijskega žandarja; naši vladi se noče bajonetov; svojo moč in silo črpa iz zaslombe v ljudstvu in ljubezni do skupne domovine, mlade Jugoslavije. — Pri nas vlada red in svoboda; svoboda v toliki meri, da se že zlorablja. Ta zloraba pa spravlja v nevarnost red. Na Laškem vre; na Ogrskem gori; mi smo v sredi med vrelo vodo in ognjem; tu je le majhen prostorček in nevaren, da se ne vžge! Svita se tu in tam, pod pepelom se kuha: tihe agitacije za boljševizem . . . Pravijo: zaradi prehrane. Ne pomislijo: težko je graditi novo državo, če se pri nas prekucne, pojde dalje in vsa Evropa bo v plamenu. Zato pa spoštujmo narodne vlade! Ne revolucije za 1 kg sladkorja, da si sami ne pogubimo svobode! Naše oblasti pomirjujejo le z dobro besedo; te prekucniti, se pravi, pretrgati vezi ljudstva z vlado; a takrat pade vsak, ne samo oblast. — Pri nas nima nobenega pomena boljševištvu; pri vladi ne sede milijonarji, ampak ljudje z življenjsko izkušnjo in ljubeznijo do ljudstva in skupne domovine; vendar je umestno, da smo oprezni. Na Ruskem so boljševiki zasedli najprej vetja mesta (Petrograd...), na deželo se niso upali, kmetje trezni, so se upirali; a kmetje niso bili organizirani, boljševiki so jih naposled brez težkoč premagali in zagospodarili nad njimi. In če so se še upirali, so jih rdeči vojaki postrelili. Organiziran kmet pa bi zatrl boljševizem in ne prišlo bi na ubogo Rusijo gorje, kakršnega ne pozna zgodovina.

Naše Kmetске Zveze so nekaka protisila, odpor proti vsakemu nerednemu gibanju v naši državi. Delo Kmetских Zvez je, da zabavljače okrca: ne razumejo. Reveži so po celem svetu: Anglež, Francoz ... prav tako čaka, da nastanejo že redne razmere, kakor mi. Vladaj le pravica! Krivica (revolucija) enemu škoduje, drugemu pa nič ne koristi. — Pri socializaciji razločujemo 3 momente: stran vzeti, deliti, začeli delati. Boljševiki na Ruskem so dobre volje odvzemali n. pr. veleposestva, pri delitvi so se že stepili, delati pa še niso pričeli, da jim ne odvzamejo pridelkov pri morebitni zopetni delitvi.

Govorili so še: župnik iz Ovsiš, poštar Svetina z Breznice, Cvenkelj iz Ljubnega in Iskra iz Hlebc. Vsi so navdušeno poudarjali potrebo kmečkih organizacij.

Shod je nato sprejel enoglasno in z živio-klici nastopne resolucije: 1. Protestiramo proti okupaciji jugoslovanskega ozemlja; 2. poživljamo vlado, da razpiše nove volitve; 3. da pride v višji šolski svet en zastopnik kmetov iti en zastopnik krščanskega učiteljstva; 4. zahtevamo izpremembo dohodninskega davka, ureditev valute, da padejo obenem z denarjem tudi cene, da vlada ščiti vrednost vojnega posojila nepremožnih; 5. zahtevamo starostno zavarovanje, podržavljenje dolenjskih toplic, vseh velikih obratov in 6. da se število vojaštva kar najbolje omeji in preide pravica o odločevanju vojne in miru na poslance; 7. vse planine in gozdove, ki preidejo v last državi, naj se v prvi vrsti razdele med potrebne sloje kmetskega stanu.

Vir: Domoljub, 24. 4. 1919

Radovljica. Shod čebelarke podružnice se vrši na belo nedeljo, dne 27. aprila, ob treh popoldne v šoli v Radovljici s predavanjem o čebelarenju na med. Sprejemali se bodo tudi oglasi na čebelarski sladkor. Čebelarji — vsi na shod!

Vir: Domoljub, 24. 4. 1919

Radovljica. Izobraževalno društvu priredi dne 11. maja ob 4. uri popoldne v Ljudskem domu podučno predavanje o alkoholizmu s skioptičnimi slikami. Vstop vsakemu prost. Pridite v obilnem številu!

Vir: Domoljub, 8. 5. 1919

Apih dr. Avgust, nadpor., Begunje, Radovljica (Kranjsko), * 1883.
Avsenek Franc, pešec, Lesce, Radovljica, (Kranjsko), * 1899.
Bešter Lovrenc, pešec, Ovšiše, Radovljica (Kranjsko), * 1896.
Čebašek Franc, četovodja, Radovljica (Kranjsko), * 1897.
Dežman Josip, praporščak, Radovljica (Kranjsko), * 1898.
Dijak Avgust, pešec, Srednja vas, Radovljica (Kr.), * 1887.
Dovžan Mihael, četovodja, Begunje, Radovljica (Kranjsko), * 1896
Eržen Rafael, praporščak, Begunje, Radovljica (Kranjsko), * 1899.
Jalen Josip, četovodja, Kropa, Radovljica (Kranjsko), *1894.
Kapus Lovro, pešec, Kamna gorica, Radovljica (Kranjsko), * 1886.
Klemenc Alojzij, pešec, Mošnje, Radovljica (Kranjsko), *1899.
Lenger Janez, četovodja, Begunje, Radovljica (Kranjsko), * 1892.
Lukan Franc, poddes., Lancovo, Radovljica (Kranjsko), * 1895.
Mlakar Josip, pešec, Otok, Radovljica (Kranjsko), * 1890.
Mencingar Jožef, desetnik, Mošnje, Radovljica, (Kranjsko), * 1891.
Mohorič Franc, desetnik, Kropa, Radovljica (Kranjsko), * 1894.
Noč Ferdinand, pešec, Radovljica (Kranjsko), * 1885.
Ovsenik Ivan, pešec, Begunje, Radovljica (Kranjsko), * 1894.
Potrebuješ Tomaž, četovodja, Podnart, Radovljica (Kranjsko), * 1892.
Pretnar Jožef, pešec, Lesce, Radovljica (Kranjsko), *1882.
Resman Andrej, pešec, Begunje, Radovljica (Kranjsko), *1896.
Rozman Miha, četov., Lancovo, Radovljica (Kranjsko), * 1886.
Sitar Rok, četov., Ovšiše, Radovljica (Kranjsko), * 1893
Tavčar Ivan, poddesetnik, Ljubno, Radovljica (Kranjsko), * 1897.
Vadnjar Franc, desetnik, Sv. Križ, Kranj (Kranjsko), *1897.
Valand Friderik, poddes., Lesce, Radovljica (Kranjsko), * 1895.
Valjavec Anton, pešec, Mošnje, Radovljica (Kranjsko), * 1898.
Zupanc Janez, pešec, Srednja vas, Radovljica (Kr.), * 1888.
Zupančič Franc, pešec, Ljubno, Radovljica (Kranjsko), * 1899.
Žilih Ivan, pešec, Lesce, Radovljica (Kranjsko), * 1894.
Žvan Franc, pešec, Srednja vas. Radovljica (Kranjsko), *1885.

Vir: Imenik vojnikov ljubljanske pehote 17 po prevratu leta 1918 (samoz. 1919)

Op.: Iz takratnega radovljiškega okraja je bilo v sestavu 79 vojakov!

Radovljica. Dne 5. septembra 1920 ob pol 10. uri bomo blagoslovili novo odsekovo zastavo. Popoldne ob 3. uri javna telovadba. Vsi prijatelji naše mladine pridite in pokažite, da ste zavedni prijatelji naših Orlov. Po maši in obredu blagoslovljenja bo javno zborovanje.

Vir: Domoljub, 1. 9. 1920

Učenca išče Friderik Homann v Radovljici, trgovina z mešanim blagom.

Vir: Domoljub, 20. 10. 1920

Volišča in volilni predsedniki - Okrajno glavarstvo Radovljica: Begunje (Leše): dr. F. Kobler, odv., Radovljica; Bled: Al. Pegan, notar, Radovljica; Boh. Bistrica: dr. Triller, odvet., Radovljica; Breznica: A. Rudnik, avsk., Ljubljana; Dovje: M. Zorjan, kanc., Kranjska gora; Gorje: dr. J. Žirovnik, odvet., Ljubljana; Jesenice I: dr. Jos. Oblak, odv., Ljubljana; Jesenice II (Sava): dr. K. Kuhelj, odv., Ljubljana; Kamna gorica (Kropa, Lancovo): V. Pirnat, davk., Radovljica; Koroška Bela: L. Batista, avsk., Radovljica; Kranjska gora: dr. Milko Kranjc, sod., Kranjska gora; Lesce (Predtrg, Radovljica): J. Gregorc, sod. predstoj., Radovljica; Mošnje (Ljubno): dr. Štular, sod., Radovljica; Ovsišče: M. Tominec, avsk., Ljubljana; Rateče: dr. Dobravec, odvet., Radovljica; Ribno: H. Hrovatin, geomet., Radovljica; Srednja vas: Ciril Pezdič, davk., Radovljica.

Jutro, 26. 10. 1920

Klerikalno gospodarstvo. (Dopis iz Radovljice). Smatramo za koristno in potrebno, da sporočimo javnosti, kako zastopa SLS, kot slovenska in ljudska stranka gospodarske interese ljudstva. Klerikalni velmožje pri nas, ki so iz nič kaj postali in danes vladajo našo občino, nimajo niti najmanjšega čuta pravičnosti in gredo v svojem blaznem napuhu celo tako daleč, da je „najprimitivnejši“ izmed njih pridobil častno ime „radovljiški bog“. In na to ime je njegov zet tako ponosen, da mu bo treba nabiti obroč okrog trebuha, da ne bo počil. Kratko: Naši velmožje so ne glede na njihovo pamet veliki gospodje, ker so postali med vojsko milijonarji s tujimi žulji. Ne bomo govorili o tistih, ki so jim morali med vojno za male denarje služiti prav po suženjsko, samo, da so bili oproščeni, o tem vedo povedati Lancovčani in Lipničani več podrobnega; govorili bomo o tem, kar se tiče našega mesta.

Občinske posle je vodil med vojno do preobrata g. F. Janc in je bil zato tudi oproščen. Da pa je oprostitev tem bolj držala, je morala občina podpisati 50.000 kron vojnega posojila. Ker pa ni mela denarja, se je denar najel na posodo pri tukajšnji Mestni hranilnici, kjer obstoja dolg še danes. Nad vse »kunštni« mestni očetje so utemeljevali najetje posojila s tem, da bodo plačali pri Mestni hranilnici le 5 odstotno vojno posojilo, pa bo neslo 5.5 %, tako, da bo občina še zaslužila.

To pa še ni vse. Mi imamo tudi Mestno hranilnico, ki je še v računskem zaključku za leto 1918., ki je izšel sredi leta 1919., delala za se reklamo, da je prvi najvarnejši in največji denarni zavod za nalaganje denarja na Gorenjskem ter da jamči za njo mesto Radovljica z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo. Torej tako sredi leta 1919., ko se je že dobro vedelo, da je vojno posojilo jako dvomljiva postavka med aktivami. Ko pa je letos izšel računski zaključek za leto 1919., ne prinaša več nobenega predgovora in izkazuje samo suhe številke. Računski zaključek za leto 1917. prinaša še izkaz vrednostnih papirjev v vsoti 3,382.826 kron 10 vin.; v tej vsoti pa je zapopadenega vojnega posojila 2,774.172 kron in druge vrednostne papirje pride razmeroma mali znesek 608.654 kron 10 vin. Računski zaključek za leto 1918. pa ne prinaša več takega izkaza in je zanj določena stran

prazna, tako, da ni mogoče dognati, koliko je v zaključku v izkazani svoti pri vrednostnih papirjih, ki znača 3,828.419 kron 60 vin. Zapopadenega vojnega posojila. Brez dvoma pa sevsota 2,774.172 kron, ki je izkazana za leto 1917. ni zmanjšala, ampak vsled podpisa VIII. vojnega posojila še zvečala. Splošno se govori, da je podpisala Mestna hranilnica tri in en četrt milijona vojnega posojila. V računskem zaključku za leto 1919 je izkazan odpis na vrednostnih papirjih 260.558 K 27 v. Ako ves ta odpis velja vojnemu posojilu, ga mora tedaj imeti Mestna hranilnica še tri milijone. Tudi v zaključku za leto 1919 vrednostni papirji niso detajlizirano izkazani kakor bi morali biti.

Iz tega je razvidno, da imamo meščani, ki jamčimo s premoženjem in davčno močjo samo dolžnosti brez pravice vpogleda, ker se nam niti izkaza o tako važni bilančni postavki ne da. Hranilnica izkazuje koncem leta 1919 stalnih vlog 7,772.961 kron 53 vin., vrednostnih papirjev pa 4,598.961 kron 33 vin., torej več kot polovico vlog. Ker so ti papirji izkazani na strani aktiv, jamčijo za vloge, zato je treba, da se jih izkaže in njihovo pravo vrednost dožene. To je zavod dolžan meščanom, ki jamčijo in vlagateljem, ki zavodu zaupajo svoje prihranke. Toliko v administrativnem oziru!

Kar se pa tiče gospodarske strani, se moramo vprašati, ali je bilo res treba, da je Mestna hranilnica podpisala tako ogromno svoto vojnega posojila? Ne! Dasi so oblasti silile, direktno prisiliti niso mogle. V primeri z drugimi zavodi, z enakim statutom je podpisala mnogo preveč. Navedite nam samo en zavod, ki bi bil vtaknil polovico vlog v vojno posojilo! Drugo vprašanje pa je, zakaj je ravnateljstvo dovolilo toliko vojnega posojila. Prvič zato, ker je bil ravnatelj oproščen. Drugič pa, ker so občinski odborniki slovenske ljudske stranke imenovali v ravnateljstvo najstrastnejše Nemce. Glavar Mathias je bil itak kot vladni komisar, namesto umrlega Rudescha se je dalo v ravnateljstvo kot jurista Nemca Friedla, dasi so imeli še drugih slovenskih juristov. Ko so vsled denunciacij pregnali davčnega nadupravitelja Čebulja v Murav, je prevzel njegovo mesto v ravnateljstvu Nemeč Kreinz, kakor da nismo imeli nobenega slovenskega uradnika več pri davkariji ali sodniji. Ti- od občinskega odbora imenovani Nemci so podpirali predloge za vojna posojila in tako držali ravnatelja v oprostivni.

Ravnateljstvo pa še danes prav malo misli na to, da je vojno posojilo jako dvomljiva vrednost in da bo treba, ako država prevzame 50 %, kar pa še ni gotovo, kriti še vedno poldrugi milijon. Vzdržuje še eno uradniško mesto več kot prej, toda ne iz potrebe, ampak, ker je dotični «Uradnik» (z enim razredom meščanske šole!) vodja Orlov. Ravnatelj sam pa ima hranilnico samo za šport in se je popolnoma posvetil svoji lesni trgovini. Pri hranilnici zasluži samo toliko, da ima za cigare, kakor pravi sam. Tako, da faktično delata v zavodu le en uradnik in hišnik.

Ako bi bil zavod privatno podjetje, bi nas prav nič ne brigalo, kako je z njim, a tako, ko pa je prizadeto premoženje in davčna moč mesta, smo morali dati povod na razmišljanje, ker mesto smo meščani in „davčna moč“ mestne občine je tista stiskalnica, ki bo v kritje izgub stiskala nas. Zato pa vse tiste, ki nismo klerikalni, vso odgovornost odklanjamo. Odgovornost nosi ravnateljstvo mestne hranilnice in klerikalni občinski odbor. Te ljudi naj se dene pod sekvester, saj imajo menda milijone, naj plačajo. Vloge so tuj denar, ki jamči zanj tisti, ki z njim gospodari. Ako so znali varovati svoj zasebni zavod pred vojnim posojilom, zakaj so potem naprtili mestu tako odgovornost? Radovedni smo, če se bo tudi sedaj skušal g. župan zviti, kakor enkrat pri neki pravdi z besedami: „O, župan sem že jaz, župan, ampak vem pa nič; vedo pa vse oni ‚vsevedeži!‘“

Ob koncu pa samo še vprašamo merodajno oblast: Ali je tak zavod še pupilarno varen?

Vir: Jutro, 27. 11. 1920

Radovljica. V nedeljo 21. t. m. po deseti maši se je vršil v Radovljici pred »Lectarjem« že dolgo napovedovani shod Samostojne kmet. stranke. Zbobnali so svoje pristaše od vseh vetrov, domačinov je bilo kaj malo videti. Pa to ni bil shod, bilo je podobno živinskemu sejmu. Govorniki so kričali kakor živinski mešetarji, da so bili vsi penasti, zmerjali so dr. Korošca, dolžili SLS najgorostrašnejših krivic, ki so bile že stokrat ovržene kot laž. Govorniki so hoteli celo vero braniti pred duhovniki, pa se jim je zareklo in so pokazali, da ne vedo, kaj je vera. V isti sapi, ko so vero branili, so pa na ostuden način oblatili Marijo, sv. Jožefa in sv. obhajilo. Svojega programa niso nič povedali, ker ga nimajo. Trdili so, da so za krnela, o svojih kandidatih so pa previdno moičali, ker so vse drugo preje kot kmetje. Pristaši S. L. S., ki so grede od sv. maše slučajno prišli mimo, so izvajanjem govornikov burno ugovarjali, posebno ko je nastopil znani milijonar Kenda z Bleda. Zaletaval se je v namišljene milijone dr. Korošca, o svojih je pa seveda previdno molčal. K besedi se je oglasil tudi č. g. župnik Fatur in dokazal, da je izmed vseh strank za kmeta največ storila S. L. S., kar tudi vsi količkaj pošteni nasprotniki priznavajo in kar so priznali že liberalci sami. Tudi je dokazal, da samostojna stranka ni samostojna, ampak le repek dr. Žerjava, s katrim hoče po deželi pomesti S. L. S. Pa bo menda ta repek prekratek in se bo preje obrabil. Koncem koncev je pa nastopil še zastopnik narodnih socialistov, ki pa ni vedel drugega povedati kot to, da vsa obrekovanja in hinavščino samostojnežev tudi on potrjuje. Kmetje, ali sle videli sedaj ohcet liberalnega ženina in samostojne neveste? Vsi pametni ljudje, tudi nasprotniki, so se smejali tej komediji samostojnežev in narodnih socialistov v Radovljici. Če bodo še prišli, bodo dobili groš.

Vir: Domoljub, 8. 12. 1920

1921

Iz Radovljice smo dobili več pritožb proti tamošnjemu davčnemu oficijalu K., ki se baje napram strankam jako nevljudno obnaša. Prizadeti prosijo za remeduro.

Vir: Jutro, 11. 1. 1921

Zadruga »Združene gorenjske zadruge« se je ustanovila v Radovljici. Nakupuje in prodaja les ter lesne izdelke. Člani prvega načelstva so Ivan Čop, Moste; Al. Stroj, Zapuže; Al. Langus, Radovljica; Iv, Plemelj, Bled; Mat. Gogala, Bled.

Vir: Domoljub, 16. 3. 1921

Novo pogrebno uniformo so iznašli Sokoli v Radovljici. Pri pogrebu sodnega kanclista Jožefa Brovč dne 25. julija je neslo krsto šest Sokolov — med njimi domač učitelj — v telovadnih oblekah! Očividci so se splošno zgražali nad neopravičljivo netaktnostjo Sokolov! Telovadna obleka je za telovadišče, ne pa za pokopališče! In ti ljudje se spotikajo, ker gosp. župnik ni dovolil Sokolom v zadnjem hipu prijavljenega nagrobnega govora! Juristi so, pa ne poznajo onega preprostega paragrafa: »Pri cerkvenem pogrebu se je treba pokoriti cerkvenim predpisom!« Zdravo.

Vir: Domoljub, 3. 8. 1921

Zgleden Sokol je odvetnik dr. Mirko Triller v Radovljici. V ponedeljek dne 29. avgusta ob pol 1. uri ponoči je spustil tako zmerjanje in kvantanje po radovljiškem trgu, da so

se okna odpirala in so ljudje čudom občudovali sokolskega duha, ki se je s tako izbranimi besedami vadil v govorništvu.

Vir: Domoljub, 7. 9. 1921

Sokoli v Radovljici so imeli v nedeljo otvoritev novega doma. Ker Sokolom pretepaška narava ne da miru, je neki Sokol iz Lesec z odprtim nožem grozil našim somišljenikom, ki so se mimo zadržali. Naši seveda takih barabstev ne trpe. Sokolu so izvili nož iz roke ter ga poučili, kako se je treba človeku obnašati

Vir: Domoljub, 5. 10. 1921

Znamenja naše sužnosti. Dne 2. okt. je proglasil najbrž kolovodja radovljiškega Sokola neki Špicer, da so križi in kapelice na križpotih znamenja našega hlapčevstva. Pred križem in kapelico se veren katoličan odkrije in spoštljivo pokloni, sokoli se nočejo več! Odslej bodo oni častili le spominjska znamenja sokolskih, ne pa krščanskih mučenikov! Kadar bodo šli mimo svojih sokolskih znamenj, takrat bodo vedno znova obnovili prisego, da uničijo katoliškega duhovnika in vse, ki z njim drže. (Doslovni govor beri v »Jugoslaviji« z dne 9. oktobra). Stariši, premišlujte malo to pogansko pridigo in dobro sprašajte svojo vest, ali smete svoje otroke dati v sokolsko vzgojo!

Vir: Domoljub, 12. 10. 1921

Samostojnež Ažman je ob otvoritvi sokolskega dana v Radovljici pozdravil Sokole v dolgem govoru, katerega vsebina je bilo običajno zabavljanje zoper klerikalce. Samostojnež Ažman je s tem pokazal, da se strinja z brezverstvom Sokola. Kmetijski list bo še nadalje trdil, da se samostojneži bore za vero.

Vir: Domoljub, 12. 10. 1921

Tovarna orožja v Radovljici. V trgovski register je vpisana bivša svetovno znana tovarna orožja P. Wernig iz Borovelj, sedaj »Slovenska tovarna orožja, preje P. Wernig iz Borovelj« v Radovljici.

Vir: Domoljub, 30. 11. 1921

Sokolski duh je obsedel 23. avgusta t. l. radovljiškega advokata, sokolskega starosto dr. Mirka Trillerja. Ponoči se jo ustavil pred hišo posestnika Bogataja ter tako grdo preklinjal, zmerjal, kvantni in kričal, da je Jožef Bogataj izjavil pred sodiščem: »Tako grdo je govoril, da me jo sram, ker jo pred mojo hišo tako govoril in Pepica Bogataj je izjavila, da je govorjenje tega vrlega Sokola pohujšalo otroke, ki so se zbudili in tako prestrašili, da se eno dekletce še sedaj trese. Razne grde kvante so bile med pogostim čukanjem tako kosmate, da si jih pero ne upa zapisati. Pred sodiščem je sokolski advokat dobil 3000 K globe oz. en teden zapora.

Vir: Domoljub, 14. 12. 1921

1922

Orlovski odsek v Radovljici priredi dne 12. februarja ob pol 18 uri notranjo telovadbo v dvorani Ljudskega doma. Po telovadbi veselica, pri kateri sodeluje pevsko in godbeno društvo »Sloga«. Vse prijatelje poštene zabave vabi najujudneje odbor.

Vir: Domoljub, 8. 2. 1922

Samostojneža Ažman in Kenda, ki sta bila na shodu v Radovljici tepena, sta imela v nedeljo skriven shod v Srednji vasi, kjer sta agitirala za udeležbo samostojnega shoda, ki se bo vršil v krogu žandarjev in vseh mogočih paragrafov v Radovljici.

Vir: Domoljub, 3. 5. 1922

G. radovljiški Mencinger boža. G. okrajni glavar iz Radovljice ima izredno mehkočutno srce, ko so na zadnjem shodu v Radovljici nekemu Ažmanu radi porednosti malo ušesa navili, je šlo to našemu usmiljenemu glavarju tako k srcu, da je ginjen do solz pristopil k njemu in ga začel milovati in božati nežno in ginljivo, kakor boža mati lice svojemu otroku edincu. Brez dvoma spada tudi to v delokrog okrajnega glavarja, da tolaži politične razgrajače in pretepače posebno tedaj, če se jim niso posrečili njihovi nameni. Saj vidimo, da belgrajska vlada naravnost plačuje politične pretepače, zakaj ne bi bil g. Mencinger vsaj majhen zaščitnik malih političnih pretepačev.

Vir: Domoljub, 3. 5. 1922

Čudne navade vpeljujejo na sodnijo. Pred par tedni je priredila Kmetiska zveza veliko zborovanje v Radovljici. Na shod je prišlo tudi nekaj nasprotnikov, ki so hoteli shod motiti in razbiti. Tajnik samostojnežev je sam priznal, da samo radi tega ti pretepači niso ničesar napravili, ker se niso ravnali po njegovih navodilih. Jasno je, da naši niso pustili motiti svojega shoda. Rahlo so prijeli nekaj samostojnežev pod pazduho in so jih postavili na cesto. Sedaj so pa vse oblasti po koncu, ne morda zato, da bi dognale, kdo je motil naš shod, ampak da bi izsledile one, ki so branili ustavno zajamčeno zborovalno svobodo. Najžalostneje je pa to, da igra tukaj naša sodnija tako čudno vlogo. Radovljiška sodnija je namreč naročila razgrajača Ažmana in Kendo v sodnijo. Pred ta dva stebra samostojnežev pa kliče naše ljudi, ki so se zborovanja udeležili, in jih izprašuje, če so morda poklicani grešili nad vzvišenima osebama imenovanih dveh motilcev našega shoda. Mi se le čudimo, kdo je dal radovljiški sodniji oblast, da vlačí naše ljudi pred ta dva človeka. Kje imate kak zakon za to postopanje? Ni ga! Opozarjamo naše poslance, da primejo na primernem mestu veleučene sodnike radovljiškega okrajnega sodišča.

Vir: Domoljub, 3. 5. 1922

V senci bajonetov. Gospod Pucelj bo zboroval v Radovljici v senci bajonetov, — Vsa politična moč mu mora biti na razpolago, da ne bi ljudstvo na javnem shodu izvolilo svojega predsednika. Svoje grešne politike ne more več drugače zavarovati kakor z bajoneti, pred ljudstvom mora bežati v naročje g. okrajnega glavarja.

Vir: Domoljub, 3. 5. 1922

Samostojneži pri koncu. Na Puceljev radovljiški shod so bobnali samostojneži po celi Gorenjski in si zaupno pripovedovali, da bo do 6000 ljudi. In res so jih pripeljali iz Kranja, Škofjeloke, Poljan, Bohinja in iz vseh drugih gorenjskih župnij na shod 150, ki so obkročili Puceljevo mizo in čakali, da je ljudstvo prišlo iz cerkve, tako, da se je nabralo do 600 oseb. Večina je bila naših. Orožniki so stražili vse dohode, tajni policisti, ki jih je vodil tajni orožnik Stepišnik, so prisluškovali, kaj govore naši ljudje. Pucelj je - napravljen kot najelegantnejši angleški lord - zabavljal. Končno so bile stavljene resolucije, za katere se je dvignilo kakih 100 rok. — Huda je smrt krivičnih.

Vir: Domoljub, 3. 5. 1922

Premeščeni so: okrajni glavarji Ivan Lininger v Radovljico, sodnik dr. Jakob Prešern v Radovljico ...

Vir: Slovenski pravnik, 1. 6. 1922

»Vsi so prihajali, le njega ni bilo.« Posojilniški tajnik g. Špicar v Radovljici je spisal neko igro z naslovom »Osvobodenci«. Igrala naj bi se kot proslava prvega bivanja kralja na Bledu dne 25. junija. Povabili so kralja in ga z gotovostjo pričakovali. Tepihi, rože, govori in prsa za medajle — vse je bilo pripravljeno za dostojen sprejem. Toda — vsi so prišli, le kralja ni bilo. — Sokolska nadutost presega že vse meje

Vir: Domoljub, 5. 7. 1922

Imenovanje. Ministrstvo je imenovalo g. J. Cundriča za strokovnega učitelja na državni pletarski šoli v Radovljici.

Vir: Domoljub, 12. 7. 1922

Radovljica. V nedeljo, 20. t. m. ob 8. uri zvečer gostuje Ljudski oder iz Ljubljane v Ljudskem domu v Radovljici. Uprizorila se bo Gogoljeva veseloigra »Ženitev«, docela neverjeten dogodljaj v treh dejanjih, Vse prijatelje lepe dramatične umetnosti vabimo na ta večer, ki bo nudil lep užitek in prijetno zabavo. Predprodaja vstopnic v Kmetiski zadrugi.

Vir: Domoljub, 16. 8. 1922

Blamirani samostojneži in osramočeni sodnik. Radovljiški gospodje, gorenj. samostojneži in prijatelji v Radovljici so v silnem sovraštvu, ki ga je zmožen samo človek, ki redno bere Kmetijski list, spravili radovljiškega župana pred sodnijo, kjer so mu hoteli dokazati goljufijo, dasi je bilo vsakomur jasno, da o goljufiji niti govora ni bilo. A moral je biti obsojen, zato, da so ga takoj odstavili od županstva in tako maščevali nad zvestim bojevnikom za načela SLS. Ljubljansko sodišče ga je obsodilo, stol sedmorice v Zagrebu, kamor se je Resman upravičeno pritožil, pa je sodbo razveljavil in izjavil, da o goljufiji ni govora. To so bili dolgi obrazi pri Ažmanu v Hrašah, Mencingerju v Radovljici, pri dr. Stullerju in vseh radovljiških liberalcih. Pa bodo postali še daljši!

Vir: Domoljub, 20. 12. 1922

1923

Volilni shod Slovensko Ljudske stranke bo v nedelje dne 4. III. ob treh popoldne v Ljudskem domu v Radovljici. Govorila bosta kandidata Jožef Gostinčar in Jakob Jan. Vsi somišljenik iz Radovljice in okolico pridite gotovo!

Vir: Domoljub, 28. 2. 1923

(osebne vesti). Premeščeni so okr. glavar dr. Ivan Lininger v Ljubljano, ... okrajni komisar dr. Lovro Hacin v Radovljico ...

Vir: Slovenski pravnik, 1. 6. 1923

Calderonova igra »Stanovitni kraljevič« v Radovljici. Ljubljansko katoliško mladeniško društvo bo v nedeljo dne 22. julija 1923 v Ljudskem domu v Radovljici ob 3. popoldne uprizorilo znamenito igro »Stanovitni kraljevič«. — Vstopnina: Sedeži po 5, 4 in 3 Din, stojišča po 2 Din. Vstopnice se dobe v predprodaji pri Kmetijski zadrugi v Radovljici.

Upamo, da bo Calderonova drama privabila mnogo občinstva v Radovljico. Nemški filozof Goethe je pisal l. 1804 o tej drami Schillerju: »Ko bi vsa poezija izginila s sveta, upam si jo iz te drame zopet zbrati in jo pokazati svetu.«

Vir: Domoljub, 18. 7. 1923

Orlovski tabor v Radovljici. Triglavsko orlovsko okrožje priredi v nedeljo, dne 12. avgusta tabor v Radovljici. Že lanski tabor na Bledu je sijajno dokazal, kako razširjena in udomačena je orlovska misel na Gorenjskem. Letošnja okrožna prireditev v Radovljici naj pokaže smotrnost duševne in telesne vzgoje v telovadnici, ki je po svojem krasnem uspehu v Parizu pridobila mednarodni sloves. Dokaže naj, da se jo naša organizacija med tem časom še razširila in poglobila in da je ni na Gorenjskem vasi, koje prebivalci bi ne bili prežeti z močjo orlovskih idej in ki se ne bi zavedali velikega pomena, ki ga ima orlovstvo za kulturni razvoj slovanskega naroda. — Ob 10. bo krenil sprevid, pri katerem bosta sodelovali dve godbi, od Ljudskega doma na Glavni trg, kjer bo na prostem sv. maša, na kar zlasti opozarjano goste iz drugih župnij. Med mašo bo svirala godba kat. delav. društva z Jesenic, po maši pa bo istotam orlovski tabor, nakar krene sprevid na telovadišče, kjer se razide. Popoldne ob 4. bo javna telovadba, po telovadbi pa prosta zabava pod hladnimi kostanji Kleindienstovega vrta s sodelovanjem jeseniškega orkestra in radovljiškega pevskega društva »Sloga«. — Gorenjci, pokažite dne 12. avgusta, da vam je razvoj Orla pri srcu in posetite tabor v častnem številu. Zlasti, kdor ima narodno nošo, naj ne ostane doma. Fantje na konjih so posebno dobrodošli. — Radovljica se pripravlja, da vas dostojno in gostoljubno sprejme.

Vir: Domoljub, 8. 8. 1923

Učenca v zdravega, nadarjenega, poštenih staršev, sprejme takoj Friderik Homan v Radovljici.

Vir: Domoljub, 28. 11. 1923

1923

Volilni shod Slovensko Ljudske stranke bo v nedelje dne 4. III. ob treh popoldne v Ljudskem domu v Radovljici. Govorila bosta kandidata Jožef Gostinčar in Jakob Jan. Vsi somišljenik iz Radovljice in okolico pridite gotovo!

Vir: Domoljub, 28. 2. 1923

1924

1925

(Osebne vesti.) ... Za predstojnike okrajnih sodišč so postavljeni: ... dr. Rupert Celestina za Radovljico ...

Vir: Slovenski pravnik, 1. 8. 1925

1926

Sadjarski cepilni tečaji v radovljiškem okraju, katera je prirejal okrajni sadjarski odbor v letošnji spomladi, so uspeli prav dobro. Tečajev se je udeležilo v Ribnem 75

oseb, v Lešah 24 oseb, na Bledu 43 oseb, na Lancovem 34 oseb, na Breznici 45 oseb, v Ratečah-Planici 42 oseb, skupaj 263 udeležencev.

Vir: Gospodar, 4. 6. 1926

Licencovanje bikov v radovljiškem okraju se je vršilo letos na štirih krajih, v Lescah, Bohinjski Bistrici, Kranjski gori in na Jesenicah. Licencovalna komisija je obstojala iz načelnika komisije, g. okr. živinozdravnika, enega zastopnika živinorejcev in enega zastopnika vsaktere občine, prisostvovali pa so tudi za to izvoljeni zastopniki obeh okr. živinorejskih odborov.

Vir: Gospodar, 4. 6. 1926

Vir: Gospodar, 17. 6. 1926 (Domoljub št. 24)

Kolo znamke »Adler«, dobro ohranjeno, se ugod. proda. - Poizve in ogleda se lahko vsak dan v Radovljici šte. 24.

Vir: Gospodar, 15. 7. 1926

Naznanilo. Slav. občinstvu naznanjam, da sem otvoril urarsko delavnico v prostorih pok. Ant. Murovca v Radovljici ter se za naklonjenost toplo priporočam, - Pavel Černe, urar - Radovljica šte. 40.

Vir: Gospodar, 7. 10. 1926

1927

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1926 / Dekanija Radovljica / Radovljica. Fatur Jakob; **dekan**, Gornik A., **kaplan**; Avguštin Iv., Ažman Šimen, Bulovec Ivan,, Božič Ana, Bakovnik Fr., Bogataj Jož., Cengle U., Cerar Fr., DERNIČ Ivan, Dežman Franč., Dežman K., Dolžan Franc, Dežman Jan., Dežman Valentin, Dobravc Kat., DERNIČ Ant., Dežman Mar., Dežman Fr., Erman Fr., Fürsager Leopold, Fister Fr., Fister Ant., Gregorc Jož., Golmajer Iv., Grimšičar Jak., Grimšičar Neža, Grilc Pavla, Hribovšek Iv., Hrovatin Henrik, Huth Srečko, Hrašovic M., Hudovernik Vinko, Hafner Krist., Janc Flor., Janša Iv., Kulovic Terez., Kleindinst Iv., Koman Iv., Kunčič Meta, Kravt Terezija, Markelj Šim., Mrak Fr., Mrak Ant., Mrak Ivan, Mali Alojz, Mulej Val., Meršol Mar., Murovec Anton, Maček Al., Mencinger Ter., Mežek Val., Novak Lovro, Pristov Franca, Peternelj Ivana, Pretnar Minka, Pere Franc, Prestrl Terez., Pristov Franc, Patik Leo, Precv J., Preželj Luc., Pogačnik Ivan, Pfajfar Mar.,

Rogač J., Resman Vinko, Ramovž Fr., Resman Janko, Resman Franc, Resman Alojz, Savnik Vinko, dr. Slivnik A., Skrt Ant., Šejnost M., Šlibar M., Šušteršič J., Šuštar Janko, Šolska knjižnica, Šolar Iv., Tonejc Ant., Trelc Blaž, Tepina Jož., Tevž Zdravko, Tevž Franc, Urbas Uršula, Uršič Ant., Urevc Ivana, Urevc Franca, dr. Vidic J., Varl Leo, Vurnik Alojz, Vester Iv., Vengar AL, Vagner AL, Vogelnik Jož., Vidic Joško, Vurnik Fr., Vovk Jak., Vizjak M., Vogelnik Ivana, Vagner Ant., Valant M., Zupanc Franc, Zobec Iv., Zaplotnik Iv., Zupanc Fr., Zalokar Mih., Zupan G., Žerovc Jan., Žerovc Val., Žerovc Kat., Župna knjižnica; Resman Franc. (Pošta Radovljica 115).

Mohorjev koledar - Prevalje, 1927

Vrtnarskega vajenca sprejemem takoj. Franc Šuštar, graščinski vrtnar, Radovljica, Gor.

Vir: Gospodar, 24. 3. 1927

Vir: Gospodar, 2. 4. 1927

Vir: Gospodar, 28. 7. 1927

1928

Dne 15. junija je legel v grob dr. Rupert Celestina, predsednik sodišča v Radovljici.

Vir: Slovenski narod, 1. 1. 1928

Osebnosti. Imenovanja. ... za okrajnega sodnika in predstojnika okrajnega sodišča v Škofji Loki dr. Jakob Prešeren, ... premeščen je političnopravni uradnik dr. Janko Vidic v Radovljico.

Vir: Slovenski pravnik, 1. 8. 1928

Osebnosti. Imenovanja: ... za okrajnega sodnika in predstojnika v Radovljici dr. Josip Štular, ... premeščen je sodnik Valentin Bidovec v Radovljico.

Vir: Slovenski pravnik, 1. 12. 1928

1929

1930

† **Župnik J. Kleindienst.** V Solinu pri Splitu v Dalmaciji je v soboto, dne 27. septembra, umrl ondi bivajoči vpo-k. župnik Jakob Kleindienst, star 57 let. Pokojni je bil rojen dne 10. aprila 1873 v Radovljici in bil v mašnika posvečen 23. julija 1898. Kot kaplan je služboval na Krki, v Polhovem gradcu, v Mirni peči in Senožečah. Meseca marca 1908 je bil umeščen na župnijo Begunje na Gorenjskem, kjer je bil župnik do 1. februarja 1919. ko je stopil v pokoj.

Kot upokojenec je bival na raznih krajih, nazadnje v Bački oz. Baranji in poslednjič v Solinu pri Splitu. Znan je bil zlasti kot večš ribogojec. — Pogreb je bil v nedeljo ob 4 popoldne v Solinu. Naj v miru počiva!

Vir: Slovenec, 30. 9. 1930

(Osebnosti). Preselil se je odvetnik Krištof Vladimir v Radovljico.

Vir: Slovenski pravnik, 1. 10. 1930

Gospodinjski tečaj (Radovljica). V nedeljo dne 30. t. m. bomo imeli zaključek in razstavo gospodinjskega tečaja, ki sta ga v največje zadovoljstvo deklet vodili ga. Černetova in gdč. Milavčeva. Takoj za tem tečajem se vrši še drugi tečaj, za katerega se jih je tudi precej priglasilo.

Vir: Domoljub, 26. 11. 1930

Tudi v Radovljici je že nov cestni odbor. V radovljiški cestni odbor so imenovani sledeči: Načelnik g. Florijan Janc, župan itd. v Radovljici; njegov namestnik g. Josip Lavtižar, župan itd., dosedanji načelnik cestnega okrajnega odbora kranjskogorskega; odborniki gg.: Ivan Plemelj, posestnik in stavbni mojster na Bledu, Fr. Mavric, župan v Bohinjski Bistrici, Ivan Hodnik, posestnik, mesar in gostilničar v Srednji vasi, Ivan Finžgar, župan na Breznici, Anton Ovsenek, posestnik in lesarski mojster Vrbnje, Anton Pogačnik, posestnik, trgovec in gostilničar Podnart, Ivan Ažman župan in posestnik Hraše, Jakob Jan ml., trgovec Sp. Gorje, Andrej Božič, posestnik in lesni trgovec Lancovo, dr. Ernest Rekar, industrijalec Jesenice.

Vir: Domoljub, 31. 12. 1930

1931

Čevljar, pomočnika
 za fina šivana in zbita de-
 la, v stalno službo sprejme
 t a k o j Joško Potočnik,
 splošno čevljarstvo, Radov-
 ljica. 8647-1

Jutro, 2. 3. 1931

Na veliki petek je po mučni bolezni umrl v Radovljici podnarednik gosp. Fran Razinger, ki so ga pokopali na veliko nedeljo na domačem pokopališču.

Vir: Jutro, 7. 4. 1931

+

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodni-
 kom in znancem, da je naš preljubljeni sin in
 brat, gospod

Franc Razinger

peš. podnarednik

dne 3. t. m. po mučni bolezni mirno v Gospodu
 zaspal.

Pogreb nepozabnega se je vršil v nedeljo,
 dne 5. t. m. na pokopališče v Radovljici.

V Radovljici, dne 3. aprila 1931.

ZALUJOČA RODBINA:

Franc, oče; Kristina, mati; Jaromir, brat;
 Vlasta, sestra. 5470

Vir: Jutro, 7. 4. 1931

Osebne vesti. ... Premeščeni so sodniki: Slabe Franc V Radovljico ...

Vir: Slovenski pravnik, 5. 1. 1931

Čevljarji za svoje pravice. Ustanovitev Zveze čevljarskih zadrug za vso dravsko banovino. ... Pri volitvah Zveznega odbora so bili izvoljeni za dobo treh let v načelstvo gg. Josip Prešeren. Josip Breskvar. Jernej Perdan in Martin Kralj iz Ljubljane. Anton Kraicer in Josip Beranič iz Maribora. Josip Plevčak iz Celja. Andrej Kralj iz Tržiča, Ivan Janša iz Radovlice. Franc Arnejčič iz Ptuja, Franc Krenčič iz Zagorja in Franc Germovšek iz Brežic, za namestnike gg. Ivan Oblak, Ivan Mencej in Ivan Rozman iz Ljubljane. Franc Govedič iz Maribora, Anton Mohorič iz Radovljice in Ivan Čampa iz Ribnice.

Vir: Jutro, 1. 6. 1931

Učenca
sprejme knjigovoznica Lerh
v Radovljici. 25577-1

Vir: Jutro, 8. 6. 1931

Prikrojevalko
ki se dobro razume na kro-
je, z daljšo prakso, išče
Novak, tovarna pletenin v
Radovljici. 33813-1

Vir: Jutro, 3. 8. 1931

**Poslanci dravske
banovine**

Poslanci dravske banovine
Ljubljana, 8. novembra. Po doseda-
njih rezultatih so izvoljeni v dravski
banovini naslednji poslanci:

Mesto Ljubljana dr. Albert Kramer,
okraj Kočevje minister Ivan Pucelj,
okraj Maribor, l. b. dr. Ljudevit Pivko
okraj Ljutomer Jakob Zemljič,
okraj Ptuj Lovro Petovar,
okraj Celje Ivan Prekoršek,
okraj Šmarje Vekoslav Spindler,
okraj Laško katehet Alojzij Pavlič,
okraj Radovljica Ivan Mohorič,
okraj Logatec dr. Stane Rape,
okraj Litijska Milan Mravlje,
okraj Kranj župnik Janko Barle,
okraj Konjice Karel Gajšek,
okraj Gornji grad Rasto Pustoslemšek
okraj Novo mesto Anton Klinc,
okraj Brežice Ivan Urek.

Jutro, 9. 11. 1931

1932

Novo javno letno kopališče hoče zgraditi Radovljica. Bo Pred trgov, vodo pa bodo zajemali v Mošnjah.

Vir: Domoljub, 11. 5. 1932

Kronika društva »Pravnika«. Društvu so pristopili naslednji novi člani: ... dr. Vidmar Ivan, sreski načelni k v Radovljici ... Za javne beležnike so postavljeni: ... Alojzij Pegan (Radovljica) ...

Vir: Slovenski pravnik, 1. 12. 1932

Bulovec Anton, sodnik, odvetnik. Rojen 25. jul. 1869 v Radovljici kot sin uglednega trgovca in cerkvenega ključarja, umrl v Ljubljani 23. sept. 1931, - Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, pravne nauke na Dunaju. Po izpitih je služboval najprej na Brdu, nato v Novem mestu in v Ljubljani, kjer je dosegel naslov višjega sodnega svetnika. Leta 1924 je stopil v pokoj in odprl svojo odvetniško pisarno. Bolj kot poklic je s srcem ljubil naravo, ki ji je posvetil vse svoje proste ure. Bil je več let član in odbornik muzejskega društva, član Odseka za varstvo narave ter član in računski preglednik Društva za raziskovanje jam. Posebno polje naravoslovnega zanimanja so bili od rane mladosti - metulji in sršeni. Leto za letom je gojil in opazoval razne vrste domačih metuljev, ki jih je rad podaril znanstvenim zavodom. Nobeno čudo ni, da je bil vse življenje v stalnih stikih s prirodnoslovci-metuljarji tudi izven naše domovine. V ožjih znanstvenih stikih je bil n. pr. s svetovno-znanim angleškim proučevalcem metuljev I. W. H. Harrisonom, ki mu je pošiljal od naših metuljev posebne vrste in jajčeca, da jih je mogel slavni angleški učenjak porabiti v svoje namene. V zahvalo je zato ta učenjak imenoval novo križano vrsto »hybr. buloveci« že l. 1913. Nekaj razprav je pokojni Bulovec priobčil v domačih časopisih, n. pr. v Domu in svetu »Kako metulji prezimijo«. V dijaških letih je bil sotrudnik pri Vrvcu. Pokojni Bulovec je bil kot dijak gojenec Alojzijevišča, vedrega in veselega značaja, od vseh ljubljen kot blag in plemenit fant.

Vir: Mohorjev koledar, 1932

1933

Osebne vesti. Za pristave banske uprave so postavljeni: ... Bizjak Andrej (Radovljica)

...

Vir: Slovenski pravnik, 1. 4. 1933

Osebne vesti. V področju Dravske banovine so postavljeni za sreske načelnike: ... dr. Vrečar Lovro (Radovljica).

Vir: Slovenski pravnik, 1. 10. 1933

1934

Osebne vesti. Premeščeni so sodniki sreskih sodišč: ... Šmalc Leopold v Radovljico.

Vir: Slovenski pravnik, 1. 2. 1934

Triumf koroške pesmi - Koroški pevci so z velikim uspehom peli v Radovljici. (Radovljica, 4. februarja.) Pristrčno je sprejela Radovljica na svečnico drage pevce iz Kotmare vasi. Radovljica se je za to dobro pripravila s predavanjem predsednika prosvetnega odbora kranjske sokolske župe, koroškega rojaka g. Jakoba Špicarja.

Njegovo predavanje na predvečer o »Koroški nekdanj in sedaj« je bilo sijajno obiskano in je dalo slutiti, da bo tudi udeležba na koncertu lepa.

Pevci so prispeli z opoldanskim vlakom in jih je pred postajo pozdravila vsa Radovljica Sprejema so se udeležili gasilci v kroju, Sokoli v civilu, sreski načelnik s predstavniki oblastev in vseh kulturnih društev, šolska mladina z učitelji in številni tu bivajoči koroški rojaki. Po pozdravu mestnega župana g. dr. Dobravca in predsednika Tujsko-prometnega društva ravnatelja g. Resmana so se pevci napotili skozi mesto, ki je bilo okrašeno z zastavami, v sprevodu v Sokolski dom. Pri popoldanskem koncertu je bila dvorana zasedena do zadnjega kotička. Koncert je izvrstno uspel ter se je navdušenje občinstva stopnjevalo od pesmi do Pesmi. Posebno so užgale Lampichlerjeva »Te paver pa grahorco sije«, Košatova »Domovina« in Kernjakova »Juhe, pojdamo v škufče«, katere so morali pevci ponoviti.

Med izvajanjem sporeda so pevce pozdravili ravnatelj g. Špicar Jakob v imenu prosvetnega odbora kranjske sokolske župe in v imenu koroških rojakov, sreski načelnik g. dr. Vrečar in kot domačin starešina Sokola v Radovljici g. Jaklič, ki so vsi v vznešenih besedah slavili lepoto koroške pesmi in se zahvalili pevcem za lepi dar, ki so ga nam prinesli s svojo milo pesmijo. Mala Zdenka Savnikova, oblečena kot ljubka Gorenjka, je izročila zborovodji krasen šopek nageljnov, Sokolice v krajih pa so pripelle pevcem gorenjskega rožmarina z nageljni na prsa. Z večernim vlakom so se dragi gostje odpeljali. Slovo na postaji je bilo nad vse prisrčno.

Vir: Jutro, 5. 2. 1934

Odvetniško pisarno so otvorili: ... dr. Šmajd Albin v Radovljici ...

Vir: Slovenski pravnik, 1. 6. 1934

Osebnosti. ... Premeščeni so: ... sreski sodnik Bidovec Valentin (Ljubljana), Torelli Albin (Radovljica) ... Postavljeni so: ... za politično-upravnega komisarja Bizjak Andrej (Radovljica) ...

Za državnega tožilca v Ljubljani je postavljen Lavrenčak Viljem.

Vir: Slovenski pravnik, 1. 9. 1934

1935

Fajdiga Ivan je bil roj. v Kamniku 16. sept. 1854 in je umrl istotam 22. aprila 1935. Njegova življenjska pot ni bila z rožami posuta, zato pa polna zaslug za narod in Cerkev. Kot zasebni uradnik je služboval na Dunaju in v Šoštanjju, posebno pa se je udejstvoval kot časnikar v Trstu in Gorici. V dobi narodnostnih bojev je stal vedno v prvih vrstah in spisal tudi knjigo: Naši narodni grehi. Bil je nadarjen pisatelj. Spisal je več samostojnih knjig, sodeloval pa tudi pri številnih listih pod imenom: Kamnoselski, Zaprski in dr. Tudi v starosti mu je bilo najljubše delo pisateljevanje. Vse svoje delo pa je vedno stavil v službo dobrega proti krivicam in napakam družbe. V tem smislu se je posebno v Radovljici trudil, da s sadjarstvom in košarstvom pridobi zaslužek revnim ljudem. Zelo velika je bila tudi njegova ljubezen do misijonov. Svojim otrokom je preskrbel višjo izobrazbo, predvsem pa odločno katoliško življenjsko smer. Eden je duhovnik in ena hči je uršulinka. Njegov lepi pogreb je potrdil, da je dobro služil domovini.

Vir: Mohorjev koledar, 1936

Radovljica. Sadjarski dnevi. Iz Radovljice se v Gorenjcu še kaj malo oglašamo. To pot pa v važni gospodarski zadevi. Spomlad je tu. Prijeli smo za delo v sadovnjakih, a potrebujemo v tem pogledu še vedno kaj teoretične in praktične izobrazbe. Te nam bosta obilo nudila bližajoča se praznika 24. in 25. marca. — V nedeljo 24. marca se bo najprej vršil na Gorici od 9-12 tečaj za cepljenje domačega kostanja. Tečaj bo vodil pomočnik sreškega kmet. referenta v Kranju g. Martelanc. Na ta tečaj, ki je prvi v našem srezu, opozarjamo vse tiste kmetovalce, ki se zanimajo za gojitev in izboljšanje domačega kostanja, za katerega so v našem okolišu ugodna tla. — Popoldne pa gremo k sadjarskemu predavanju na Brezje. Ob pol 4 bo predaval o pospeševanju sadjarstva g. Anton Flego, sadjarski referent pri banski upravi v Ljubljani. — V ponedeljek 25. marca bo dopoldne sadjarsko predavanje v Lescah, popoldne pa v Begunjah. Tudi tu bo predaval g. Flego. — Sadjarji, ne zamudite teh lepih prilik!

Vir: Gorenjec, 23. 3. 1935

Umrli Božidar Bežek. Najstarejša Pravnikova generacija, ustanovitelji in prvi društveni delavci, je skoro izumrla. Le malo je še prič začetnega delovanja med nami. Smrt je pričela segati z roko že po članih, ki so bili steber društva v drugem obdobju njegovega obstoja, po društvenikih, ki so se pričeli udeleževati v zadnjem desetletju pred svetovno vojno. Pobira jih, ki so stali do zadnjega v aktivnih vrstah in nam blesteli kot jasni vzori in nositelji čistih »Pravnikovih« idej. Med temi je bil Božidar Bežek, ki je umrl po kratki bolezni dne 22. marca 1935.

Prva doba Bežkovega zunanjega življenja je potekala prilično vsakdanje. Rojen je bil leta 1866. v Radovljici, kjer je služboval takrat njegov oče, davčni uradnik. Po končani srednji šoli je krenil najprvo na Dunaj in napravil prvi pravniški izpit, nato pa se je vpisal na graško vseučilišče in na njem dovršil pravniške študije. Vstopil je zatem leta 1893. v sodniško pripravljalno službo pri deželnem sodišču v Ljubljani, postal še istega leta avskultant, leta 1897., po opravljenem sodniškem izpitu pa adjunkt v Škofji Loki. Po osmih letih (1905) je bil postavljen za okrajnega sodnika in starešino sodišča v Ilirski Bistrici. V obeh krajih je v neposrednem stiku z ljudstvom pazljivo prisluškoval ljudski govorici in si ob njej izuril tisti tankovestni jezi kovni čut, ki ga je odlikoval pozneje. Iz te dobe si je ohranil zvezek, zapis mnogoštevilnih in pristnih domačih izrazov, katerih celo marljivi zbiralci za Pleteršnikov veliki slovar niso zabeležili. V obeh podeželskih službah se je tudi trdno zgostilo njegovo obsežno znanje, tako da je bil imenovan leta 1911 za sodnega svetnika in naslednje leto premeščen k deželnemu sodišču v Ljubljani.

Vir: Slovenski pravnik, 1. 5. 1936

Obrtna razstava v Radovljici. Prav po naključju je menda prišlo, da se v letu 1935 pokaže cela Gorenjska javnosti, kaj zmore s svojim domačim obrtništvom. Kakor sta se v Kranju in v Št. Vidu pri Ljubljani zasnovali obrtniški razstavi, tako nas je presenetila tudi Radovljica. Tiho, skoro neopaženo se je sestavil preteklo spomlad v Radovljici odbor za prireditev obrtniške razstave. Prav tako tiho in spretno so sodelovali za izvršitev tega načrta tudi obrtniki ožjega kroga radovljiškega sreza.

Obrtniška razstava se je priredila v obširnih prostorih narodne šole v Radovljici, ki obsega 8 velikih šolskih dvoran, porabili so se za to še drugi manjši prostori in hodniki. Razstava je bila slovesno otvorjena v nedeljo 21. julija in bo odprta do 15. avgusta t. l. Razdeljena je prav po vzorcu kakega velesejma. Razstavilo je svoje izdelke 58 obrtnikov. Razveseljivo dejstvo je, da so razen enega vsi iz domačega

sreza. Če človek ogleduje to vzorno razstavljenih predmete, ne ve, kje bi se ustavil, ker je vse občudovanja vredno.

Prve paviljone v pritličju zavzema večinoma železna obrt iz Radovljice, Lipnice, Kroke, Lesec in iz Gorij. Posebno pozornost vzbujajo izdelki domače radovljiške pletarne iz vrbovja in pletilstva iz volne, prav tako tudi domači sukneni proizvodi iz Zapuž. Ti izdelki imajo poleg izvrstne kvalitete tudi izredno nizke cene.

Prav občudovanja vredne izdelke so razstavili domači mizarji. Kakor na velesejmu vidimo tudi tukaj zelo okusne skupine, kot so: spalnica, gosposka in kmečka jedilnica itd. Temu sledijo še primerna tapetniška dela. Tudi krojači in šivilje iz Lesec in Radovljice so se izkazali prav dobro. Ravno tako tudi čevljarji iz Radovljice, Gorice in še posebno v obilnem številu iz Ljubnega. Zastopane pa so na razstavi tudi še druge obrti kakor: kolarstvo iz Podnarta z izredno izvrstnim vozom, lesna konstrukcijska tvrtka iz Otoč, pečarski izdelki iz Radovljice in umetna ženska ročna dela iz begunske kaznilnice. Posebno pozornost vzbujajo še kamnovske, slikarske, podobovske umetnijo iz Radovljice in žgano slikarstvo iz Jesenic.

Bogata je tudi čebelarska razstava. Ker slavi obenem podružnica čebelarskega društva v Radovljici svoj 25 letni jubilej, odkar je bila ustanovljena, so se njeni člani še posebej potrudili, da pokažejo napredek svoje stroke in organizacije. Reči se mora, da se vsakdo v tem oddelku razstave z užitkom rad malo ponudi. Ne smem tudi prezreti umetne vrtnarske, fotografske in knjigoveške razstave, ki vzbujajo splošno pozornost. Hodniki in stene soban so pa okrašene z umetniškimi slikami ter z raznimi stavbenimi načrti in risbami domačih stavbenih podjetnikov. Razstava je vsekakor pokazala, da so naš obrtniki dovolj podjetni in da morajo njihovi izdelki konkurirati s tujimi proizvodi. Treba je le dovolj domačih kupcev. Upamo, da razstava v tem oziru gotovo mnogo pripomogla.

Razstavo zelo obiskujejo tudi tujci. Vsakdo se o njej zelo povoljno izraža. Odprta bo le še nekaj dni (do 15. avgusta). Kdor pride še v tem času v Radovljico, naj ne zamudi te prilike, da si razstavo temeljito ogleda.

Vir: Gorenjec, 10. 8. 1935

1936

Imenik častitih p. n. udov družbe sv. Mohorja leta 1935 / Dekanija Radovljica / Radovljica. Fatur Jakob, [dekan](#); Avguštin Ivan, [gost](#).; Ažman Anton, Ankele Jožef, Ažman Simon, Bulovec Ivan, Božič Ana, Bogataj Vinko, Bohinc Katarina, Bogataj Jožef, Brce Janez; Brate Leop., [p. fin. k.](#); Bole Vilko; Bizjak J., [srezki podnačelnik](#); Cengle Uršula, Cerar Frančiška, Celar Zof., Čeme Pavel, Črnko Milan, Čebašek Jožef, Dežman Jan., Dežman Marija, Debevc Franc, Dežman Katarina, Dežman Matija, Dolžan Franc, Drenik Roz., Dežman Valentin; Demšar Viktor, [c. n.](#); Dobravc Milena, Füsager Terezija, Fister Franc., Fister Anton, Gregorc Jožef, Fon Jožef, Eržen Julijana, Golmajer Marija, Grimšičar Jakob, Grimšičar Neža, Grilc Pavla, Grilc Anton, Hribovšek Ivan, Hrovatin Ivan, dr. Homan Alojz, Hudovernik Vinko, Hrovat Jakob, Erman; Hrovat Ivan, [kaplan](#); Hanzlovsky Anton, [šum. ur.](#); Janc Florjan, Janša Ivan, Jeglič Tomaž, Humerca Janez, Koman Ivan, Kunčič Ana, Kraut Terezija, Kogovšek Franc, Kompare Ivan, Košir Anton, Kleindienst Ivan, Kristan J., Kolman Marija, Korošec Uršula, Kronabetvogel Stanko, Lukan Franc, Lerh France, Lavrih Pavel, Kapus Andrej; Lazar Alojz, [d. insp.](#); Mrak Ivan, [podpuk.](#); Mrak Janez, Mrak Anton, Mali Alojzij, Mulej Valentin, Maček Alojzij, Mencinger Terez., Mulej Marija, Mihelčič Fr., Merčun Jože, Mandelc Marija, Mravlje Pepca, Mulej Fran, Mencinger Iv.,

Noč Josipina, Ostaševsky Minka, Orel Filip, Peternel Ivanka, Pristov Franca, Presterl Ivan, Patik Leo, Preželj Lucija, Pogačnik Alojz, Pečnik Olga, Pogačnik Jožef, Pavlovšič M., Pristov Marija, Pristov Franc, Pavlin Jožef, Pere Fran, Prešern Fran, Pogačar Jakob, Pirih Fr.; Perkavec Albin, **ž. ur.**; Rogač Jožef, Ramovš Fr., Resman Vinko, Resman Ludovik, Remec Sonja, Resman Fran, Ravnik Janez, Rozman Lovro, Resman Janko, Rataj Ing., Savnik Vinko, dr. Slivnik Anton, Sadar Ladislav, Škrt Anton, Štiherl Jerica, Šlibar Mar., Šušteršič Jožef, dr. Štular Jožef, Šmid Frančiška, Šola Radovljica, dr. Šareč Janez, Štiherl Janko, dr. Šmajd A., Tonejc A., Trelc M., Trelc A., Tepina Jožef, Tevž Franjo; Torelli Albin, **sr. sod.**; Urbas Ana, Uršič Anton, Urevc Minka, Vari Leopold, Valant Janko, dr. Vidic Janko, Vurnik Alojzij, Vengar Alojzij, Wagner Anton, Vovk Jak., Valant Franc, Vogelник Janez, Vidic Janko, dr. Voves J., Vargazon, Vogelник Gabrijela, Vidic Jož., Vogelник Marjanca, Vogelник Janko, Varl Terezija, Vozel Helena, Wagner Alojz, Zupanc Ana, Zupanc Jem., ing.; Zobec Ivan, Zaplotnik M., Zupanc Franc, Zalokar Mihael, Zupanc Marija, Zupanc Avgust, Zalokar Milka, Žerovc Franc, Žerovc Val., Zupan Jerca, Župni urad, Žagar Lovro, Žerovc Alojzij, Zupan Ivan, Zupan Franc; Zagorc Igo, **trgovec**. (Pošta Radovljica 172).

Mohorjev koledar - Celje, 1936

V Radovljici - nič novega.

Razpisane volitve. V našem političnem okraju bodo dne 25. oktobra 1936 občinske volitve v občinah Radovljica, Kropa, Breznica, Jesenice, Dovje-Mojstrana, Rateče-Planica, Gorje pri Bledu, Bled, Boh. Bistrica in Srednja vas pri Bohinju. V občinah Begunje, Lesce, Mošnje in Kranjska gora so bile letos spomladi, dočim v občinah Ovsiše in Ribno poteče triletna poslovna doba šele spomladi 1937. Razen teh občin ne bo občinskih volitev še v novo ustanovljeni, a še neorganizirani občini Kamna gorica in v občini Koroška Bela.

Priprave so že v teku. V Radovljici nastopita dve listi. Naša JRZ lista z nosilcem g. Resmanom, ravnateljem Mestne hranilnice in Lista vseh nasprotnikov in protiljudskega mišljenja. Proti JRZ listi so najhujši agitatorji na davčni upravi, kjer sedi »gromovnik bele Radovljice«, govornik pri občinskih volitvah 15. 10. 1935 in bivši tajnik JNS. Stremljenja teh uradnikov poznamo in nas veseli, da so še ostali zvesti samemu sebi, leto nam je žal, da nočejo verjeti svoji zmoti in da je vsak drugi kriv njihove »njesreče«, kadar pride. Ne dvomimo v patriotizem teh ljudi, saj so prvi Jugoslovani in vemo, da bodo vedno pokorni izvršilci zakonov in navodil vlade, bodisi v Radovljici ali drugod, ker morejo vršiti svojo službo samo v Jugoslaviji, ki ima vsega skupaj 9 upravnih področij (banovin).

Začetek volilne borbe. Oznanil ga je tukajšnji tovarnar pletenin in bivši predsednik upravnega odbora Mestne hranilnice v Radovljici g. Janko Novak s tem, da je v noči od soboto (19- 9.) na nedeljo (20. 9.) celo noč prav do jutra plačeval za vino. Čudimo se pa, kako si upa g. Novak cele noči presedeti s svojo družbo v javnih lokalih, ko vendar kot gostilničar pozna policijske predpise, ki se jih moramo držati vsi, tudi g. Novak, ki se gotovo dobro spominja, kako je bilo s policijsko uro pred občinskimi volitvami l. 1933. G. Novak in gostilničar na kopaljšču, pozor!

Delo pri cestnem odboru. Radi revizije kr. banske uprave je delo pri cestnem odboru prenehalo. Upanje pa je, da se bo z delom v kratkem pričelo, ker bo sestavljeno do tega časa tudi poročilo revizorja in ugotovljene nepravilnosti, ki so se izvršile.

Politika v gasilskem domu. V nedeljo, dne 20. 9. 1936 je bila v Radovljici gasilska vaja. Po končani vaji so nekateri uničili ostanek one kapljice, ki je ostala od gasilske veselice, pri tem pa navdušeno politizirali in kritizirali, kar jim ni všeč. Nam je prav, da

smo vsaj enkrat spoznali one, ki sicer neprestano kriče, da v gasilska društva ne politike. Tudi naše stališče je tako; zato bomo že poskrbeli, da se to stališče dosledno in napram vsakomur izvaja.

Vir: Gorenjec, 26. 9. 1936

V Radovljici - grozdje zori ... / Kandidatna lista JRZ potrjena. Listo JRZ za občinske volitve v Radovljici je sodišče potrdilo. Na njej so možje poštenjaki, ki bodo vodili občino in njeno gospodarstvo nesebično, požrtvovalno in brez svojih osebnih koristi. Na listi so zastopani vsi stanovi, ki bodo v harmoničnem sodelovanju skrbeli za procvit in gospodarsko povzdigo Radovljice. Lista je brezkompromisna.

Program JRZ za občinske volitve. Poleg splošnega političnega, gospodarskega in socialnega programa JRZ, si je JRZ za Radovljico za predstoječe občinske volitve določila in postavila svoj domači in gospodarski program. Glavna in prva zahteva je, da se priključi mestu Radovljici Lancovo, ki je doslej ofarano in všolano v Radovljici. Zahteva je izrazito gospodarskega značaja. Radovljčani in Predtržani imajo na Jelovici, ki spada v katastralno občino Lancovo, po ogromni večini svoje gozdove, na drugi strani pa gravitirajo v vseh ozirih prebivalci Lancovega v Radovljico. Ozemlje Radovljice se bo s priključitvijo Lancovega k Radovljici zaokrožilo. Lancovčani sami stremijo za tem, da pridejo k Radovljici in so več prošenj napravili, vendar jim sedanje občinsko zastopstvo ni bilo naklonjeno, ker se je bilo bati, da bo »Radovljica izgubila mestni značaj". S priključitvijo Lancovega se bo tudi povečala davčna podlaga in bo zlasti lov donasal lepe dohodke. Z razširjenjem področja občine se bo še bolj zmanjšala brezposelnost ozir. iste sploh ne bo v Radovljici, ki je že izginila, od kar je bila razrešena prejšnja uprava v Mestni hranilnici in postavljen gerent v osebi g. Resmana Janka. Druga zahteva je, da mora v vseh javnih korporacijah, tako v občini, v Mestni hranilnici in podobno vladati popolno poštenje in enakost vseh občanov pred zakoni. Tako mora bodoči iz liste JRZ izvoljeni odbor poskrbeti, da ne bodo v Mestno hranilnico prišli v upravni odbor in ravnateljstvo ljudje, ki bo bodo samemu sebi izplačevali ogromne vsote, dočim so drugi vlagatelji dobili po nekaj desetakov in stotakov. Javni položaji niso za izrabljanje v lastno osebno korist odbornikov, marveč vsi odborniki služijo le volilcem, ki so jih izvolili. Tretja programična točka JRZ je ta, da bo občinski odbor pospeševal tujski promet. JRZ se zaveda, da Radovljica brez tujskega prometa ničesar ne pomeni in da je treba zato storiti vse, da se napravi Radovljica Za vabljivo mesto, ki bo gostom poleg naravnih krasot nudila tudi potrebno ugodje. Izvoljeni odbor na listi JRZ bo skrbel, da v Radovljici ne bo brezposelnosti. Najprej imajo delo v Radovljici domačini, ostali šele takrat, ako ni dovolj domačinov na razpolago. V socialnem oziru bo JRZ po svojem odboru skrbela, da bodo oni, ki so javne pomoči potrebni, dobili potrebno podporo za svoje življenje. S takim programom stopa JRZ pred volilce Radovljice. Ni je treba biti sram njenega programa! Vsak volilec se pa lahko in brez skrbi zanese, da bodo odborniki iz liste JRZ svojo besedo v polni meri izpolnili, da ne bo ostalo samo pri besedah, marveč da se bo program v celoti in dosledno izvajal v korist celotne Radovljice in brez škode za gospodarske interese poedincev.

Z lažjo so začeli. Po Predtrgu so nasprotniki vrgli zlasti med delavce-volilce, ki so sedaj zaposleni pri zidanju palače Mestne hranilnice, da je sedanji gerent g. Resman Janko izjavil, da se mora do volitev obdržati vse delavce na delu in da se jih mora plačati, po volitvah pa da bodo takoj odpuščeni. To je perfidna laž, ki so jo vrgli nasprotniki med volilce-delavce zato, da bi jim znova nasedli in jih šli volit. Nasprotnikom pa pri tem ni pri srcu blagor domačega delavstva, ki ga nikdar ne poznajo in se zanj ne brigajo; hočejo ie zmedo, da bi mogli v kalnem ribariti. Ne

smilijo se jim oni, ki bodo radi raznašanja govoric toženi in kaznovani. Pri svojem početju se držijo reka: pri vsem pa le vendarle nekaj ostane, četudi ni res, kar se raznaša, nekaj jih bo pa le verjelo. Vemo, v kateri kuhinji se je to in marsikaj drugega skuhalo. Povemo pa, da je bil ravno sedanji gerent mestne hranilnice v Radovljici tisti, ki je s svojim podpisom in osebnim jamstvom pripomogel, da se je palača dozidala in da v Radovljici ni bilo od njegovega prevzema mestne hranilnice nobenega brezposelnega domačina, ki se je priglasil na delo in ki je hotel prijeti za delo na stavbi. Najprej se je skrbelo za domačine. Jz okolice so prišli šele nato na vrsto. Iz Lancovega ni bilo delavcev na stavbi, ker so tam vsi sami dovolj zaposleni in nimajo potrebe, da bi hodili na delo na stavbo v Radovljico. Zato je laž in neresnica, ki se je nasprotniki prav dobro zavedajo, ko trdijo, da se bo s priključitvijo Lancovega Radovljici povečalo število brezposelnih. Če nasprotniki mislijo nase in na svoje delo ter nimajo skrbi za domače delavce, potem je gotovo res, da bo brezposelnost v Radovljici. Saj nasprotniki, kadar zidajo, domačih ljudi sploh ne poznajo. V javnem gospodarstvu se pa ne brigajo, da bi zaposlili dovolj delavcev. Res je le to, da delo na stavbi ponehuje in da je skrb g. Resmana Janka ta, da delavci ne bodo brez zaslužka. Zato smo poskrbeli, da bodo dobili delavci zaposlitev pri stavbah, ki se sedaj zidajo. Dela, ki so združena s planiranjem sveta okoli palače, pa se bodo izvršila takrat, ko ne bodo delavci nikjer drugje imeli nobenega zaslužka. Tako skrbimo za zaslužek in zaposlitev ljudi. Povemo vse to zgolj radi tega, ker nasprotniki razširjajo laži. Še enkrat prosimo, naj nam vse tiste lažnjivce in razširjevalce vsak takoj sporoči, da bomo proti vsakemu nastopili sodno pot in mu dali priliko, da tam dokaže svoje junaštvo.

Po njih delu jih boste spoznali. Naša uprava pod predsedstvom pok. g. Resmana V. je bila tista, ki je zidala kopališče zato, da se pritegne v Radovljico čim več tujcev-letoviščarjev in da postane Radovljica letoviško mesto. Samo napravi lepega kopališča se je zahvaliti, da je dotok tujcev iz leta V leto večji, da domačini precej tisočakov zaslužijo, kakor tudi da se v Radovljici letos precej zida. Vse to je zasluga naših ljudi. Nasprotniki so pravili, da ni bilo prav, da se je zidalo kopališče in da bi bilo bolj prav, ako bi se vlagateljem dotični zneski izplačali. To trdijo še danes. Vedo pa, da je bila že takrat denarna zapora. S tem hočejo zopet hujskati zoper JRZ listo, čeprav vedo, da je kopališče za Radovljico potrebno in zelo koristno in da ima od kopališča vsa Radovljica velik dobiček. Mi pa pravimo, da je bila zidava kopališča zelo potrebna, ker bi sicer naslednik, pok. Resmana v vodstvu Mestne hranilnice, imel veliko več prilike, da bi si izplačal še večje zneske v gotovini, kakor pa si jih je dejansko v letih svojega predsedovanja, tudi za denar, ki je bil izdan za stavbo jim ni bilo dosti mar. Poglejte, volilci, gospodarje! Stavbo so prodajali za 300.000 Din, čeprav je svet sam veljal 150.000 Din, ki jih je morala prejšnja uprava hranilnice plačati, ker je veter dvakrat odkril streho, ki je niso znali ali pa hoteli zavarovati na način, ki ne bi veljal veliko. Prav tako se bo morala cesta pred novo palačo znižati, kar bo zopet veljalo. Pa vse to zopet samo in izključno vsled nezmožnosti tistih, ki so cestna dela vodili in cesto po nepotrebnem zvišali. To so delali nasprotniki JRZ, ko so oni bili na občini in so imeli vso oblast v rokah. Danes pa so toliko nesramni, da, upajo nas obdolževati, kar sploh ni resnično. Volilci! Pametno premislite in ne dajte se begati od ljudi, ki so paševali tri leta na občini in Vam v tem času niso ničesar pokazali, razen sedajšnjih novih obljub.

Čudna je ta stvar. Področje naše davčne uprave je precej obsežno. Zato imamo na davčni upravi precej uradnikov in uslužbencev. V glavnem pa imamo največ ali vsaj precej dnevničarjev, tako slugo Pristovca t ranča, Glažarja Vinka, Pezdliča Joža in druge. Po § 178 uradniškega zakona se dnevničarju sme služba vsak čas

administrativno odpovedati v petnajstih dneh od dne priobčitve. V nedeljo dne 25. oktobra 1936 bo grozdje v Radovljici zrelo.

Vir: Gorenjec, 3. 10. 1936

V Radovljici vre ...

Poprava volilnega imenika. Ob razpisu občinskih volitev je radovljiški volilni imenik šteje 363 volilcev. Na zahtevo JRZ je občinska uprava doslej izbrisala 12 volilcev, vsled odločbe sodišča pa se mora izreklamirati še eden. Končno je občinska uprava v zadnji svoji seji dne 5. X. 1936 tudi zavrnila predlog za izbris odvetnika Krištofa Vladimirja, ki stanuje že nad 4 leta v občini Lesce. Za sedaj bo izbranih 14 oseb, za izbris pa je pripravljeno še nadaljnjih 5 oseb, ki bodo pravtako izginile iz volilnega imenika, kjer so popolnoma neupravičeno vpisane po zaslugi prejšnje občinske uprave. Vpisali pa smo doslej 33 volilcev. Ti številni popravki kažejo, da občinska uprava ni vpisovala ljudi, ki so imeli za to pravico, da pa je na drugi strani vpisovala nekatere ljudi, ki so bili za vpise neupravičeni.

Zakonita potrdila za reklamacije. V volilne imenike občine Radovljice je vpisan tudi odvetnik Krištof Vladimir, ki stanuje že najmanj 4 leta v občini Lesce pri svojem tastu. Po zakonu o volilnih imenikih se sme vpisati v volilni imenik le oni, ki stanujejo najmanj eno leto v občini. Stanovati se pravi, v dotični občini imeti svoje stanovanje. Nikakor pa ne zadostuje, da ima kdo v kaki občini svojo pisarno, n. pr. odvetniško. Le državni in samo upravni uslužbenci se vpišejo v volilni imenik one občine, kjer ima njihov urad svoj sedež. Krištof Vladimir ima v Radovljici svojo odvetniško pisarno v družbi s prejšnjim županom dr. Dobravcem, stanuje pa v Lescah že nad eno leto, čeprav tam za bivanje sploh ni prijavljen. Občinska uprava v Lescah je po svojem sedanjem županu izdala dne 30. 9. 1936 potrdilo, da stanuje Krištof Vladimir že nad eno leto v Lescah in je tudi ista uprava zahtevala vpis Krištofa Vladimirja v volilni imenik, s čemur ja sama poudarila, da stanuje Vladimir Krištof že najmanj eno leto v Lescah. Obratno pa je občinska uprava v Radovljici po svojem bivšem županu in družabniku dr. Dobravcu izdala dne 30. 9. 1936 pod št. 91 Uradno potrdilo s katerim se potrjuje, da Krištof Vladimir, stanujoč v Radovljici šteje 81 biva islotam kot odvetnik od 13. 6. 1931. Hiša, kjer ima Krištof Vladimir v Radovljici svojo odvetniško pisarno v družbi dosedanjega župana dr. Dobravca ima hišno šteje 81 in je to poslopje last tuk. posojilnice. Vsakdo v Radovljici prav dobro ve, da tu Krištof Vladimir ne stanuje in da isti hodi dnevno iz Lesc v Radovljico v svojo pisarno. To, od prejšnjega župana izdano potrdilo, je tedaj neresnično in lažno. Kdor ne ve, kje bo našel odvetnika Krištofa Vladimirja na stanovanju, naj ga poišče po navodilih in potrdilu občinske uprave v Radovljici, pa ga gotovo - ne bo našel!

Kdor išče, ta najde. Vsem Radovljičanom in Predržanom je dobro znano, kako so postopali oblastniki pred občinskimi volitvami leta 1933. Čez noč so vrgli brez vsakega razloga iz uprave in ravnateljstva mestne hranilnice v Radovljici g. Resmana Vinka in celotno upravo, nad nas pa so pošiljali žandarje, ki so nas stražili. Oblast se je poslužila zakona o društvih, shodih in posvetih ter kaznovala povsem neupravičeno vsakogar, čeprav je dokazal, da ni bil pri sejah niti navzoč. Na vseh krajih se je takrat našim ljudem nagajalo in se jih preganjalo, čeprav niso napravili drugega, kakor da so se poslužili zakona, ki jim je dovoljeval udeležbo pri občinskih volitvah. Kako je sedaj vse drugače! Nasprotniki niti ne prijavljajo svojih sestanov, pa zaradi tega niso niti klicani na odgovornost, čeprav moramo na drugi strani mi prijavljati vse svoje sestanke. Mi spoštujemo zakone, čeprav jih nismo sami delali, nasprotniki pa istih ne uvažujejo, ker gotovo mislijo, da smejo še vse napraviti proti izrecnemu zakonitemu določilu. Prepričani so, da smejo še vse tako delati, kakor so

leta 1933. Dr. Dobravec, je kot župan občine Radovljice izdal napačno in lažno potrdilo o bivanju svojega odvetniškega družabnika Krištofa Vladimirja, pa je bill zaradi tega razrešen in je do volitev prevzel županske posle njegov namestnik, radovljiški obrtnik, Sartori Leopold. Leta 1933 so nas preganjali kakor divjo zver brez vsakega povoda in zakonitega razloga, danes se je oblast poslužila samo zakonitih določil, pa je razburjen ves Izrael. Razburjenje je seveda umetno, ker hočejo s takim razburjanjem zabrisati nezakonitost svojega dejanja. Nismo mi krivi, če je moral dr. Dobravec iti 3 tedne pred občinskimi volitvami. Sam je napravil vse brez našega sodelovanja, mi pa imamo pravico, da se branimo. Kdor je zakrivil, naj potem sam gleda, kako se bo opral in svoje dejanje opravičil!

Popravljanje uradnih knjig. Na občini je bill za tajnika Pogačar Ivan iz Predtrga, ki je sprejemal tudi zahteve za izdajanje potrdil o bivanju raznih oseb v Radovljici. Težave smo imeli pri iskanju teh potrdil. Da ne bi mogli zbrisati iz volilnega imenika nekega Bognarja Štefana, je po lastnem priznanju na sreskem načelstvu v Radovljici pri zaslišanju dne 3. oktobra 1936 izjavil občinski tajnik, da je v uradnih knjigah popravil dan odhoda tega Bognarja iz Radovljice, in sicer tako, da je zradiral 26. 9. 1933 in napisal 29. 12. 1933, v eni knjigi pa je kratkomalo prepisal spredaj navedene številke. Nato je občinska uprava v Radovljici izdala z podpisom župana dr. Dobravca in tajnika Pogačarja uradno potrdilo, da se je Bobnar Štefan izselil dne 29. 12. 1933. Če bi to obveljalo, bi Bognar Štefan ostal v volilnem imeniku in bi neupravičeno lahko pri volitvah dne 25. oktobra 1936 volil. Izgleda, da občani, ki nismo pristaši sedanje občinske uprave, nismo pred zakonom enaki, ozir. da nas smatra občinska uprava za take, ki nam lahko izdaja protizakonita potrdila. Mi smo vajeni zakonov in nikdar ne zahtevamo, da se stori kajnezakonitega. Kar je napravil občinski tajnik je kaznivo dejanje po kazenskem zakonu in bo o stvari na predlog nadrejene oblasti še odločalo sodišče. Kdor se hoče naučiti, kako se ne sme delati z javnimi knjigami, naj se gre učiti k sedanjemu občinskemu tajniku! Mi mu nismo hoteli nobene nesreče. Če smo zahtevali pregled knjig, smo to storili v svojo obrambo, ker smo državljani in imamo po zakonu pravico, da se z nami postopa po zakonu. Kdor je sam grešil, naj sam nosi posledice svojega greha in naj gleda, da v bodoče ne ho nikdar več segal po takih sredstvih, da bi zmanjšal udarno moč svojega političnega nasprotnika!

Sodelovanje uradništva in ljudstva. Svoje stališče v tem pogledu smo že večkrat javno naglasili. Smatramo za potrebno ponovno povdariti, da uradništvo ni nad ljudstvom, marveč da mora z njim živeti, z njim delati in seveda sodelovati tudi pri občinskih volitvah. Nekateri uradniki in državni uslužbenci - priznamo, da jih ni veliko - pozabljajo na to in se vedno družijo z nasprotniki JRZ in jim pomagajo pri sestavi kandidatne liste, čeprav dobro vedo, odkod imajo službo in kruh. Še več! Dnevničar davčne uprave v Radovljici Potrato Rudolf je šel tako daleč, da je bil pri občinskih volitvah v Lescah predstavnik JNS liste. Po govoricah ki se širijo, je šel nekdo iz davčne uprave tudi „na izvid“ v Logatec in tam celo aktivno z agitacijo posegel v volilno borbo proti JRZ. Korajža velja! Kakor je prejšnji režim ljudskih nasprotnikov in zatiralcev nastavljal tuk. davčni upravi številne svoje pristaše, tako bomo tudi mi znali napraviti pravočasno red v tem uradu, da ne bo ostalo samo pri besedah. Mi hočemo na davčni upravi ljudi, ki ne bo njih glavno geslo in življenjska naloga delati proti večini ljudstva in proti politiki sedanje vlade, mi hočemo ljudi, ki bodo spoštovali vlado in delali v skladu z njeno politiko in bomo s svojo močjo na merodajnih mestih poskrbeli, da § 178 uradniškega zakona ne bo samo mrtva črka na papirju. Kdor dela proti vladni politiki iz vrst uradništva, ta si sam odjeda kruh in sam sili v svojo »nesrečo«.

Korajža velja. Nasprotniki svojim pristašem vlivajo korajžo s tem, da bo vlada padla m da bodo zopet dobili oblast v roke JNS-arji. Trosijo še druge laži, da bi dali svojim zbeganim ovčicam zadnjo korajžo. Zaman je vse njihovo delo. Radovljica je bila »bela« tri leta; sedaj je v zadnjih zdihljajih. Stopamo v novo dobo občinskega gospodarstva, ki bo plodonosnejše in koristnejše za občino in vso Radovljico, kakor je bilo „bela“ gospodarstvo. Kdor se udaja še utvaram, da bo na občini v Radovljici gospodarila in vladala dosedanja „bela“ večina, je v zmoti in škoda za vsak glas, ki bo oddan za listo združenih nasprotnikov. Možje in fantje - volilci! Ne dajte se begati in ne nasedajte lažem! Od sedanje oblasti ni nikdo preganjan. Kdor pa zagreši kaznjivo dejanje, je kriv in tega morajo zadeti posledice zakona! Bodimo korajžni in pridno skrbimo, da laži nasprotnikov sproti uničimo!

Karte so vrgli. Kandidatno listo združenih nasprotnikov (JNS listo) z nosilcem Jankom Novakom je podpisalo izmed 49 predlagateljev 14 državnih uslužbencev, med njimi gozdar Kenda, učitelja Leo Baebler in Franc Rus, železničarja Kranjc in Skrt in 9 iz davčne uprave: Rožaj, Rozman, Pezdič Ciril, Pezdič Jože, Pristov, Čebulj, Tesenj, Glažar in Pristavec Franc.

Vir: Gorenjec, 10. 10. 1936

V Radovljici še nismo pozabili ... »Takega nasilju in lakih groženj kot jih izvajajo nad volilci sedanji režimovci, pa še ne«, pravijo radovljiški JNS-arji. Sedaj pa ne vemo ali ti »velemožje« niso še tri leta stari, ali pa imajo tako kratko pamet, da ne prenesejo treh let spomina nazaj. Bomo pa mi spomine nekoliko osvežili.

Nam je še vsem dobro v spominu, kako so se vršile priprave za zadnje občinske volitve pred tremi leti, ki naj bi bile »svobodne«, vsaj kot take so bile napovedane. Približno v tem času pred tremi leti je bilo, ko so hodili orožniki od hiše do hiše ter s trdo besedo in grožnjami ukazovali voliti JNS-listo. Spozabili so se tako daleč, da so grozili obrtnikom, da jim bodo odvzeti obrtni listi, gostilničarjem koncesije, trafikantom trafike in in drugo, ako ne volijo »nacionalno« listo. Nadalje vprašamo, ali je bil opoziciji sploh dovoljen kakšen sestanek, ali sta se na cesti smela pogovarjati le dva opozicionalca, prepovedani so bili celo obiski, vohunili so pod okni privatnih stanovanj, zasledovali vsako pot uglednejših gospodarjev. Ko so radovljiški fantje raztrosili nekaj opozicionalnih letakov, so bili ovađeni, do onemoglosti pretepeni, celo noč na stol priklenjeni, nato pa oddani v preiskovalni zapor in obtoženi po zakonu o zaščiti države. V času preiskave jim celo sodišče na zahtevo JNS-arskih priganječev, ni dovolilo vživati domače hrane...

To vse je bila zasluga teh, ki danes kriče po svobodi, ki jo pa v resnici tudi imajo. Ne moremo si drugače misliti kot, da ta krik izvira iz zavisti, ker imamo poleg njih svobodo tudi mi, ki jo ob času njih gospodarstva nismo imeli. V tistih časih se je zgodil tudi slučaj, da je odbor Kmetijske zadruga v Radovljici imel sejo. Pri tej priliki se je nekaj govorilo tudi o volitvah, ker je bila ta zadeva splošno v razpravi. Mogočnjaki tedanjih dni so seveda vse navzoče kaznovali z denarno globo celo do 500 Din, kar se je od posameznih tudi eksekutivnim potom izterjalo. Zagovori in pritožbe so bile seveda brezuspešne.

Tudi pri policijski uri je bila velika razlika. V privilegiranih gostilnah se je popivalo in napajalo vse noči. Seveda, tam je sedel čuvar pravic in javnega reda! V drugih gostilnah so pa gostje v sencah kontrolorjev morali ob določeni uri zapustiti gostilno, sicer je gostilničar trpel občutno denarno kazen. In danes? Kje imate slične grožnje in postopke?!

In še: nameščencem in delavcem pri cestnem odboru je bilo ukazano, da se na dan volitev zbero pred pisarno, od koder gredo skupno na volišče »svobodno« glasovat

za JNS listo. Kdor pozivu ni sledil, je bil takoj ob delo, pa četudi je bil družinski oče ali pa največji revež.

Delila so se posojila, ki so pa bila srečno zgubljena. Delile so se pletene jopice kar na preteg, za plotovi so ležale. Toda kdor ni oddal glasu po naročilu, jo je moral plačati. Obljubljale so se službe. Kar sedem policajev je bilo baje za Radovljico določenih. Pa je vendarle le eden ostal vsa tri leta, ki opravlja prav vestno službo ponoči in podnevi pri današnjih „socialno čutečih“ občinskih očetih v Radovljici. Tudi druge službe so ostale le obljubljene in so zopet obljubljene. Kdo bo tedaj le verjel večnim obljubam, saj gre še osel le enkrat na led.

Volilci spomnimo se na te čase in primerjajmo jih z današnjimi dnevi.

Ko so imeli radovljiški JNS-arji tako pripravljeno za volitve, so postavili še en škafo vina v znani gostilni na mizo, zraven pa obesili zajemalko, da so se naročeni in po raznih krajih en dan ali dva, gotovo pa zadnjo noč, zaprti volilci pokrepčali, predno so popolnoma „svobodno“ dali pečat sicer napovedanemu večnemu, vendar pa že danes skrahiranemu režimu, ki je pred tremi leti vsemogočno napovedal: „Nobenega plebiscita več!“

Zapovedano „zmago“ so beli Radovljičani seveda slavili, kot jo baš ti znajo. Povorka z zastavo in lampijončki v mešani družbi, v kateri so se odlikovali baš kričači in kričačice, ki niso drugega znali, kot blatiti zaslužne radovljiške kulturne in gospodarske delavce, ki so že do 40 let nesebično delali za prosep mesta in napredek njega gospodarskih institucij in to s psokami, ki jih niti barbarji najbolj divjih narodov ne rabijo.

Ker pa ti kratkomisleči mogočneži menijo, da spomin tudi nas volilcev ne seže niti tri leta nazaj in pa ker jim je po zaslugi naših preudarnih voditeljev dano res svobodno zapeljevati volilce, so se vrgli na agitacijo. Seveda morajo sedaj sami to opravljati in jim gre zelo trdo. Začeli so zopet z obljubami. Služb v tovarni na Jesenicah ali v Lescah je dovolj. Voli našo listo in dobil jo boš! tako gre glas. Le kdo jim bo še verjel, saj vsakdo ve, da je vpliv teh ljudi povsod popolnoma padel in se na njih prošnje nihče več ne ozira.

Voli nas, pravijo, napravili ti bomo v hišo elektriko in napravili pot, ali pa ti bomo dali podporo. Rabsoden volilec, četudi kmet, pa ve, da občina posameznim privatnikom elektrike v hišo napeljati ne more. Tedaj je to spet le obljuba.

Naivno iznajdljivi so ti ljudje. Obljubimo, pravijo, saj smo pred tremi leti tudi, pa je šlo, zakaj bi sedaj ne. Gospodarili bomo tri leta saj se itak dela od nas ne zahteva. Mi bomo pa zopet prodajali blago na vložne knjižice tukajšnjih denarnih zavodov in jih stoo odstotno vnovčili, zaslužek je pa le neprimerno boljši. Tudi drugače ti gospodje dobro razumejo trgovska posla, pa jih sem in tja le zaloti carinar. No pa parkrat se kazen že prenese, četudi je visoka, saj je pa tudi zaslužek dober.

Tudi s terorjem, kot pred tremi leti, poskuša mlajša generacija. Po gostilniških lokalih hoče terorizirati in vse na se opozoriti. Začeli so zahajati v gostilne, v katere dosedaj niso hodili. Zgleda, da so naročeni. Denarja je baje dovolj. Dvigne se bojevit mladenič in ker ne more drugače uveljaviti svojih trditev, zakriči v pozi junaka: „Vi klerikalci ste tisti, ki ste leta 1933. vpili dol s kraljem in ste ga leta 1934. ubili.“ Seveda je po temeljiti lekciji utihnil, ker je naletel na ljudi, ki so ga primerno podučili. Tovariš ga je v nadlogi zapustil. „Junaka“ pa je iz molčečnosti zbudil drugi tovariš in odpeljal v svoje varstvo. Pred odhodom pa se je še ojunatil in zavpil: „Gorje vam klerikalci!“ Pozneje je pa baje naletel še na eno neprijetnost v svojih vrstah.

Mi pa, ki smo vse gorje, ki so nam ga povzročili ti kričači, znali mirno prenesti, ne posnemamo predhodnikov, ki so svojo karijero tako žalostno zaključili, ker vemo da je le v slogi, prevdarnem in resnem delu moč in napredek, nimamo podkupovanj in

praznih obljub, vemo pa, da bomo z združenimi močmi zaposlili vse brezposelne in skrbeli za uboge. To smo razložili in razvili svoj program na jako dobro obiskanem javnem shodu v Predtrgu pri „Koku“, spopolnili bomo pa še na takem shodu v nedeljo ob 11. uri dopoldne v Radovljici.

Zmaga naše JRZ liste na dan 25. oktobra bo častna in mi volilci bomo dobili plačilo v poštenu in nesebični upravi.

Vir: Gorenjec, 17. 10. 1936

Radovljica pred potopom JNS barke

Žrtev samega sebe. Ni bilo dovolj eno samo napačno izdano potrdilo svrhu poprave volilnega imenika, še je obč. uprava koncem septembra izdala napačno potrdilo, s katerim so nasprotniki hoteli vtihotapiti v volilni imenik italijanskega državljana, glede katerega so potrdili, da je jugoslovanski državljan, prostojen v Radovljico. Potrdilo je bilo tudi tako, da je bival v Radovljici od leta 1933 do januarja 1936. To pa je zopet neresnično, ker je dotičnik že lanskega leta novembra odšel v Ljubljano in je svoj odhod iz Radovljice javil obč. upravi den 24. decembra 1935. V enem potrdilu dve neresničnosti, ki bijeta v obraz sleherni zakonitosti in poštenosti.

Razen tega je občinska uprava tudi izdala uradno potrdilo, da biva nekdo drugi v Radovljici že od 6. januarja 1935 naprej. Ugotovljeno pa je uradno od nadrejene oblasti, da je imenovani res prišel takrat v Radovljico, a da je sredi julija 1935 odšel ter se vrnil julija 1936. Ta sploh ni bil prijavljen v Radovljici, saj vpisan ni v prijavni in odjavni knjigi prebivalstva.

Za tretjega je občinska uprava izdala uradno potrdilo, da je pristojen v občino Kranj, v resnici pa je pristojen v občino Predoslje, oziroma v novo nastalo občino Primskovo pri Kranju.

Tako dela sedanja občinska uprava. Niso ji mar zakonita določila, niso ji mar predpisi in ne gre ji zato, da postopa z vsemi občani enako. Gre ji za to, da ohrani sebe na oblasti. Gre ji za to, da si z vpisom »vtihotapljenih« volivcev zasigura večino. Tej občinski upravi, ki dela tako, odkrito povemo, da so za nami časi, ko se je smelo vse delati pri JNS in onih, ki so delali tako, kakor je JNS hotela in da smo danes tu občani, ki hočemo strogo varovati zakonitost in skrbeti, da se na naši občini ne bo zakon na tako nepravilen način izrabljaj v korist propadle skupine JNS.

Če je oblast odstranila onega, ki je izdajal taka potrdila, je napravila prav. Prejšnji župan je postal žrtev samega sebe in svojega nepravilnega postopanja.

Mobilizacija. Nasprotniki agitirajo, da bo splošna mobilizacija ali pa vsaj splošna poskusna mobilizacija in lažejo, da bomo še pred volitvami ali takoj potem klicani k vojakom. Če ne preje, bo gotovo v nedeljo 25. oktobra 1936 mobilizacija vseh poštenih Radovljčanov in zavednih Gorenjcev za listo JRZ, katere nosilec je ravnatelj Resman Franc. Pred to mobilizacijo poštenja imajo nasprotniki strah, ker so v nevarnosti, da se marsikaj še lahko izve in javnosti pove, kar je doslej ostalo nam občanom prikrito. Mobilizirano poštenje bo pa pomendralo nepoštenje in težko onemu, ki se bo upiral navalu poštenja!

Reaktiviran agitator in politik. Združeni nasprotniki so dobili pretekle dni nazaj svojega agitatorja in politika, ki je že leta 1933 na prav poseben način izkazal svoje sposobnosti. Tako je nasprotna lista pridobila na novi in neutrujeni moči, ki bo lahko sedaj brez slehernih pomislekov nastopala vse dni do konca volitev. Veseli smo, da so združeni nasprotniki sedaj na tej novi moči pridobili, ker bomo lahko nastopali v svobodnem tekmovanju.

Suhe veje odpadajo. Govori se, da sta izstopila iz katoliške vere in pristopila v pravoslavno vero zak. Čebulj. Mi nismo z njunim izstopom ničesar izgubili. Je pač

danes moderno prestopati v protestantizem. G Dančitu, ki je zaenkrat brezposeln, čestitamo na tem in mu priporočamo, naj začne jadrno skrbeti, da bo njegova pravoslavna družina v Radovljici rastle iz gorčičnega zrna do močnega drevesa, to tem bolj ker človeku ni prijetno samemu biti.

Volilni imenik je končno potrjen. Sodišče je sedaj končno potrdilo volilni imenik za Radovljico. Volilcev je sedaj v Radovljici 386, kakor je to razvidno iz imenika samega pri občinski upravi. Deset volilcev je pri vojaki in zato nimajo volilne pravice, oziroma ne smejo svoje volilne pravice izvrševati. Zato je merodajna številka 376.

Z grožnjami so začeli. Najmočnejše orožje združenih nasprotnikov so grožnje. Vse vprek grozijo, da bodo ustrelili tega ali onega. Še celo gostilničar na sredi Radovljice z grožnjami ne štedi. Sliši se tudi, da se je neki uradnik izrazil, da bo ustrelil dva, predno bi moral iti iz Radovljice. Pošiljajo tudi grozilna anonimna pisma. Groženj se nikdo ne boji, ker smo prepričani, da bo znala državna oblast dovolj zavarovati zakonitost in red, na drugi strani pa bomo tudi sami vedeli obračunati z ljudmi take vrste.

Program nasprotnikov. Na volilnem shodu JRZ v Radovljici v nedeljo dne 18. oktobra 1936 je nosilec nasprotne liste javno zagrozil, da bomo postali še čisto majhni. Ker je iste besede rabil v nedeljo, dne 11. oktobra 1936 tudi kandidat iz nasprotne liste, ko je med drugim izjavil, da smo mi leta 1934 ubili kralja, je vsekakor program združenih nasprotnikov, da hočejo JRZ napraviti majhno. Gospodje iz JNS pozabljajo, kako je bilo pred tremi leti in mislijo, da so tudi slovenski fantje in možje pozabili, kako je leta 1933. postopala JNS z nami. Če upajo danes javno povedati, da bomo postali majhni, so to zopet grožnje in se takim besedam le smejimo, ker vemo, da so le njihova tolažba pred nevihto, ki jih bo odnesla iz občine.

1509 din ali streljanje leta 1933. Ko je pri občinskih volitvah leta 1933. prišla na občino »bela« večina, so to slovesnost proslavili. Sprevod, razsvetljava, pri znanem trgovcu huronsko vpitje, govorniški talenti so stopili na plan poveličevali »zmago belih«. Vmes pa se je streljalo na račun okrajnega cestnega odbora, ki je vsled te proslave in »mogočne« zmage utrpel škode za 1509 din. Tako je znala gospodariti JNS, tako je znala na tuj račun in na breme davkoplačevalcev svojo strankarsko slovesnost povzdigovati! Tega početja je sedaj konec. Okrajni cestni odbor v Radovljici ni podružnica JNS in ni zato okrajni cestni odbor, da bi on prispeval iz svojih sredstev za streljanje na čast »izvoljenim« županom.

Beseda poštenim volilcem. Kandidati JRZ v Radovljici vabijo vse poštene slovenske volilce, ki niso izdali svojega prepričanja in ki se za skledo leče niso prodali JNSarjem, da v nedeljo dne 25. oktobra 1936 takoj v zgodnjih jutranjih urah oddajo glasove listi JRZ, ki jamči vsem volilcem, da bo na občini pošteno in nesebično delala, ki bo skrbela, da brezposelnosti v Radovljici ne bo in ki bo gledala na to da bodo vsi delovni stanovi zaposleni. Naj noben slovenski volilec ne pozabi, kako so leta 1933 JNSarji postopali pod našimi okni in stražili naše kandidate, ki niso smeli priti v stik z nobenim volilcem! Ne pozabimo, da so naši fantje in možje radi svojega prepričanja morali v ječe in da so s polja gonili ženske v zapore! Ne pozabimo, da je JNS bila tista, ki je hotela uničiti slovenski narod, ki je preganjala vsakogar, ki je hotel razobesiti slovensko zastavo! Ne pozabimo, da JNSarji niso poznali nobene svobode in da so hoteli nas vse napraviti za protidržavne! Pokažimo v nedeljo 25. oktobra 1936, da hočemo za trajno streti kliko, ki je ne vodijo domači, marveč priseljeno uradništvo, da hočemo na občini red in zakonitost in da nikakor ne pustimo več, da bi se nekontrolirano lahko počenjalo na občini, kar bi bilo vseč JNSarjem.

Vir: Gorenjec, 23. 10. 1936

Volilci! Nedelja naj bo dan zmage J.R.Z!

Gorenjec, 23. 10. 1936

V Radovljici: po viharju zavladal je mir.

Poštenje je spregovorilo. Radovljčani smo strli pri volitvah v nedeljo dne 25. 10. 1936 nasprotnike. JRZ je dobila 210 glasov, JNS-arji pa le 112. Kje je ostala „večina“, o kateri so trdili še v petek in v soboto, da je za JNS 174 glasov. JNS-arji so po znanih metodah iz leta 1933 hoteli delati nasilje nad našo večino, pa se jim je vse skupaj ponesrečilo. Volilci so znali sami preprečiti nasilje JNS-arjev in odločno pokazati, da se več ne boje njihovih manir in nesramnosti.

»Nacionalna« Radovljica na bojišču. Nacionalne Radovljice ni več. V nedeljo dne 25. 10. 1936 je izginila. Na bojišče so prihajale le bojovite Amaconke in se posluževale metod »nacionalistov“ Radovljice. Zlate rebule „jugonaciji“ niso popili, grozdje pa so shranili za kasnejše dni, v katere upajo, da bodo imeli zopet „svobodo“ za izvrševanje nasilja nad večino.

Pohod nacijev na Radovljico je izostal, ker so spoznali, da so časi Orjune, pofarjev in fašistov minili in da bodo pošteni Radovljčani znali v kali streti vsako nasilje „jugonacijev“.

»Heil« JNS. »Nacionalno« je volil tudi gospod, ki mu svoj čas jezik slovenski ni bil všeč in vreden, da bi govoril v njem. Danes pa je „v dno svoje nacionalne duše užaljen“ izjavil na volišču predsedniku volilne komisije, da on vendar voli »nacionalno“. Heil - Zdravo!

Volilce so kradli. V noči od petka na soboto pred volitvami so JNS-arji odvedli nekaj volilcev. Enega so naložili na voz in ga odpeljali do šupe nosilca JNS liste, od koder je bil rešen v soboto popoldne na intervencijo orožnikov. Ker je tako odpeljevanje volilcev kaznjivo dejanje po kazenskem zakonu, bo o stvari še govorilo sodišče.

Al je res? Da so volilcem nasprotniki dajali denar. Zares! Pred volitvami predujem, po izvršeni »dolžnosti“ v korist JNS liste, pa še obljubljeni. Kljub denarju in novim obljubam o raznih mesnicah in podobno, pa je JNS propadla tako, kakor zaslužijo vsi tisti, ki še danes upajo prisegati na program stranke, ki je skozi 4 leta uničevala svobodo

ljudstva in zatirala slovenski narod.

Zahvala volilcem JRZ liste. Krajevni odbor za Radovljico se vsem poštenim Radovljčanom zahvaljuje za njihovo močatost in odločnost, s katero so pomagali streti v nedeljo dne 25. 10. 1936 nasilje JNS-arske klike, ki si je prisvajala oblast, čeprav ni nikdar imela za seboj večine ljudstva in je vladala nasilno kot manjšina nad večino radovljiškega prebivalstva. Dostojna je bila volilna borba na naši strani in dostojno ste se zadržali na dan volitev, s čemur smo pokazali, da nočemo bakljad in razsvetljav na tuj račun in do hočemo zmago proslaviti z delom, po katerem sodite naše kandidate, ki so postali občinski odborniki.

Vir: Gorenjec, 31. 10. 1936

Srez Radovljica. V nedeljo 3. t. m. se je vršil v kopališki restavraciji v Radovljici ustanovni občni zbor tamošnje krajevne skupine in neposredno za njim informativni sestanek. Razen lepega števila domačih tovarišev iz vseh slojev, zlasti tudi iz kmetškega, so prišli na sestanek tovariši iz sosednjih občin, posebno številno Blejci, ki so prišli po navodila za takojšnje delo za skorajšnjo ustanovitev lastnih krajevnih organizacij. Poročala sta med izredno pozornostjo v mirnem, toplem prepričevalnem govoru tovariš dr. Kandare in v temperamentnem in užigajočem tov. Šturm ter sta bila nagrajena z iskrenim odobravanjem. Udeležence je družila od vseh strani soglasna želja, da slišijo tovariše prav v kratkem zopet in prav pogosto v radovljiškem okolišu, kjer bo po vseh znakih organizacija zavzela kar največji razmah ter željo, da čim prej spoznajo vodjo: tovariša Ljotiča na velikem zboru v dvorani na Bledu, ali na trgu v Radovljici; slednje bi bilo tem boljše, ker bodo dotlej za udeležbo vseh tovarišev iz tega okoliša vse razpoložljive blejske dvorane premajhne. Na občnem zboru je bil z gladkimi soglasnimi, med vsem članstvom v naprej sporazumno dogovorjenimi volitvami, izvoljen sledeči odbor: predsednik Debeljak Franc, posestnik, Predtrg; podpredsednik Maly Slavko, strojar, Radovljica; tajnik dr. Triller Mirko, odvetnik, Radovljica; blagajnik Valand Janez, posestnik, Predtrg; odborniki: Golmajer Franc, posestnik, Predtrg; Grilc Jakob, zidar, Predtrg; Pogačar Ivan, pletar, Predtrg; Pezdič Jože, zasebnik, Radovljica; Prešeren Franci, vrt. pomočnik, Radovljica; Horvat Viktor, pletar, Radovljica.

Vir: Zbor – glasilo jugoslovanskega ljudskega gibanja zbor, 14. 1. 1937

Prosvetno društvo v Radovljici ponovno uprizori igro „Kralj z neba“ v nedeljo, 24. januarja ob pol 4. uri popoldne v Ljudskem domu. Pri prvih dveh uprizoritvah je bila dvorana popolnoma razprodana, zato priporočamo, da si nabavite vstopnice v predprodaji v Kmetijski zadrugi.

Vir: Gorenjec, 23. 1. 1937

Osebnosti. ... Premeščeni so starešine sreskih sodišč Bidovec Valentin v Radovljico, dr. Štular Josip v Ljubljano ...

Vir: Slovenski pravnik, 1. 2. 1937

Gorenjski prosvetni dan v Radovljici. V nedeljo dne 8. avgusta 1937 proslavi radovljiška dekanija svoj prosvetni dan. Ta dan se bodo zbrala vsa prosvetna društva obširne radovljiške dekanije v Radovljici, da javno in neustrašeno izpovedo svojo vero in ljubezen do slovenske zemlje in besede, ta dan se bosta znašla na isti črti prosvetnega udejstvovanja delavec in kmet. Nikogar naj ne manjka na tem prosvetnem dnevu!

Program proslave je sledeč:

Ob pol 9. uri zbiranje udeležencev v Predtrgu, odkoder bo odhod na trg, kjer bo ob 10. uri sv. maša z govorom pisatelja g. Fr. S. Finžgarja. Po sv. maši zborovanje, kjer bo govoril g. dr. Basaj. Popoldne bo javni športno-telovadni nastop.

Na gorenjskem prosvetnem dnevu ne sme manjkati noben kraj! Narodne noše, kolesarji, konjeniki, pripravljajte se in pridite 8. avgusta 1937. v Radovljico!

Kdor pride z vlakom, naj se posluži nedeljske vozovnice!

Naj gorenjski kot pokaže svojim kulturnim nasprotnikom, da je slovenska in jugoslovanska zavest živa in krepka, da delajo vse množice slovenskega ljudstva na prosvetnem polju brez plač zgolj v dobro in v napredek celotnega slovenskega

naroda! Gorenjski kot je slovenski, bo tak ostal in bo v borbi vstrajal do konca in skupno z ostalim slovenskim narodom.

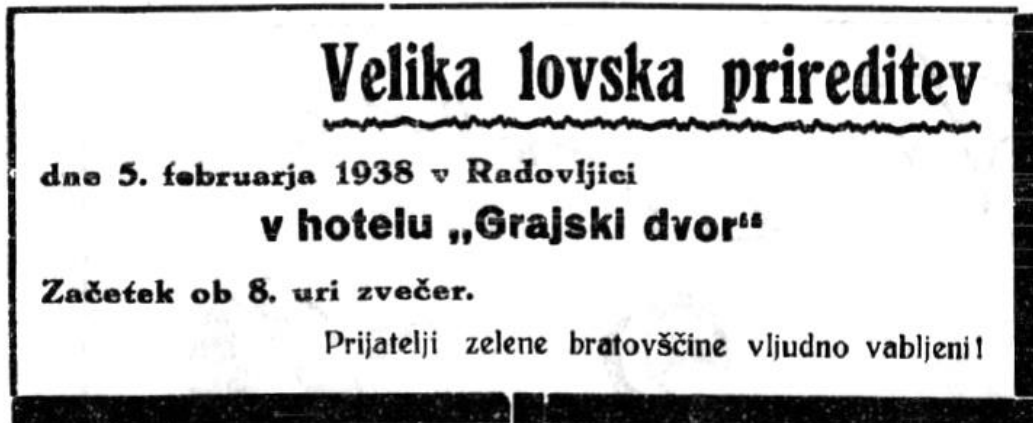
Na svidenje dne 8. avgusta 1937 v Radovljici!

Vir: Gorenjec, 31. 7. 1937

Osebnosti. Za sreskega podnačelnika je postavljen Bizjak Andrej v Radovljici. ...

Vir: Slovenski pravnik, 1. 10. 1937

1938

Gorenjec, 8. 2. 1938

Radovljica - Občni zbor zelene bratovščine, ki je bil v soboto zvečer v dvorani „Grajskega dvora“ se je vršil v najlepši slogi. Zbora se je udeležilo lepo število članstva in mu je predsedoval g. Mohor Ciril, ravnatelj Hranilnice in posojilnice v Kranju. Iz tajniškega poročila je razvidno, da ima društvo 617 članov in sicer 12 ustanovnih, 386 rednih članov in 219 lovskih čuvajev. Svoje krasne lovske trofeje je društvo poslalo na razstavo v Ljubljano. Berlin in sedaj v Beograd. Pri volitvah so bili izvoljeni izžrebani odborniki. Po končanem občnem zboru je povabil g. podpredsednik Janc Florjan vse navzoče na lepo prirejeno in tudi v vseh ozirih dobro uspelo lovsko družabno prireditev v vseh prostorih »Grajskega dvora“. Radovljica še bržkone ni imela doslej tako lepe poštene domače zabave.

Vir: Gorenjec, 12. 2. 1938

Umrli Domicelj Silvester. Dne 5. novembra 1938. je umrl v Ljubljani v 70. letu upokojeni okrajni glavar Silvester Domicelj. Po končanih pravnih študijah v Gradcu je vstopil l. 1893. sprva v konceptno službo pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani, a jo že maja 1894. zamenjal s politično službo ter bil dodeljen okrajnemu glavarstvu v Radovljici, kjer je konec 1896 napredoval za začasnega koncipista. Od 1897-1900 je služboval pri deželni vladi v Ljubljani, kjer je l. 1899. postal okrajni komisar, l. 1901. pa je prišel v Logatec ter tam konec 1906. napredoval za vladnega tajnika. Od 1907-1908 je začasno vodil okrajno glavarstvo v Ljubljani, na kar je bil l. 1909. premeščen v Črnomelj, kjer je 7. novembra 1912. postal okrajni glavar. Zaradi bolehnosti je dne 2. aprila 1917. stopil v začasni pokoj.

...

Vir: Slovenski pravnik, 1. 12. 1938

1939

V Radovljici je odšel v večnost zaveden katoliški mož klobučar Vinko Bogataj.

Vir: Domoljub, 8. 3. 1939

50 let društva »Pravnik«. Ob tako važnem jubileju, 50 letnici, naj mi bo dovoljeno, razodeti slavni skupščini razveseljivo dejstvo, da imamo v naši sredini še šest gospodov, ki so bili skozi vso to dolgo dobo člani našega »Pravnika« in ostali od njegove ustanovitve pa do danes njegovi zvesti privrženci. To so gg. Gabrijelčič Mihael, dvorni svetnik v pok. v Ljubljani, dr. Homan Alojzij, odvetnik v Radovljici, dr. Pretner Matej, odvetnik v Ljubljani, dr. Rogina Anton, predsednik apelacijskega sodišča v pok. v Ljubljani, dr. Rudolf Ivan, odvetnik v Slovenskih Konjicah in dr. Toplak Jakob, dvorni svetnik v pok. v Mariboru.

...

G. dr. Homan Alojzij, je dolgo vrsto let vršil svoj odvetniški poklic na Dunaju in se šele pred nekaj leti povrnil v Slovenijo. V Radovljici, kjer se je nastanil, se je takoj z izredno vnemo posvetil pospeševanju tujskega prometa. Že po par letih njegovega bivanja v Radovljici, se je tamkaj tujski promet znatno dvignil, kar je v prvem redu pripisati njegovi iniciativi in njegovemu vsestranskemu prizadevanju. Kljub temu, da je pretežni del svoje odvetniške kariere preživel na Dunaju, je ostal dr. Homan nepretrogoma skozi vso dolgo dobo 50 let član našega »Pravnika«. Pristopil je društvu kot mlad odvetniški koncipient, vztrajal pri njem, ko so mnogi odpadali, in ostal zvest član do danes.

...

Vir: Slovenski pravnik, 1. 4. 1939

80 letnico je te dni praznovala še popolnoma čvrsta in zdrava Johana Pristov v Radovljici. Bog jo živi!

Vir: Domoljub, 30. 8. 1939

1940

Radovljica. Ugledno družino krojaškega mojstra g. Grimšičar-ja je zadela ta teden težka izguba. Na Velikonočno nedeljo je umrl 14-letni sin Alojzij po kratki, pa neozdravljivi bolezni levkemiji, rajni Lojze je bil izredno priden dijak realne gimnazije v Kranju. Dnevna vožnja v šolo ga ni pokvarila, saj se je znal izogibati vsake neprimerne družbe sodijakov. Po svojem mirnem in skromnem značaju je bil priljubljen tako pri svojih vzgojiteljih, kakor pri sotovariših. Poleg cerkve, šole in domače hiše je posebno še ljubil Prosvetni dom, kjer se je vežbal za razne mladčevske nastope in društvene prireditve. Pogreba po človeški sodbi prezgodaj umrlega nadebudnega dijaka v torek popoldne si je udeležilo izredno veliko domačinov, ki so s tem pokazali svoje sočutje prizadeti družini. Fantje iz odseka so svojemu mlademu članu dva dni držali častno stražo ob mrtvaškem odru in ga spremljali z orlovsko zastavo na njegovi zadnji poti. Društveni zbor je občuteno zapel 3 lepe posmrtnice in pri odprtem grobu sta se poslovila zastopniku dijaškega društva »Razor« in FO. Dragi Lojze, počivaj v miru in večna luč naj ti sveti! Hudo preizkušeni družini pa naše sožalje!

Vir: Gorenjec, 30. 3. 1940

1941

Šoferski zpiti poklicnih šoferjev in samovozačev motornih vozil, se bodo vršili za sreze Kranj, Radovljica in Škofja Loka v petek 24. januarja 1941 ob 8. uri pri sreskem načelstvu v Kranju.

Vir: Gorenjec, 18. 1. 1941

Osebne vesti. Premeščen sta starešina okrožnega sodišča dr. Močnik Ivan v Radovljico ...

Vir: Slovenski pravnik, 1. 2. 1941

Radovljica. Fantovski odsek in Dekliški krožek bosta na praznik sv. Jožefa skupno nastopila s posebno prireditvijo s pestrim sporedom. Sodelovala bo tržiška godba. Prijatelji naše mladine in mladinske organizacije vljudno vabljeni!

Vir: Gorenjec, 15. 3. 1941

V nedeljo, dne 16. t. m., je sklicala okrajna JRZ za radovljiški okraj širšo sejo svojih zaupnikov v dvorani Ljudskega doma v Radovljici. Seje so se udeležili zastopniki vseh krajevnih organizacij radovljiškega okraja z vodilnimi osebnostmi naših občin. Na seji je podal g. minister dr. Miha Krek obširno poročilo o našem zunanjepolitičnem in notranjepolitičnem položaju.

Vir: Gorenjec, 22. 3. 1941

Železniška zveza med Jesenicami in Radovljico upostavljena. Popravljen je železniški most pri Žirovnici, ki je bil razstreljen ob priliki umika bivše jugoslovanske vojske. Odslej vozijo vlaki med Jesenicami in Radovljico spet redno.

Vir: Domovina in Kmetški list, 24. 7. 1941

Zborovanje Koroške zveze. Tržič je zdaj priključen radovljiškemu okraju. Zato so te dni v Tržiču imeli zborovanje voditelji Koroške zveze iz radovljiškega okraja. Tudi na Jesenicah so se zbrali vodje Koroške zveze, katerim je govoril skupinski vodja dr. Klein.

Vir: Domovina in Kmetški list, 20. 11. 1941

Dva nova politična komisarja. Te dni je odšel politični komisar kamniškega okraja dr. Fritz Dullnig. Njegov naslednik je dozdajšni radovljiški politični komisar dr. Doujak. Naslednik dr. Doujaka v Radovljici je višji vladni svetnik dr. Hierzegger iz Spodnje Štajerske.

Vir: Domovina in Kmetški list, 27. 11. 1941

1942

Okrožni vodja na kuharskem tečaju v Radovljici. Po Gorenjskem prirejajo kuharske tečaje. Žene krajevne skupine Lesce-Radovljica so se združile in priredile kuharski tečaj v Radovljici. Delo mladih gospodčnic so si ogledali tudi okrožni vodja

Hradetzky, deželni svetnik Hinteregger, vodja krajevne skupine Heller in ravnatelj hranilnice Ottowitz.

Vir: Domovina in Kmetiski list, 29. 1. 1942

Smrtna nesreča s plinom. V okolici Radovljice se je pripetila huda nezgoda s plinom. Zadušil se je 15-letni sin posestnika Lukana, medtem ko so dva mlajša brata, ki sta spala v isti sobi še lahko rešili. Otroke je bil omamil plin, ki je uhajal iz peči. Najstarejši fant je zato podlegel, ker je bolehal na srcu.

Vir: Domovina in Kmetiski list, 29. 1. 1942

Smrt ge Vengarjeve. V Radovljici je po dolgem trpljenju umrla ga Vera Vengarjeva, žena po vsej Gorenjski znanega in uglednega fotografa Alojzija Vengarja. Blag ji spomin, prizadetim svoicem naše sožalje!

Vir: Domovina in Kmetiski list, 12. 3. 1942

Župani radovljiškega okrožja so zborovali. Deželni svetnik dr. Hinteregger je sklical župane radovljiškega okrožja na delovno zasedanje, na katerem sta poročala predstojnik finančnega urada Maier in inšpektor Heinrich o uvedbi davčnoupravnih predpisov v zasedenih krajih Koroške in Kranjske. Inšpektor Rachle je govoril o občinskih davkih, zlasti o državljanem in obrtnem davku.

Vir: Domovina in Kmetiski list, 26. 3. 1942

42 upraviteljic nemške delovne fronte na Gorenjskem se je udeležilo tečaja, v katerem je predavala okrožna voditeljica Goritschniggova iz Radovljice o gibanju ženstva na Gorenjskem in o sodelovanju za nemško delovno fronto.

Vir: Domovina in Kmetiski list, 23. 4. 1942

Reja kokoši na Gorenjskem. O tem piše gorenjski tednik: Ako si ogledamo današnje stanje reje kokoši na Gorenjskem, lahko ugotovimo, da se kokoši zelo malo goje in da so tudi precej degenerirane. Zaenkrat sicer ni na mestu gojiti kokošarstvo v večjem obsegu, vendar pa ima vsako malo gospodarstvo možnost, da redi določeno število nesnih kokoši, ne da bi bilo to v kvar pridobivanju drugih živil. V radovljiški občini je 486 gospodarstev, med temi 197 malih kmetij, je pa tam samo 332 enoletnih kokoši, 329 jih je pod enim letom in 63 petelinov. V valilnici nekega ljubitelja kokoši so uporabili s kmetij dobljena jajca, pa se je pokazalo, da polovica jajc ni bila oplojena. Izvaljena piščeta so mešanica degeneriranih živali. Tu je potrebna preosnova in to nalogo si je zdaj zastavila gospodarska svetovalka v Radovljici.

Vir: Domovina in Kmetiski list, 21. 5. 1942

Staro Stolfovo hišo v Radovljici podirajo. Eno izmed najstarejših radovljiških hiš, to je Stolfovo hišo, so začeli podirati. Pri podiranju so delavci našli v nekem stropu letnico 1780. Menijo, da je bila hiša zgrajena to leto.

Vir: Domovina in Kmetiski list, 28. 5. 1942

Eno leto nemške uprave v Radovljici. Radovljiški župan Josip Babnik je poročal nedavno o poslovanju u mestne občine v preteklem proračunskem letu. Občina je poskrbela zlasti za zaostala dela in odpravo raznih napak. Načrt dograditve mesta bo uresničen po vojni. Nameso stare in nerabne, bo postavljena nova tehtnica za pet ton. V načrtu je graditev nove bolniške veže. Kanalizacijsko omrežje bo razširjeno. Grade se nove ceste, posebno pozornost je pa posvečena olepšavi mesta.

Radovljica je dobila več lepih novih parkov. Olepševalna dela zadovoljivo napredujejo. Mračno šolsko poslopje je dobilo novo fasado, notranja oprema je bila obnovljena. Tik pred otvoritvijo je zavetišče kjer bo imelo brezplačno oskrbo 15 starčkov.

Vir: Domovina in Kmetški list, 11. 6. 1942

Smrtna nesreča pri vožnji sena. Te dni se je v bližini Radovljice zgodila huda nesreča. Vdova Katarina Rozmanova stara 54 let, je z volom peljala z deteljo naložen voz v domači senik. Pri tem pa jo je težko naloženi voz s tako silo pritisnil ob senik, da se je zadušila. Zapušča šest otrok.

Vir: Domovina in Kmetški list, 20. 8. 1942

Vodja gorenjskih upornikov ustreljen. Na Jelovici je bil dne septembra med policijsko akcijo ustreljen vodja gorenjskih upornikov Josip Gregorčič z Jesenic, znan pod imenom Gorenjec. Poleg njega je padlo 32 upornikov, osem je bilo pa ujet. Gregorčič je bil poveljnik upornikov na Gorenjskem in on je izdajal povelja za vse napade. Po njegovih navodilih je bil ustreljen tudi uradni živinozdravnik v Kranju Bedenk. Gregorčič se je udeležil tudi državljanske vojne v Španiji.

Vir: Domovina in Kmetški list, 24. 9. 1942

1943

Zlato poroko sta praznovala v Radovljici trgovec Ivan Bulovec in Jerica rojena Kocjančičeva, še dosti čvrsta in zdrava vodita s sinom trgovino z živili.

Vir: Domovina in Kmetški list, 9. 9. 1943

Zlata poroka v Radovljici. Upokojeni železniški uradnik Jožef Kromer in njegova žena Luiza roj. Ingričeva sta nedavno praznovala v Radovljici zlato poroko. Oba sta še zelo čvrsta.

Vir: Domovina in Kmetški list, 2. 12. 1943

1948

Otvoritev »Doma igre in dela« v Radovljici. Dne 13. januarja 1948 je bil v Radovljici v navzočnosti zastopnika ministrstva za prosveto LRS tov. Vrtačnika, okrajnega šolskega nadzornika tov. Kopriva Ivana ter zastopnikov množičnih organizacij otvorjen „Dom igre in dela“. V njem je nastanjenih 48 otrok, izmed teh 19 od mater-delavk, ki so zaposlene v okoliških tovarnah. Velike težave pri ustanavljanju doma so bile glede prostora, kar je dalj časa oviralo otvoritev. Dom je začasno v prostorih Mestnega ljudskega odbora, kjer se sicer zaenkrat otrokom ne bo mogla nuditi vsa udobnost. V „Domu“ se bodo v času odsotnosti mater malčki zadrževali in vzgajali, hrano pa bodo morali prinesiti od doma.

Za otvoritveno proslavo so otroci sami pripravili nekaj uspešnih točk, nakar je zastopnik ministrstva za prosveto nakazal pomen in namen ustanovljenega doma. Za njim je spregovoril okrajni šolski nadzornik in zastopniki množičnih organizacij, ki so v svojih nagovorih želeli, da bi se še nadalje domu posvečala vsa skrb, da bi se čimprej dokončno uredil in izpopolnil. Vendar je že uspeh množičnih organizacij v Radovljici v

tem, da so olajšali delo našim ženam-delavkam in jih razbremenili skrbi v času zaposlitve. V bližnji bodočnosti pa se bo poiskal primernejši prostor, v katerem se bodo otrokom nudile vse ugodnosti kot po drugih „Domovih igre in dela“.

Vir: Jeseniški kovinar, 20. 01. 1948

V Radovljici so se najboljše pripravili na volitve delegatov za II. kongres OF Slovenije. Množične organizacije v Radovljici so se že dalje časa pripravljale na volitve delegatov za II. Kongres Osvobodilne fronte Slovenije. Aktivisti OF so na sestankih pojasnjevali pomen II. Kongresa. Uspeh tega pojasnjevanja ni izostal. V ponedeljek, 12. aprila t. l. se je volilnega sestanka udeležilo približno 700 ljudi - članov OF. Sekretar mestnega odbora OF tov. Žitnik Maks je članstvu ponovno razložil pomen volitev, nato pa je predsednik Mestnega OF odbora tov. Prešeren Martin govoril o političnem položaju v svetu. Ko se je med drugim dotaknil politike Vatikana, je članstvo ogorčeno protestiralo proti vsem kršilcem miru. Nato so izvolili delegata za II. Kongres OF. Navdušeno je bil pozdravljen predlog, da naj bo delegat tov. Nikolič Vojo, oficir JA. Ko se je izvoljeni delegat zahvalil, za zaupanje, je množica ponovno izrazila veliko zaupanje in ljubezen do naše slavne armade. Volitev so se udeležili tudi člani, ki volilnemu sestanku niso mogli prisostvovati in so bile ob 10. uri zaključene z 90% udeležbo. Če primerjamo izvedbo volitev delegatov za II. kongres OF v Ljubljani z ostalimi kraji našega okraja, moramo dati Radovljici prvenstvo. Prebivalstvo v Radovljici je s temi volitvami dokazalo, da se je precej otreslo malo meščanstva, ki je vladalo v tem lepem mestu tudi še po osvoboditvi. Aktivisti v Radovljici pa naj se s tem uspehom ne uspavajo in naj pozitivno delo nadaljujejo z vso upornostjo še v bodoče.

Vir: Jeseniški kovinar (glasilo OF za jeseniški okraj), 26. 04. 1948

1952

Žaljenje spomina na pokojnega borca zavedni Radovljičani ne dopuščajo. Radovljica, ki je bila nekoč glavarsko mesto, v katerem sta pred vojno vodila politiko protiljudska duhovščina in vojni zločinec Albim Šmajd, ima še vedno nekaj takih meščanov, ki se z našo družbeno ureditvijo nočejo strinjati. Ti radovljiški malomeščani trosijo med ljudstvo razne lažne vesti, s katerimi blatijo ljudsko oblast in vsakega resnično zavednega radovljiškega prebivalca. S tem hočejo slabiti naš družbeni razvoj in politično dejavnost frontne organizacije. Čeprav nam ti nasprotniki niso več nevarni, je kljub temu potrebno, da jim pokažemo, da je danes na oblasti delovno ljudstvo, ki ne dopušča, da bi se blatile pridobitve naše revolucije.

V Radovljici se je pred nedavnim dogodila tragična nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev nekega bivšega partizana. Ker njegov mrtvaški oder ni bil opremljen z religioznimi znaki in ker je bil pogreb brez duhovnika, so radovljiški reakcionarji hoteli vzbuditi med prebivalstvom zgražanje. Albinca Cerar se je celo izrazila o pokojniku, da je ležal kakor živina in da je bil pogreb kot živinski, Mihelčič, uslužbenec KZ pa je trosil klevete, da je bil pokojni tovariš ubit in da so ga nato dali v avto, da bi prikrili uboj. Pošteni in zavedni Radovljičani obsojajo take izjave in zahtevajo, da se Albinca Cerar in Mihelčič pokličeta na odgovor. Zavedni radovljiški frontovci ne bodo dopustili, da bi reakcionarji klevetali spomin na pokojnega tovariša in nekdanjega partizanskega borca. Reakcionarji, ki se tolikokrat sklicujejo na svojo »krščansko ljubezen«, so tokrat pokazali ceno te ljubezni in svoj pokvarjeni obraz.

Gorenjski glas, 15. 3. 1952

Radovljica nekoč. Na ozkem pomolu med globoko erudirano dolino Save in ozko zajedo Dola se je v visokem srednjem veku, podobno kot večina naših mestnih naselij, razvila Radovljica. Odmaknjena od glavne in že v antiki žive komunikacijske mreže, ki seka radovljiško ravnino in vodi preko Ljubelja na Koroško, oz. skozi Kranj proti Ljubljani, je v fazi razvoja igrala predvsem vlogo strateškega oporišča na meji med obema deloma ortenburške gorenjske posesti tostran in onstran Save. Zaradi zaukazane zveze z glavno prometno žilo, ki je vodila skozi bližnje naselje Predtrg, predvsem pa zaradi razvoja fužinarstva v Kropi in Kamni gorici, se je kmalu izoblikovala tudi v važen trgovski center severozahodne Gorenjske.

Starejša zgodovina mesta je zavita v plašč najrazličnejših domnev. Njen stavbeni razvoj moremo zanesljivo zasledovati šele od nastanka romanske cerkvene stavbe v drugi polovici 12. stoletja. Načrtno zazidavanje stavbnih površin v času ortenburške kolonizacije v začetku 14. stoletja prvokrat v tlorisu nakaže današnjo podobo mesta. Vendar šele gospodarski razvoj v 2. pol. 16. stol. kot posledica številnih pravic, ki jih največkrat na račun podeželja uživajo naši trgi in mesta, ustvari tiste pogoje, iz katerih se razvije današnja Radovljica. To je čas, ko staro leseno arhitekturo po vzoru ostalih srednjeevropskih mest, deloma pa tudi iz strateških razlogov nadomeste zidane stavbe. Poznejše ekonomsko nazadovanje in spremljajoče ga stoletno gradbeno mrtvilo sta bila neposreden vzrok, da moremo danes uvrščati Radovljico zaradi pristnosti njenega tlorisnega sestava in ohranjenih arhitekturnih detajlov med najbolj žive priče naše poznosrednjeveške meščanske stavbarske kulture.

Iz doline Save prihajajoča cesta se sredi naselja razširi v širok pravokoten trg, ki ga na južni strani oklepa kompaktno ostenje številnih obrtniških hišic, na severu pa široka gmota graščinskega poslopja, mestna hiša in stavbe nekdanjih premožnejših meščanov. Enotno linijo hiš prekinejo sem in tja ozke ulice, ki povezujejo tržni prostor z obrobniimi predeli mesta. Ker je župna cerkev pomaknjena na skrajni severovzhodni del pomola, ni imela v zadnjih stoletjih nobenega vpliva na razvoj mestnega tlorisa. Kljub temu predstavlja s svojim dominantnim zvonikom in markantno vzhodno partijo nepogrešljiv akcent v silhueti mesta.

Predstava o srednjeveškem mestu je neločljivo povezana z njegovo fortifikacijo. Kot oklep stisne obzidje mestno telo v trdno celoto, ga izolira od okolice in mu podeli kristalinično jasno obliko. Prvi podatki o radovljiških obrambnih napravah izvirajo iz časa bojev za celjsko dediščino. Poročilo omenja vse tiste sestavne dele fortifikacije, ki jih najdemo tudi pri današnjem razmeroma dobro ohranjenem obrambnem sistemu. Prvo obrambno črto« je predstavljal že teren sam. Na stikališču pomola s širokim in ravnim zaledjem je izostanek teh naravnih obrambnih faktorjev nadomestil umetno izkopen jarek — današnja vozna pot, imenovana Žabica. Jugovzhodno stran mestnega obzidja je krepil nekako po sredi pomolovega pobočja izkopen obrambni nasip. Z obema ogelnima stolpoma (Stara zakristija — Sarnekova hiša) je bil povezan z zidom, ki ga je varoval z bočne strani. Od jugovzhodnega ogelnega stolpa (Gradiška pot št. 5) dalje se je zunanja obrambna črta nadaljevala v obliki palisad (ograja iz priostrenih kolov), ki so prečile vse proti Savi obrnjeno pobočje pomola in segale prav do mestnega jarka na severozahodu. Težišče mestne obrambe je bilo osredotočeno v obzidju in v njegovih poudarjenih vertikalnih stolpih, ki jih je bilo 15. Nekateri so se ohranili do danes. Predel ob mestnem jarku je bil okrepljen z dvojnimi

zidom. V mesto je vodilo troje vrat: zgornja (med Bulovčevo in Zagorčevo hišo), spodnja (onstran Malitove hiše) in vrata v jarku (blizu Žanove hiše). Leseni mostiči ob vhodih v mesto se omenjajo še v letu 1743. Čeprav so že davno odslužili prvotnemu namenu, se vendar takratni kronist zavzema zanje in priporoča mestni upravi, da bi jih bilo treba bolje oskrbovati.

Na sliki: Radovljica iz leta 1756 (Po original, bakrorezu Marka Layerja).

Navezanost na tržni prostor in obrambni razlogi so stoletja dolgo preprečevali razširitev naselja preko meja, ki jih je mestu začrtal srednjeveški način življenja. Barok je sicer odprl pot novemu razvoju, a je ostal še ves priklenjen na staro mestno jedro. Kar je 18. stol. onstran mestnega jarka ustvarilo pomembnejšega, je grajski park in kapela sv. Barbare, ki jo vidimo tudi na naši sliki. Vsa ostala baročna gradbena delavnost izven obzidja ni prinesla v mestni tloris nič bistveno novega, le raztresenim lesenim pristavam ob cesti, ki pelje k Savi oz. v Predtrg so se pridružile nekatere zidane obrtniške hiše. V novejšem času je težnja po povezavi z industrijsko in prometno pomembnimi Lescami usmerila rast mesta proti severozahodu, kjer široka radovljiška ravnina nudi vse pogoje za nemoten stavbni razvoj.

Čeprav je radovljiška župna cerkev (sezidana v letu 1495) po svojem arhitekturnem izrazu eden najpomembnejših spomeniških objektov v Sloveniji in čeprav je pročelje nekdanje Thurnove graščine morda najmonumentalnejši odsev poznobaročne stavbarske kulture na Gorenjskem, smatramo vendar kot posebno značilnost Radovljice njene na videz skromne meščanske hiše na Linhartovem trgu. Težo in masivnost gotske arhitekture, ki je zastopana v mnogih naših mestih, zamenja v Radovljici lahkotnost in eleganca nove renesančne gradnje. V obokih, ki so prikriti z igračkastimi motivi, v rezljanih lesenih stropih, v stebričastih vežah, arkadnih lokih in v ostalih stavbnih členih se jasneje kot kjerkoli pri nas, čeprav v okviru tradicionalnih form, zrcalijo arhitekturna stremjenja 2. pol. 16. stol.

Posledice odmaknjenosti naselja od najvažnejših prometnih potov so se v kasnejših stoletjih začele kazati v vedno izrazitejši luči. Pogoste ekonomske krize v 17., 18. in deloma 19. stol. so skoraj popolnoma zavrle stavbni razvoj mesta. Nov polet prinese 2. pol. 19. stol., ko gorenjska železnica zopet približa naselje ostalemu svetu.

Vir: Glas Gorenjske, 30. 4. 1954

.....

To je osnovna mapa, kjer bodo zbrani članki, ki jih bomo o Radovljici našli v digitaliziranih starih časopisih. Začasno bodo nekaj časa v tej mapi tudi najstarejše podobe (vedute, slike, fotografije ...), karte (zemljevidi, mape ...) in podobno (npr. skeni občinskih žigov, poštinih žigov ...).

Gradiva o Radovljici je enostavno preveč. Zato na naših spletnih straneh predvidevamo objavo cca 250 tematskih map (kaknih sto jih je že objavljenih), kjer bomo skušali zajeti vse glavne teme o našem mestu.

Vse mape nalašč imenujemo mape, ker to niso končni izdelki. To so pač le mape, kamor bomo dopolnjevali nove (v bistvu stare) informacije, ki jih bomo našli v starih časopisih, knjigah, arhivih ... Čeprav je odziv Radovljičanov dober, pa se zavedamo, da so v raznih albumih, ostali družinski zapuščini (npr. stare delavske knjižice, stari še pečateni računi, novejši računi z žigi in logotipi podjetij, osebni dokumenti ...). V naših mapah boste videli, kaj vse smo že poskenirali.

Mape so na voljo vsem – naša glavna prošnja pa je, da nam jih skušate še izboljšati.

Nam znana literatura, ki govori o zgodovini Radovljice:

Radovljica (Cene Avguštin)
Radovljiški zbornik, 1992
Radovljiški zbornik, 1995

.....

Sestavil: Goran Lavrenčak – DAR

Prvič objavljeno: 30. 6. 2017
Zadnjič dopolnjeno: 1. 11. 2017

glavrencak@gmail.com